

ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2011 - 2014

**Α' ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ –
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ**

ΣΥΝΟΨΗ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.1	Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα	8
1.2	Ορισμός, Στόχοι και Διάρθρωση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος	9
1.2.1	Ορισμός.....	9
1.2.2	Στόχοι	10
1.2.3	Χαρακτηριστικά ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	12
1.3	Μεθοδολογική Προσέγγιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	14
1.3.1	Βασικά Στάδια Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	14
1.3.2	Μέσα και Εργαλεία για την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος	19
1.3.3	Ομάδα Έργου	22
2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ.....	23
2.1	Συνοπτική Περιγραφή της Περιοχής.....	23
2.1.1	Βασικά Χαρακτηριστικά, Χωροταξική Ένταξη και Διοικητική Οργάνωση 23	
2.1.2	Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής	30
2.1.3	Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός.....	65
2.1.4	Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	108
2.2	Περιγραφή του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου Κοζάνης και των Νομικών του Προσώπων	130
2.2.1	Οργάνωση και Συνεργασίες.....	130
2.2.2	Ανθρώπινο Δυναμικό.....	133
2.2.3	Οικονομικά	136
2.2.4	Νομικά Πρόσωπα	145
3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	147
3.1	Αξιολόγηση του Εξωτερικού Περιβάλλοντος - Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων Τοπικής Ανάπτυξης (S.W.O.T. Ανάλυση).....	148
3.2	Αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος - Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων Εσωτερικής Ανάπτυξης (S.W.O.T. Ανάλυση)	161

4	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	191
4.1	Αποστολή, Όραμα, Στρατηγική Δημοι Κοζανησ	191
4.1.1	Αποστολή	191
4.1.2	Όραμα.....	191
4.1.3	Κατευθυντήριες Αρχές	191
4.2	Καθορισμός της Στρατηγικής	192
4.2.1	Γενικοί Στόχοι Τοπικής Ανάπτυξης.....	192
4.2.2	Γενικοί Στόχοι Εσωτερικής Ανάπτυξης	193
4.3	Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος	195
4.3.1	Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	195

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:	Προϋπολογισμός εσόδων έτους 2011 Δήμου Κοζάνης	138
Πίνακας 2:	Προϋπολογισμός εσόδων έτους 2011 Δήμου Κοζάνης προρισμένα για επενδύσεις	140
Πίνακας 3:	Προϋπολογισμός Εξόδων 2011 Δήμου Κοζάνης	142
Πίνακας 4:	Προϋπολογισμός Εξόδων 2011 Δήμου Κοζάνης ανά Υπηρεσία	144
Πίνακας 5:	SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	148
Πίνακας 6:	SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός.....	152
Πίνακας 7:	SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Τοπική Οικονομία & Απασχόληση	155
Πίνακας 8:	SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Εξυπηρέτηση Πολιτών / Κρατικές Αρμοδιότητες	159
Πίνακας 9:	SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Τεχνικές & Πολεοδομικές Υπηρεσίες	161
Πίνακας 10:	SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Διοικητικές & Οικονομικές Υπηρεσίες	169
Πίνακας 11:	SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Περιβάλλον / Καθαριότητα	176
Πίνακας 12:	SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Τοπικής Ανάπτυξης και των Νομικών Προσώπων του Δήμου	181
Πίνακας 13:	SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Επιτελικές Λειτουργίες / Υποστηρικτικές Υπηρεσίες	186

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση των σταδίων κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	18
Σχήμα 2: Τυπική διάταξη SWOT Analysis	19
Σχήμα 3: Χρήση μεθόδου SWOT για την κατάρτιση προτάσεων κατευθύνσεων πολιτικής	20
Σχήμα 4: Διαδικασία καθορισμού στρατηγικής Δήμου Κοζάνης	21
Σχήμα 10: Παραγωγή αστικών απορριμμάτων ανά ΟΤΑ (2006).....	61
Σχήμα 11: Εξέλιξη πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης 1961-2001.....	65
Σχήμα 12: Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας	66
Σχήμα 13: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης	67
Σχήμα 14: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δ.Ε. Κοζάνης κατά χώρα προέλευσης	68
Σχήμα 15: Απασχολούμενοι αλλοδαποί κατά υπηκοότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %)	69
Σχήμα 16: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αιανής 1971-2001	70
Σχήμα 17: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αιανής, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας	71
Σχήμα 18: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Αιανής	72
Σχήμα 19: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Αιανής κατά χώρα προέλευσης	73
Σχήμα 20: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Αιανής	73
Σχήμα 21: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη 1971-2001	74

Σχήμα 22: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας.....	75
Σχήμα 23: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη	76
Σχήμα 24: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη κατά χώρα προέλευσης	77
Σχήμα 25: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη	77
Σχήμα 26: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας 1981-2001	78
Σχήμα 27: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας	79
Σχήμα 28: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας	80
Σχήμα 29: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας κατά χώρα προέλευσης	81
Σχήμα 30: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας	81
Σχήμα 31: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου 1971-2001	82
Σχήμα 32: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας	83
Σχήμα 33: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου	84
Σχήμα 34: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου κατά χώρα προέλευσης.....	85
Σχήμα 35: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου	86
Σχήμα 36: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δ. Κοζάνης (1991-2001)	87
Σχήμα 37: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Αιανής (2001)	88

Σχήμα 38: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη (2001)	89
Σχήμα 39: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας (2001)	90
Σχήμα 40: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου (2001)	91
Σχήμα 41: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (%) Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας (1991, 2001) 108	
Σχήμα 42: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)	109
Σχήμα 43: Εξέλιξη ανεργίας Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, Χώρας.....	111
Σχήμα 44: Διαχρονική εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης.....	112
Σχήμα 45: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Αιανής, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)	113
Σχήμα 46: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Αιανής, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001).....	114
Σχήμα 47: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)	115
Σχήμα 48: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001).....	116
Σχήμα 49: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)	117
Σχήμα 50: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001).....	118
Σχήμα 51: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Ελλησπόντου, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)	119

Σχήμα 52: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001).....	120
Σχήμα 53: Οργανόγραμμα Δήμου Κοζάνης	131
Σχήμα 54: Ποσοστιαία κατανομή Τακτικών Υπαλλήλων Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης.....	134
Σχήμα 55: Ποσοστιαία κατανομή υπαλλήλων ΙΔΑΧ Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης	134
Σχήμα 56: Ποσοστιαία κατανομή ανθρώπινου δυναμικού Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης.....	135

1.1 ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των ΟΤΑ α΄ βαθμού, θεσπίστηκε για πρώτη φορά, με τα άρθρα 203-207 του κεφαλαίου Ζ΄ του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), η υποχρέωση εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α΄ βαθμού με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων. Με την έναρξη της εφαρμογής του «Καλλικράτη» και σε εναρμόνιση με το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄87/07.06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» η σύνταξη και ο σχεδιασμός των Επιχειρησιακών Σχεδίων των Δήμων δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις εξαιτίας του μεγέθους των νέων Δήμων.

Ο ρόλος των ΟΤΑ α΄ βαθμού δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών προς τους πολίτες, αλλά αυτοί οφείλουν να λειτουργούν ως θεσμός πολιτικός, κοινωνικός και αναπτυξιακός. Προκειμένου να βελτιώνουν συστηματικά την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας τους, είναι αναγκαία η ανάπτυξη - στο εσωτερικό τους - ενός μηχανισμού προγραμματισμού.

Ο μηχανισμός αυτός προγραμματισμού εκφράζεται μέσα από τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΟΤΑ α΄ βαθμού, το οποίο αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων του ΟΤΑ α΄ βαθμού, να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία και διαδικασία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό του.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν εστιάζει μόνο στην παραγωγή ενός προγραμματικού κειμένου, αλλά κυρίως στις διαδικασίες με τις οποίες αυτό εκπονείται, παρακολουθείται και αξιολογείται. Ως εκ τούτου, επειδή το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει πολυτομεακό χαρακτήρα, με μεγάλο εύρος θεματικού αντικειμένου, αντίστοιχο του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν καθημερινά τις δημοτικές αρχές, ενώ, παράλληλα, καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων ενός ΟΤΑ α΄ βαθμού και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων, η εκπόνησή του απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του ΟΤΑ α΄ βαθμού, όσο και της τοπικής κοινωνίας, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους μεμονωμένους δημότες, αλλά και τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Με αυτόν τον τρόπο το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής μπορεί να γίνει ρεαλιστικό και η τοπική και εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ α΄

βαθμού να εναρμονιστεί με τις κατευθύνσεις του περιφερειακού και εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Με την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος καταβάλλεται μία προσπάθεια αξιοποίησης της εμπειρίας που έχει προκύψει από τα Περιφερειακά και Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων δεν αναφέρονται μόνο σε έργα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και από άλλες εθνικές και τοπικές πηγές και δεν αναφέρονται μόνο σε έργα που θα υλοποιηθούν από τον ίδιο το Δήμο και τα Νομικά του Πρόσωπα, αλλά και σε δράσεις που στόχο έχουν την οργάνωση των υπηρεσιών των Δήμων για την καλύτερη λειτουργία του και την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α΄ βαθμού καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13.04.2007, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ βαθμού», προδιαγράφηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Με την εφαρμογή του Ν.3852/2010, η νέα διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζεται στην υπ' Αριθμ. Πρωτ. 5694/03.02.2011 Απόφαση του Υπ. Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία τροποποιεί την υπ' Αριθμ. 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού».

1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΝΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.2.1 Ορισμός

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των ΟΤΑ α΄ βαθμού. συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Αφορά δηλαδή όχι μόνον στις υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ α΄ βαθμού, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρουν, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των πολιτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εμπεριέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού του ΟΤΑ α΄ βαθμού.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των Υπηρεσιών του ΟΤΑ και των επιχειρήσεων του, και παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις της πενταετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών.

1.2.2 Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος αφορούν στους εξής κάτωθι:

1. Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.
2. Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ α΄ βαθμού ως οργανισμού.
3. Ανάπτυξη των συνεργασιών των ΟΤΑ α΄ βαθμού και της επιρροής άλλων φορέων.

Οι παραπάνω γενικοί στόχοι περιλαμβάνουν μία σειρά από ειδικούς στόχους, όπως:

- Προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου (οικιστικό περιβάλλον και τεχνικές υποδομές) περιβάλλοντος της περιοχής του ΟΤΑ α΄ βαθμού.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της λειτουργίας τους.
- Βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ α΄ βαθμού μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού για το προσωπικό, τον εξοπλισμό, τα κτίρια και τις εγκαταστάσεις του.
- Προώθηση του αναπτυξιακού και κοινωνικού τους ρόλου.
- Βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων του ΟΤΑ α΄ βαθμού.
- Καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή και αξιοποίηση των πόρων.
- Προσέλκυση πρόσθετων οικονομικών πόρων.
- Επίσπευση της ωρίμανσης και της υλοποίησης των δράσεων.
- Περιορισμό της αποσπασματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων.
- Συντονισμό των δομών του ΟΤΑ α΄ βαθμού, βελτίωση του τρόπου διοίκησης και την προώθηση του εσωτερικού μετασχηματισμού των ΟΤΑ α΄ βαθμού
- Ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και αύξηση της δυνατότητας κοινωνικού ελέγχου.

Α΄ ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ)

- Αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ α΄ βαθμού με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών.

1.2.3 Χαρακτηριστικά ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των ΟΤΑ α' βαθμού αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού τους ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

- ▶ **Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης και Βελτίωσης της Διοικητικής Ικανότητας του ΟΤΑ α' βαθμού.**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ α' βαθμού. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

- ▶ **Πενταετές Πρόγραμμα Δράσης του ΟΤΑ α' βαθμού και των Νομικών Προσώπων του.**

Στις προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε Δημοτικής Αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές (τριετές για την τρέχουσα δημοτική περίοδο 2011-2014) πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ α' βαθμού και των Νομικών Προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

- ▶ **Οργανικό Στοιχείο της Καθημερινής Λειτουργίας και Διοίκησης του Δήμου και Μέρος του Προγραμματικού του Κύκλου.**

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

- ▶ **Υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος μέσω του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του ΟΤΑ α' βαθμού και των Νομικών Προσώπων του.**

Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος. Για το έτος 2011 Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης αποτελεί ο οικονομικός προϋπολογισμός και το Τεχνικό Πρόγραμμα. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης για το 2012 συντάσσεται μαζί με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

► **Εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τη Συμμετοχή Όλων των Εμπλεκόμενων.**

Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Σύμβουλοι Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας, Οικονομική Επιτροπή, Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Επιχειρήσεων κλπ).
- Υπηρεσιακά στελέχη (Προγραμματισμός και Ανάπτυξη, Οικονομική Υπηρεσία, Τεχνική Υπηρεσία, Περιβάλλοντος - Πολιτικής Προστασίας κλπ)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ α΄ βαθμού (όπως η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης).

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ α΄ βαθμού, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Επιπρόσθετα, αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

► **Αξιοποίηση Δεικτών Επίδοσης.**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στα ηλεκτρονικά αρχεία ενός ΟΤΑ α΄ βαθμού.

1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το μεθοδολογικό πλαίσιο εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Κοζάνης προτείνεται με βάση:

- Το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13.04.2007 με την οποία καθορίζεται η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ, το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ βαθμού» και την Υπ΄ Αριθμ. Πρωτ. 5694/03.02.2011 Απόφαση του Υπ. Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης η οποία τροποποιεί την υπ΄ Αριθμ. 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β΄ 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού».
- Την γνώση της Ελληνικής και διεθνούς εμπειρίας και βιβλιογραφίας σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης και τις σύγχρονες τάσεις ανάλυσης και προσέγγισης των περιφερειακών πολιτικών.
- Τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής του νέου Δήμου Κοζάνης όπως προέκυψε από την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» και τη θέση του στο περιφερειακό, εθνικό και ευρύτερο γεωπολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.
- Την ανάγκη ολοκληρωμένης προσέγγισης αλλά και ουσιαστικής εξειδίκευσης του αναπτυξιακού προγραμματισμού με στόχο τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων και ευκαιριών.
- Το νέο θεσμικό πλαίσιο και τις συνθήκες λειτουργίας των ΟΤΑ α΄ βαθμού που προέκυψαν από τις θεσμικές αλλαγές των τελευταίων ετών και κυρίως την εφαρμογή του Ν.3852/2010.
- Τις κατευθύνσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013 και των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και τις εφαρμοζόμενες διαρθρωτικές πολιτικές της Ε.Ε.

1.3.1 Βασικά Στάδια Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνει τέσσερα (4) διακριτά στάδια με επιμέρους βήματα, με σκοπό να προσεγγιστούν και να αναλυθούν συστηματικά όλες οι παράμετροι και όλοι οι συντελεστές που επηρεάζουν και

καθορίζουν το πλαίσιο λειτουργίας και ανάπτυξης του Δήμου. Τα βήματα που περιλαμβάνονται στο κάθε στάδιο περιγράφονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Στάδιο Α: Αποτύπωση και Αξιολόγηση του Εξωτερικού και Εσωτερικού Περιβάλλοντος του ΟΤΑ α΄ Βαθμού - Στρατηγικός Σχεδιασμός

► **Βήμα 1^ο: Προετοιμασία και οργάνωση.**

Προετοιμασία και οργάνωση της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, μέσω των εξής ενεργειών:

- Συγκρότηση της ομάδας έργου.
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής.
- Οργάνωση και προγραμματισμός του έργου.
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου.

► **Βήμα 2^ο: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου.**

Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των σημαντικότερων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη πενταετία.

Περιγράφεται η γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου και αναφέρονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Ακολουθεί η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»).

► **Βήμα 3^ο: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών.**

Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης στις εξής θεματικές ενότητες:

- Δραστηριότητες και διαδικασίες λειτουργίας.
- Οργάνωση και Συνεργασίες.
- Ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή.
- Οικονομικά.

► **Βήμα 4^ο: Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου.**

Πραγματοποιείται η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, η ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης.

Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της στρατηγικής του Δήμου προσδιορίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος (γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης) και διαμορφώνονται οι κατάλληλες εσωτερικές στρατηγικές επιλογές που θα διασφαλίζουν επιτυχή προσέγγιση των γενικών στόχων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης.

Οι συναφείς γενικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε προτεραιότητες - Μέτρα και τα συναφή Μέτρα ομαδοποιούνται σε ευρύτερες προτεραιότητες - Άξονες.

Διατυπώνεται το όραμα για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου και για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού, καθώς και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και γενικά τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Στάδιο Β: Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου - Διαβούλευση

► Βήμα 5^ο: Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης.

Οι ενέργειες που πραγματοποιούνται σε αυτό το στάδιο αφορούν:

- Στην έγκριση του στρατηγικού σχεδίου.
- Στη δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας.
- Στην πρόσκληση για γνωμοδότηση της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης
- Στη διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων.
- Στη σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Στάδιο Γ: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

► Βήμα 6^ο: Κατάρτιση σχεδίων δράσης.

Καταρτίζονται σχέδια δράσης, τα οποία περιλαμβάνουν στόχους και δράσεις για την επίτευξη του κάθε ενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου.

► Βήμα 7^ο: Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων.

Σκοποί του βήματος είναι η ιεράρχηση και ο προγραμματισμός των δράσεων που περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσης, η ομαδοποίηση, ο έλεγχος και η

οριστικοποίηση όλων των δράσεων του ΕΠ και ο αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων πρώτης προτεραιότητας.

► **Βήμα 8^ο Οικονομικός προγραμματισμός.**

Πραγματοποιείται εκτίμηση των εσόδων του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης, για κάθε έτος της επόμενης πενταετίας, κατανέμονται τα έσοδα στις δράσεις πρώτης προτεραιότητας και καταρτίζεται συγκεντρωτικός πίνακας δαπανών ανά μέτρο και άξονα και συντάσσονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες.

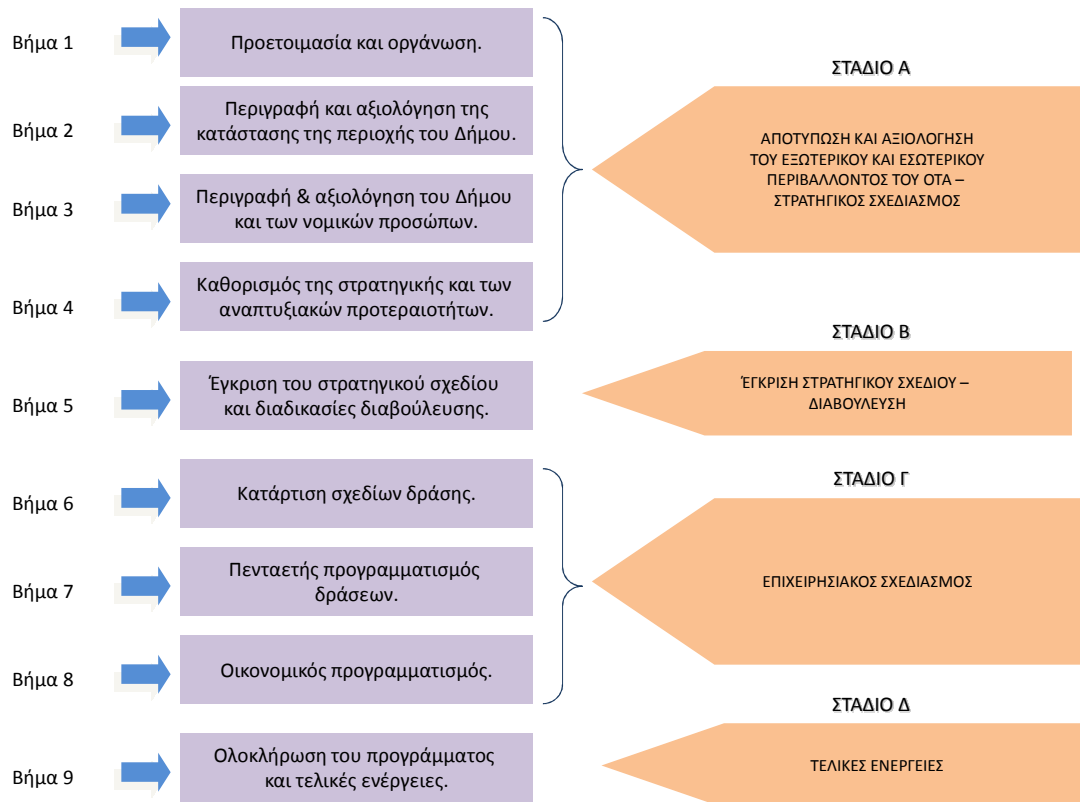
Στάδιο Δ: Τελικές Ενέργειες

► **Βήμα 9^ο: Ολοκλήρωση του προγράμματος και τελικές ενέργειες.**

Οι ενέργειες που πραγματοποιούνται σε αυτό το στάδιο αφορούν:

- Στην ολοκλήρωση του σχεδίου επιχειρησιακού προγράμματος από την ομάδα έργου και η υποβολή του στο Δήμαρχο.
- Στην έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Στον έλεγχο της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ.
- Στη δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο.

Σχήμα 1: Διαγραμματική απεικόνιση των σταδίων κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

1.3.2 Μέσα και Εργαλεία για την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται στη θεωρία του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και στη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών, καθώς και στη διενέργεια πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων μεθοδολογιών και εργαλείων.

Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου αξιοποιήθηκαν υφιστάμενες μελέτες του Δήμου, έγινε συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ), την Eurostat, από ποικίλες άλλες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που κατά καιρούς έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό διάφορων φορέων (Δήμος, Ν.Α., υπουργεία, κ.λ.π.). Επιπλέον, συγκεντρώθηκε βιβλιογραφικό υλικό από ηλεκτρονικά δημοσιεύματα στο διαδίκτυο.

Για την περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Κοζάνης χρησιμοποιήθηκε ο νέος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) και πραγματοποιήθηκαν επικοινωνίες και συναντήσεις με στελέχη του Δήμου για τη συλλογή στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου.

Για την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος (μακρο-περιβάλλον) του Δήμου χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος SWOT για την ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και την ανάλυση των ευκαιριών και των απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Σχήμα 2: Τυπική διάταξη SWOT Analysis

Σημειώνεται ότι, αναφορικά με τη διατύπωση προτάσεων η τεχνική που χρησιμοποιείται αφορά στη συνδυασμένη ανάγνωση των τεταρτημορίων της SWOT Analysis ανά ζεύγος (ισχυρά σημεία - ευκαιρίες, αδυναμίες - ευκαιρίες, ισχυρά σημεία - απειλές, αδυναμίες - απειλές). Με τον τρόπο αυτό προκύπτουν οι προτάσεις κατευθύνσεων πολιτικής (policy choices) που περιγράφονται στο κατωτέρω Σχήμα.

Σχήμα 3: Χρήση μεθόδου SWOT για την κατάρτιση προτάσεων κατευθύνσεων πολιτικής

	Δυνατά Σημεία	Αδύνατα Σημεία
Ευκαιρίες	Επιταχυντικές πολιτικές	Διαρθρωτικές πολιτικές
Απειλές	Σταθεροποιητικές πολιτικές	Προληπτικές πολιτικές

Στη συνέχεια και για τον καθορισμό της στρατηγικής του Δήμου Κοζάνης προηγείται η διατύπωση της αποστολής και του οράματος του Δήμου.

Η αποστολή του Δήμου Κοζάνης είναι κοινή για όλους τους Δήμους και συνίσταται στην εξής: «*Η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του*».

Το **όραμα** του Δήμου αποτελεί τη συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης της περιοχής και του ίδιου του Δήμου, ως οργανισμού, για την επόμενη μεσο-μακροπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

Ο **καθορισμός της στρατηγικής** που θα ακολουθήσει ο Δήμος βασίζεται σε μια ιεραρχική διαδικασία η οποία συνδέεται και είναι αποτέλεσμα των βημάτων που προηγήθηκαν, δηλαδή της αποτύπωσης και της αξιολόγησης του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος και των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης.

Βάσει των κρίσιμων ζητημάτων που εντοπίστηκαν, τίθενται οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι στους τομείς της τοπικής ανάπτυξης και της εσωτερικής ανάπτυξης, ομαδοποιημένοι ανά θεματική ενότητα, όπως φαίνεται και στο παρακάτω σχήμα.

Οι στόχοι αυτοί θα οδηγούν στη διαμόρφωση των Αξόνων Προτεραιότητας, οι οποίοι και αποτελούν τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου. Κάθε Άξονας Προτεραιότητας ικανοποιεί έναν ή περισσότερους γενικούς στρατηγικούς στόχους.

Οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης εντάσσονται σε ειδικό Άξονα Προτεραιότητας, ο οποίος αποσκοπεί στην ανάπτυξη του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεών τους με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς.

Σχήμα 4: Διαδικασία καθορισμού στρατηγικής Δήμου Κοζάνης

1.3.3 Ομάδα Έργου

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Κοζάνης για την περίοδο 2011-2014 εκπονήθηκε με την ευθύνη της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου (ΔΟΕ) του Δήμου Κοζάνης που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 450/47827 (05/07/2011) απόφαση του Δημάρχου Κοζάνης

Οι Διευθύνσεις και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Κοζάνης συμμετείχαν ενεργά στην όλη διαδικασία με την υποβολή προτάσεων και παρατηρήσεων για τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου, καθώς και με την συμπλήρωση κατάλληλα δομημένου ερωτηματολογίου το οποίο αφορούσε στην αποτύπωση και αξιολόγηση της λειτουργίας τους.

Η ΔΟΕ του Δήμου Κοζάνης που συστάθηκε για το σχεδιασμό και την εκπόνηση του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος από στελέχη του Δήμου, αποτελείται από τους:

- κο. Κορκά Βασίλειο,
- κο. Μπηλιώνη Γεώργιο
- κο. Κακουλίδη Δημήτριο.
- κο. Πεκλιβανίδη Μιχάλη
- κο. Βαντσιώτη Αναστάσιο

Υπεύθυνος της ΔΟΕ ορίστηκε ο κος Καραπάτσιος Ευάγγελος, Αντιδήμαρχος Τεχνικών Υπηρεσιών, με αναπληρώτρια την κα. Τουμπουλίδου Παρθένα, Αντιδήμαρχο Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

2.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

2.1.1 Βασικά Χαρακτηριστικά, Χωροταξική Ένταξη και Διοικητική Οργάνωση

2.1.1.1 Βασικά Γεωγραφικά και Διοικητικά Χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Κοζάνης εντάσσεται διοικητικά και γεωπολιτικά στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας.

Αποτελείται από πέντε Δημοτικές Ενότητες (Δ.Ε), τη Δ.Ε. Κοζάνης, τη Δ.Ε. Αιανής, τη Δ.Ε. Δημητρίου Υψηλάντη, τη Δ.Ε. Ελίμειας και τη Δ.Ε. Ελλησπόντου.

Ο Δήμος Κοζάνης είναι ο 38^{ος} σε πληθυσμό Δήμος της χώρας και η έκτασή του ξεπερνάει το 1.000.000 στρέμματα.

Ο συνολικός πληθυσμός του νέου Δήμου σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της ΕΣΥΕ από την απογραφή του πληθυσμού του 2011 ανέρχεται σε 70.420 κατοίκους από τους οποίους 35.340 είναι άρρενες και 35.080 γυναίκες. Η πυκνότητα του πληθυσμού διαμορφώνεται σε 65,74 κατοίκους/τετρ. χιλιόμετρο και είναι η υψηλότερη τόσο σε επίπεδο Περιφερειακή Ενότητας Κοζάνης της οποίας η πυκνότητα ανέρχεται σε 42,46 κατοίκους/τετρ. χιλιόμετρο, όσο και σε επίπεδο Περιφέρειας όπου αυτή διαμορφώνεται σε 29,85 κατοίκους/τετρ. χιλιόμετρο.

Ο πληθυσμός του Δήμου εμφανίζεται σχεδόν σταθερός με μία μικρή μείωση κατά 512 κατοίκους (μεταβολή <0,08%) σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή του 2001 όπου αυτός ανέρχονταν σε 70.932 κατοίκους.

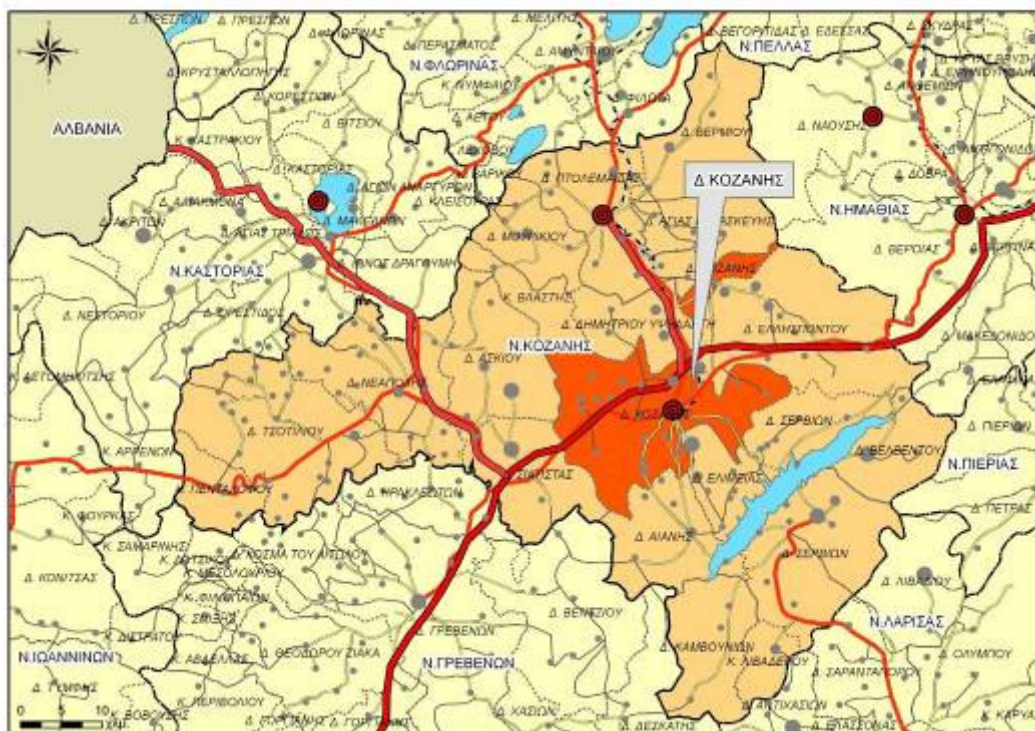
Ο νέος «Καλλικράτειος» Δήμος Κοζάνης προήλθε από τη συνένωση των 5 Καποδιστριακών Δήμων: Κοζάνης, Αιανής, Δημητρίου Υψηλάντη, Ελίμειας και Ελλησπόντου. Συνολικά περιλαμβάνει 5 Δημοτικές Ενότητες οι οποίες απαρτίζονται από 3 Δημοτικές Κοινότητες και 49 Τοπικές Κοινότητες. Τα βασικά χαρακτηριστικά των Δημοτικών Ενοτήτων παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Η Δημοτική Ενότητα Κοζάνης βρίσκεται ανάμεσα στις οροσειρές του Βερμίου, του Μπούρινου και των Πιερίων, 15 χλμ. βορειοδυτικά της τεχνητής λίμνης του Πολυφύτου σε υψόμετρο 720 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Τη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης απαρτίζουν η πόλη της Κοζάνης και άλλες 20 Τοπικές Κοινότητες.

Η έκταση που καταλαμβάνει είναι 366,018 km² και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 49.812 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2001. Η θέση της πόλης είναι σε τέτοιο σημείο που την καθιστά συγκοινωνιακό κόμβο, καθώς συνδέει την Μακεδονία με την Ήπειρο και τη Θεσσαλία. Η κατασκευή της νέας Εγνατίας μείωσε την απόσταση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και διευκόλυνε την πρόσβαση επισκεπτών και επενδυτών, ακόμη και από τις Βαλκανικές χώρες, ενδυναμώνοντας τη δυναμική της περιοχής. Επιπλέον, η εγγύτητά της στις χώρες της Βαλκανικής την καθιστά σημαντικό παράγοντα οικονομικής και επιχειρηματικής επικοινωνίας της Ελλάδας με τις χώρες αυτές και την τοποθετεί στο προσκήνιο των εξελίξεων που αναμένεται να διαδραματιστούν στην περιοχή, λόγω της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Χάρτης 1: Χωροταξική ένταξη Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης

Πηγή: Μελέτη Αναπτυξιακών Χαρακτηριστικών ΟΤΑ Νομού Κοζάνης (2009)

Η Δημοτική Ενότητα Αιανής βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και αποτελείται από επτά Τοπικές Ενότητες. Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 153.153 στρέμματα και ο συνολικός πληθυσμός είναι 3.816 κάτοικοι (ΕΣΥΕ, απογραφή 2001). Το μεγαλύτερο μέρος της Δημοτικής Ενότητας εκτείνεται σε τμήμα της πεδινής έκτασης του «Τσαρτσιαμπά», που βρίσκεται στο νότιο τμήμα της Κοζάνης. Συνορεύει βόρεια με τον Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, ανατολικά με τις

Δημοτικές Ενότητες Ελίμειας και Σερβίων, νότια με τις Δημοτικές Ενότητες Καμβουνίων και Δεσκάτης και δυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Σιάτιστας και τη Δημοτική Κοινότητα Βενζίων. Νότια της Δημοτικής Ενότητας διέρχεται ο ποταμός Αλιάκμονας και εκτείνεται μέρος της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου, ενώ νοτιοδυτικά ορθώνεται το όρος Βούρινος. Οι οικισμοί που αναπτύσσονται σε αυτό το τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης έχουν κοινά κοινωνιολογικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Χάρτης 2: Χωροταξική ένταξη Δημοτικής Ενότητας Αιανής στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης

Πηγή: Μελέτη Αναπτυξιακών Χαρακτηριστικών ΟΤΑ Νομού Κοζάνης (2009)

Η Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη βρίσκεται μεταξύ των δύο μεγάλων Δημοτικών Ενότητων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας. Η περιοχή συνορεύει βόρεια με τη Δημοτική Ενότητα Πτολεμαΐδας, βόρειο-δυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Μουρικίου, δυτικά με την Κοινότητα Βλάστης, νότια με τη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, ανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου και βόρειο-ανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης. Η έκταση της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη ανέρχεται 112.346 στρέμματα, περιλαμβάνει 4 Τοπικές Κοινότητες και ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται σε 3.018 κάτοικοι (ΕΣΥΕ, απογραφή 2001).

Χάρτης 3: Χωροταξική ένταξη Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης

Πηγή: Μελέτη Αναπτυξιακών Χαρακτηριστικών ΟΤΑ Νομού Κοζάνης (2009)

Η Δημοτική Ενότητα Ελίμειας εκτείνεται στο βόρειο τμήμα της λεκάνης Κοζάνης - Σερβίων που αποτελεί σχετικά μεγάλο τεκτονικό βύθισμα και βόρεια της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου που αποτελεί το χαμηλότερο τμήμα της λεκάνης. Η γεωγραφική θέση του Δήμου είναι κεντροβαρική στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης. Κοζάνης. Προς Βορρά κύρια και συμπληρωματικά ΒΔ και ΒΑ συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, Ανατολικά και Νότια συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Σερβίων και Δυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Αιανής. Τα νότιο κοινό όριο με τη Δημοτική Ενότητα Σερβίων είναι η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου που αποτελεί και φυσικό όριο. Η διοικητική έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 100.702 στρέμματα, περιλαμβάνει 8 Τοπικές Κοινότητες και ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται σε 6.320 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ 2001).

Χάρτης 4: Χωροταξική ένταξη Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης

Πηγή: Μελέτη Αναπτυξιακών Χαρακτηριστικών ΟΤΑ Νομού Κοζάνης (2009)

Η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου εκτείνεται στο κεντροανατολικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και στα ανατολικά όριά του συνορεύει με τη γειτονική Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας. Προς Νότο συνορεύει με τις Δημοτικές Ενότητες Βελβεντού και Σερβίων, νοτιοδυτικά και βορειοδυτικά συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, και δυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη. Καθώς αποτελεί οριακή Δημοτική Ενότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης προς τα ανατολικά, στα βόρεια και ανατολικά συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Βέροιας και Μακεδονίδος που ανήκουν στην Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας. Η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου καταλαμβάνει έκταση 337.576 στρέμματα, περιλαμβάνει 12 Τοπικές Κοινότητες και ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται σε 7.966 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ 2001).

Χάρτης 5: Χωροταξική ένταξη Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης

Πηγή: Μελέτη Αναπτυξιακών Χαρακτηριστικών ΟΤΑ Νομού Κοζάνης (2009)

2.1.1.2 Θέση και Ρόλος του Δήμου στην Περιφερειακή Ενότητα και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Ο νέος Δήμος Κοζάνης αποτελεί ισχυρό διαμετακομιστικό κέντρο και τόπο έντονης εμπορικής δραστηριότητας και παράλληλα αποτελεί το μεγαλύτερο ενεργειακό Δήμο της χώρας.

Με βάση την κατανομή της απασχόλησης, όπως αυτή διαμορφώθηκε από το 1961 μέχρι το 2001, προκύπτει η σταδιακή υπερίσχυση του τριτογενούς τομέα στην τομεακή κατανομή της απασχόλησης. Παράλληλα, λόγω της εγκατάστασης του εργοστασίου της ΔΕΗ, η περιοχή εξειδικεύεται στη βιομηχανική παραγωγή και ειδικότερα στην παραγωγή ενέργειας.

Ο νέος «Καλλικράτειος» Δήμος Κοζάνης περιλαμβάνει στα όρια του πέντε Δημοτικές Ενότητες με τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και δυναμική η κάθε μία. Η πόλη της Κοζάνης εκτός από εμπορευματικό και οικονομικό κέντρο, αποτελεί σημαντικό διοικητικό κέντρο, αφού συγκεντρώνει υπηρεσίες υπερτοπικής σημασίας του Νομού και της Περιφέρειας. Οι Δ.Ε. Ελλησπόντου και Δημ. Υψηλάντη αποτελούν δύο παραδοσιακά «ενεργειακούς Δήμους» ενώ οι Δ.Ε Ελίμειας και Αιανής αποτελούν δύο παραλίμνιες περιοχές με τη δική τους προοπτική στον τουρισμό και τον πολιτισμό.

Η εγγύτητα του Δήμου Κοζάνης στις χώρες της Βαλκανικής, την καθιστά σημαντικό κόμβο οικονομικής και επιχειρηματικής επικοινωνίας της Ελλάδας, στο πλαίσιο της

διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και η σύνδεση που παρέχει στην Κοζάνη με τις Βαλκανικές χώρες ενδυναμώνουν τη δυναμική της περιοχής, συμπληρώνοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει ως πόλος έλξης παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Ωστόσο, στο Δήμο Κοζάνης καταγράφονται και αρκετά στοιχεία που δεν επιτρέπουν την ενίσχυση της δυναμικής που περιγράφηκε. Πρόκειται για διαρθρωτικές αδυναμίες του τοπικού παραγωγικού συστήματος, οι οποίες εμποδίζουν την ενδυνάμωση των υπάρχοντων συγκριτικών πλεονεκτημάτων και περιορίζουν τη δυνατότητα δημιουργίας νέων δυναμικών κλάδων, ικανών να αποτελέσουν σημείο εκκίνησης μιας δυναμικότερης αναπτυξιακής πορείας.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει η περιοχή στην παραγωγή ενέργειας περιορίζεται από την αδυναμία προσαρμογής στις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην παγκόσμια οικονομία. Ενώ η παρουσία του εργοστασίου της ΔΕΗ αποτέλεσε ισχυρό παράγοντα δημιουργίας απασχόλησης και ανάπτυξης στην περιοχή, τα τελευταία χρόνια γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτό ότι έχει τελικά οδηγήσει στη σχεδόν απόλυτη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από συναφείς και συμπληρωματικές μεταποιητικές δραστηριότητες, εμποδίζοντας άλλους κλάδους να ενδυναμώσουν τη θέση τους και αδρανοποιώντας τις όποιες ενδογενείς αναπτυξιακές δυναμικές. Παράλληλα, όμως, οι συναφείς και συμπληρωματικοί κλάδοι είναι σχετικά περιορισμένοι, με αποτέλεσμα να είναι και μικρό το ποσοστό επενδύσεων.

Ο χαμηλός βαθμός ανάπτυξης ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών σχέσεων μεταξύ του Δήμου Κοζάνης με την υπόλοιπη Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, αλλά και με το σύνολο της χώρας, αποτελεί έναν άλλο σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στη δυσκολία δημιουργίας αναπτυξιακών μηχανισμών στην πόλη.

Ο Δήμος Κοζάνης όπως και ολόκληρη η Δυτική Μακεδονία βιώνει την κρίση της αναπτυξιακής της ταυτότητας, ως αποτέλεσμα και της γενικότερης οικονομικής ύφεσης την οποία υφίσταται η χώρα. Σε αυτό θα πρέπει να προστεθεί το χαμηλό πνεύμα επιχειρηματικότητας μεταξύ του παραγωγικού δυναμικού, αλλά και το χαμηλό επίπεδο δημιουργίας καινοτόμων δραστηριοτήτων και ενσωμάτωσης στην παραγωγική διαδικασία σύγχρονων μορφών επιχειρηματικής δράσης.

Η ενδογενής αναπτυξιακή δυναμική του νέου Δήμου Κοζάνης, η οποία βασίζεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία αυξήθηκαν μετά και τη συνένωση των πέντε Δήμων, έχει ήδη επηρεαστεί αποφασιστικά από τις εξελίξεις που σημειώθηκαν, τόσο στο μακροοικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας, όσο και λόγω των διεθνών εξελίξεων. Συγκεκριμένα, οι μηχανισμοί εκείνοι που θα μπορούσαν να προκαλέσουν την δραστηριοποίηση της τοπικής οικονομίας και τον προσανατολισμό της προς περισσότερο παραγωγικές δραστηριότητες δεν έχουν προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα που διαμορφώθηκαν. Οι προβλεπόμενες εξελίξεις, ειδικά στους τομείς στους οποίους η περιοχή εμφανίζει συγκριτικό πλεονέκτημα, θα απαιτήσουν πιο

άμεση προσαρμογή της κοινωνίας σε αυτές. Η πλήρης απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας σε συνδυασμό με τη μείωση του κρατικού προστατευτισμού ή μείωση της σημασίας του τομέα της μεταποίησης στην εθνική οικονομία, προς όφελος του τομέα των υπηρεσιών και η γενικότερη οικονομική κρίση της χώρας, είναι μερικά από τα νέα δεδομένα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο θα κληθεί να λειτουργήσει ούτως ή άλλως ο Δήμος Κοζάνης.

Εξάλλου, η ένταση του ανταγωνισμού τον οποίο θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο Δήμος με περιοχές, τόσο στο εσωτερικό της χώρας (λόγω της αύξησης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων των περιοχών τις οποίες διασχίζει η Εγνατία), όσο και στις Βαλκανικές χώρες (λόγω της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης), θα πρέπει να οδηγήσει στην άμεση κινητοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της, προκειμένου να αξιοποιηθούν και να ενδυναμωθούν τα πλεονεκτήματα που διαθέτει στην παραγωγική διαδικασία.

2.1.2 Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής

2.1.2.1 Περιβάλλον

Μορφολογία - Εδαφολογία

Η Δημοτική Ενότητα Κοζάνης οριοθετείται δυτικά από τα όρη Σινιάτικο και Βούρινο ενώ στα ανατολικά οριοθετείται από τα απότομα πρανή των οροσειρών των Πιερίων και Καμβουνίων. Η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από ήπιο σχετικά ανάγλυφο, με το υψόμετρο να κυμαίνεται μεταξύ 380 m και 1550 m. Το κυρίαρχο πέτρωμα είναι ο ασβεστόλιθος και κατά δεύτερο λόγο τα οφιολιθικά πετρώματα. Τα εδάφη που κυρίως συναντώνται στην περιοχή είναι πηλώδη, πηλλοαμμώδη, αργιλώδη. Σε μεγάλα τμήματα της περιοχής είναι χαρακτηριστική η περιορισμένη παρουσία ή ακόμα και η έλλειψη αυτοφυούς βλάστησης (βαθμός συγκόμμωσης μικρότερος του 10%) με αποτέλεσμα την αυξημένη διάβρωση και έκπλυση του εδάφους, δηλαδή την απομάκρυνση του ανώτερου εδαφικού ορίζοντα, στοιχεία που αποτελούν πρόδρομο φαινόμενο της ερημοποίησης.

Η Δημοτική Ενότητα Αιανής χαρακτηρίζεται από ήπιο σχετικά ανάγλυφο. Το υψόμετρο κυμαίνεται μεταξύ 380 m και 1550 m, με μέση τιμή 805 m και τυπική απόκλιση +185 m). Το ανάγλυφο είναι σχετικά ομαλό με μικρές κλίσεις. Η λεκάνη Κοζάνης-Σερβίων αποτελεί τεκτονικό βύθισμα με έκταση 400 Km² περίπου, αναπτύχθηκε κατά την διεύθυνση του κύριου ορογραφικού άξονα των Ελληνίδων (ΒΔ-ΝΑ) και οριοθετείται στα δυτικά από την οροσειρά του Βούρινου, ανατολικά από την οροσειρά του Βερμίου και των Πιερίων, νότια από την οροσειρά των Καμβουνίων και βόρεια από την λοφοσειρά (έξαρμα) της Κοζάνης.

Η Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη παρουσιάζει ανάγλυφο το οποίο κυμαίνεται από το υψόμετρο +650m (στην περιοχή Σαριγκιόλ) έως +1260m (στην κορυφή Κουρούμπα ανάμεσα στα Λιβερά και Μαυροπηγή).

Ο βασικός μορφολογικός χαρακτήρας της ευρύτερης περιοχής δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της αλπικής πύκωσης στο μέσο του Τριτογενούς. Η έκταση της Δημοτικής Ενότητας είναι συνολικά περίπου 112 χιλ. στρέμ. και αποτελεί το 3% της συνολικής έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Η λεκάνη Πτολεμαΐδας περιβάλλεται από ορεινούς όγκους, οι οποίοι συνίστανται κυρίως από ανθρακικά πετρώματα.

Η **Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου** βρίσκεται στο ανατολικό άκρο της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, στο νότιο τμήμα της ευρύτερης Νεογενούς λεκάνης Φλώρινας - Αμυνταίου - Πτολεμαΐδας - Κοζάνης - Σερβίων. Η λεκάνη αυτή δεν εμφανίζεται στο σύνολο της ενιαία, αλλά διακόπτεται σε επιμέρους υπολεκάνες από εξάρματα και λοφοσειρές. Έτσι, το νότιο τμήμα της λεκάνης Πτολεμαΐδας - Κοζάνης, γνωστό με την ονομασία “Σαριγκιόλ”, αποτελεί μία ξεχωριστή μορφολογική και γεωγραφική ενότητα. Η μορφολογία της ευρύτερης περιοχής της Δημοτικής Ενότητας είναι το συνδυασμένο αποτέλεσμα της γεωλογικής δομής, της πρόσφατης, σχετικά, τεκτονικής εξέλιξης και της διάβρωσης που τείνει να εξομαλύνει προοδευτικά το ανάγλυφο. Τα προϊόντα της διάβρωσης, με τη δράση του νερού, αποτίθενται στις χαμηλότερες περιοχές.

Η **Δημοτική Ενότητα Ελίμειας**, γεωμορφολογικά αποτελεί το κεντρικό τμήμα της λεκάνης Κοζάνης - Σερβίων και χαρακτηρίζεται για το σχετικά ομαλό της ανάγλυφο και την απουσία ορεινών όγκων. Η λεκάνη Κοζάνης-Σερβίων αποτελεί τεκτονικό βύθισμα με έκταση 400 Km² περίπου, αναπτύχθηκε κατά την διεύθυνση του κύριου ορογραφικού άξονα των Ελληνίδων (ΒΔ-ΝΑ) και οριοθετείται στα δυτικά από την οροσειρά του Βούρινου, ανατολικά από την οροσειρά του Βερμίου και των Πιερίων, νότια από την οροσειρά των Καμβουνίων και βόρεια από την λοφοσειρά (έξαρμα) της Κοζάνης. Τα ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι το ομαλό της ανάγλυφο και το πλούσιο υδρογραφικό της δίκτυο, τα υδρορρέματα του οποίου αποστραγγίζουν την περιοχή μελέτης, με τελικό αποδέκτη την τεχνητή λίμνη Πολυφύτου. Το υδρορρέματα διαχωρίζουν τη λεκάνη σε υποπεριοχές με ομαλό ανάγλυφο όπου αναπτύσσονται εκτεταμένες γεωργικές καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Κλίμα

Η περιοχή του Δήμου Κοζάνης ανήκει στην κατηγορία με ξηρό-θερμό μεσογειακό κλίμα. Οι ελάχιστες θερμοκρασίες καταγράφονται τον Ιανουάριο (<30C) και οι μέγιστες καταγράφονται τον Ιούλιο (>240C) και ο χειμώνας στην ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται ως ψυχρός και υγρός. Η περίοδος ξηρασίας περιλαμβάνει τους μήνες Ιούνιο -Σεπτέμβριο (120 ημέρες), άρα το κλίμα χαρακτηρίζεται ως θερμομεσογειακό με σχετικά μικρή ξηρά περίοδο. Ο μεγαλύτερος όγκος των βροχοπτώσεων πέφτει κατά τους φθινοπωρινούς και εαρινούς μήνες συμβάλλοντας στην τροφοδοσία των βαθιών και των ρηχών υδροφόρων.

Λατομεία - Ορυχεία - Κοιτάσματα**Δημοτική Ενότητα Κοζάνης**

Στην ευρύτερη περιοχή της λεκάνης Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Σερβίων λειτουργούν ενεργειακές μονάδες της ΔΕΗ (Ατμοηλεκτρικοί σταθμοί: ΛΙΠΤΟΛ, Πτολεμαΐδας, Καρδίας, Αγ. Δημητρίου, Αμυνταίου, συνολική ισχύς: 4029 MW) για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με κινητήρια δύναμη τον εγχώριο λιγνίτη. Στη λεκάνη Κοζάνης-Σερβίων έχουν εντοπιστεί σημαντικά κοιτάσματα λευκόλιθου σε διάφορες παραγεννέσεις του, μία από τις οποίες είναι ο χουντίτης, ο οποίος χρησιμοποιείται στη λεύκανση του χαρτιού, ως πληρωτικό υλικό και ως αντιπυρικό στοιχείο σε βιομηχανικά προϊόντα, κατά τη χρήση των οποίων αναπτύσσονται υψηλές θερμοκρασίες. Επίσης, σημαντικά είναι και τα κοιτάσματα μαρμάρου. Στις περιοχές της Κοζάνης, των Κοίλων και της Καλαμιάς λειτουργούν ορυχεία αδρανών υλικών.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Τα κυριότερα ορυκτά και πετρώματα που εντοπίζονται στα διοικητικά όρια της Δημοτικής Ενότητας Αιανής είναι ο χρωμίτης, ο οποίος εμφανίζεται στο οφιολιθικό σύμπλεγμα του Βούρινου, σύμφωνα με την μελέτη «Μεταλλευτικό κέντρο Βούρινου» (Ι.Γ.Μ.Ε.). Στην περιοχή συναντάται επίσης ο ατταπουλγίτης και ο σεπιόλιθος. Εντός των διοικητικών ορίων της περιοχής έχουν εντοπιστεί κοιτάσματα λευκόλιθου.

Σε ολόκληρη την περιοχή υπάρχει μόνο ένα ενεργό λατομείο βιομηχανικών ορυκτών, το οποίο βρίσκεται στα νοτιοδυτικά της Δημοτικής Κοινότητας Αιανής και συγκεκριμένα στη θέση Βελανίδα, ενώ όλες οι υπόλοιπες μισθώσεις και παραχωρήσεις είναι ανενεργές.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη έχουν εντοπισθεί εκμεταλλεύσιμα αποθέματα λιγνίτη τα οποία πρόκειται σύμφωνα με το προγραμματισμό της η ΔΕΗ να εκμεταλλευτεί με την επέκταση των ορυχείων προς την Ποντοκώμη και τη μετεγκατάσταση του οικισμού αυτού. Επίσης, στις παρυφές των ορεινών όγκων της Ποντοκώμης και του Μαυροδενδρίου έχουν διανοιγεί λατομεία αδρανών υλικών.

Σε ολόκληρη την περιοχή υπάρχει ένα ενεργό λατομείο, το οποίο βρίσκεται εντός της Τοπικής Κοινότητας Ποντοκώμης. Εντός της περιοχής αυτής έχουν καθορισθεί 4 λατομικοί χώροι. Στο νότιο τμήμα της Τοπικής Κοινότητας Μαυροδενδρίου υπάρχουν 13 περιοχές που έχουν δεσμευθεί για έρευνα μαρμάρου, ενώ υπάρχουν και 4 μισθώσεις λατομείου μαρμάρων στις Τοπικές Κοινότητες Μαυροδενδρίου και Ποντοκώμης. Το ανατολικό τμήμα της Τοπικής Κοινότητας Ποντοκώμης καθώς και το ανατολικό και μέρος του νοτίου τμήματος της Τοπικής Κοινότητας Μαυροδενδρίου έχει δεσμευθεί από Δημόσιους φορείς για μεταλλευτική εκμετάλλευση.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Στα όρια του Δήμου Ελλησπόντου εξορύσσονται μάρμαρα και αδρανή υλικά.

Η λεκάνη Σαριγκιόλ αποτελεί τμήμα της τάφρου που φιλοξενεί τα μεγαλύτερα κοιτάσματα λιγνίτη της χώρας. Σε ολόκληρη την περιοχή της Δημοτικής Ενότητας υπάρχουν 8 ενεργά λατομεία μαρμάρων, τα οποία βρίσκονται εντός της Τοπικής Κοινότητας Πολυμύλου και συγκεκριμένα στο βορειοανατολικό τμήμα της, καθώς και μία λατομική περιοχή του Δημοσίου για αδρανή υλικά η οποία βρίσκεται στο νότιο μέρος της Τοπικής Κοινότητας Καπνοχωρίου.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Η περιοχή βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της ιζηματογενούς λεκάνης Κοζάνης - Σερβίων στην οποία αποτέθηκαν σχεδόν όλες οι παραγενέσεις του Λευκόλιθου (μαγνησίτες, υδρομαγνησίτες, χουντίτης αλλά και αραγονίτες). Με εξαίρεση το χουντίτη, ο οποίος εξορύσσεται σήμερα στην περιοχή Νεράιδας οι άλλες παραγενέσεις του λευκόλιθου δεν αξιοποιούνται κυρίως γιατί δεν είναι δυνατό τεχνολογικά να εμπλουτισθούν. Στην ίδια λεκάνη, σε μεγαλύτερο βάθος, αναπτύσσονται κάτω από τα χαλαρά ιζήματα που προαναφέρθηκαν, κοιτάσματα λιγνίτη τα αποθέματα του οποίου υπερβαίνουν τα 500 εκ. τόνους. Η αξιοποίηση των λιγνιτικών αυτών κοιτασμάτων δεν συμπεριλαμβάνεται ακόμα στον προγραμματισμό της ΔΕΗ.

Επιφανειακά και Υπόγεια Νερά - Υδάτινοι Πόροι

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Στην ευρύτερη περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης και μεταξύ των Σερβίων και της Κοζάνης υπάρχει η τεχνητή λίμνη της κοίτης του Αλιάκμονα που δημιουργήθηκε μετά την κατασκευή του φράγματος και του υδροηλεκτρικού σταθμού του Πολυφύτου. Ο σχηματισμός της λίμνης ήταν η απαρχή για τη δημιουργία νέων βιότοπων και ιδιαίτερα υγροβιότοπων κατά μήκος του παραλίμνιου μετώπου, με την ανάπτυξη νέων ειδών βλάστησης και των πολλαπλασιασμό ήδη υπαρχόντων, καθώς και την αντίστοιχη εμφάνιση νέων ειδών πανίδας. Σήμερα, η λίμνη αποτελεί τον τελικό αποδέκτη όλων των αποπλυμένων υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων των γεωργικών καλλιεργειών, των επεξεργασμένων λυμάτων από τις εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, και κάθε είδους επιφανειακού αποπλυμένου υλικού από βιομηχανικές μονάδες. Ωστόσο, η φυσική ανανέωση του υδάτινου όγκου (1,3 φορές το χρόνο) επιτρέπει τη διατήρηση σε πολύ καλή κατάσταση από άποψη καθαρότητας.

Η ΔΕΥΑ Κοζάνης ολοκλήρωσε το υποέργο «Εξωτερικό υδρευτικό σύστημα πόλης Κοζάνης και Δ.Δ. με την αξιοποίηση του καρστικού υδροφορέα του Ν.Δ. Βερμίου, περιοχής Πετρανών», προϋπολογισμού 14.233.076,01 ευρώ, που εξασφαλίζει νερό στο Δήμο Κοζάνης για τα επόμενα 40 χρόνια.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Γενικά η περιοχή δεν παρουσιάζει αξιόλογο υδρογεωλογικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι επικρατούν μη υδροπερατοί γεωλογικοί σχηματισμοί. Ο σημαντικότερος υδροφορέας της ευρύτερης περιοχής είναι ο καρστικός υδροφορέας του ΝΔ Βερμίου ο οποίος όμως εντοπίζεται σε σημαντικό βάθος. Το υδρογραφικό δίκτυο είναι ασύμμετρο και παρουσιάζει έντονη ανάπτυξη στο τμήμα Κοζάνη - λίμνη Πολυφύτου, γεγονός που οφείλεται στην υπεροχή της επιφανειακής απορροής έναντι της κατείσδυσης ενώ ανατολικά της λίμνης το υδρογραφικό δίκτυο είναι περιορισμένο, πιθανόν λόγω της τεκτονικής μετακίνησης που έλαβε χώρα κατά μήκος του ρήγματος Σερβίων.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η περιοχή υδρολογικά ανήκει στο υπ' αριθμό 09 υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής-Μακεδονίας και ειδικότερα στην υδρολογική λεκάνη της Πτολεμαΐδας. Η λεκάνη της Πτολεμαΐδας, είναι μια κλειστή υδρολογική λεκάνη, χωρίς έξοδο στη θάλασσα, με αποδέκτη όλων των επιφανειακών απορροών τη λίμνη Βεγορίτιδα (βόρεια της περιοχής μελέτης). Συνεπώς, οποιαδήποτε μεταβολή στις συνθήκες απορροής, κατείσδυσης ή εκμετάλλευσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών στην ευρύτερη περιοχή επηρεάζει, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τη λίμνη Βεγορίτιδα.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Από υδρογεωλογική άποψη η περιοχή διακρίνεται για την υπόγεια υδροφορία τόσο των Πλειστοκαινικών ιζημάτων, όσο και του καρστικού υδροφορέα του ΝΔ Βερμίου.

Η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου αποτελεί τμήμα της λεκάνης Σαριγκιόλ. Εντός των διοικητικών ορίων της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου αναπτύσσεται ένα αρκετά πλούσιο υδρογραφικό δίκτυο. Τόσο στο βόρειο τμήμα της Δημοτικής Ενότητας, στην περιοχή του ορεινού όγκου του Βερμίου, όσο και στο νότιο τμήμα στο όρος Σκοπός, το υδρογραφικό δίκτυο είναι αρκετά πυκνό και αποτελείται από κατερχόμενους χειμάρρους οι οποίοι δεν χαρακτηρίζονται από συνεχή ροή παρά μόνο από πλημμυρικές παροχές κατά την διάρκεια έντονων και παρατεταμένων βροχοπτώσεων.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Γενικά η περιοχή στερείται υπόγειων υδροφορέων και ανήκει υδρογεωλογικά, μαζί με την Επαρχία Βοΐου και τα Ορεινά Σέρβια, στις πλέον μειονεκτικές περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Παρά το γεγονός ότι επικρατεί γενικά ένα ομαλό ανάγλυφο, λόγω των υδατοστεγανών πετρωμάτων που δομούν την περιοχή, αναπτύσσεται ένα πλούσιο σχετικά υδρογραφικό δίκτυο. Την περιοχή διασχίζουν τα υδρορέματα Φτελιάς, Βρανάς, Μανουλιώτικο, Κρυονέρι, Ξηρόρρεμα. Υπάρχουν επίσης μικρής σημασίας μισγάγγειες στις όχθες του ποταμού Αλιάκμονα που εισχωρούν μερικές μόνον εκατοντάδες μέτρα στην περιοχή μελέτης.

Χλωρίδα - Πανίδα - Οικοσυστήματα / Κατάσταση και Προστασία

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Κοζάνης ανήκει στην Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia rubescentis*). Περιλαμβάνει την υποζώνη των ξηρόφιλων φυλλοβόλων δασών (λοφώδης, υπο-ορεινή, ορεινή περιοχή), και τη ζώνη με δάση δρυός, τα οποία έχουν μειωθεί σημαντικά ή εξαφανιστεί λόγω της βοσκής και της εξάπλωσης των καλλιεργειών.

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν μερικές σημαντικές αποικίες ερωδιών, παρυδάτιων πτηνών και γλαρονιών. Μεγάλοι αριθμοί παρυδάτιων πτηνών εμφανίζονται κατά τη μετανάστευση, ρνώ στην περιοχή υπάρχουν μερικές σημαντικές αποικίες σπανίων ειδών ορνιθοπανίδας. Ο αριθμός των πουλιών που περνούν τον χειμώνα έχει μειωθεί κατά πολύ. Στην ευρύτερη περιοχή του οικοσυστήματος της λίμνης του Πολυφύτου κάνει την εμφάνιση της μία μάλλον άγνωστη αποικία ερωδιών. Πρόκειται για μια μεγάλη αποικία σταχτοτσικνιάδων με περισσότερα από 35 ζευγάρια, που φωλιάζουν σε καλλιεργούμενες λεύκες στο χωριό Ρύμνιο, δίπλα στο φράγμα του Πολυφύτου στον Αλιάκμονα.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Το επικρατέστερο είδος βλάστησης αποτελεί η θαμνώδης με *Quercus Coccifera* (πουρνάρι) ενώ σε μικρότερο ποσοστό συναντάται το είδος *Juniperus oxycedrus*. Στα μεγαλύτερα υψόμετρα κυριαρχούν τα φυλλοβόλα δρυοδάση με τάσεις αύξησης της εδαφοκάλυψης λόγω μείωσης της βοσκής. Τα πυκνά δρυοδάση καταλαμβάνουν έκταση 4.563 στρεμμάτων, τα δρυοδάση καλύπτοντας το 47,1% των δασοσκεπών εκτάσεων και το 3% της συνολικής εδαφικής κάλυψης του Δήμου. Τα δάση ελάτης καλύπτουν συνολικά έκταση 2.310 στρεμμάτων και έχουν βαθμό συγκόμωσης που ποικίλει, από 10% ως 40% και από 70% ως 100%. Τα πυκνότερα αποτελούν το 1/3 περίπου, των εκτάσεων ελάτης και βρίσκονται στο δυτικό όριο του Τ.Δ. Κτενίου. Ο πλάτανος στην περιοχή μελέτης καλύπτει, 1.223 στρεμμάτων και εμφανίζεται παραποτάμια και παραρεμάτια.

Η περιοχή ανήκει στον αυξητικό χώρο του *Coccifero-carpinetum*, ο οποίος καταλαμβάνει σημαντική έκταση τόσο στην κεντρική ανατολική Ελλάδα όσο και στο εσωτερικό της δυτικής όπου καταλαμβάνει λοφώδεις ή και πεδινές εκτάσεις.

Τα κυριότερα είδη της πανίδας που απαντούνται στην ευρύτερη περιοχή της είναι ο λύκος, το τσακάλι, η αλεπού, ο αετός, το γεράκι, ο κότσυφας, η κίσσα, η οχιά, η δεντρογαλιά, κλπ. Γενικά στην περιοχή δεν υπάρχουν σπάνια ή απειλούμενα με εξαφάνιση είδη ζώων.

Το νότιο όριο της περιοχής αποτελεί η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου, στην οποία τα κυριότερα είδη ιχθύων που εντοπίζονται σε αξιόλογους πληθυσμούς είναι τα γριβάδια, οι πέστροφες, οι γουλιανοί, οι κέφαλοι, κλπ

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η Δημοτική Ενότητα έχει μέσο υψόμετρο 750μ. και ανήκει στη ζώνη σκληρόφυλλων πλατύφυλλων του ανατολικού τμήματος της Μεσογειακής χλωριστικής περιοχής του ολαρκτικού χλωριστικού βασιλείου. Η περιοχή περικλείεται στα όρια των βιοτόπων των φυλλοβόλων δρυών, σήμερα όμως ο αριθμός τους είναι περιορισμένος σε ορισμένες θέσεις, και στο χώρο που αρχικά κατελάμβαναν υπάρχουν σήμερα γεωργικές καλλιέργειες. Επιδράσεις του ανθρώπινου παράγοντα, όπως φωτιά, βοσκή, εκχερσώσεις, συντέλεσαν στην οπισθοδρόμηση της κλιματικής βλάστησης. Τα φυτά που φυτεύονται στις αποθέσεις των ορυχείων σε καμία περίπτωση δεν αντιπροσωπεύουν την ποικιλία των ιθαγενών φυτών (π.χ ψευδακακία, πεύξη, κυπαρίσσι, σφενδάμι, πλάτανος, κέδρος κλπ.).

Συστηματική και ολοκληρωμένη καταγραφή της πανίδας στην περιοχή μελέτης δεν έχει γίνει. Με μεγάλη πυκνότητα εμφανίζεται ο λύκος (*Canis lupus*) καθώς και τα κλασσικά μικροθηλαστικά της ορεινής Ελλάδας, όπως είναι η αλεπού (*Vulpes vulpes*), ο σκίουρος (*Sciurus vulgaris*) και ο λαγός (*Lepus europaeus*), σε άφθονους πληθυσμούς. Στα αξιοσημείωτα της περιοχής συγκαταλέγεται η φωλιά με ανήλικα πτηνά βασιλαετών (*Aquila heliaca*) που βρέθηκε στο Ρυάκιο, ενώ στον Πολύμυλο παρατηρήθηκε ζευγάρι ενήλικων Ο βασιλαετός είναι το σπανιότερο αρπακτικό πουλί της Μεσογείου και υπολογίζεται σε 10 μόλις ζευγάρια σε όλη την Ελλάδα, συμπεριλαμβανόμενος στα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση. Τέλος άλλα είδη που απαντώνται κυρίως στα ορεινά είναι οι δρυοκολάπτες (*Dendrocopos sp.*), παπαδίτσες (*Parus sp.*), οι γαϊδουροκεφάλες (*Lanius minor*) και τα τρυγόνια (*Streptopelia turtur*).

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Οι γεωργικές καλλιέργειες καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής και κυρίως τα περισσότερα επίπεδα μέρη. Σε αυτές της περιοχές η ποικιλία της αυτοφυούς βλάστησης είναι μικρή και περιορίζεται σε λίγα ποώδη ανθεκτικά στα ζιζανιοκτόνα φυτά. Στην ευρύτερη περιοχή απαντώνται σποραδικά καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων, βιότοπος σημαντικός για φωλιάζοντα ή διερχόμενα εντομοφάγα πουλιά (τσιροβάκοι, οι παπαδίτσες, οι φυλλοσκόποι, κλπ), κορακοειδή και νυκτόβια αρπακτικά (Γκιώνης, Κουκουβάγια, Τυτώ), θηλαστικά (σκαντζόχοιρος, ασβός) και λίγα φίδια (Σαπίτης, Λαφίτης, Ψηφιδόφιδο). Κατά μήκος των ακτών της λίμνης Πολυφύτου σχηματίζεται βιότοπος που είναι σημαντικός για τις νυκτερινές μετακινήσεις των μεγάλων θηλαστικών όπως ο λύκος και το τσακάλι. Επίσης, αποτελεί χώρο στάθμευσης αρκετών μεταναστευτικών πουλιών και χώρο διατροφής των αρπακτικών πουλιών. Διατηρεί όλο το έτος υδρόβια ορνιθοπανίδα (γλάροι, γλαρόνια, κορμοράνοι, νερόκοτες, ερωδιοί, κορμοράνοι, καλημάνες,

κ.λπ.). Κατά τη χειμερινή περίοδο κυρίως, χιλιάδες βουτόπαπιες, φαλαρίδες, βουτηχτάρια ακόμα και χήνες ξεχειμωνιάζουν και τρέφονται στις πιο ρηχές περιοχές της λίμνης.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Η Δημοτική Ενότητα έχει μέσο υψόμετρο 600μ. στη πεδινή περιοχή και 1200μ. στην ορεινή περιοχή και ανήκει στη ζώνη σκληρόφυλλων πλατύφυλλων του ανατολικού τμήματος της Μεσογειακής κλωριστικής περιοχής του ολαρκτικού κλωριστικού βασιλείου. Η περιοχή ανήκει στα όρια διάπλασης των θερμόφιλων υποηπειρωτικών φυλλοβόλων δρυών, σήμερα όμως ο αριθμός τους είναι περιορισμένος σε ορισμένες θέσεις, και στο χώρο που αρχικά κατελάμβαναν υπάρχουν σήμερα γεωργικές καλλιέργειες. Επιδράσεις του ανθρώπινου παράγοντα, όπως φωτιά, βοσκή, εκχερσώσεις, συντέλεσαν στην οπισθοδρόμηση της κλιματικής βλάστησης.

Συστηματική και ολοκληρωμένη καταγραφή της πανίδας στην περιοχή μελέτης δεν έχει γίνει. Με μεγάλη πυκνότητα εμφανίζεται ο λύκος, καθώς και τα κλασσικά μικροθηλαστικά της ορεινής Ελλάδας, όπως είναι η αλεπού, ο σκίουρος και ο λαγός σε άφθονους πληθυσμούς. Στα αξιοσημείωτα της περιοχής συγκαταλέγεται η φωλιά με ανήλικα πτηνά βασιλαετών στο Ρυάκιο, ενώ στον Πολύμυλο παρατηρήθηκε ζευγάρι ενήλικων.

► Αξιόλογα Οικοσυστήματα - Προστατευόμενες Περιοχές

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης υφίστανται προστατευόμενες περιοχές. Ειδικότερα, οριοθετούνται τρεις ζώνες που αποτελούν καταφύγιο θηραμάτων¹:

- Καταφύγιο θηραμάτων Κουρί- Αγ. Ελευθέριος (0905), 42.000 στρ. (ΦΕΚ 405/Β/81).
- Καταφύγιο θηραμάτων Τσεβέρνα - Μπούρινος (0908), 14.320 στρ. (ΦΕΚ 698/Β/82).
- Καταφύγιο θηραμάτων Ξηροπήγαδο - Κοκκινόμπαρα - Σκοπιά, (0918) 15.100 στρ. (ΦΕΚ 771/Β/94).

¹ Με τον όρο καταφύγιο θηραμάτων χαρακτηρίζονται περιοχές στις οποίες απαγορεύεται η θήρα (κυνήγι) κάθε θηράματος, με σκοπό την προστασία και την ανάπτυξη του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας. Καταφύγια θηραμάτων (μόνιμα ή προσωρινά) σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια, ιδρύονται με απόφαση του ΥΠ.ΓΕ σε έκταση όχι μικρότερη των 5.000 στρεμμάτων, ενώ για δασικά οικοσυστήματα καταλαμβάνουν έκταση δέκα χιλιάδων στρεμμάτων.

Στο νοτιο-δυτικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, στο όρος Βούρινο, η περιοχή αποτελεί προστατευόμενο βιότοπο, όπως καθορίστηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Corine Land Cover (κωδικός: AG0040022) και Natura 2000 (κωδικός: GR1330001) (βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ).

Η κοιλάδα του Μεσσιανού Νερού θα πρέπει να προστατευτεί ιδιαίτερα. Ο αριθμός των επισκεπτών έχει αυξηθεί κατά τα τελευταία χρόνια και αυτό το γεγονός είναι απειλή για τα σπάνια φυτά και ζώα, όπως ο λαγός και η πετροπέρδικα. Επιπλέον σοβαρά προβλήματα δημιουργούνται από την πρόσβαση των οχημάτων στο δρόμο που διασχίζει την κοιλάδα. Μέρος της περιοχής Κοίλων - Μελισσίων - Δρεπάνου αυτής έχει ήδη αναδασωθεί ενώ αναδασωτέα έκταση υπάρχει στο βορειο-δυτικό τμήμα της πόλης της Κοζάνης στην περιοχή Εννιαήμερο, καθώς και μικρές εκτάσεις βορείως της πόλης.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Το μεγαλύτερο τμήμα της ορεινής έκτασης του όρους Βούρινος, έχει περιληφθεί στις “Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας και της Ευρώπης”. Επίσης, συγκαταλέγεται στον Εθνικό Κατάλογο του Δικτύου «Natura 2000» και στο Πρόγραμμα «Corine» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η βιοποικιλότητα την περιοχή, τόσο σε επίπεδο χλωρίδας, όσο και σε επίπεδο πανίδας, θεωρείται σημαντική.

Οι περιοχές που εντάχθηκαν στο δίκτυο Natura 2000 ως «Τόποι Κοινοτικής Σημασίας» (SCI) και ως «Ζώνες Ειδικής Προστασίας» (SPA), καθώς και η έκταση (ha), που περικλείουν είναι το Όρος Βούρινο (Κορυφή Ασπροβούνι), έκτασης 764,05 ha (Κωδικός GR1330001, Κατηγορία SCI) και τα Όρη Βορείου Βουρινού και Μελλιός έκτασης 17.855,79 ha (Κωδικός GR1330002, Κατηγορία SPA). Αξιόλογο οικοσύστημα αποτελεί η δασοσκεπής έκταση ελάτης (E32) στην Τοπική Κοινότητα Κτενίου. Στο βόρειο - δυτικό όριο της Τοπικής Κοινότητας Χρωμίου υπάρχει αξιόλογο οικοσύστημα μαύρης Πεύκης (Πμ31). Αξιόλογο οικοσύστημα αποτελεί η δασοσκεπής έκταση ελάτης στην Τ.Κ. Κτενίου.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη χαρακτηρίζεται από χαμηλή βιοποικιλότητα σε επίπεδο ειδών και τοπίων και γενικά, παρουσιάζει μικρό οικολογικό ενδιαφέρον. Οι κεντρικές κορυφές (εκτός των διοικητικών ορίων της Δημοτικής Ενότητας) του όρους Σινιάτσικου ανήκουν στον Εθνικό Κατάλογο και έχουν προταθεί για ένταξη στο δίκτυο Natura.

Στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας δεν υπάρχουν θεσμικές ρυθμίσεις (ΖΟΕ, κλπ), ούτε έχει χαρακτηριστεί μέρος της περιοχής του Δήμου ή της ευρύτερης περιοχής ως προστατευόμενη με Π.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν.1650/86 ή άλλης νομοθετικής ρύθμισης ή διεθνούς συνθήκης. Ο ποταμός Σουλίου που διασχίζει μέρος του δήμου, έχει χαρακτηριστεί ως ευαίσθητη περιοχή για την διάθεση λυμάτων, σύμφωνα με την ΚΥΑ 19661/1982 (ΦΕΚ 1811Β/29-09-99).

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Στην περιοχή που εκτείνεται γύρω από τη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας υπάρχουν αξιόλογα φυσικά οικοσυστήματα που έχουν ενταχθεί σε δίκτυα προστατευόμενων περιοχών. Το πιο γνωστό δίκτυο είναι το δίκτυο NATURA 2000, που αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην ευρύτερη εγγύς περιοχή έχουν οριστεί:

- Το όρος Βούρινος στα δυτικά της περιοχής, με την σπάνια και ενδημική χλωρίδα στην κοιλάδα του Μεσιανού Νερού, που συγκαταλέγεται στον Εθνικό Κατάλογο του Δικτύου Natura 2000, στο Πρόγραμμα Corine της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις Σημαντικές Περιοχές για τα πουλιά της Ευρώπης (IBA).
- Τα όρη Πιέρια, στα νοτιοανατολικά της περιοχής, με εκτεταμένα δάση δρυός χαμηλά και μαύρης πεύκης και οξιάς και αλπικά λιβάδια, που συγκαταλέγονται στον Εθνικό Κατάλογο του Δικτύου Natura 2000 και στο πρόγραμμα Corine της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το απόκρημνο ορεινό έξαρμα και η θέση Πόρτα, που εκτείνεται νότια της όχθης της λίμνης Πολυφύτου, απέναντι από την γεωγραφική περιοχή του Δήμου, που συγκαταλέγεται στον επιστημονικό κατάλογο Natura 2000.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Εντός της διοικητικής έκτασης της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, δεν υπάρχουν περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί προστατευόμενες λόγω του φυσικού περιβάλλοντος, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο (όπως περιοχές του δικτύου NATURA, αισθητικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης κ.α.), εκτός από δύο (2) περιοχές που έχουν καθορισθεί ως καταφύγια άγριας ζωής ή θηραμάτων (περιοχές όπου απαγορεύεται η θήρα):

- Το καταφύγιο θηραμάτων Κουρί - Άγιος Ελευθέριος, το οποίο στο μεγαλύτερο τμήμα του εκτείνεται στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης (εκτείνεται από τον οικισμό Πτελέα στα ανατολικά έως τον οικισμό Βατερό στα Δυτικά).
- Το καταφύγιο θηραμάτων στη θέση «Κρανιά» του παλιού Δήμου Πολυμύλου και της τέως Κοινότητας Ιμέρων το οποίο περιλαμβάνει έκταση περίπου 37.000 στρεμμάτων.

Χρήσεις γης στον εξωαστικό χώρο

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Το μεγαλύτερο ποσοστό της εδαφικής περιφέρειας της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης καλύπτεται από βοσκότοπους (53%), που είναι ορεινές ή ημιορεινές περιοχές με αραιή και χαμηλή βλάστηση ή σχεδόν ακάλυπτες. Τα Δημοτικά Διαμερίσματα που

υπερβαίνουν το 50% κάλυψης από βοσκότοπους, είναι η Μεταμόρφωση (84%), ο Ανθότοπος (83%), η Ξηρολίμνη και η Σκήτη (77%), η Οινόη (58%), η Πτελέα (56%), τα Κοίλα (53%) και τα Αλωνάκια (70%).

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και οι αγραναπαύσεις καταλαμβάνουν το σημαντικό ποσοστό του 32% της έκτασης. Το ποσοστό αυτό σε σχέση με το ποσοστό των βοσκοτόπων εκφράζει τον γεωργοκτηνοτροφικό χαρακτήρα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου. Οι οικισμοί με πάνω από 50% καλλιεργούμενες εκτάσεις, είναι η Λευκόβρυση (82%) και η Καρυδίτσα (70%).

Η μεγαλύτερη ενιαία πεδινή έκταση είναι στα νότια της Κοζάνης και αποτελεί το βόρειο τμήμα της πεδιάδας που καταλήγει στις όχθες της λίμνης Πολυφύτου. Η περιοχή ορίζεται βόρεια από τον οικισμό της Κοζάνης, δυτικά από τους οικισμούς Λευκόβρυση, Άργιλο, Πρωτοχώρι και Λευκοπηγή, ενώ στα νότια, από το Δ.Δ. Καρυδίτσας και στα ανατολικά από το Δ.Δ. Πετρανών. Η δεύτερη σε έκταση πεδιάδα του Δήμου, εκτείνεται στο δυτικό τμήμα και περιβάλλεται από τους οικισμούς Μεταμόρφωση, Ξηρολίμνη, Σκήτη, Ανθότοπο και Αλωνάκια. Συνέχεια της πεδιάδας αποτελεί ένας μικρότερος κάμπος που περιβάλλεται από τους οικισμούς Βατερό, Καλαμιά, Λυγερή και Ν. Νικόπολη.

Στο βόρειο τμήμα του Δήμου οι καλλιέργειες αναπτύσσονται γύρω από το οικιστικό σύμπλεγμα Κοίλα - Καρδιά - Εξοχή και τον μικρό οικισμό Μελίσσια, όπου τα εδάφη είναι επικλινή. Στα ανατολικά του Δήμου αναπτύσσονται, σε εν γένει επικλινή εδάφη, οι μικρές κοιλάδες γύρω από τους οικισμούς Πτελέα και Οινόη.

Τα δάση συμμετέχουν στις χρήσεις γης με πολύ μικρό ποσοστό (8%), παρά την ύπαρξη εκτεταμένων ορεινών σχηματισμών. Τα σημαντικότερα ποσοστά δασοκάλυψης έχουν η Λευκοπηγή (36%), το Βατερό (22%) και τα Πετρανά (15%). Σε περιοχές δασικού χαρακτήρα γύρω από την πόλη της Κοζάνης έχουν δημιουργηθεί διαμορφώσεις και μικρές εγκαταστάσεις ως χώροι κοινωνικών εκδηλώσεων ή περιπάτου.

Άλλες σημαντικές εκτατικές χρήσεις αποτελούν οι γραμμικές επιφάνειες κατάληψης του οδικού δικτύου που έχουν αυξηθεί με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού και των συνοδευτικών έργων, το αεροδρόμιο, μεταξύ Κοζάνης και Πετρανών, στα νότια του δρόμου προς Λάρισα και οι πολυάριθμες περιοχές στρατιωτικών εγκαταστάσεων, στα όρια ή στην ευρύτερη περιοχή της πόλης.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Δεν υπάρχουν θεσμικές ή άλλες ρυθμίσεις που να διέπουν την περιοχή μελέτης (ΖΟΕ, ΒΙΠΕ, κλπ.), ούτε χαρακτηρισμός αυτής ως προστατευτέα με Προεδρικό Διάταγμα σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν.1650/86 ή βάση άλλης νομοθετικής ρύθμισης ή διεθνούς συνθήκης.

Η κύρια χρήση γης στο σύνολο της Δημοτικής Ενότητας Αιανής, είναι οι βοσκότοποι (58% περίπου), ενώ η αμέσως επόμενη χρήση είναι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και εκτάσεις αγρανάπαυσης (σε ποσοστό, περίπου, 30%).

Οι δασοσκεπείς εκτάσεις καλύπτουν μικρό, σχετικά, τμήμα του συνόλου των εκτάσεων στην περιοχή (7,1%), ενώ η μερικώς δασοσκεπής ακόμα μικρότερη (2,1%). Η γεωργική γη καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης (31,4%) και ακολουθούν οι θαμνώδεις εκτάσεις (30,5%). Τέλος, οι βοσκότοποι καλύπτουν σημαντική έκταση της Δημοτικής Ενότητας (14,6%).

Το μεγαλύτερο ποσοστό δασικών εκτάσεων, όσον αφορά στις Τοπικές Κοινότητες βρίσκεται στην Τ.Κ. Χρωμίου και ακολουθεί η Τ.Κ. Ροδιανής, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό εκτάσεων καλυπτόμενων με νερά βρίσκεται στην Τ.Κ. Ρυμνίου.

Οι οικισμοί καλύπτουν έκταση, περίπου, 2,2% του συνόλου. Άλλες εξωαστικές χρήσεις στη Δημοτική Ενότητα αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους ή χώρους ιδιαίτερου ιστορικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η παρουσία Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΟΠΥ) στη Δημοτική Ενότητα, και κυρίως η έντονη παρουσία κοιτασμάτων λιγνίτη, μαρμάρων, και αδρανών υλικών, συνέβαλαν ουσιαστικά στη διαμόρφωση των χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή του. Παράλληλα, η εξορυκτική δραστηριότητα της ΔΕΗ επηρέασε σημαντικά την γενικότερη εικόνα της Δημοτικής Ενότητας, ενώ η οπτική επαφή με τα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής και τα εξορυκτικά πεδία είναι άμεση (ιδιαιτέρως στον οικισμό της Ποντοκώμης - ΑΗΣ Καρδιάς).

Η εξωαστική εικόνα της Δημοτικής Ενότητας συνθέτει ένα έντονο βιομηχανικό τοπίο. Οι συγκρούσεις στις χρήσεις γης, μεταξύ κατοικίας - εξόρυξης - βιομηχανίας είναι εμφανείς σχεδόν σε όλη την έκταση του Δήμου.

Το μεγαλύτερο ποσοστό άγονων εδαφών εμφανίζεται στην Τ.Κ. Ποντοκώμης (69,0%) του συνόλου των άγονων εδαφών και ακολουθεί η Τ.Κ. Μαυροδενδρίου (31,0%).

Το μεγαλύτερο μέρος των βοσκοτόπων (33,8%) βρίσκεται στην Τ.Κ. Λιβερών, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής γεωργικής γης βρίσκεται στο Τ.Δ. Μαυροδενδρίου (46,7%). Από το σύνολο της δασοσκεπής γης το μεγαλύτερο μέρος βρίσκεται στο Τ.Δ. Σιδερών και ακολουθεί το Τ.Δ. Λιβερών.

Στην Τ.Κ. Μαυροδενδρίου το μεγαλύτερο ποσοστό των συνολικών χρήσεων γης καταλαμβάνει η γεωργική γη (44,1%) και ακολουθούν οι βοσκότοποι (39,3%). Στην Τ.Κ. Ποντοκώμης το μεγαλύτερο ποσοστό (34,8%) καταλαμβάνει η γεωργική γη, ακολουθούν οι βοσκότοποι (20,9%), οι λοιπές χρήσεις (εξορυκτική δραστηριότητα, ΔΕΗ κλπ.) (15,5%) και οι δασοσκεπείς εκτάσεις (9,9%).

Στην Τ.Κ. Λιβερών η γεωργική γη είναι περιορισμένη στο σύνολο των χρήσεων γης του Τοπικού Διαμερίσματος (11,7%), ενώ το μεγαλύτερο μέρος καταλαμβάνουν οι βοσκότοποι (58,6%).

Στην Τ.Κ. Σιδερών οι βοσκότοποι αποτελούν το 37,2% του συνόλου των χρήσεων γης στην έκταση του, ακολουθούν οι μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις (25,7%), η γεωργική γη (19,8%) και η δασοσκεπής γη (13,0%).

Στον εξωαστικό χώρο εντοπίζονται, επίσης, αγροτικές αποθήκες, διάσπαρτες κτηνοτροφικές μονάδες, βιοτεχνικές μονάδες, συνεργεία, βενζινάδικα, κλπ. Έξω από τον οικισμό της Ποντοκώμης και κατά μήκος της παλιάς εθνικής οδού Κοζάνης - Πτολεμαΐδας, εντοπίζονται οι περισσότερες βιοτεχνικές μονάδες, μηχανουργεία, αποθήκες καθώς και κάποιες δραστηριότητες του τριτογενή τομέα (εμπόριο).

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Οι γεωργικές εκτάσεις δεσπόζουν στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, καλύπτοντας έκταση περίπου ίση με το 69% της εδαφικής περιφέρειας της Δημοτικής Ενότητας. Επίσης, η δημιουργία της τεχνητής λίμνης του Πολυφύτου στις αρχές της δεκαετίας του '70, κάλυψε σημαντικό τμήμα γεωργικών εκτάσεων περίξ της κοίτης του ποταμού Αλιάκμονα και διαμόρφωσε ένα νέο σημαντικό φυσικό πόρο που διαφοροποιεί δυναμικά το φυσικό οικοσύστημα της περιοχής. Περίπου το 8,5% της εδαφικής Περιφέρειας της Δημοτικής Ενότητας καλύπτεται από τα νερά της λίμνης Πολυφύτου. Το ποσοστό που καλύπτουν στο σύνολο του Δήμου τα θαμνολίβαδα ανέρχεται περίπου σε 7,2% για τους βοσκοτόπους ανέρχεται σε 7%. Σποραδικά, εμφανίζονται δασοσκεπείς ή μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις, σε όλη την επικράτεια του Δήμου, που καλύπτουν μόλις το 3,4% της συνολικής έκτασης. Τόσο οι θαμνολιβαδικές εκτάσεις και οι βοσκότοποι, όσο και οι δασοσκεπείς εκτάσεις, δέχονται πιέσεις λόγω της γειτνίασής τους με γεωργικές εκτάσεις από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Οι οικισμοί καλύπτουν χώρο περίπου ίσο με το 5% του συνόλου. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στην οριοθετημένη έκταση των οικισμών.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Γενικότερα, η εξωαστική εικόνα του Δήμου συνθέτει ένα έντονο βιομηχανικό τοπίο. Οι συγκρούσεις στις χρήσεις γης, μεταξύ κατοικίας - εξόρυξης - βιομηχανίας - γεωργίας - κτηνοτροφία είναι εμφανείς σχεδόν σε όλη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας. Οι δύο βασικές κατηγορίες χρήσεων γης στην περιοχή είναι οι βοσκότοποι με ποσοστό, περίπου, 44%, ενώ ακολουθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και οι εκτάσεις αγρανάπαυσης σε ποσοστό, περίπου, 26%. Αντιθέτως, το χαμηλότερο ποσοστό χρήσεων γης στην περιοχή είναι αυτό των εκτάσεων καλυπτόμενων με νερά, με ποσοστό 0,18% (η περιοχή της λίμνης Σφηκιάς). Η

περιοχή σχεδόν δεν καλύπτεται από επιφανειακά νερά, εκτός από το ρέμα Σουλού που δέχεται τα απόνερα από τους πύργους ψύξης του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου.

Στην ευρύτερη περιοχή των οικισμών Πολυμύλου, Ακρινής, Αγίου Δημητρίου και Ρυακίου, οι χρήσεις γης σχετίζονται με τις δραστηριότητες της ΔΕΗ, σε συγκεκριμένα απαλλοτριωμένα όρια, με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την εξόρυξη μαρμάρων. Οι δασοσκεπείς εκτάσεις καλύπτουν έκταση ίση με το 17,60% της συνολικής έκτασης της Δημοτικής Ενότητας, ενώ οι μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις καλύπτουν ποσοστό μικρότερο του 4% της συνολικής έκτασης της περιοχής. Η οριοθετημένη έκταση των οικισμών καλύπτει μία έκταση του αντιστοιχεί στο 3,76% της συνολικής έκτασης της Δημοτικής Ενότητας.

Πολιτιστικό - Αρχιτεκτονικό - Ιστορικό Απόθεμα

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Τα περισσότερα κηρυγμένα μνημεία στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης βρίσκονται στην πόλη της Κοζάνης και αφορούν σε θρησκευτικά και ιδιωτικά κτίρια:

- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, Π.Δ. 27-10-1926 (ΦΕΚ 398/Α/6-11-1926)
- Μητροπολιτικό Μέγαρο, Β.Δ. 15-10-1937 (ΦΕΚ 428/Α/23-10-1937)
- Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/936/21638/457 (ΦΕΚ 475/24-6-1994)
- Οικία Γρ. Βούρκα, Β.Δ. 15-10-1937 (ΦΕΚ 28/Α/23-10-1937)
- Οικία Νικ. Βούρκα, Υ.Α. 13871/2-8-1965 (ΦΕΚ 523/Β/16-8-1965), Υ.Α. 16307/9-9-1965 (ΦΕΚ 605/Β/16-9-1965), Υ.Α. 16305/9-9-1965 (ΦΕΚ 618/Β/16-8-1965)
- Αρχοντικό ιδ. Κ. Γκορτσούλη και Λ. Μουστάκα Υ.Α.9856/9-9-1965 (ΦΕΚ 618/Β/17-9-1965)
- Οικία Γ. Λασσάνη, Υ.Α. 122003/3719/13-4-1951 (ΦΕΚ 76/Β/23-4-1951), Υ.Α. 130748/4414/2652/21-12-1951 (ΦΕΚ 251/Β/27-12-1951), Υ.Α. 35708/1332/12-1-1953 (ΦΕΚ 25/Β/2-2-1953)

Στους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου έχουν κηρυχθεί:

- Στη Λευκοπηγή, ο Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Προδρόμου, Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/35130/892/7-8-1995.
- Στη Μεταμόρφωση, ο Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/26378/758/12-7-1996.

Από τους οικισμούς των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου Κοζάνης που παρουσιάζουν ιδιαίτερα παραδοσιακά αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά διακρίνονται η Μεταμόρφωση, η Λευκοπηγή και η Καρυδίτσα. Οι

τρεις οικισμοί είναι οι παλαιότεροι του Δήμου και χαρακτηρίζονται από συνεκτικότητα του πολεοδομικού ιστού, πυκνό δίκτυο στενών δρόμων και ύπαρξη πλατείας - «κέντρου» με κοινόχρηστες λειτουργίες και παλιές εκκλησίες.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Η Αιανή είναι ένας ιστορικός οικισμός στον οποίο ο αρχαιολογικός χώρος του προσδίδει μια ακτινοβολία σε ολόκληρη τη Βόρεια Ελλάδα. Η συστηματική ανασκαφική έρευνα που άρχισε το 1983 έφερε στο φως σημαντικά αρχιτεκτονικά λείψανα, συστάδες τάφων και οργανωμένα νεκροταφεία, τα οποία χρονολογούνται από τα προϊστορικά μέχρι τα υστεροελληνικά χρόνια.

Στην Αιανή υπάρχει το αρχαιολογικό Μουσείο όπου φυλάσσονται τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα και στο Χρώμιο βρίσκεται το «Μουσείο του Μακεδονικού Αγώνα» κτισμένο στο όρος Βούρινος στο Τ.Δ. Χρωμίου.

Κηρυγμένοι Αρχαιολογικοί Χώροι είναι το κάστρο Κτενίου (ΦΕΚ 286/18-3-30, Π.Δ. 7-8-30), η Μακρυρράχη ή Μεγάλη Ράχη Αιανής (ΦΕΚ 527/24-8-67, ΥΑ 21220/10-8-67) και όλη η ευρύτερη περιοχή που εκτείνεται από το κέντρο της πρώην κοινότητας Αιανής Κοζάνης σε ακτίνα 2000μ. (ΦΕΚ 1504/15-12-76/τ.Β΄).

Ο καθορισμός των ορίων και των χρήσεων γης των ζωνών προστασίας Α1, Α2, Α3, Α4 και Β που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή ενδιαφέροντος φαίνεται στην απόφαση ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ17/26357/1503.

Κηρυγμένα Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Μνημεία της περιοχής είναι ο Ναός Παναγίας, ο Ναός Αγίου Δημητρίου, ο Ναός Αγίου Νικολάου και ο Ναός Ταξιάρχου Αιανής (ΦΕΚ 279/τ.Β./20-10-58, ΥΑ 136486/5632/6-10-58).

Επίσης, πέρα από τα παραπάνω, σύμφωνα με την 17η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στη Δημοτική Κοινότητα Αιανής υπάρχουν τα εξής χαρακτηρισμένα με υπουργική απόφαση ιστορικά διατηρητέα μνημεία:

- Ι.Ν. Αγίου Νέστορα (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/ΚΗΡ/32197/875/25-9-1997, ΦΕΚ 904/Β/14-10-1997)
- Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/ΚΗΡ/48980/1641/10-10-1997, ΦΕΚ 948/Β/22-10-1997)
- Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη Προδρόμου (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/ΚΗΡ/46589/1594/25-9-1997, ΦΕΚ 904/Β/14-10-1997)
- Ι.Ν. Αγίας Τριάδας (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/ΚΗΡ/46586/1591/25-9-1997, ΦΕΚ 904/Β/14-10-1997)
- Μοναστηριακό συγκρότημα Αγίου Αθανασίου (Υ.Α. ΥΠΠΟ / ΑΡΧ / Β1 / Φ36 / ΚΗΡ / 46587 / 1592 / 25-9-1997, ΦΕΚ 904/14-10-1997)

- Ι.Ν. Αγίας Αναστασίας (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ36/ΚΗΡ/46590/1595/25-9-1997, ΦΕΚ 904/Β/14-10-1997)

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Στην ευρύτερη περιοχή της Ποντοκώμης έχουν εντοπισθεί πολλές αρχαιότητες. Συγκεκριμένα σε λόφο Βορειοδυτικά του χωριού διατηρήθηκε λείψανο αρχαίου φρουρίου, (θέση Κάστρο), με τρεις περιβόλους, από όπου προέρχεται και η λαβή μικρού κάδου σε σχήμα λεοντοκεφαλής που βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείου Θεσσαλονίκης. Η περιοχή Τούμπα Ποντοκώμης αποτελεί έναν κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο και είναι ένας από τους επτά προϊστορικούς οικισμούς στην περιοχή της Κίτρινης Λίμνης (Σαριγκιόλ).

Η θέση Βρύση αποτελεί το σπουδαιότερο και τον μεγαλύτερο σε έκταση αρχαιολογικό χώρο της Ποντοκώμης. Η θέση Κάστρο, βρίσκεται στο ύψωμα δυτικά του σύγχρονου οικισμού της Ποντοκώμης. Εν μέρει διακρίνονται τμήματα του τείχους όπως και λείψανα και θεμελιώσεις άλλων κτισμάτων. Η θέση Βουνό, βρίσκεται δυτικά του σύγχρονου οικισμού και της θέσης Βρύσης. Σποραδικά ευρήματα και παραδόσεις από αρχαιόφιλους, υποδεικνύουν την ύπαρξη ιερού στην περιοχή. Μικρή δοκιμαστική έρευνα κατά την διάρκεια χωματοληψίας στον ευρύτερο χώρο έφερε στο φως τμήματα αγγείων και πιθαριών.

Η θέση βρίσκεται Νοτιοανατολικά του ΑΗΣ Ποντοκώμης. Από τις επιφανειακές έρευνες προκύπτει ότι πρόκειται για εκτεταμένο οικισμό ελληνοιστικών χρόνων.

Επίσης, αρχαιολογικά ευρήματα βρέθηκαν στις παρακάτω θέσεις ορυχείου Νοτιοδυτικού Πεδίου περιοχής Πτολεμαΐδας (Ποντοκώμης): Θέση Αναβρυτό, Θέση ΚΥΔΕΠ, Θέση Σουλουκιά, Θέση Δάσος, Θέση Αμυγδαλώνες - Οικισμός, Θέση Αμυγδαλώνες - Νεκροταφείο.

Η Τούμπα Μαυροδενδρίου είναι ένας από τους επτά προϊστορικούς οικισμούς στην Κίτρινη Λίμνη (Σαριγκιόλ) Κοζάνης. Η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη.

Ευρήματα έχουν βρεθεί στη Θέση Στρατόπεδο Μαυροδενδρίου, στη Θέση Βόρεια οικισμού Μαυροδενδρίου, στη Θέση Στάση.

Αξιόλογα κτίσματα στην περιοχή του Δήμου Υψηλάντη, εντός των οικισμών, αποτελούν:

- Ο Ιερός Ναός Αγ. Παντελεήμονα, στην Ποντοκώμη (πολιούχος του οικισμού). Είναι ναός βασιλικός με τρούλο και είναι χωρισμένος σε τρία κλίτη (τρίκλητος). Χτίστηκε μετά το 1950.
- Ο Ιερός Ναός Αγ. Κωνσταντίνου στο Μαυροδένδρι.
- Ο Ιερός Ναός Αγ. Γεωργίου στα Σιδερά. Άρχισε να κτίζεται το 1938, περατώθηκε την δεκαετία του '50 και εξοπλίστηκε την δεκαετία του '60.
- Το Δημοτικό Σχολείο Μαυροδενδρίου.

- Το Δημαρχείο Δημητρίου Υψηλάντη στο Μαυροδένδρι.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Τα Δημοτικά Διαμερίσματα που συγκαταλέγονται στην περιοχή του Δήμου Ελίμειας, παρουσιάζουν ποικίλες διακυμάνσεις στην πολιτιστική τους κληρονομιά που αναφέρονται στις περιόδους της Νεολιθικής Εποχής, της Εποχής Χαλκού, της Εποχής Σιδήρου, της Μυκηναϊκής περιόδου, της Ελληνιστικής - Ρωμαϊκής περιόδου, της Βυζαντινής - Μεταβυζαντινής Εποχής και της νεώτερης περιόδου.

Οι κηρυγμένοι ως αρχαιολογικοί χώροι στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας είναι οι εξής:

- Το Κάστρο Καισαρείας (ΦΕΚ 286/18-3-1930, Π.Δ. 7-8-1930)
- Την περιοχή του Παλαιοκάστρου Καισαρείας έχει επίσης οριοθετηθεί από το ΥΠΠΟ ως Α΄ Ζώνη Προστασίας Αρχαιολογικού Χώρου Αιανής (Ζώνη Α4) (αποφάσεις ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/22172/1355/12-05-1998, ΦΕΚ 508/Β/26-5-1998 και ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ17/4994/207/31-03-1999, ΦΕΚ 422/Β/20-04-1999).
- Ο λόφος Προφήτη Ηλία ΒΑ της Άνω Κώμης (ΦΕΚ 286/18-3-1930, Π.Δ. 7-8-1930).
- Τμήμα του αγροκτήματος του Κήπου του Δ.Δ. Καισαρείας το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Α΄ Προστασίας του Αρχαιολογικού Χώρου Αιανής (Ζώνη Α1) και έχουν καθορισθεί συγκεκριμένες χρήσεις το 1999 με την προαναφερόμενη απόφαση Υπουργού Πολιτισμού (ΦΕΚ 422/Β/20-04-1999).
- Τμήμα του αγροκτήματος της Καισαρείας του Δ.Δ. Καισαρείας, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Β΄ Προστασίας του Αρχαιολογικού Χώρου Αιανής.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Η έκταση που καταλαμβάνει η Δημοτική Ενότητα κατοικείται από τη Νεολιθική εποχή, κάτι που εκτιμάται βάσει ευρημάτων που βρέθηκαν στο χωριό Ακρινή και σε εκτεταμένο δίκτυο νεολιθικών οικισμών που εντοπίστηκαν και ερευνούνται από την αρχαιολογική υπηρεσία στη λεκάνη της αποξηραμένης Κίτρινης Λίμνης (Σαρί Γκιόλ) και χρονολογούνται από την 6η χιλιετία π.Χ.

Οι κηρυγμένοι ως αρχαιολογικοί χώροι στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου είναι οι εξής:

- Οι προϊστορικοί οικισμοί της Μεγάλης και Μικρής Τούμπας Αγίου Δημητρίου.
- Ο λεγόμενος Μεγάλο Νησί Προϊστορικός οικισμός Γαλάνης.
- Οι λεγόμενοι Μικρό Νησί και Τούμπα Προϊστορικοί οικισμοί της Ακρινής.
- Ο αρχαιολογικός χώρος στο ύψωμα του Αγίου Ελευθερίου Δρεπάνου.
- Πέντε από τους επτά προϊστορικούς οικισμούς στην Κίτρινη Λίμνη (Σαριγκιόλ), οι Τούμπα Δρεπάνου, Τούμπα Χάμπουλα Ακρινής, Τούμπα Κεραμίδια (Κιρεμίτ) Ακρινής, Ξεροπήγαδο Κοιλιάδας και Τούμπα Τετραλόφου.

- Ο προϊστορικός οικισμός Κρεμαστής - Κοιλιάδας.
- Ο αρχαιολογικός χώρος στους βόρειους πρόποδες του όρους Σκοπός που εκτείνεται από την Κοιλιάδα έως το Γαλάνι.

Εκτός από τους κηρυγμένους χώρους υπάρχει ο σημαντικός αρχαιολογικός χώρος του Πολυμύλου με αρχαιολογικές ενδείξεις από την Εποχή Χαλκού έως και τους βυζαντινούς χρόνους και ο προϊστορικός οικισμός του Κλείτου με ευρήματα από τη Νεολιθική εποχή, καθώς και από την εποχή του Χαλκού.

Επίσης, στην περιοχή υπάρχουν ευρήματα από δύο Παλαιοχριστιανικές Εκκλησίες, στους οικισμούς Ακρινής και Βοσκοχωρίου.

Χωρική Κατανομή Παραγωγικών Δραστηριοτήτων

Σύμφωνα με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο για τις εξωαστικές παραγωγικές δραστηριότητες, προκύπτει ότι η Δημοτική Ενότητα Κοζάνης περιλαμβάνει το 60% του συνόλου των μονάδων, ενώ από τις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες προηγούνται τα Κοίλα με 70 μονάδες (16,6%) και ακολουθεί το Βατερό με 21 μονάδες (5%). Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αντιστοιχούν στο σύνολο της Τοπικής Κοινότητας, οπότε κάποιες μονάδες μπορεί να χωροθετούνται εντός των οικισμών. Οπωσδήποτε όμως, ο χαρακτήρας των μονάδων είναι κυρίως εξωαστικός.

Στην κατηγορία Βιομηχανία - Βιοτεχνία παρατηρείται σημαντική διασπορά των μονάδων. Στην Κοζάνη συγκεντρώνεται το 40,5% (47 μονάδες), ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται κυρίως στα Κοίλα με 21% (24 μονάδες) και στο Βατερό με 12% (14 μονάδες), ενώ οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες εμφανίζουν μικρή δυναμικότητα.

Στις κατηγορίες δραστηριοτήτων που απευθύνονται άμεσα στον πληθυσμό, όπως εργαστήρια, συνεργεία, εμπορικές αντιπροσωπείες, η συγκέντρωση στην Τοπική Κοινότητα της Κοζάνης είναι συντριπτική με 71%, 83% και 70% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τη γενική γεωγραφική κατανομή των δραστηριοτήτων, το μεγαλύτερο πλήθος είναι ανεπτυγμένο στα ανατολικά, νότια και νοτιοδυτικά της Τοπικής Κοινότητας Κοζάνης. Άλλες περιοχές ανάπτυξης, μικρότερης έκτασης παρατηρούνται στα Κοίλα και στο Βατερό.

Ιδιαίτερα σημαντική περιοχή σε έκταση και πυκνότητα παραγωγικών μονάδων, είναι η περιοχή που περιλαμβάνει τους εθνικούς άξονες Κοζάνη - Θεσσαλονίκη και Κοζάνη - Λάρισα στα ανατολικά. Η επόμενη σημαντική συγκέντρωση υπάρχει στα Κοίλα και αναπτύσσεται κυρίως επί του σημαντικού άξονα Κοζάνη - Πτολεμαΐδα, από τον οικισμό της Καρδιάς μέχρι τον ανισόπεδο κόμβο της Εγνατίας Οδού. Μικρότερης κλίμακας συγκεντρώσεις υπάρχουν α) στην ΝΔ έξοδο της Κοζάνης και στο δρόμο προς Λευκόβρυση, β) στο δρόμο προς Κρόκο, γ) στο Βατερό, επί του

εθνικού άξονα Κοζάνη - Καστοριά και δ) στα ΝΔ των Κοίλων, εκατέρωθεν του δρόμου προς Βατερό.

Θεσμοθετημένες Ζώνες ή Ρυθμίσεις στον Εξωαστικό Χώρο

Η έγκριση της Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) έγινε με το Προεδρικό Διάταγμα της 01.08.1989 (ΦΕΚ 582Δ) με το οποίο καθορίστηκαν σε μια περιοχή της Δ.Ε. Κοζάνης και των Τοπικών Κοινοτήτων Βατερού, Λευκόβρυσης, Αργίλλου, Κρόκου, Πετρανών, Κοίλων και Ν. Νικόπολης εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης και λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης. Μέσα στην ΖΟΕ καθορίζονται 8 περιοχές. Γενικά οι χρήσεις ανά περιοχές καθορίζονται με την ΖΟΕ και ως προς την πόλη της Κοζάνης είναι:

- Περιοχές Δυτικά - Νοτιοδυτικά - Νοτιοανατολικά και Βορειοανατολικά της Κοζάνης όπου επιτρέπονται μόνο οι χρήσεις που αφορούν στον πρωτογενή τομέα και κατοικία.
- Περιοχές Ανατολικά της πόλης που επιτρέπονται χρήσεις που αφορούν στον πρωτογενή τομέα και εγκαταστάσεις Βιοτεχνίας - Βιομηχανίας και Εμπορίου.
- Περιοχή στα Βορειοανατολικά που υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 998/89 «περί προστασίας δασών, κ.λ.π.» (ΦΕΚ 289/Α).
- Περιοχή Βορειοανατολικά της Κοζάνης που επιτρέπονται χρήσεις που αφορούν στον πρωτογενή τομέα, εγκαταστάσεις εξορυκτικών επιχειρήσεων και υφιστάμενων στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

Ο καθορισμός της Ζώνης Ενεργού Πολεοδομίας (ΖΕΠ) και η έγκριση της πολεοδομικής της μελέτης έγινε με το 16.2.1989 Π.Δ. (ΦΕΚ 138Δ/89) με το οποίο εγκρίθηκε το ρυμοτομικό σχέδιο, τομείς με καθορισμό χρήσεων γης, όρων και περιορισμών δόμησης. Ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του οικισμού είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολεοδομίας Κοζάνης (ΔΕΠΕΠΟΚ). Η ΖΕΠ Κοζάνης², αναπτύσσεται ως ένας πρότυπος οικισμός, ενταγμένος στο σχέδιο πόλης της Κοζάνης, με υψηλές ποιοτικές προδιαγραφές, σε μια έκταση 550 στρ., μόλις 5 χλμ. από την πόλη της Κοζάνης και 3 χλμ. από την Εγνατία Οδό.

Η ΖΕΠ Κοζάνης, λειτουργώντας σαν μια δορυφορική στην Κοζάνη πόλη, έχει όλες εκείνες τις προδιαγραφές για να καθιερωθεί ως το νέο υπερτοπικό κέντρο, όχι μόνο της Δυτικής Μακεδονίας αλλά και της ευρύτερης περιοχής των νοτιοδυτικών Βαλκανίων και να αποτελέσει πόλο έλξης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Σήμερα στη ΖΕΠ έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή όλων των δικτύων υποδομών (ύδρευση, αποχέτευση, ΔΕΗ, ΟΤΕ), έχει κατασκευαστεί σημαντικό μέρος των εσωτερικών οδών (ασφαλτοστρώσεις και πεζοδρόμια) σε συνδυασμό με το

² Κέρδος στο Διαδίκτυο, «ΖΕΠ Κοζάνης: Μια "έξυπνη" επενδυτική ευκαιρία στο real estate»

διοικητήριο της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, το δίκτυο τηλεθέρμανσης, το ευρυζωνικό δίκτυο οπτικών ινών, το σχεδιαζόμενο Κέντρο Διάδοσης Τεχνολογίας (Technopolis) και την προβλεψη δημιουργίας Θερμοκοιτίδας Καινοτόμων Επιχειρήσεων.

Στην κτηματική περιφέρεια των πρώην κοινοτήτων Κοίλων και Μαυροδενδρίου του Νομού Κοζάνης σε έκταση 113 στρ. περίπου έχει εγκριθεί η ίδρυση **Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙΠΕ)** του Νομού (ΦΕΚ 301Β/28.5.1981) με φορέα υλοποίησης την ΕΤΒΑ. Η οριοθέτηση της ΒΙΠΕ έγινε με ΚΥΑ (ΦΕΚ 17Β/97). Η ΒΙΠΕ Κοζάνης είναι ενταγμένη στο Εθνικό Πρόγραμμα για τις ΒΕΠΕ, μέσω του ΠΕΠ Δυτ. Μακεδονίας και το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τις 31.12.2008³.

Στο πλαίσιο του Β΄ ΚΠΣ και πιο συγκεκριμένα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας υλοποιήθηκαν το **Βιοτεχνικό Πάρκο Κοζάνης (ΒΙΟ.ΠΑ.Κ.)** για τον κλάδο ξύλου, με τις διατάξεις του Ν. 2545/97 (ΦΕΚ 254Α «Βιομηχανίες και επιχειρηματικές περιοχές»). Η χωροθέτηση του ΒΙΟ.ΠΑ.Κ. έγινε με ΚΥΑ (ΦΕΚ 1635Β/99) μέσα στα όρια της ΖΟΕ στην περιοχή 4 στα ανατολικά της Κοζάνης, καταλαμβάνει έκταση 55 στρ. και με την ολοκλήρωση του θα περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες υποδομές για την λειτουργία του (δίκτυο οδοποιίας, ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροφωτισμού και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών) κτίρια παροχής κοινών υπηρεσιών υποστήριξης με εκθετήριο, Αίθουσα Συνεδριάσεων, Γραφείο Διοίκησης και τους απαραίτητους βοηθητικούς χώρους. Στο ΒΙΟΠΑΚ⁴ θα μπορούν να στεγαστούν περίπου 20 μικρές επιχειρήσεις ξύλου. Η ίδρυση του ΒΙΟΠΑΚ στοχεύει στην αντιμετώπιση της κρίσης του παραδοσιακού κλάδου των επιπλο - ξυλουργών της περιοχής με εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος. Το ρυμοτομικό σχέδιο του ΒΙΟ.ΠΑ.Κ. εγκρίθηκε με Π.Δ. (ΦΕΚ 977Δ/99).

2.1.2.2 Ποιότητα Ζωής

Υποδομές Μεταφορών

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Ο μονοκεντρικός χαρακτήρας της πόλης της Κοζάνης δημιουργεί συνθήκες κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η ύπαρξη ενός ισχυρού κέντρου προσελκύει καθημερινές μετακινήσεις των κατοίκων της πόλης, αλλά και όμορων οικισμών και Δήμων. Η διαρκής αύξηση της ζήτησης για αστικές μετακινήσεις επιβαρύνει την κατάσταση. Ο οργανικός τρόπος ανάπτυξης της πόλης της Κοζάνης έχει συμβάλλει στη δημιουργία ενός δαιδαλώδους και ακτινικού οδικού δικτύου, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του οποίου δεν επαρκούν για την κάλυψη των σύγχρονων

³ Δελτίο Τύπου ΥΠΑΝ, Γραφείο Τύπου & Δημοσίων Σχέσεων, (10.04.2007)

⁴ ΙΠΑΔΜ-ΤΕΙ, «Έρευνα Αγοράς για τις Επιχειρήσεις του Νομού Κοζάνης»

αναγκών. Το δίκτυο αυτό επιδιώκεται να καταστεί ακτινικό - δακτυλιακό, σταδιακά. Ωστόσο, τμήμα του δακτυλίου εισέρχεται στο ρυμοτομικό, με αποτέλεσμα να μειώνεται η ελκυστικότητα του για τους οδηγούς. Παράλληλα, η ανάδειξη της πόλης της Κοζάνης σε σημαντικό κόμβο μεταφορών επιβαρύνει επιπλέον την κατάσταση. Η υλοποίηση του Κάθετου Άξονα - Έργο 51 [Κοζάνη - Λάρισα (Παράκαμψη Ελασσόνας)] και του Κάθετου Άξονα - Έργο 65 (Γρεβενά - Λαμία) εκτιμάται ότι θα ενισχύσει τον διερχόμενο κυκλοφοριακό φόρτο.

Η κατάσταση του οδικού δικτύου που συνδέει τους υπόλοιπους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας με την πόλη της Κοζάνης είναι ικανοποιητική. Οι οικισμοί που αναπτύσσονται κατά μήκος της παλαιάς Εθνικής Οδού προς Καστοριά και προς Πτολεμαΐδα, όπως επίσης, στο δρόμο της Αιανής, αντιμετωπίζουν πρόβλημα από την κίνηση των διερχόμενων οχημάτων. Μικρότερο πρόβλημα συνιστούν οι ελλείψεις σε ασφαλτοστρώσεις ή πεζοδρόμια εντός των οικισμών, που δύναται να αντιμετωπιστούν με μικρά τεχνικά έργα.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Οι Τοπικές Κοινότητες που αποτελούν τη Δημοτική Ενότητα Αιανής είναι χωροθετημένες κατά μήκος του πρωτεύοντος επαρχιακού Νο 3 και των δευτερευόντων επαρχιακών Νο 4 και Νο 8. Αυτοί οι οδικοί άξονες διαμόρφωσαν τις προηγούμενες δεκαετίες τη λειτουργική εξάρτηση τόσο μεταξύ των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας, όσο και την επικοινωνία με την εγγύς περιοχή.

Το κύριο οδικό δίκτυο της Δημοτικής Ενότητας Αιανής συμπληρώνουν ορισμένοι άλλοι δρόμοι τοπικής σημασίας οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως Κοινοτικοί-Δημοτικοί δρόμοι, κύριοι αγροτικοί δρόμοι και κύριοι δασικοί δρόμοι.

Το αγροτικό δίκτυο στο σύνολό του αποτελεί λίγο παραπάνω από τα 2/4 του οδικού δικτύου της περιοχής και ανέρχεται σε 250 χλμ. περίπου. Σε γενικές γραμμές το αγροτικό δίκτυο στην περιοχή είναι δαιδαλώδες, αρκετοί αγροτικοί δρόμοι είναι σε κακή κατάσταση έτσι ώστε η πρόσβαση να μην είναι εφικτή με απλό μεταφορικό παρά μόνο με αγροτικά οχήματα.

Το δασικό οδικό δίκτυο της Δημοτικής Ενότητας είναι αρκετά εκτεταμένο μιας και στη δυτική πλευρά της περιοχής υψώνεται το όρος Βούρινος και υπολογίζεται σε 113 χλμ., αποτελώντας το 1/4 περίπου του οδικού δικτύου της περιοχής.

Ο επαρχιακός δρόμος της Αιανής, που διασχίζει τον οικισμό με κατεύθυνση από ΒΑ προς ΝΔ παίζει τον ρόλο πρωτεύοντα άξονα, χωρίζοντας τον οικισμό σε περίπου δύο ισοδύναμα τμήματα. Άλλοι δύο επαρχιακοί δρόμοι συμβάλλουν με τον προηγούμενο και απορροφούν σημαντικούς κυκλοφοριακούς φόρτους.

Το οδικό δίκτυο εντός της Αγ. Παρασκευής έχει ακανόνιστη μορφή. Στην πλειονότητά τους οι δρόμοι έχουν μικρό πλάτος, ενώ κατά τόπους συναντώνται και αδιάνοικτα τμήματα. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο καταλαμβάνεται από δρόμους τοπικής σημασίας, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ασφαλτοστρωμένοι, ενώ

υπάρχουν και λίγοι πλακόστρωτοι δρόμοι εντός του οικισμού, μικρού πλάτους, οι οποίοι θεωρητικά αποτελούν πεζόδρομους. Τέλος, μέσα στον οικισμό δεν συναντώνται χώροι στάθμευσης και η στάθμευση γίνεται κατά μήκος των υφιστάμενων οδικών αξόνων.

Το οδικό δίκτυο Ροδιανής έχει ακανόνιστη μορφή. Οι κλίσεις είναι έντονες σε πολλά σημεία εντός του οικισμού, ενώ η ποιότητα του οδοστρώματος είναι μέτρια ως κακή. Εκτός του συνεκτικού τμήματος του οικισμού υπάρχουν αρκετοί χωματόδρομοι. Κύριο χαρακτηριστικό των τοπικών δρόμων ιδιαίτερα στο πυκνοδομημένο τμήμα του οικισμού είναι η ακανόνιστη χάραξη και το μικρό πλάτος. Χώροι στάθμευσης δεν υπάρχουν στον οικισμό και η στάθμευση γίνεται παρόδια.

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο στο Ρύμνιο παρουσιάζει ακανόνιστη μορφή και μέτρια ως κακή κατάσταση οδοστρώματος. Οι περισσότεροι δρόμοι είναι ασφαλοστρωμένοι, αλλά παρουσιάζουν τεχνικά προβλήματα σε πολλά σημεία τους. Ως πρωτεύον άξονας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο κεντρικός δρόμος που διασχίζει τον οικισμό, ενώ οι υπόλοιποι δρόμοι είναι τοπικής σημασίας και εξυπηρετούν τις ανάγκες της παρακείμενης κατοικίας.

Η Κερασιά διασχίζεται από την επαρχιακή οδό Κοζάνης - Αιανής, που αποτελεί έναν άξονα σημαντικού κυκλοφοριακού φόρτου. Το εσωτερικό οδικό δίκτυο του οικισμού έχει ακανόνιστη και δαιδαλώδη μορφή, με μικρό, συνήθως, πλάτος δρόμων και μέτρια ως κακή ποιότητα οδοστρώματος.

Το Χρώμιο είναι ένας ορεινός οικισμός αμφιθεατρικά χτισμένος, με στενούς δρόμους και ακανόνιστη χάραξη. Πέρα από τον κεντρικό δρόμο που έχει ικανοποιητικό πλάτος και ποιότητα οδοστρώματος, οι περισσότεροι δρόμοι είναι μικρού πλάτους, μέτριας και πολλές φορές κακής ποιότητας, με τεχνικά προβλήματα που δυσχεραίνουν την κυκλοφορία των οχημάτων.

Το ανάγλυφο της περιοχής του Κτενίου και η έλλειψη ρυμοτομικού σχεδίου δημιούργησαν ένα ακανόνιστο οδικό δίκτυο, προσαρμοσμένο στις εκάστοτε τοπικές ανάγκες. Η δημοτική οδός Κερασιάς - Κτενίου αποτελεί τον πρωτεύοντα άξονα του οικισμού και τέμνεται από ένα ακανόνιστο δίκτυο τοπικών δρόμων, που προήλθαν τυχαία, αφού στις περισσότερες περιπτώσεις η διάνοιξή τους ακολούθησε την ανέγερση των κτισμάτων.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Τη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη διασχίζουν τα τμήματα του κάθετου άξονα της Εγνατίας Οδού, που ανήκει στο πρωτεύον εθνικό δίκτυο και αποτελεί κλειστό αυτοκινητόδρομο του δευτερεύοντος Εθνικού Δικτύου (Ε.Ο. Νο 3) Κοζάνης - Πτολεμαΐδας. Εντός της περιοχής αναπτύσσεται τμήμα του επαρχιακού οδικού δικτύου της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και συγκεκριμένα η επαρχιακή οδός υπ' αριθμ. 35 «Ποντοκώμη - Αμύγδαλα προς Νάουσα δια μέσου Κλείτους και Ακρινής».

Με «Κοινοτικό - Δημοτικό» οδικό δίκτυο συνδέεται ο οικισμός των Σιδερών με τον οικισμό του Κτενά, με τον οικισμό των Λιβερών και με τον οικισμό της Ποντοκώμης, Επίσης, η Ποντοκώμη συνδέεται με το Μαυροδένδρι με «Κοινοτικό - Δημοτικό» δίκτυο. Αξίζει να σημειωθεί πως τα Σιδερά και τα Λιβερά δεν συνδέονται απευθείας με το Μαυροδένδρι, παρά μόνο μέσω της Ποντοκώμης. Η απευθείας σύνδεση θα συνέβαλε στην άρση της απομόνωσης των οικισμών αυτών και θα διευκόλυνε την εξυπηρέτηση του κοινού από τα ΚΤΕΛ. Για τις Τοπικές Κοινότητες Σιδερών και Λιβερών, η συγκοινωνιακή τους σύνδεση γίνεται από την Εθνική Οδό Νο 20, Κοζάνης - Ιωαννίνων, από τη διασταύρωση του οικισμού των Αλωνακίων, όπου υπάρχει διαμορφωμένος κόμβος.

Το αγροτικό οδικό δίκτυο υπολογίζεται σε 63 χλμ και το κύριο αγροτικό δίκτυο σε 12 χλμ περίπου.

Η επικοινωνία ανάμεσα στις Τοπικές Κοινότητες γίνεται απευθείας χωρίς τη χρήση της Εθνικής Οδού.

Το ενδοδημοτικό οδικό δίκτυο βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση. Το εσωτερικό οδικό δίκτυο όλων των Τοπικών Κοινοτήτων είναι ασφαλτοστρωμένο.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Οι οικισμοί που αποτελούν τη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας είναι χωροθετημένοι κατά μήκος δύο βασικών οδικών αξόνων που διασχίζουν τη γεωγραφική περιοχή της Δημοτικής Ενότητας. Ο πρώτος, συνολικού μήκους 14,5 χλμ εντός των διοικητικών ορίων της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας ασφαλτοστρωμένου δρόμου μέχρι την Καισαρεία, διασχίζει τους οικισμούς του Κρόκου, Ανω Κώμης, Κάτω Κώμης, Κήπου και Καισαρείας. Ο δεύτερος διασχίζει τη Δημοτική Ενότητα παράλληλα προς τη τεχνητή λίμνη Πολυφύτου και ξεκινά από την Εθνική Οδό (Νο 3) Κοζάνης - Λάρισας στο ύψος του οικισμού Βαθύλακκου. Ένας νέος οδικός άξονας που βρίσκεται υπό κατασκευή αναμένεται να διαφοροποιήσει την εικόνα του οδικού δικτύου της Δημοτικής Ενότητας, η νέα Εθνική Οδός Κοζάνης - Ρυμνίου - Τριγωνικού - Ελασσώνας - Λάρισας.

Το τμήμα της επαρχιακής οδού Νο 4 Κοζάνης - Άνω Κώμης παίζει ρόλο πρωτεύοντα άξονα καθώς δέχεται το σύνολο των τοπικών και υπερτοπικών μετακινήσεων από τους οικισμούς που διασχίζει και σε χαμηλό βαθμό μετακινήσεις από την ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Ως πρωτεύων άξονας μπορεί να χαρακτηριστεί η Εθνική Οδό Νο 3 Κοζάνης-Λάρισας, της οποίας το εφαιπτόμενο πλησίον στην ανατολική πλευρά της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας τμήμα ανέρχεται σε 13,6 χλμ.

Οι υπόλοιποι, χαρακτηρισμένοι ως επαρχιακοί δρόμοι, λειτουργούν μαζί με τους δημοτικούς (πρώην κοινοτικούς) σαν τοπικές οδοί για τη σύνδεση των οικισμών της περιοχής μεταξύ τους και μέσω της Ε.Ο. Νο 3 και της επαρχιακής οδού Νο 3 με την υπόλοιπη Περιφερειακή Ενότητα. Οι δρόμοι αυτοί έχουν ενταχθεί στο δευτερεύον

επαρχιακό δίκτυο της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, σύμφωνα με την απόφαση ΔΜΕΟ/Ε/Ο/266/95 (ΦΕΚ 293Β της 17.4.95).

Το αγροτικό δίκτυο υπολογίζεται σε 386 χλμ. περίπου και αποτελεί τα 3/4 περίπου του οδικού δικτύου της περιοχής.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Τη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου η Εγνατία Οδός, που ανήκει στο πρωτεύον Εθνικό Οδικό δίκτυο (Α2) και η Εθνική Οδός Κοζάνης - Βέροιας, που ανήκει στο δευτερεύον Εθνικό Οδικό δίκτυο (Ε.Ο. 4), καθώς και το τμήμα της Εθνικής Οδού Ε.Ο. 3 που παρακάμπει ανατολικά της πόλης της Κοζάνης (Ενωτική οδός από κόμβο Τσελίκια - ανισόπεδο κόμβο Δρεπάνου - Κοίλα - Βατερό).

Στην περιοχή, η Εγνατία έχει συνολικό μήκος περίπου 26 χλμ και το σύνολο σχεδόν της υπερτοπικής κυκλοφορίας στο εθνικό δίκτυο γίνεται διαμέσου της Εγνατίας. Στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου είναι χωροθετημένος ένας ανισόπεδος κόμβος, στην Τοπική Κοινότητα Πολυμύλου, στα δυτικά του οικισμού, που διασυνδέει τον κλειστό αυτοκινητόδρομο με το υπόλοιπο οδικό δίκτυο διαμέσου της Ε.Ο. Κοζάνης - Βέροιας.

Η κατάσταση του οδοστρώματος των Τοπικών Κοινοτήτων είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των δρόμων είναι ασφαλτοστρωμένο ή σε ορισμένες περιπτώσεις τσιμεντοστρωμένο.

Το αγροτικό οδικό δίκτυο που αναπτύσσεται στο πεδινό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας, είναι αρκετά μεγάλο, λόγω της μεγάλης κατάτμησης των αγροτεμαχίων. Υπολογίζεται περίπου σε 600-700 χλμ.

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Κοζάνης κατασκευάστηκε για να εξυπηρετεί και την ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, όπως και των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Κοζάνης. Ο σιδηροδρομικός σταθμός βρίσκεται νότια της Κοζάνης και έχει ικανοποιητικές εγκαταστάσεις και χώρους που όμως υπολειπούνται επειδή η επιβατική κίνηση είναι πολύ μικρή.

Μάλιστα, από το καλοκαίρι του 2010, ο ΟΣΕ διέκοψε τη λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, στο πλαίσιο της μείωσης των δρομολογίων σε όλες τις γραμμές της Βόρειας Ελλάδας. Πρωθύτερα, εκτελούνταν καθημερινά τρία δρομολόγια προς Θεσσαλονίκη με διάρκεια ταξιδιού 3 ώρες. Δρομολόγια από Κοζάνη προς Αθήνα γίνονταν δύο την ημέρα τα οποία όμως προϋπέθεταν την μετεπιβίβαση των επιβατών στο Πλατύ Ημαθίας.

Αεροπορικές μεταφορές

Μέσω της Κοζάνης, που διαθέτει πολιτικό αεροδρόμιο, πραγματοποιείται η αεροπορική σύνδεση της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης με την Αθήνα.

Ο κρατικός αερολιμένας Κοζάνης «Φίλιππος» βρίσκεται νοτιοανατολικά της πόλης της Κοζάνης, στο 4^ο χλμ. της ΕΟ3 Κοζάνης-Λάρισας και λειτουργεί από το 1950.

Διαθέτει σύστημα ραδιοβοηθημάτων και φωτισήμανση του αεροδιαδρόμου για νυκτερινές πτήσεις. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του αεροδρομίου έχουν εκσυγχρονιστεί και επεκταθεί πρόσφατα, ενώ ο περιβάλλον χώρος διαμορφώθηκε με ασφαλτοστρώσεις. Έχει περιφραχτεί όλος ο χώρος και έχει γίνει ο περιφερειακός δρόμος και ο κόμβος σύνδεσης με την Ε.Ο.3. Οι εγκαταστάσεις που διαθέτει δεν καλύπτουν μεγάλα αεροσκάφη.

Υποδομές Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων

Υδρευση

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Οι υδρευτικές ανάγκες της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης καλύπτονται από τις πηγές της Ερμακιάς και τοπικές πηγές και κυρίως από γεωτρήσεις στη λεκάνη Σαριγκιάς και τοπικές γεωτρήσεις στις περιοχές των οικισμών. Από το σύνολο των 90 πηγών το 1/3 περίπου χρησιμοποιείται για ύδρευση, ενώ από τις γεωτρήσεις 27 τροφοδοτούν τους οικισμούς και υπερδιπλάσιος αριθμός εξυπηρετεί αρδεύσεις. Η παρεχόμενη ποσότητα νερού παρουσιάζει πλεόνασμα στην Κοζάνη και σε όλους τους οικισμούς.

Η κατάσταση και η λειτουργία των εσωτερικών δικτύων των τεσσάρων ζωνών της Κοζάνης - χαμηλή, μέση, υψηλή και υπερυψηλή- είναι καλή. Στους οικισμούς όμως τα εσωτερικά και εξωτερικά δίκτυα και οι δεξαμενές παρουσιάζουν πολλά προβλήματα που οφείλονται κυρίως στην παλαιότητα, σε ατέλειες κατασκευαστικές και λειτουργικές, σε απώλειες και άλλες αιτίες.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Η Δημοτική Κοινότητα Αιανής υδρεύεται από γεώτρηση στη θέση «Παπά Πουρνάρι», σε απόσταση 1700 μ δυτικά από τα όρια του οικισμού. Το δίκτυο διανομής από λειτουργική άποψη είναι κατασκευασμένο σε μία ζώνη. Από το έτος 1987, με την λειτουργία της νέας δεξαμενής δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα από την υψηλή πίεση του δικτύου (θραύσεις αγωγών, υψηλές απώλειες νερού από κακοτεχνίες στις συνδέσεις και την κατασκευή των σωλήνων).

Η Τοπική Κοινότητα του Κτενίου υδρεύεται από γεώτρηση στην περιοχή «Κάτω Μέγα». Η γεώτρηση και το αντλιοστάσιο στην περιοχή «Κάτω Μέγα» βρίσκεται 200 μ. περίπου από το βόρειο όριο του οικισμού. Το εξωτερικό δίκτυο αντικαταστάθηκε από αγωγούς πολυαιθυλενίου το 2008.

Η Τοπική Κοινότητα της Ροδιανής υδρεύεται από πηγές στην περιοχή «Πυργουλίες» και «Κρανίες» και από μια γεώτρηση που βρίσκεται στην περιοχή «Μαρλάτα». Οι αγωγοί του εξωτερικού υδραγωγείου κατασκευάστηκαν το 1971 και κατά τη διάρκεια των χρόνων υπήρξαν προσθήκες στο δίκτυο, όπως το έτος 1986 και 1998.

Το εσωτερικό δίκτυο του οικισμού κατασκευάστηκε το 1971 και από τότε έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές επεκτάσεις.

Η υδροδότηση της Τοπικής Κοινότητας *Ρυμνίου* γίνεται από τις πηγές «Μάνα Ρυμνίου» και από την δεξαμενή Γούλες. Το εσωτερικό δίκτυο του οικισμού κατασκευάστηκε το 1970 και από τότε έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές επεκτάσεις. Το δίκτυο είναι ακτινωτό και ως σήμερα καλύπτει της ανάγκες της Τοπικής Κοινότητας. Υπάρχουν κάποια προβλήματα διαρροών καθώς και κάποια προβλήματα στις υδρευτικές ανάγκες του οικισμού κατά τους θερινούς μήνες.

Η Τοπική Κοινότητα *Κερασιάς* υδρεύεται από πηγές στην περιοχή «Μάνα» που βρίσκονται κοντά στον οικισμό της Ροδιανής, περίπου 150-200 μ. πάνω από τη γέφυρα της Ροδιανής. Το εσωτερικό δίκτυο κατασκευάστηκε το 1970 και από τότε έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές επεκτάσεις.

Η Τοπική Κοινότητα *Χρωμίου* υδρεύεται από την πηγή «Αγίου Νικολάου» και «Σιποτούρα» και υπάρχει και μια εφεδρική γεώτρηση που χρησιμοποιείται σε εποχές ανομβρίας.

Η Τοπική Κοινότητα *Αγίας Παρασκευής* υδρεύεται από πηγές στην περιοχή «Μάνα» κοντά στον οικισμό της Ροδιανής, περίπου 150-200 μ. πάνω από τη γέφυρα της Ροδιανής, από όπου υδρεύεται και ο οικισμός της Κερασιάς. Σε εποχές ανομβρίας, συνήθως σε θερινούς μήνες, υπάρχει εφεδρική γεώτρηση στην περιοχή Βόρση ώστε να καλύπτει τις ανάγκες σε νερό.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η Τοπική Κοινότητα *Ποντοκώμης* υδροδοτείται από υπόγεια νερά - γεώτρηση της περιοχής «Λιβαδότοπος». Τα τελευταία χρόνια ανορύχθηκε νέα γεώτρηση, Ν.Α. του Μαυροδενδρίου, 500 περίπου, μέτρα, από την διασταύρωση του οδικού δικτύου για το στρατόπεδο. Η γεώτρηση αυτή υδροδοτεί τον οικισμό της Ποντοκώμης κατά 60%, περίπου, και τον οικισμό του Μαυροδενδρίου κατά 40%, περίπου. Το εσωτερικό δίκτυο αντικαταστάθηκε το 2001. Για την Ποντοκώμη, κρίνεται σκόπιμη η ανόρυξη νέας, εφεδρικής γεώτρησης που θα υδροδοτεί τον οικισμό της Ποντοκώμης παράλληλα με την υφιστάμενη γεώτρηση.

Η Τοπική Κοινότητα *Μαυροδενδρίου* υδροδοτείται, κύρια, από δύο γεωτρήσεις, μία στην κτηματική περιοχή «ΚΑΪΝΑΚΙΑ» (60m³/h) και μία στη θέση «ΣΤΑΘΜΟΣ» κάτω από το σταθμό του ΟΣΕ (100m³/h). Το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης αντικαταστάθηκε από νέο αγωγό PVC, λόγω παλαιότητας.

Η Τοπική Κοινότητα *Σιδερών και Λιβερών* έχουν κοινά εξωτερικά δίκτυα. Οι δύο οικισμοί τροφοδοτούνται, κυρίως, από φυσικές πηγές της περιοχής Βλάστης, στις θέσεις «Μικρό» και «Μεγάλο Βαρκό», με φυσική ροή, μέσω δικτύου μήκους 22 km, που κατασκευάστηκε την περίοδο 1957-1963 και 2000. Οι δύο Τοπικές Κοινότητες υδρεύονται συμπληρωματικά και από γεώτρηση που έχει αξιοποιηθεί το 1989, σε περιοχή 7 Km, περίπου, νότια του οικισμού Σιδερών.

Το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης της Τοπικής Κοινότητας Σιδερών κατασκευάστηκε την περίοδο 1963-1976, από αμιαντο-τσιμεντοσωλήνες, οι οποίοι σταδιακά, αντικαταστάθηκαν με σωλήνες PVC. Λόγω της παλαιότητας του δικτύου και των υψηλών πιέσεων, που οφείλεται στη μεγάλη υψομετρική διαφορά της δεξαμενής και της Τοπικής Κοινότητας, το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης αντικαταστάθηκε το 2006 και κατασκευάστηκε πιεζοθραυστικό φρεάτιο για την μείωση των πιέσεων στο δίκτυο.

Το εσωτερικό δίκτυο της Τοπικής Κοινότητας Λιβερών είναι παλιό και εμφανίζει πολλές διαρροές, γι' αυτό το πρέπει να αντικατασταθεί πλήρως.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Νερό μεταφέρεται μέσω αγωγού από τη Νεράιδα στη δεξαμενή που βρίσκεται στον Πύργο και τροφοδοτεί τους τέσσερις οικισμούς Αμυγδαλιάς, Ανατολής, Σταυρωτής και Πύργου. Γενικά δεν υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα στο εσωτερικό δίκτυο, τους αγωγούς από τη δεξαμενή και τις παροχές.

Το *Κοντοβούνι* και ο *Πύργος* υδρεύεται από τις πηγές Κρόκου με αγωγό μήκους.

Οι υδρευτικές ανάγκες του Σπάρτου καλύπτονται από τις πηγές Κρόκου. Το οξύ υδρευτικό πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο οικισμός (ακόμα και κατά την υγρή περίοδο) λύθηκε μετά την αξιοποίηση της υδρογεώτρησης Αιανής.

Η υδροδότηση της *Καισαρείας* και του *Κήπου* γίνεται από τις πηγές της Τοπικής Κοινότητα Αγ. Παρασκευής της Δημοτικής Ενότητας Αιανής. Το ελλειμματικό ισοζύγιο αντιμετωπίστηκε μετά την αξιοποίηση της γεώτρησης Αιανής και σήμερα υπάρχει επάρκεια νερού.

Οι ανάγκες ύδρευσης της Τοπικής Κοινότητας *Κάτω Κώμης* καλύπτονται από δύο πηγές και μία γεώτρηση. Μία πηγή σε περιοχή της Άνω Κώμης και μια δεύτερη παραδοσιακή πηγή νότια της Κάτω Κώμης. Η γεώτρηση βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού. Δεδομένου ότι η χωροθέτηση της παλιάς δεξαμενής δεν καλύπτει υψομετρικά όλον τον οικισμό κατασκευάστηκε νέα δεξαμενή χωρητικότητας 100m³, η οποία εμπλουτίστηκε συμπληρωματικά και με το νερό της γεώτρησης Αιανής.

Η *Άνω Κώμη* υδρεύεται από τις πηγές Κρόκου. Συμπληρωματικά ο οικισμός υδροδοτείται από την υδρογεώτρηση Αιανής και εξασφαλίστηκε η επάρκεια σε πόσιμο νερό.

Οι υδρευτικές ανάγκες του *Κρόκου* καλύπτονται από τις πηγές Κρόκου και από την γεώτρηση Αιανής. Παράλληλα εξυπηρετούνται από τις πηγές και οι Τοπικές Κοινότητες Αμυγδαλιάς, Κοντοβουνίου, Σπάρτου, Βαθυλάκκου με αγωγό μεταφοράς νερού που φτάνει στην Κοινότητα Αμυγδαλιάς και από εκεί διανέμεται. Για να καλυφθούν υψομετρικά και τα σπίτια της επέκτασης κατασκευάστηκε νέα δεξαμενή στα όρια με την Κοζάνη χωρητικότητας. \

Η *Μηλιά* υδροδοτείται επαρκώς από τις πηγές Αγ.Παρασκευής της Δημοτικής Ενότητας Αιανής.

Τα εσωτερικά δίκτυα των Τοπικών Κοινοτήτων δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα με εξαίρεση αυτό του Κρόκου.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Η υδροδότηση των Τοπικών Κοινοτήτων εξασφαλίζεται κατά κύριο λόγο από φυσικές πηγές που αναβλύζουν από τους επικρεμάμενους υδροφορείς του όρους Βερμίου και από υδρογεωτρήσεις που ανορύχθηκαν στα χαλαρά πετρώματα των λεκανών Κοζάνης - Πτολεμαΐδας. Με την ολοκλήρωση των νέων υδρομαστευτικών έργων δεν αναμένονται μεσοπρόθεσμα προβλήματα στην επαρκή υδροδότηση των οικισμών. Μακροπρόθεσμα όμως, με την ανάπτυξη των ορυχείων της ΔΕΗ προς τα νότια, θα υπάρξουν προβλήματα λόγω της πτώσης της στάθμης και της υδροδυναμικότητας των υδροφορέων, ενώ πολλές γεωτρήσεις θα αχρηστευθούν. Σε ό,τι αφορά στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του πόσιμου νερού δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα προβλήματα στα πηγαία νερά, ενώ προβλήματα στη χημική σύσταση παρουσιάζουν τα νερά ορισμένων υδρογεωτρήσεων της λεκάνης Σαριγκιόλ.

Η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου αντιμετωπίζει προβλήματα τόσο λόγω μη επάρκειας νερού κατά την ξηρή περίοδο, όσο και λόγω της κακής κατάστασης των υδρευτικών δικτύων πολλών Τοπικών Κοινοτήτων. Το σύνολο των εσωτερικών δικτύων προς αντικατάσταση ανέρχεται σε 35 χλμ. περίπου, ενώ των εξωτερικών δικτύων σε 15 χλμ.

Αποχέτευση - Όμβρια

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Το σύστημα αποχέτευσης που χρησιμοποιείται συχνότερα είναι το παντορροϊκό, πράγμα που αποδεικνύεται και από την παλαιότητα των δικτύων. Η πλειοψηφία των οικισμών διαθέτει αποχετευτικό σύστημα, ενώ με βόθρους αποχετεύονται 7 οικισμοί κατά 100% και 4 οικισμοί κατά 2-60%. Τα περισσότερα δίκτυα αποχέτευσης κρίνονται παλιά και ακατάλληλα και προγραμματίζεται αντικατάστασή τους. Το δίκτυο αποχέτευσης της Κοζάνης είναι παντορροϊκό και καλύπτει όλη την περιοχή εντός των παλιών ορίων της πόλης, ενώ στις επεκτάσεις υλοποιείται ανάλογα με το ρυθμό και την έκταση της οικοδόμησης. Οι δύο κύριοι αγωγοί που εξυπηρετούν το μεγαλύτερο μέρος της πόλης, ενώνονται με τον πλακοσκεπή αγωγό ο οποίος καταλήγει στη μονάδα βιολογικού καθαρισμού η οποία έχει χωροθετηθεί στα νότια του οικισμού Καρυδίτσα σε απόσταση ενός χιλιομέτρου περίπου και βρίσκεται ήδη σε λειτουργία. Στη μονάδα καταλήγουν, ως τώρα, και τα λύματα των οικισμών Άργιλος και Λευκόβρυση.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Όλες οι Τοπικές Κοινότητες διαθέτουν παντοροϊκό δίκτυο αποχέτευσης που καλύπτει το σύνολο των οικισμών, εκτός από την Τοπική Κοινότητα Ρυμνίου όπου το δίκτυο αποχέτευσης είναι χωριστικό. Τα δίκτυα αποχέτευσης κατασκευάστηκαν τις δεκαετίες '70-'80. Για καμία από τις Τοπικές Κοινότητες, με εξαίρεση την Αιανή, δεν υπάρχει βιολογικός καθαρισμός που να τις εξυπηρετεί. Στις περιπτώσεις αυτές, αφού συγκεντρωθούν τα απόβλητα στον κεντρικό αγωγό του δικτύου αποδέκτης γίνεται κάποιο κοντινό ρέμα και στη συνέχεια καταλήγουν - συνήθως - είτε στη λίμνη του Πολυφύτου, είτε στον ποταμό Αλιάκμονα.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η Ποντοκώμη αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα στην απορροή των όμβριων υδάτων. Ο οικισμός, ως το 1994, διέθετε ένα υποτυπώδες δίκτυο αποχέτευσης όμβριων, μήκους, περίπου 1100m., που διέσχιζε τον κεντρικό δρόμο του οικισμού. και ήταν ανεπαρκές για την αντιμετώπιση της απορροής των ομβρίων στον οικισμό.

Το 1994 κατασκευάστηκε αγωγός ομβρίων. Τα όμβρια ύδατα συνεχίζουν να απορρέουν στην υφιστάμενη χωμάτινη τάφρο, καταλήγοντας σε τεχνικό της παλιάς Ε.Ο. Κοζάνης - Πτολεμαΐδας. Στο Μαυροδένδρι κατασκευάστηκε την δεκαετία του 1980 αγωγός ομβρίων, κατά μήκος του κεντρικού άξονα του οικισμού και καταλήγει σε ρέμα. Ο αγωγός αυτός έχει μήκος 1km, περίπου και κατασκευάστηκε από οπλισμένους τσιμεντοσωλήνες. Τα φρεάτια υδροσυλλογής, αν και καθαρίζονται αρκετά συχνά, δεν επαρκούν και σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ο οικισμός αντιμετωπίζει προβλήματα μετά την βροχή.

Οι μικροί οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας, Σιδερά και Λιβερά δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης όμβριων.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Το υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων του Κρόκου βελτιώθηκε με αντικατάσταση τμήματος των παλαιών αγωγών, κατασκευή νέων αγωγών και κατασκευή φρεατίων ελέγχου.

Όλα τα λύματα οδηγούνται στο φρεάτιο συγκέντρωσης, που βρίσκεται στα "Ψάρια", από όπου αρχίζει ο κεντρικός αποχετευτικός αγωγός ακαθάρτων (ΚΑΑ) Κρόκου - Άνω Κώμης - Κάτω Κώμης - Καισαρείας με προοπτική εγκαταστάσεως Βιολογικού Καθαρισμού πριν την εκβολή τους στη λίμνη Πολυφύτου.

Στην Άνω Κώμη υπάρχει παντοροϊκό σύστημα αποχέτευσης και χωριστικό 1.500 μ. περίπου. Το δίκτυο κατασκευάστηκε το 1971-81. Υπάρχει η ανάγκη βελτίωσης του δικτύου με κατασκευή φρεατίων και επεμβάσεις στις σωληνώσεις, όπου αυτό είναι απαραίτητο. Τα λύματα τελικά συγκεντρώνονται και χύνονται στο ρέμα όπου λιμνάζουν και σιγά - σιγά οδεύουν προς τη λίμνη. Σε ό,τι αφορά στην απορροή των ομβρίων, αυτά συγκεντρώνονται με σχάρες που πολλές φορές μπαζώνονται και

φράζουν από τα χώματα και τις πέτρες, κυρίως όταν οι σχάρες είναι σε χωματόδρομο.

Το δίκτυο αποχέτευσης της *Κάτω Κώμης* είναι χωριστικό. Έχει κατασκευασθεί χωρίς την αντίστοιχη τεχνική μελέτη, χωρίς φρεάτια ελέγχου, κατάλληλες κλίσεις αγωγών, κ.λ.π. με αποτέλεσμα να υπάρχουν προβλήματα. Τμήμα του οικισμού έχει ακόμα βόθρους και δεν έχει συνδεθεί με το δίκτυο. Έτσι προκύπτει η ανάγκη επέκτασης του δικτύου περίπου 1000μ. Τα λύματα χύνονται στο ρέμα δίπλα από τον οικισμό όπου λιμνάζουν και έχουμε συνεχή ροή μέχρι τη λίμνη, κυρίως τους χειμερινούς μήνες. Τα όμβρια ρέουν επιφανειακά σήμερα και θα πρέπει να διευθετηθούν με κατάλληλο δίκτυο και τοποθέτηση σχαρών σε σημεία όπου υπάρχει η περίπτωση να μπαζωθούν. Εκτιμάται ένα δίκτυο μήκους περίπου 1χλμ.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Οι Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, σχεδόν στο σύνολό τους, δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης, και διοχετεύουν τα λύματά τους σε βόθρους. Έχουν ξεκινήσει οι μελέτες για την κατασκευή χωριστικών δικτύων και τη συλλογή των λυμάτων σε μονάδα επεξεργασίας λυμάτων που προβλέπεται να κατασκευαστεί νότια του ΑΗΣ Αγ. Δημητρίου.

Η διοχέτευση των ανεπεξέργαστων λυμάτων μπορεί να οδηγήσει στη ρύπανση και μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής.

Περιβαλλοντικές Υποδομές

Για την προστασία του περιβάλλοντος έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια σημαντικά βήματα. Ορισμένα από αυτά είναι:

- Η σύσταση του Κέντρου Περιβάλλοντος Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης το οποίο αφορά σε «Φορέα ενιαίας και επιστημονικής προσέγγισης-αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής». Αποτελεί ένα πολυδιάστατο σύμβουλο για τα οξυμένα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής και συγχρόνως, μέσω της νομικής του υπόστασης, ελεγκτής, μέσω εφαρμογής νομοθεσίας, διάχυσης της πληροφόρησης και συντονισμού δράσεων για το περιβάλλον.
- Η κατασκευή χώρου ΧΥΤΑ στο νότιο Πεδίο της ΔΕΗ, στην Τοπική Κοινότητα Χαραυγής και η αποκατάσταση των χώρων ορισμένων από τις παλιές χωματερές.
- Λειτουργία της τηλεθέρμανσης στην πόλη της Κοζάνης, με εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση του ρυπαντικού φορτίου στην ατμόσφαιρα.
- Πραγματοποιείται μελέτης βελτίωσης - κατασκευής του αποχετευτικού δικτύου στο μεγαλύτερο μέρος των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης.

- Λειτουργία Εγκαταστάσεων Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας λυμάτων και βοθρολυμάτων στην Τοπική Κοινότητα Καρυδίτσας, όπου καταλήγουν τα λύματα της Κοζάνης, της Αργίλλου και της Λευκόβρυσης. Ταυτόχρονα, προβλέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων, τα οποία θα εξυπηρετούν: α) τις Τοπικές Κοινότητες Λευκοπηγής και Πρωτοχωρίου, β) την Τοπική Κοινότητα Πετρανών, γ) την Τοπική Κοινότητα Ν. Χαραυγής, δ) τις Τοπικές Κοινότητες Βατερού, Μεταμόρφωσης, Καλαμιάς, Λυγερής, Ξηρολίμνης, Σκήτης, Αλωνακίων, Ν. Νικόπολης.
- Κατασκευή της Εγκατάστασης του Περιφερειακού Κέντρου Ανακύκλωσης από τη ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε., η οποία ασχολείται με την συσκευασία ανακυκλώσιμων υλικών, παραγωγικής δυναμικότητας 40 tn/ημέρα, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 12 HP.
- Ο καθορισμός ζωνών ΒΙΠΕ (Βιομηχανική Περιοχή), ΒΙΟΠΑ (Βιοτεχνικού Πάρκου) και περιοχή μετεγκατάστασης των σφαγείων. Στην περιοχή της ΒΙΠΕ προβλέπεται η λειτουργία βιοτεχνιών μαρμάρου, δομικών προϊόντων, αποθηκών, συνεργείων αγροτικών μηχανημάτων, σιδηρουργείων, βιοτεχνιών ετοιμών ενδυμάτων. Τα λύματα της ΒΙΠΕ θα οδηγούνται σε μονάδα καθαρισμού αποβλήτων. Επιπρόσθετα, στη συγκεκριμένη μονάδα καθαρισμού θα δέχεται εκτός των υγρών αποβλήτων των βιομηχανιών της ΒΙΠΕ, τα βοθρολύματα του οικισμού Μαυροδενδρίου και τα λύματα του αποχετευτικού δικτύου οικισμών Κοίλων.

Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ)

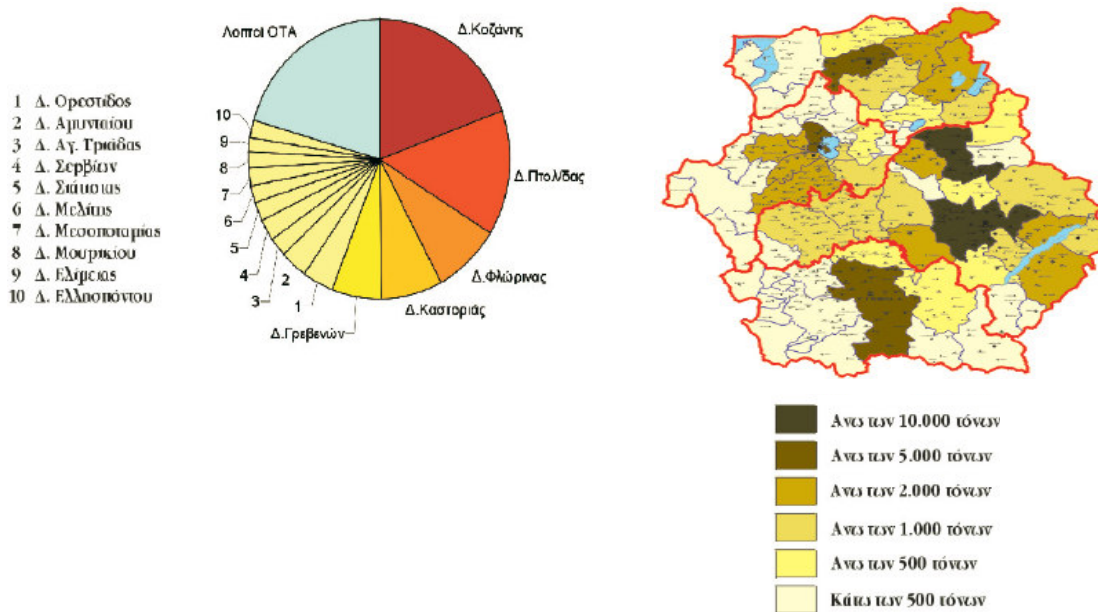
Ο ΧΥΤΑ έχει κατασκευασθεί στη θέση Νότιο Πεδίο της ΔΕΗ, ανήκει διοικητικά στο Δήμο Πτολεμαΐδος του Ν. Κοζάνης. Ο χώρος δέχεται μόνο οικιακά και προσομοιούμενα προς τα οικιακά απόβλητα. Η Κοζάνη υπήρξε προπομπός της δημιουργίας της επιτυχημένης διαδημοτικής εταιρείας Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας (ΔΙΑΔΥΜΑ), στην οποία συμμετέχουν όλοι οι δήμοι της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σήμερα, ο περιφερειακός αυτός ΧΥΤΑ κατατάσσεται στη δεύτερη θέση σε δυναμικότητα στην Ελλάδα μετά το ΧΥΤΑ της Φυλής, στοχεύοντας στη μείωση των απορριμμάτων προς ταφή και συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, αλλά και στην οικονομική αξιοποίηση των απορριμμάτων με μονάδα βιοαερίου⁵. Κατά τη διάρκεια του 2006 σχεδόν το 98% των ΑΣΑ της Περιφέρειας διακινήθηκε μέσω του δικτύου Μεταφόρτωσης προς τον ΧΥΤΑ. Το 60% της συνολικής δυναμικότητας

⁵ Πηγή: Εφημερίδα Καθημερινή, (03.05.2008), Κοζάνη, δυναμικό κέντρο με καινοτομίες»

αντιστοιχεί στους τρεις κομβικούς σταθμούς του δικτύου, την Κοζάνη, την Πτολεμαΐδα και την Καστοριά.

Μέσα στο 2006, οι 300.000 κάτοικοι της Δυτικής Μακεδονίας παρήγαγαν περισσότερους από 110.000 τόνους αστικών απορριμμάτων. Στους πέντε (5) μεγαλύτερους Δήμους της Περιφέρειας αντιστοιχεί το 55% της συνολικής ποσότητας ΑΣΑ, ενώ η μέση ποσότητα για τους υπόλοιπους ΟΤΑ δεν υπερβαίνει τους 900 τόνους ετησίως.

Σχήμα 5: Παραγωγή αστικών απορριμμάτων ανά ΟΤΑ (2006)

Πηγή: Ιστοσελίδα της ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε. (www.diadyma.gr)

Υποδομές Ενέργειας

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Η Δημοτική Ενότητα Κοζάνης εξυπηρετείται με δίκτυο τηλεθέρμανσης στην ευρύτερη περιοχή της και φορέας για τη λειτουργία της Τηλεθέρμανσης είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Κοζάνης (ΔΕΥΑΚ). Σκοπός της τηλεθέρμανσης είναι η τροφοδοσία της πόλης με θερμότητα για θέρμανση χώρων και παρασκευή θερμού νερού χρήσης. Μέχρι το 2001, τα συνδεδεμένα κτίρια με το δίκτυο τηλεθέρμανσης ανέρχονταν σε 3.500, περίπου 17.600 διαμερίσματα των 90m² (συνδεδεμένη επιφάνεια 1.610.000 m²). Η τηλεθέρμανση εξυπηρετεί το κέντρο της πόλης και ολοκληρώθηκε το 1998 και από τότε το δίκτυο διανομής τηλεθέρμανσης συνεχώς επεκτείνεται και προς τις επεκτάσεις του σχεδίου πόλης, ενώ πρόσφατα

ολοκληρώθηκε το δεύτερο τμήμα του έργου «Επεκτάσεις του Δικτύου Διανομής Τηλεθέρμανσης Κοζάνης και Νέας Χαραυγής».

Επίσης, στο Φράγμα Πολυφύτου λειτουργεί υδροηλεκτρικός σταθμός, ο οποίος χρησιμοποιεί ως κινητήρια δύναμη το νερό της τεχνητής λίμνης.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Οι οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη καθώς και οι διάφορες βιομηχανικές, βιοτεχνικές, κτηνοτροφικές ή άλλου είδους εγκαταστάσεις ηλεκτροδοτούνται από ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο δίκτυο μεταφοράς μέσης τάσης. Όλο το δίκτυο είναι εναέριο επί ξύλινων κυκλικών στύλων.

Σχετικά με το φυσικό αέριο, ενόψει των σχεδιαζόμενων διασυνδέσεων των αγωγών φυσικού αερίου Τουρκίας - Ελλάδας - Ιταλίας και Δυτικών Βαλκανίων με Κεντρική Ευρώπη, προκύπτουν διάφορες δραστηριότητες για την αξιοποίηση του φυσικού αερίου στη περιοχή. Με βάση την προτεινόμενη χάραξη όδευσης του αγωγού φυσικού αερίου φαίνεται ότι αυτή θα διέρχεται πολύ κοντά από τους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου.

Σε εξέλιξη η κατασκευή νέου αγωγού μεταφοράς θερμικής ενέργειας για την κάλυψη των θερμικών αναγκών του οικισμού Πτολεμαΐδας με θερμική ενέργεια από τον Α.Η.Σ. Καρδιάς. Για την τηλεθέρμανση του Μαυροδενδρίου θα εφαρμοστεί η κατασκευή του δικτύου με χρησιμοποίηση προμονωμένων αγωγών, οι οποίοι τοποθετούνται απευθείας στο έδαφος. Τέλος, στην περιοχή εντοπίζονται περιοχές βιώσιμης εκμετάλλευσης του αιολικού δυναμικού στις ορεινές περιοχές ΚΟΥΡΟΥΜΠΑ - ΚΟΡΥΦΗ - ΒΡΑΧΟΣ και ΑΕΤΟΒΟΥΝΙ. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται από την Ρ.Α.Ε. (Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας) στην συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχει θετική γνωμοδότηση για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων διασυνδεδεμένων με το ηλεκτρικό δίκτυο από τις «ΡΟΚΑΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΖΑΝΗ Ι Ο.Ε.» και «ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ Α.Ε.» αντίστοιχα

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Η Δημοτική Ενότητα Ελίμειας και οι Τοπικές Κοινότητες τροφοδοτούνται από τον υποσταθμό υποβιβασμού ΥΤ/ΜΤ της Κοζάνης, μέσω γραμμής μεταφοράς μέσης τάσης των 20kV. Από τη γραμμή αυτή τροφοδοτούνται οι διάφοροι Υποσταθμοί που βρίσκονται στους οικισμούς καθώς και μεμονωμένες βιομηχανικές - βιοτεχνικές εγκαταστάσεις.

Από τη διοικητική περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας διέρχονται επίσης γραμμές υψηλής τάσης των 400kV από τα εργοστάσια της περιοχής όπως των Α.Η.Σ. Αγ. Δημητρίου, Καρδιάς και Μελίτης. Σε ορισμένα μικρά τμήματα οι γραμμές υψηλής τάσης των 400kV διέρχονται οριακά από του οικισμούς της περιοχής (συγκεκριμένα από του οικισμούς Αμυγδαλιάς, Σταυρωτής, Κήπου και Καισαρείας). Η μεταφορά τέτοιων γραμμών θεωρείται επί της ουσίας αδύνατη και ιδιαίτερα δαπανηρή.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου παράγεται περίπου το 70% της συνολικής ηλεκτροπαραγωγής της χώρας που στη συνέχεια μεταφέρεται στα μεγάλα κέντρα κατανάλωσης της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας, που καταναλώνεται περίπου το 65% της ηλεκτρικής ενέργειας.

Οι οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου καθώς και οι διάφορες βιομηχανικές, βιοτεχνικές, κτηνοτροφικές ή άλλου είδους εγκαταστάσεις ηλεκτροδοτούνται από ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο δίκτυο μεταφοράς μέσης τάσης. Δεδομένης τη έκτασης που καταλαμβάνει το δίκτυο της μέσης τάσης και της πληθώρας των διακλαδώσεων που το απαρτίζουν, φαίνεται ότι η ηλεκτροδότηση νέων ιδιωτικών εγκαταστάσεων, στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου μπορεί να γίνει με μικρές συνήθως επεκτάσεις των υφιστάμενων δικτύων και σε μικρούς σχετικά χρόνους.

Η διανομή χαμηλής τάσης εντός των οικισμών γίνεται εναέρια, επί ξύλινων συνήθως στύλων.

Στην περιοχή εντοπίζονται περιοχές βιώσιμης εκμετάλλευσης του *αιολικού δυναμικού* στις ορεινές περιοχές του οικισμού Ζωοδόχου Πηγής. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται από την Ρ.Α.Ε. (Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας) στην συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχει θετική γνωμοδότηση για την εγκατάσταση αιολικού πάρκου διασυνδεδεμένου με το ηλεκτρικό δίκτυο από την «ΓΚΑΜΕΣΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.»

Τηλεπικοινωνιακές Υποδομές

Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο της Κοζάνης είναι υπόγειο, πλήρες και σύγχρονο. Οι συνδέσεις του κομβικού κέντρου της Κοζάνης με τους γειτονικούς Νομούς, καθώς και το δίκτυο που έχει αναπτυχθεί μέσα στα όρια του Δήμου αποτελούνται από καλώδια οπτικών ινών. Στην Κοζάνη συγκλίνουν τα κομβικά κέντρα Γρεβενών, Σιάτιστας, Πτολεμαΐδας, Νεάπολης καθώς και τα κέντρα των γύρω οικισμών. Το ψηφιακό κέντρο της πόλης εξυπηρετεί την Κοζάνη, τα Κοίλα, τη Λευκόβρυση, τα Πετρανά, το Βατερό, την Καλαμιά, τον Άργιλο, τη Ν. Νικόπολη, τη Λυγερή, την Εξοχή και την Καρδία. Το ψηφιακό κέντρο του Πρωτοχωρίου εξυπηρετεί το Πρωτοχώρι και τη Λευκοπηγή, το ψηφιακό κέντρο στο Δρέπανο εξυπηρετεί και τη Χαραυγή, την Οινόη και την Πτελέα ενώ το ψηφιακό κέντρο του Κρόκου εξυπηρετεί και την Καρυδίτσα.

Επιπλέον, ξεκίνησαν οι εργασίες κατασκευής του δικτύου οπτικών ινών του Δήμου Κοζάνης, υλοποιώντας τη δράση «Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Κοζάνης», προϋπ/μου 1.211.011,02 €, η οποία είναι ενταγμένη στο Μέτρο 4.2:

«Ανάπτυξη Υποδομών Δικτύων Τοπικής Πρόσβασης» του Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας, με συμβατικό χρόνο περαίωσης της εργολαβίας την 30.10.2008.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Οι Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη καλύπτονται από επαρκές τηλεπικοινωνιακό δίκτυο που περιλαμβάνει απλές ψηφιακές συνδέσεις PSTN, ISDN συνδέσεις καθώς και υπηρεσίες ADSL, (πληρ. τμήμα Τεχνικών Θεμάτων Ο.Τ.Ε. Κοζάνης).

Εντός των οικισμών αναπτύσσονται δίκτυα υπόγειων και εναέριων καλωδίων που συνδέουν τους συνδρομητές με τα υπερκείμενα κέντρα. Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη καλύπτεται πλήρως από δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, όλων των παρόχων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια και δεν εντοπίζονται μη καλυπτόμενες περιοχές.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας καλύπτεται από τη λειτουργία δύο Αστικών Ψηφιακών Κέντρων εγκατεστημένων στην περιοχή του αστικού κέντρου Τ.Κ. Κρόκου με 1400 συνδέσεις και στην περιοχή του αστικού κέντρου Τ.Κ. Κάτω Κώμης με 1152 συνδέσεις.

Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα μελλοντικά και εφόσον οι απαιτήσεις και η ζήτηση των καταναλωτών το επιβάλουν, για παροχή υπηρεσιών γραμμών ADSL (γραμμή πρόσβασης στο διαδίκτυο σε υψηλές ταχύτητες και χωρίς χρονοχρέωση) με απλές ενέργειες τοπικών μετατροπών στα αστικά κέντρα.

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας καλύπτεται πλήρως από δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, από όλες τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Οι Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου καλύπτονται από επαρκές τηλεπικοινωνιακό δίκτυο που περιλαμβάνει απλές ψηφιακές συνδέσεις, ISDN συνδέσεις καθώς και υπηρεσίες ADSL.

Εντός των οικισμών αναπτύσσονται δίκτυα υπόγειων και εναέριων καλωδίων που συνδέουν τους συνδρομητές με τα υπερκείμενα κέντρα.

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου καλύπτεται πλήρως από δίκτυο κινητής τηλεφωνίας και δεν εντοπίζονται μη καλυπτόμενες περιοχές.

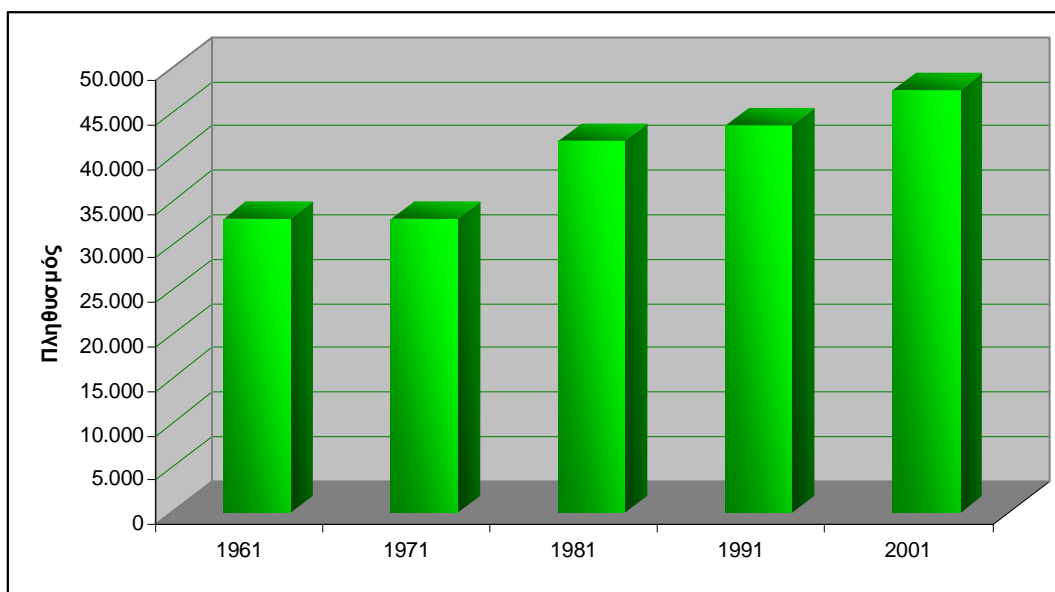
2.1.3 Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

2.1.3.1 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

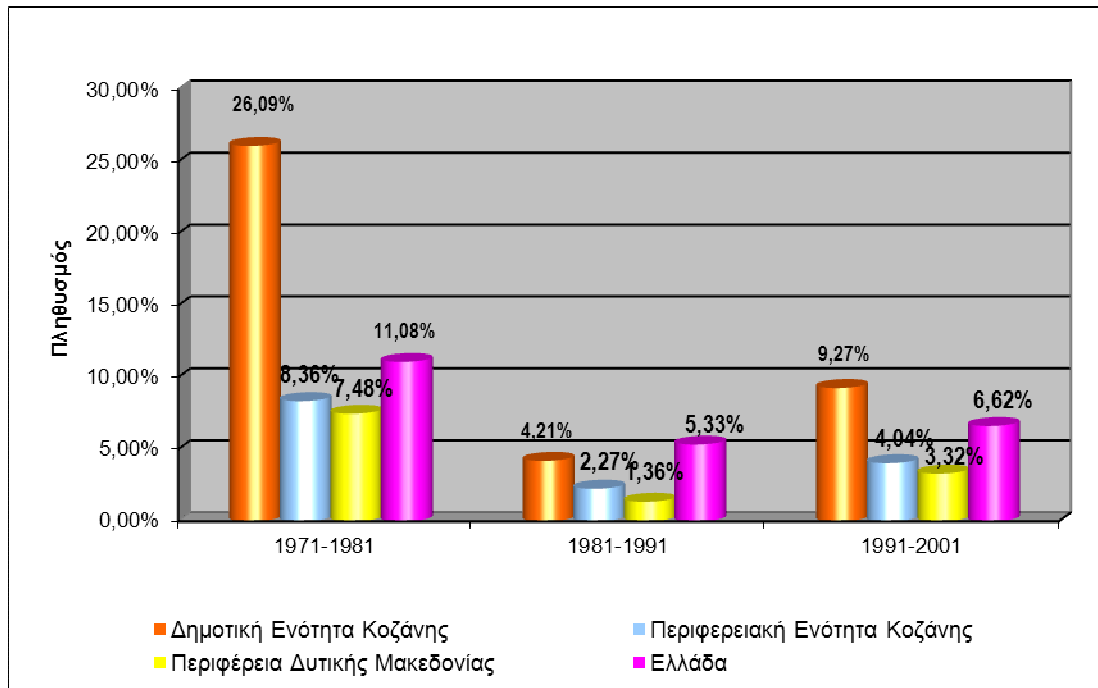
Ο πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης κατά τη διάρκεια της περιόδου 1961-2001 παρουσίαζε αυξητικές τάσεις. Συγκεκριμένα, για το σύνολο της εν λόγω περιόδου, η αύξηση ήταν της τάξης του 43,64%, ενώ σε όλες τις επιμέρους δεκαετίες οι μεταβολές ήταν θετικές με σημαντικότερη αυτή που καταγράφηκε για την δεκαετία 1971-1981, οπότε η αύξηση του πληθυσμού ήταν 26,09%. Εξάλλου και την τελευταία δεκαετία (1991-2001) υπήρξε αξιοσημείωτη αύξηση της τάξης του 9,27%.

Σχήμα 6: Εξέλιξη πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης 1961-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1961-2001, Ιδία Επεξεργασία

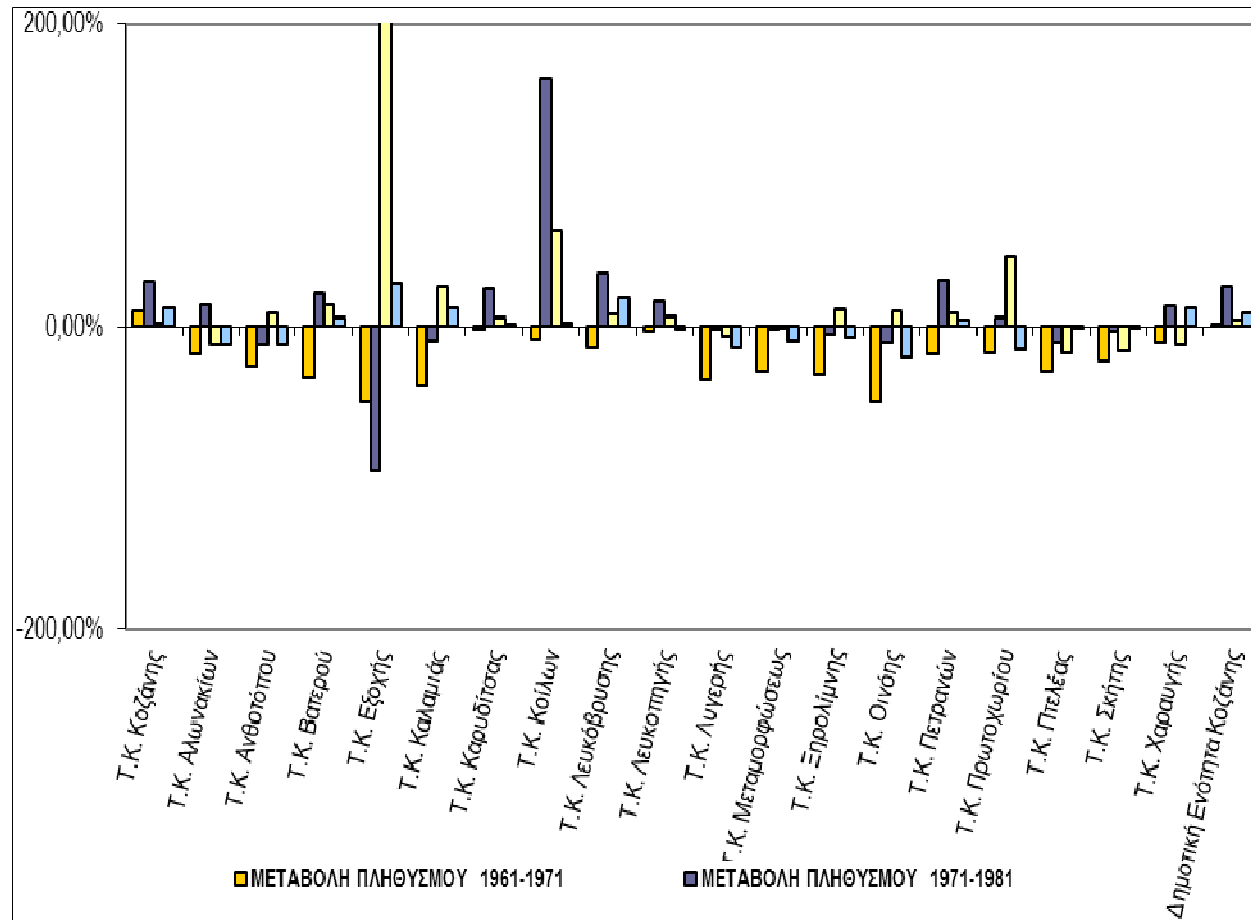
Σχήμα 7: Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Σε επίπεδο Δημοτικών Διαμερισμάτων, η μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού σημειώθηκε στις Τ.Κ. Κοίλων (304,88%), ενώ η μεγαλύτερη μείωση στην Τ.Κ. Οινόης (-61,48%).

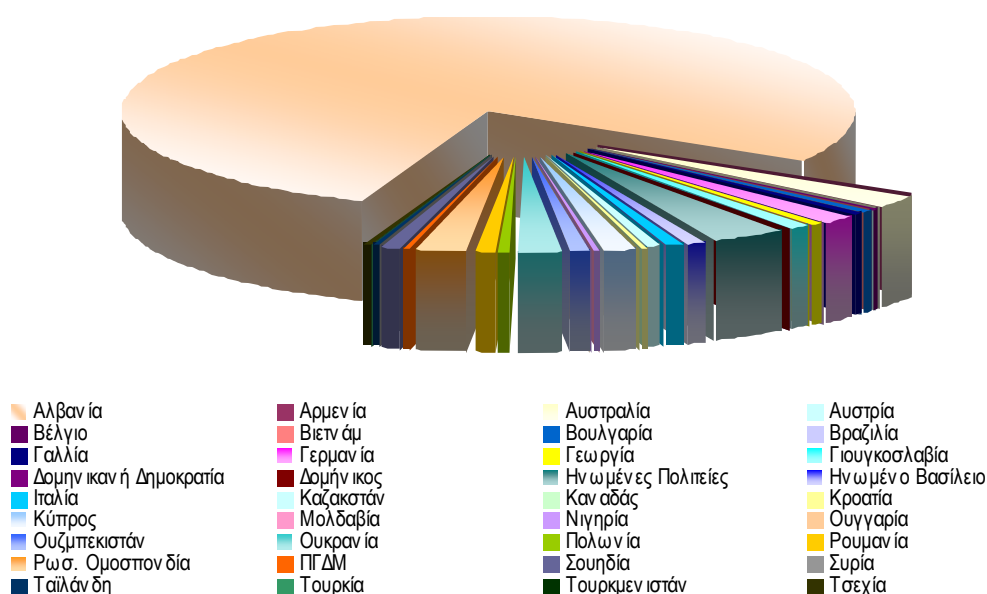
Σχήμα 8: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 1961-2001, Ιδία Επεξεργασία

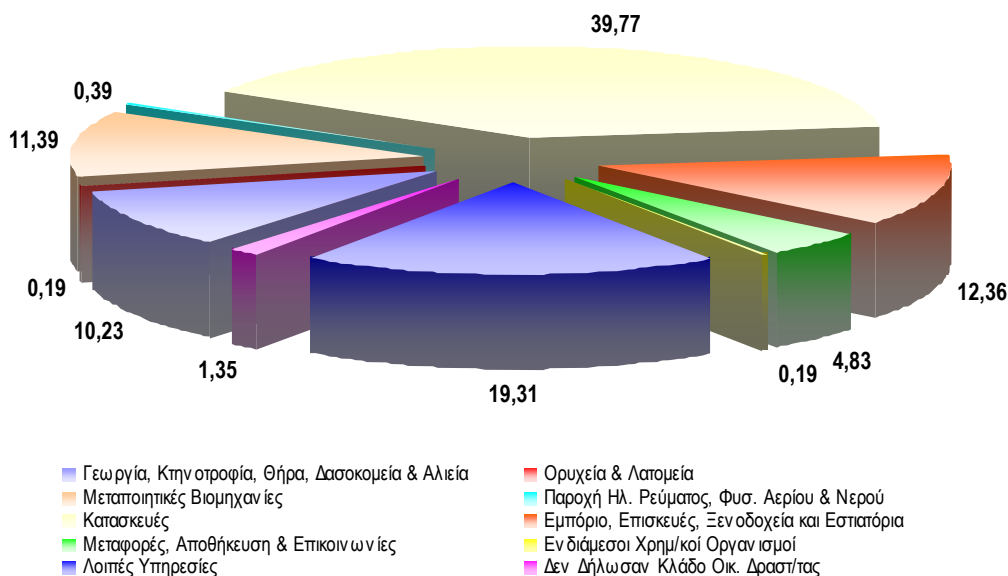
Ο αριθμός των εγκατεστημένων αλλοδαπών στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης το 2001 (Απογραφή ΕΣΥΕ 2001) ανέρχονταν σε 1.218 άτομα, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων (78%) αφορά σε Αλβανούς (950 άτομα). Από το σύνολο των αλλοδαπών του Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (3.590), ένα πολύ σημαντικό ποσοστό αυτών συγκεντρώνεται στο Δημοτική Ενότητα Κοζάνης το οποίο κυμαίνεται στο 34% περίπου. Όσον αφορά στην απασχόληση των αλλοδαπών, οι περισσότεροι απασχολούνται στον κλάδο των κατασκευών (39,8% περίπου του συνόλου των απασχολουμένων αλλοδαπών) και λοιπών υπηρεσιών (119,3%).

Σχήμα 9: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δ.Ε. Κοζάνης κατά χώρα προέλευσης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 10: Απασχολούμενοι αλλοδαποί κατά υπηκοότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %)

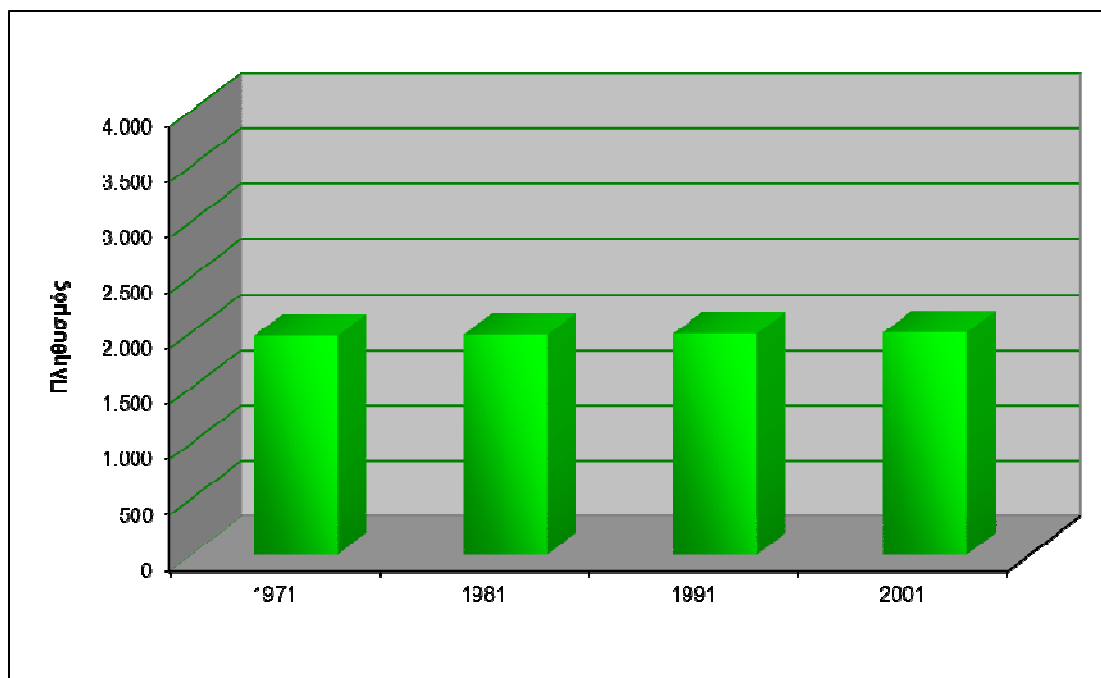

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής της ΕΣΥΕ, η ο πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιανής το 1971 ανέρχονταν σε 3.405 κατοίκους, το 1981 και 1991 σε 3.762 και 3.891 κατοίκους αντίστοιχα, ενώ το 2001 μειώθηκε σε 3.816 κατοίκους, μία μείωση της τάξης του 1,9%. Η Δημοτική Ενότητα Αιανής αποτελεί την ενδέκατη πληθυσμιακά, Δημοτική Ενότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

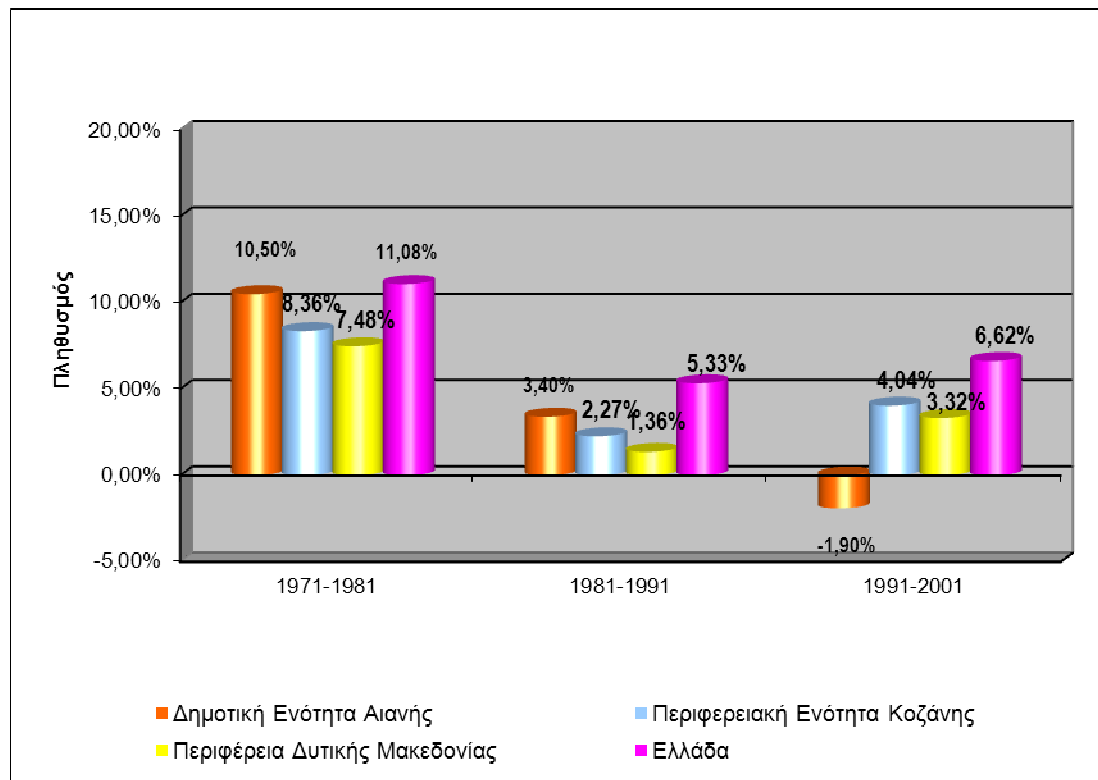
Σχήμα 11: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αιανής 1971-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Αναφορικά με την ποσοστιαία μεταβολή της Δημοτικής Ενότητας κατά τη διάρκεια της περιόδου 1971-2001 διαπιστώνεται ότι τη δεκαετία 1971-1981 ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 10,5%, τη δεκαετία 1981-1991 αυξήθηκε κατά 3,4%, ενώ την τελευταία δεκαετία, 1991-2001 μειώθηκε κατά -1,9%. Συγκριτικά με τις ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες στις οποίες ανήκει η Δημοτική Ενότητα, η πληθυσμιακή μεταβολή για τις δεκαετίες 1971-1991, αυτή ήταν ανάλογη αλλά διαφοροποιημένη ως προς την τελευταία δεκαετία (1991-2001) που για τις περιοχές αυτές ήταν θετική, αν και φθίνουσα, ενώ για τη Δημοτική Ενότητα Αιανής αρνητική.

Σχήμα 12: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αιανής, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Οι Τοπικές Κοινότητες Αγ. Παρασκευής και Αιανής παρουσιάζουν συνεχή αύξηση του πληθυσμού τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1971-2001, με υψηλά ποσοστά τη δεκαετία 1971-1981 (11,26% και 22,75% αντίστοιχα για τις Τοπικές Κοινότητες).

Ο πληθυσμός των Τοπικών Κοινοτήτων Κερασίας και Ρυμνίου σημείωσαν μείωση τις δεκαετίες 1971-1981 (-8,33%) και 1991-2001 (-7,25%) και αύξηση τη δεκαετία 1981-1991 (10,7%).

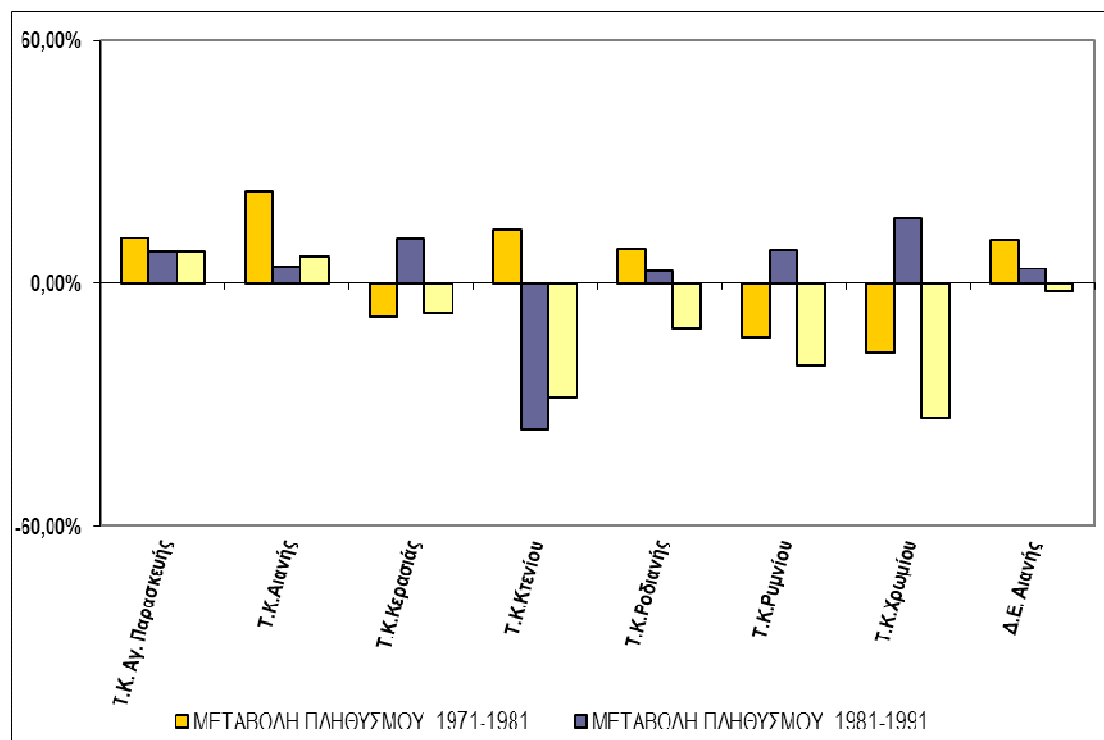
Για την Τοπική Κοινότητα Ροδιανής διαπιστώνεται αύξηση του πληθυσμού της από το 1971 έως το 1991 (8,31% και 3,07% αντίστοιχα για τις δύο δεκαετίες), αλλά την επόμενη δεκαετία 1991-2001 μείωση της τάξης του -11,17%.

Για την Τοπική Κοινότητα Κτενίου, παρά τη σημειακή αύξηση του πληθυσμού της τη δεκαετία 1971-1981, παρατηρείται μείωση του πληθυσμού τις επόμενες δεκαετίες και μάλιστα σε υψηλά ποσοστά τα οποία κυμαίνονται σε -36,13% και -28,29% αντίστοιχα για τις περιόδους 1981-1991 και 1991-2001.

Τέλος, η Τοπική Κοινότητα Χρωμίου σημείωσε μείωση του πληθυσμού κατά -17,01% τη δεκαετία 1971-1981, αύξηση κατά 15,9% τη δεκαετία 1981-1991 και μείωση κατά -33,21% τη δεκαετία 1991-2001.

Αξίζει να αναφερθεί, πως στους οικισμούς του Δήμου, ο πληθυσμός αυξάνεται σημαντικά τα Σαββατοκύριακα, τις γιορτές, τις αργίες, καθώς & την καλοκαιρινή περίοδο. Στις περιόδους αυτές, σημαντικός αριθμός ατόμων με καταγωγή από τους οικισμούς επιστρέφουν σε αυτούς, κυρίως από την πόλη της Κοζάνης.

Σχήμα 13: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Αιανής

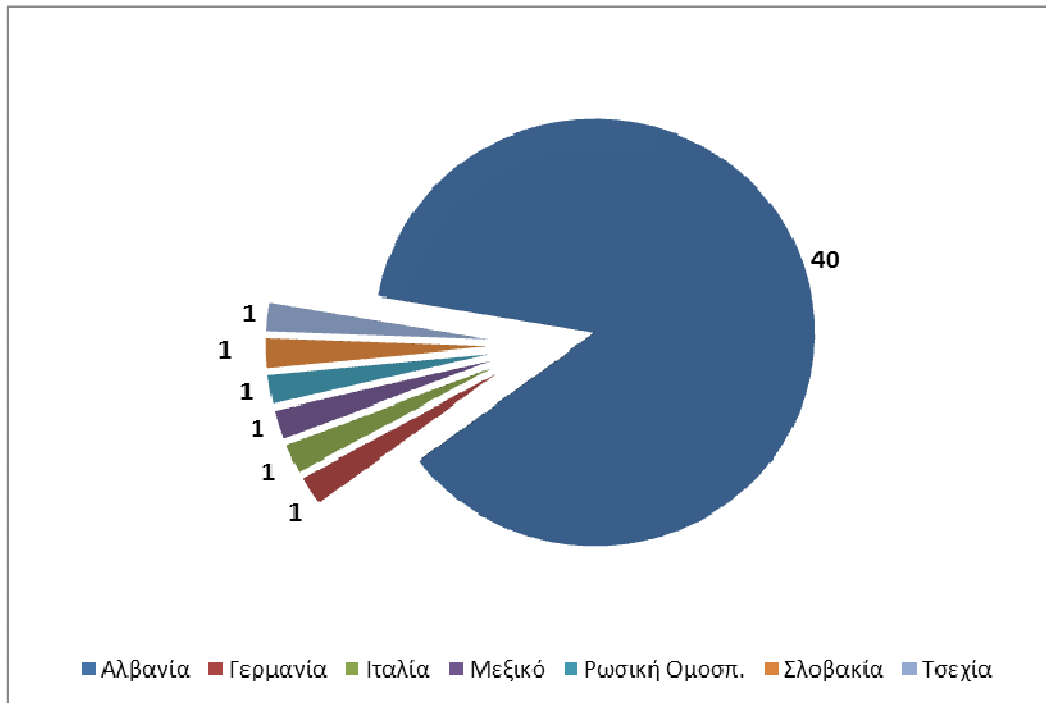

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ του 2001, ο αριθμός των εγκατεστημένων αλλοδαπών στη Δημοτική Ενότητα Αιανής ανέρχονταν σε 46 άτομα, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι Αλβανοί (40 άτομα), ενώ οι υπόλοιποι είναι από τη Γερμανία, την Ιταλία, το Μεξικό, τη Ρωσία και την Σλοβακία.

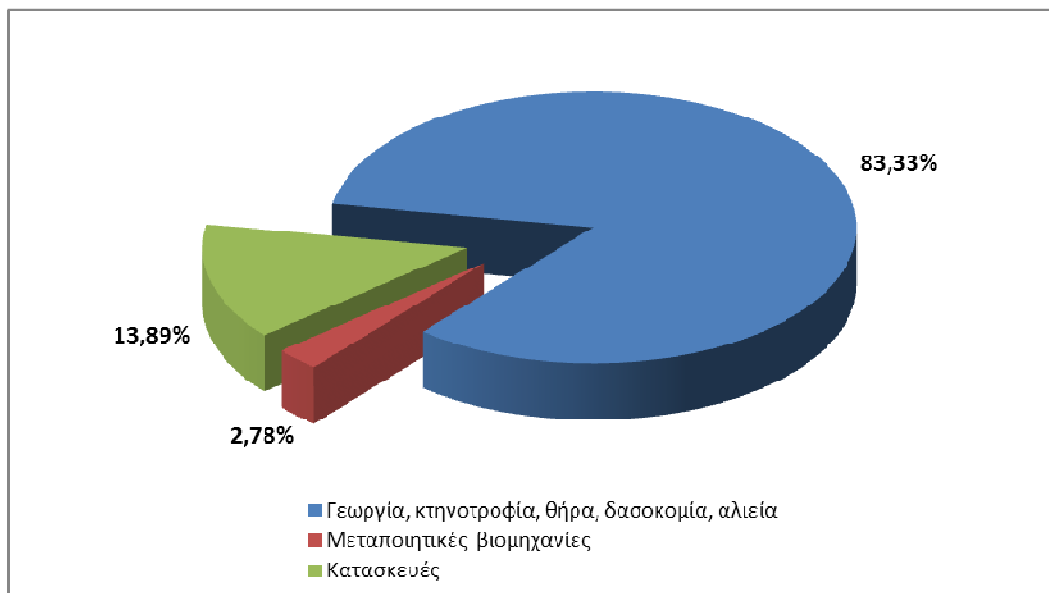
Οι απασχολούμενοι αλλοδαποί στη Δημοτική Ενότητα Αιανής ανέρχονται σε 36 άτομα, οι περισσότεροι απασχολούνται στον κλάδο της γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, δασοκομίας, αλιείας (83,33% του συνόλου των αλλοδαπών) και ακολουθούν οι κλάδοι των κατασκευών (13,89% του συνόλου των αλλοδαπών) και των μεταποιητικών βιομηχανιών (2,78% του συνόλου των αλλοδαπών).

Σχήμα 14: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Αιανής κατά χώρα προέλευσης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 15: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Αιανής

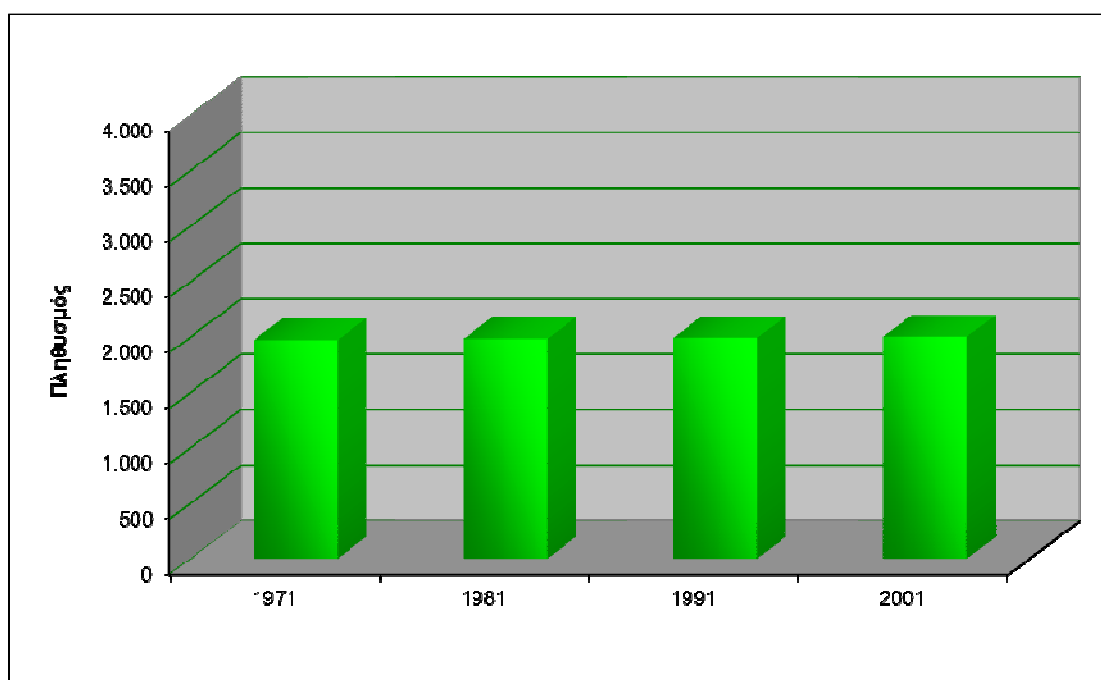
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ, η Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη παρουσίαζε συνεχή αύξηση του πληθυσμού της. Το 1971, ο πληθυσμός ανέρχονταν σε 2.797 κατοίκους, το 1981 σε 2.728 κατοίκους, το 1991 σε 2.853 κατοίκους και τέλος το 2001 σε 3.018 κατοίκους.

Αποτελεί την δέκατη τέταρτη, κατά σειρά Δημοτική Ενότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης με κριτήριο το πληθυσμιακό μέγεθος.

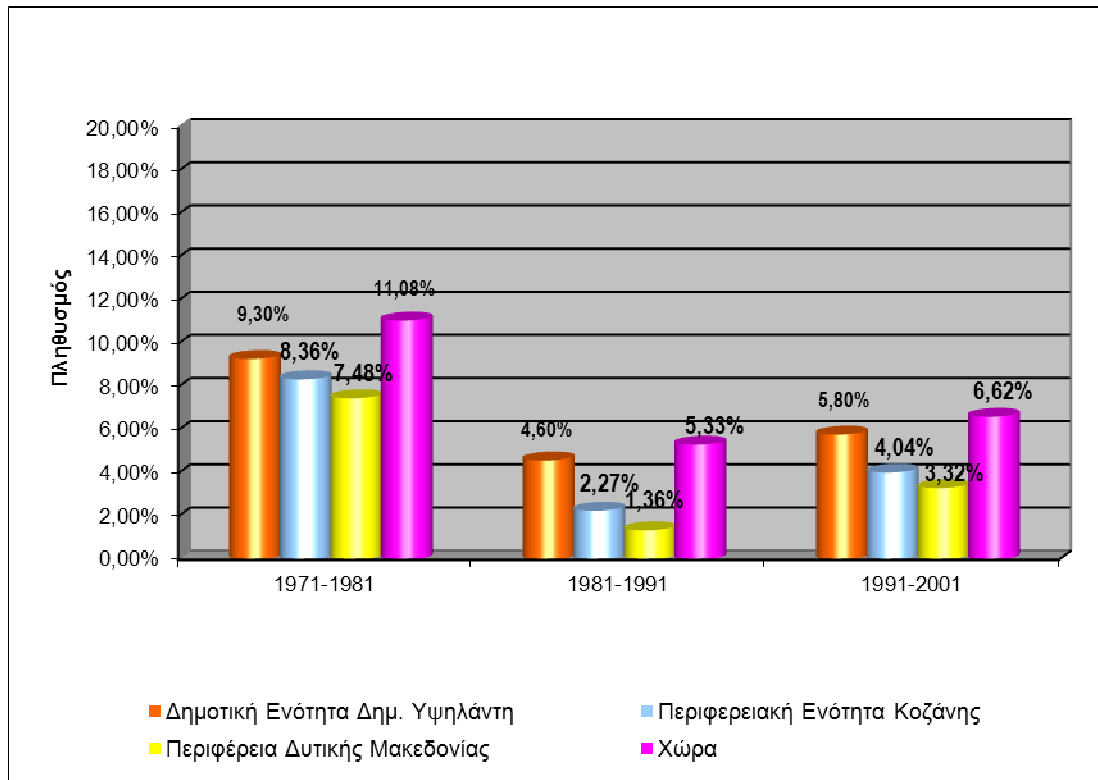
Σχήμα 16: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη 1971-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Η πληθυσμιακή μεταβολή στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη, τα προηγούμενα τριάντα χρόνια ήταν συνολικά θετική, με διακυμάνσεις ανά δεκαετία στο ρυθμό αύξησης. Η συνολική αύξηση (20,9%), από το 1971 ως το 2001, στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη ποσοστιαία πληθυσμιακή μεταβολή στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και στην Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας. Για τη δεκαετία 1971-1981, η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού ήταν ανάλογη με των ευρύτερων γεωγραφικών περιοχών στις οποίες ανήκει η Δημοτική Ενότητα, για τις δεκαετίες 1981-1991 και 1991-2001 ήταν ανάλογη με της Χώρας και μεγαλύτερη από τις αντίστοιχες της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

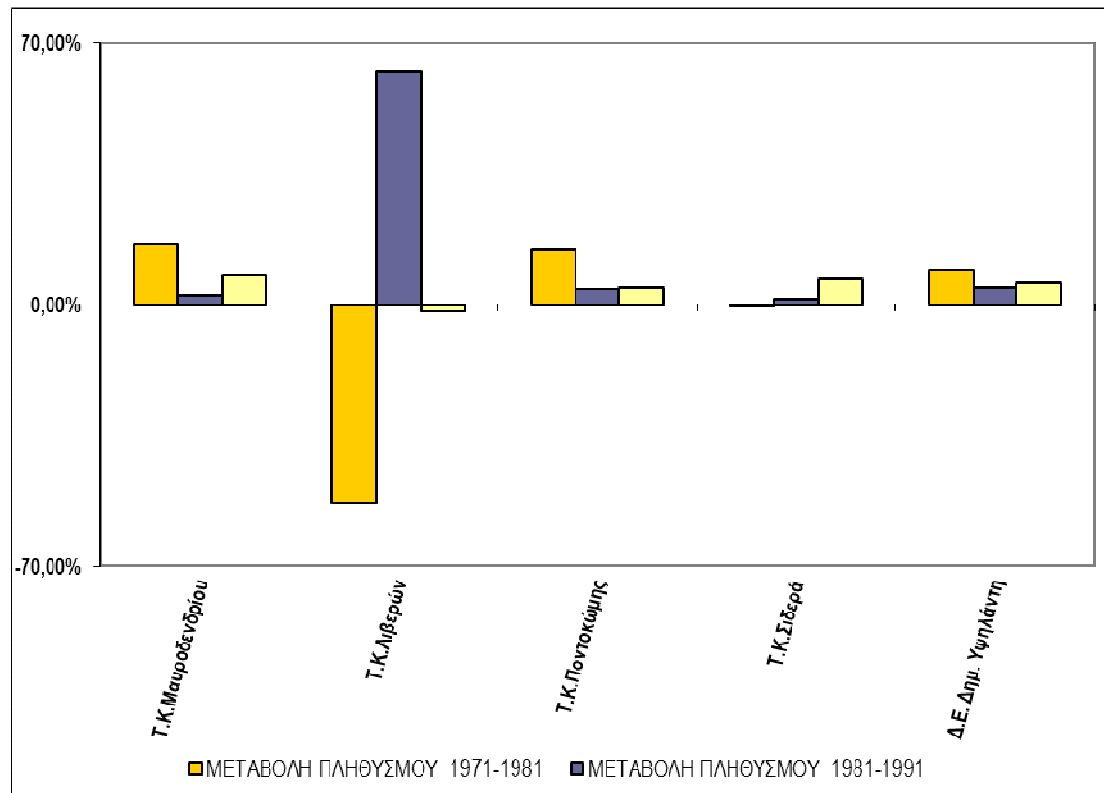
Σχήμα 17: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Από τις τέσσερις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας, τα τελευταία τριάντα χρόνια (1971-2001), αυξητικές τάσεις στο πληθυσμιακό τους μέγεθος εμφανίζουν οι Τοπικές Κοινότητες Μαυροδενδρίου και Ποντοκώμης. Αυτοί είναι οι μεγαλύτεροι και δυναμικότεροι οικισμοί.

Σχήμα 18: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη

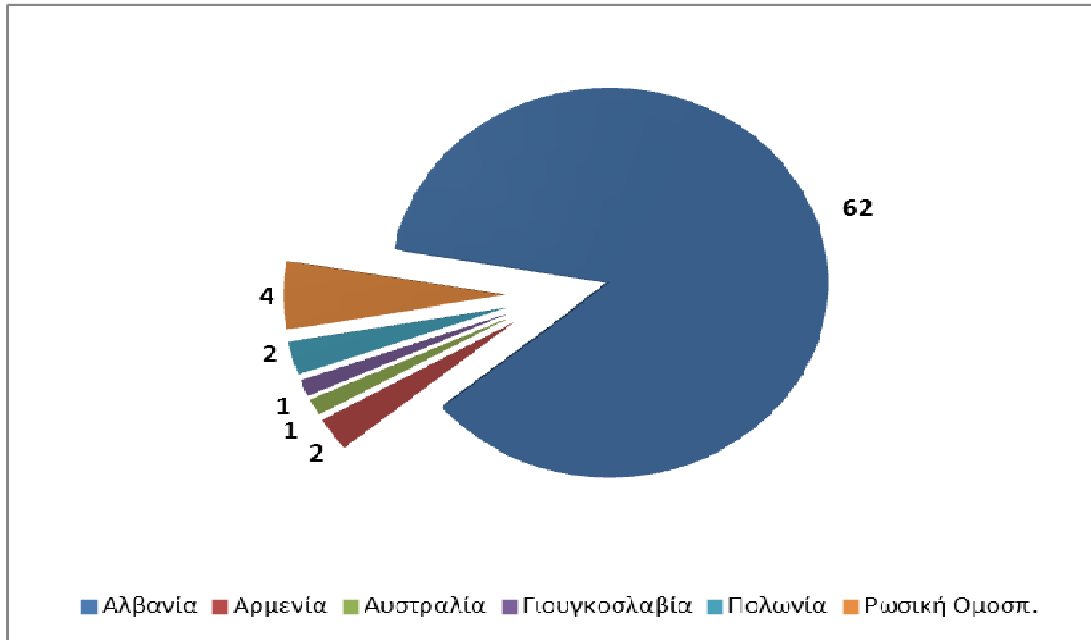

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ του 2001, ο αριθμός των εγκατεστημένων αλλοδαπών στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη ανέρχονταν σε 72 άτομα, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι Αλβανοί (62 άτομα), ενώ οι υπόλοιποι είναι από την Αρμενία, την Αυστραλία, τη Γιουγκοσλαβία, την Πολωνία και τη Ρωσία.

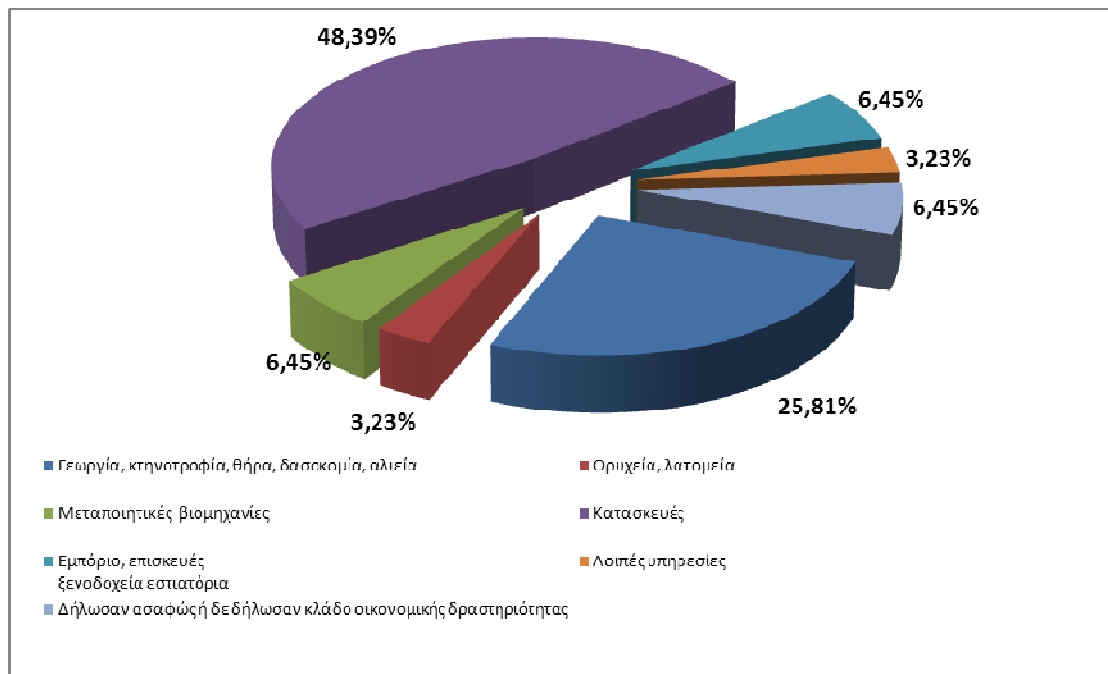
Οι απασχολούμενοι αλλοδαποί ανέρχονται σε 31 άτομα οι περισσότεροι εκ των οποίων απασχολούνται στον κλάδο των κατασκευών (43,89%) και ακολουθούν οι κλάδοι της γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, δασοκομίας, αλιείας (25,81% του συνόλου των αλλοδαπών), των μεταποιητικών βιομηχανιών (6,45% του συνόλου των αλλοδαπών), του εμπορίου, επισκευών, ξενοδοχείων, εστιατορίων (6,45% του συνόλου των αλλοδαπών), των ορυχείων-λατομείων (3,23% του συνόλου των αλλοδαπών) και των λοιπών υπηρεσιών (3,23% του συνόλου των αλλοδαπών), ενώ υπάρχει και ένα ποσοστό 6,45% του συνόλου των αλλοδαπών που δεν έχει δηλώσει ή που δήλωσε ασαφώς κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Σχήμα 19: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη κατά χώρα προέλευσης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 20: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

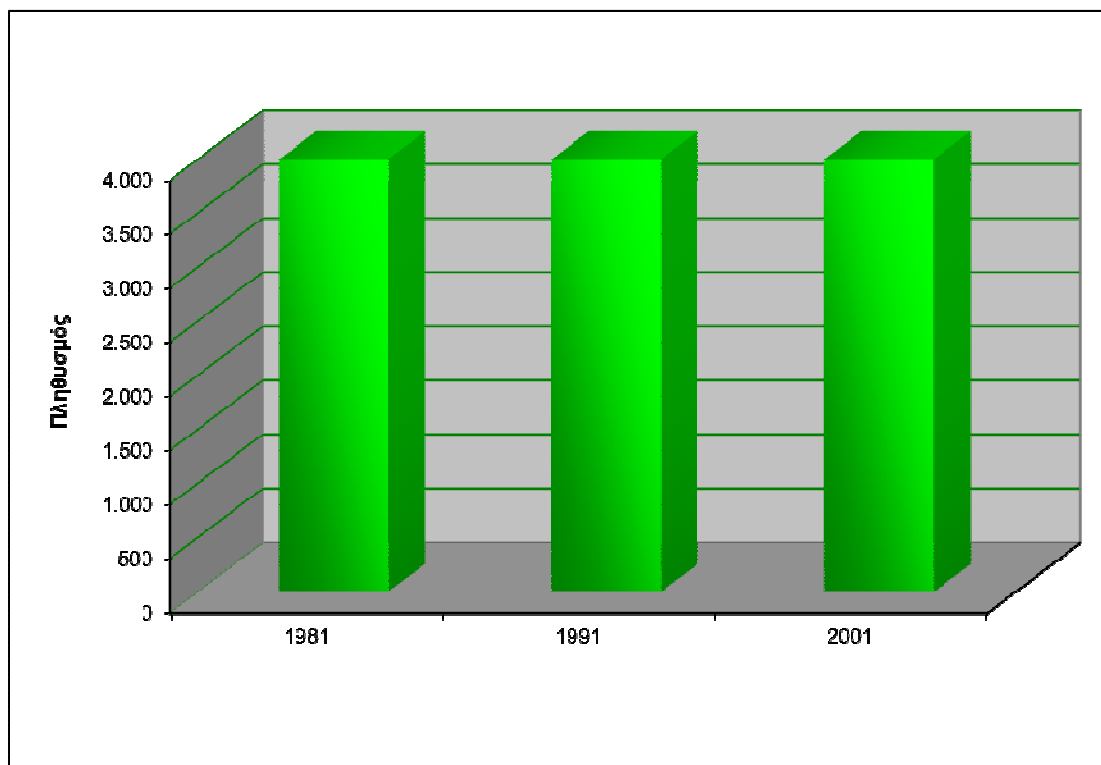

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής της ΕΣΥΕ, η Δημοτική Ενότητα Ελίμειας παρουσίαζε πληθυσμιακό μέγεθος 6.076 κατοίκους, το 1991 6.484 κατοίκους και το 2001 6.429 κατοίκους. Αποτελεί τη μικρότερη κατά σειρά Δημοτική Ενότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης με κριτήριο τη διοικητική έκταση που καλύπτει.

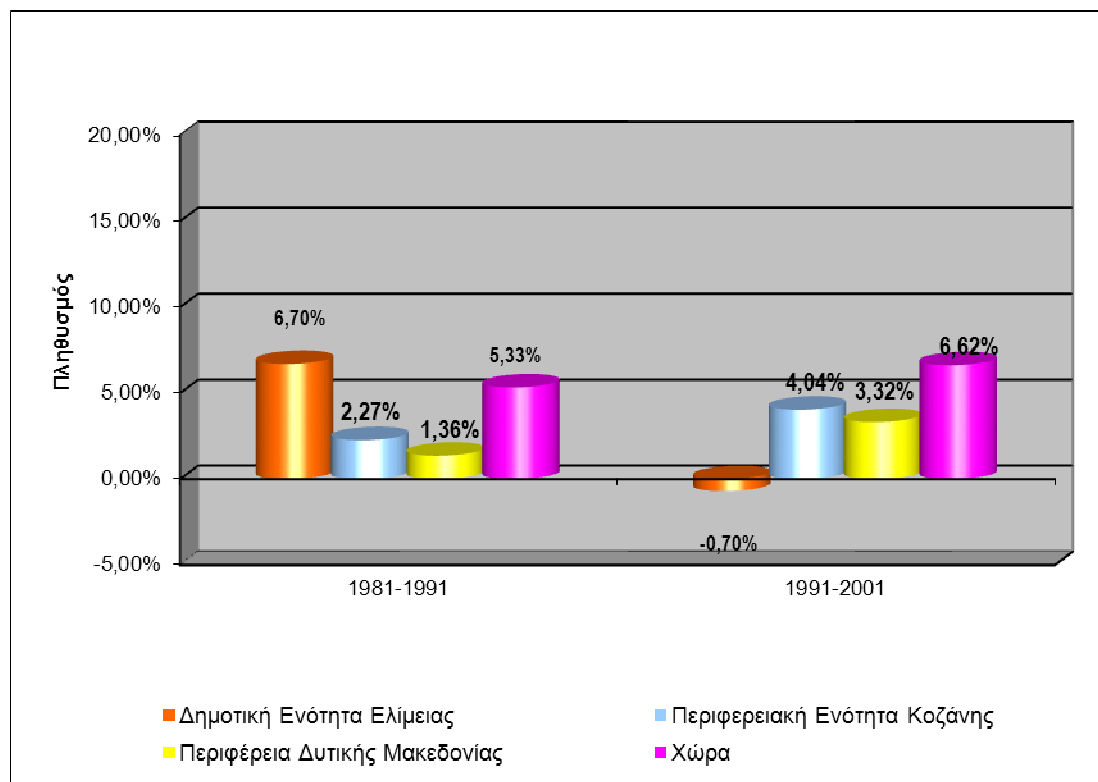
Σχήμα 21: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας 1981-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1981-2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Η πληθυσμιακή μεταβολή στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας για την περίοδο 1981-1991 ήταν θετική και μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των ευρύτερων γεωγραφικών ενότητων στις οποίες εντάσσεται. Για την περίοδο 1991-2001, η πληθυσμιακή μεταβολή της Δημοτικής Ενότητας ήταν αρνητική (-0,7%) σε αντίθεση με την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και τη Χώρα για τις οποίες η πληθυσμιακή μεταβολή ήταν θετική και κυμαίνονταν μεταξύ 4-7%.

Σχήμα 22: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας

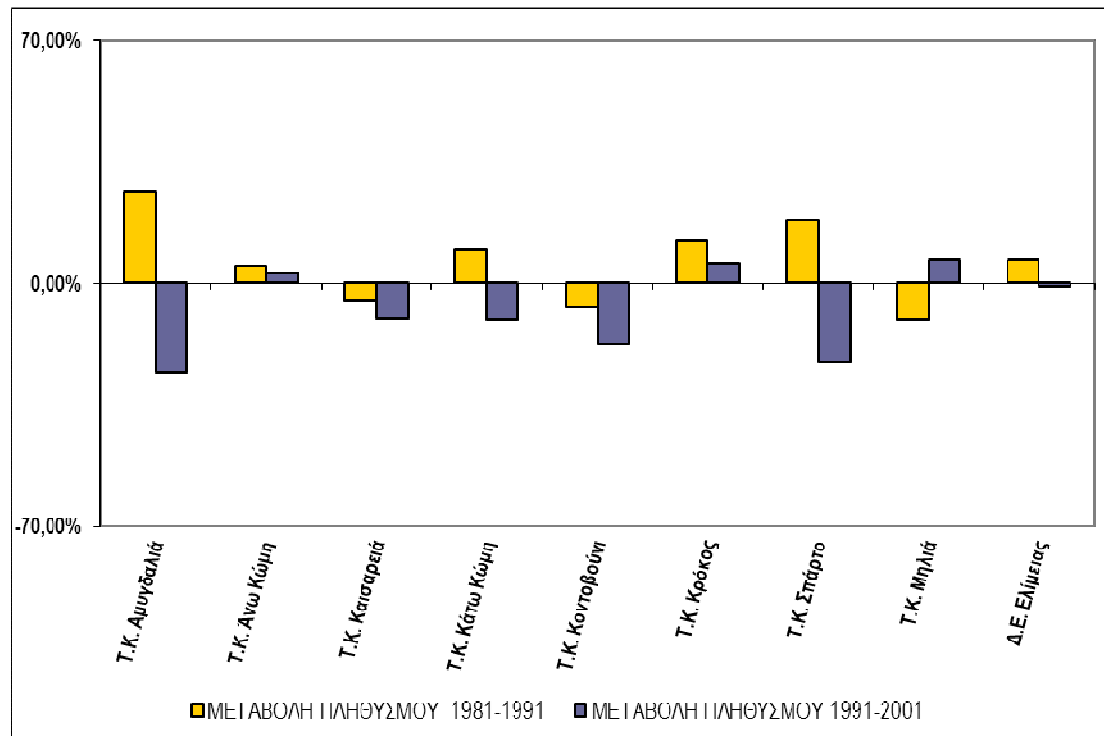
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1981-2001, Ιδία Επεξεργασία

Κατά τη δεκαετία 1981 - 1991 μείωση του πληθυσμού παρουσίασαν οι Τοπικές Κοινότητες Καισαρειάς, Κοντοβουνίου και Μηλιάς (-4,66%, -7% και -10,46% αντίστοχα), ενώ οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες σημείωσαν αύξηση που σε κάποιες περιπτώσεις ήταν μεγάλη, όπως για την Τοπική Κοινότητα Αμυγδαλειάς (26,38%), Σπάρτου (18,32%) και Κρόκου (12,6%).

Τη δεκαετία 1991 - 2001 παρατηρείται μείωση του πληθυσμού σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες, με εξαίρεση την Τοπική Κοινότητα Άνω Κώμης (3,02%), τη Δημοτική Κοινότητα Κρόκου (5,97%) και την Τοπική Κοινότητα Μηλιάς (7,01%).

Η γενική διαπίστωση είναι ότι οι δύο μεγαλύτερες Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας (Κρόκος και Άνω Κώμη) σταθερά διατηρούν και σε ένα βαθμό αυξάνουν τον πληθυσμό τους, ενώ οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες παρουσιάζουν σοβαρό πρόβλημα συγκράτησης πληθυσμού.

Σχήμα 23: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας

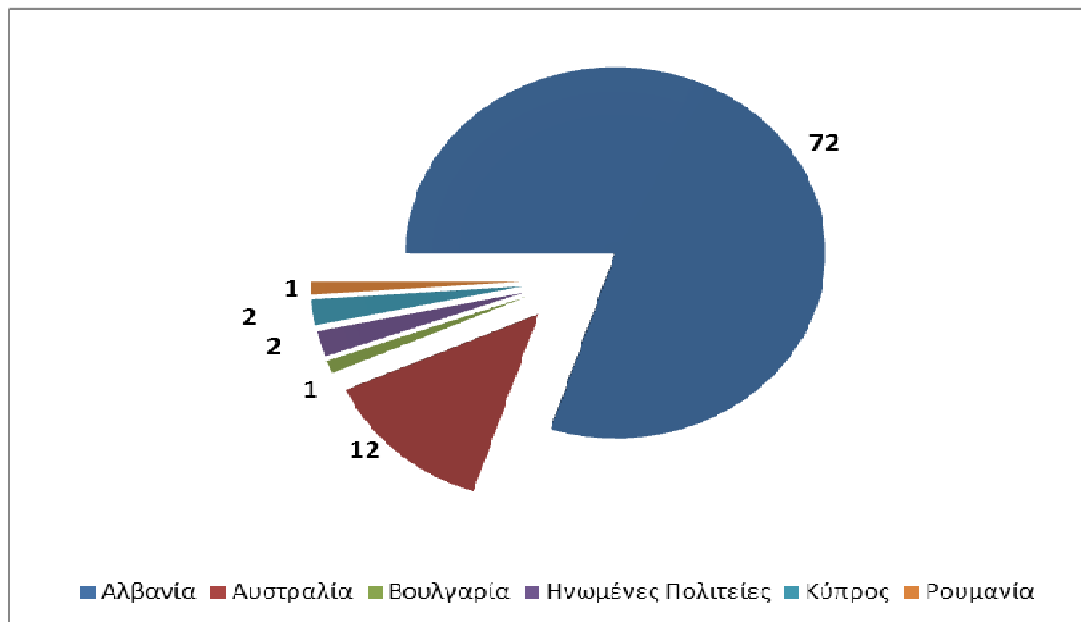
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1981-2001, *Ιδία Επεξεργασία*⁶

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ του 2001, ο αριθμός των εγκατεστημένων αλλοδαπών στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας ανέρχονται σε 90 άτομα, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι Αλβανοί (72 άτομα), ενώ οι υπόλοιποι είναι από Αυστραλία, τη Βουλγαρία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κύπρο και τη Ρουμανία.

Οι απασχολούμενοι αλλοδαποί ανέρχονται σε 40 άτομα οι περισσότεροι εκ των οποίων απασχολούνται στον κλάδο των κατασκευών (60%) και ακολουθούν οι κλάδοι της γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, δασοκομίας, αλιείας (22,5% του συνόλου των αλλοδαπών), των μεταποιητικών βιομηχανιών (6,45% του συνόλου των αλλοδαπών), του εμπορίου, επισκευών, ξενοδοχείων, εστιατορίων (5% του συνόλου των αλλοδαπών), των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (2,5% του συνόλου των αλλοδαπών) και των λοιπών υπηρεσιών (2,5% του συνόλου των αλλοδαπών).

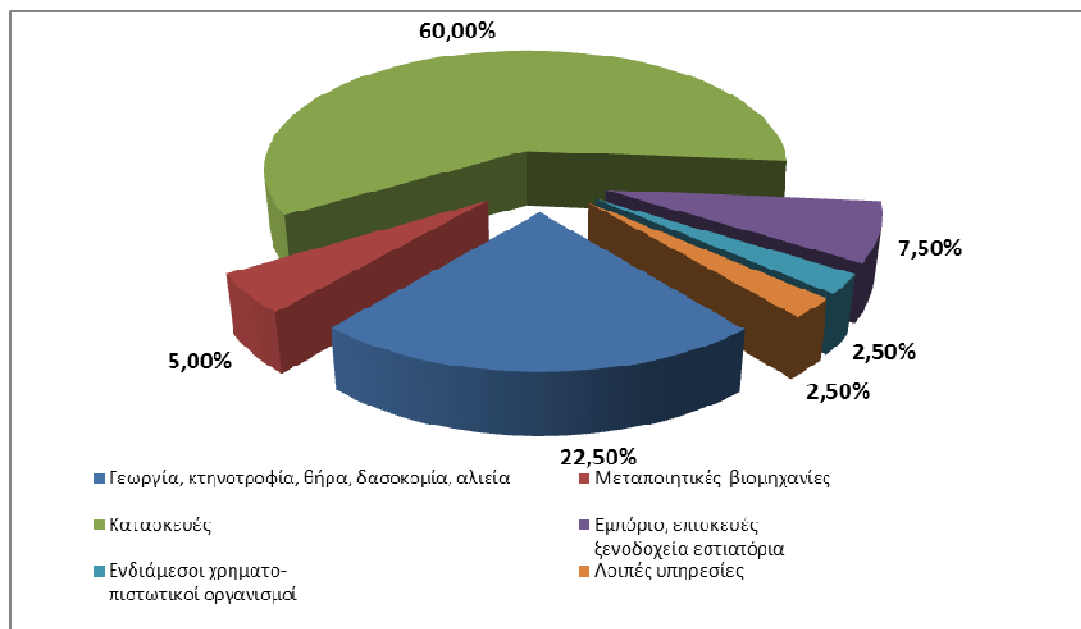
⁶ Στο παραπάνω γράφημα, δεν είναι ευκρινές το ποσοστό μεταβολής της Τοπικής Κοινότητας Αμυγδαλιάς, εξαιτίας της πολύ μεγάλης διαφοροποίησης του ποσοστού αύξησης του πληθυσμού του κατά τη χρονική περίοδο 1981-91, το οποίο ανέρχεται σε 3950,00%.

Σχήμα 24: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας κατά χώρα προέλευσης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 25: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

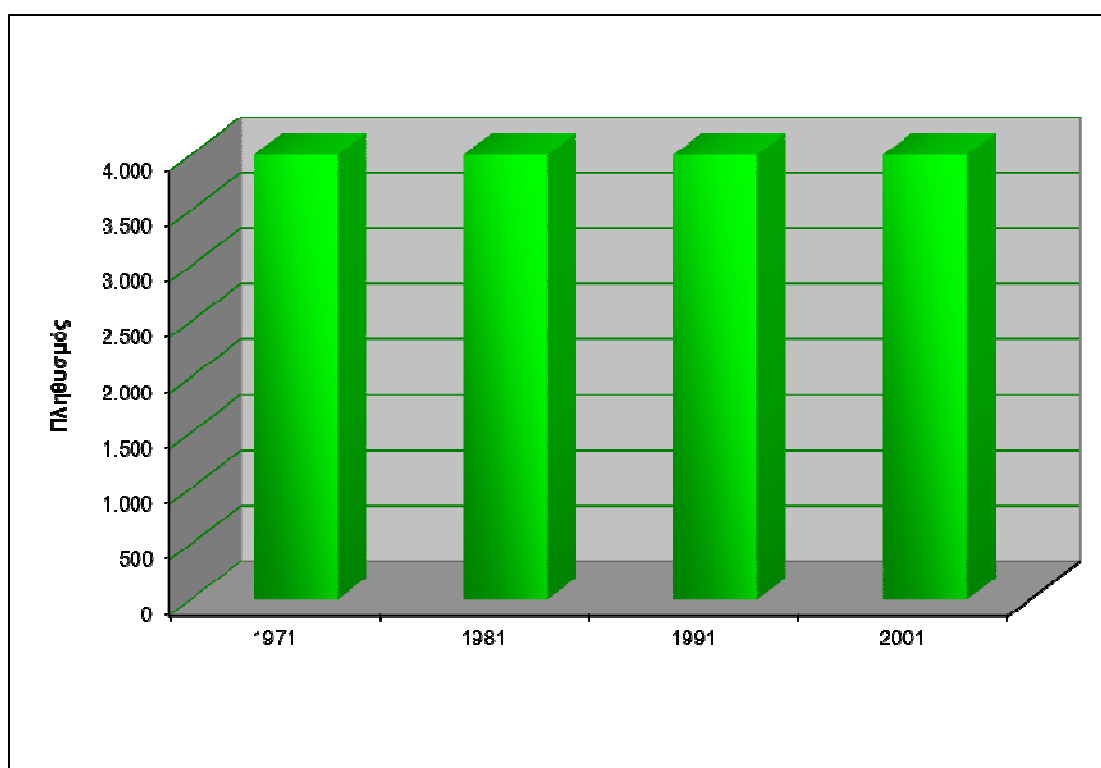
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής της ΕΣΥΕ, ο πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου κατά την περίοδο 1971-2001 παρουσίαζε συνεχή αύξηση. Πιο συγκεκριμένα, ο πληθυσμός το 1971 ανέρχονταν σε 7.228 κατοίκους, το 1981 σε 7.712 κατοίκους, το 1991 σε 7.881 κατοίκους και τέλος το 2001 σε 7.966 κατοίκους.

Αποτελεί την τέταρτη κατά σειρά Δημοτική Ενότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και την ένατη στο σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με κριτήριο το πληθυσμιακό μέγεθος.

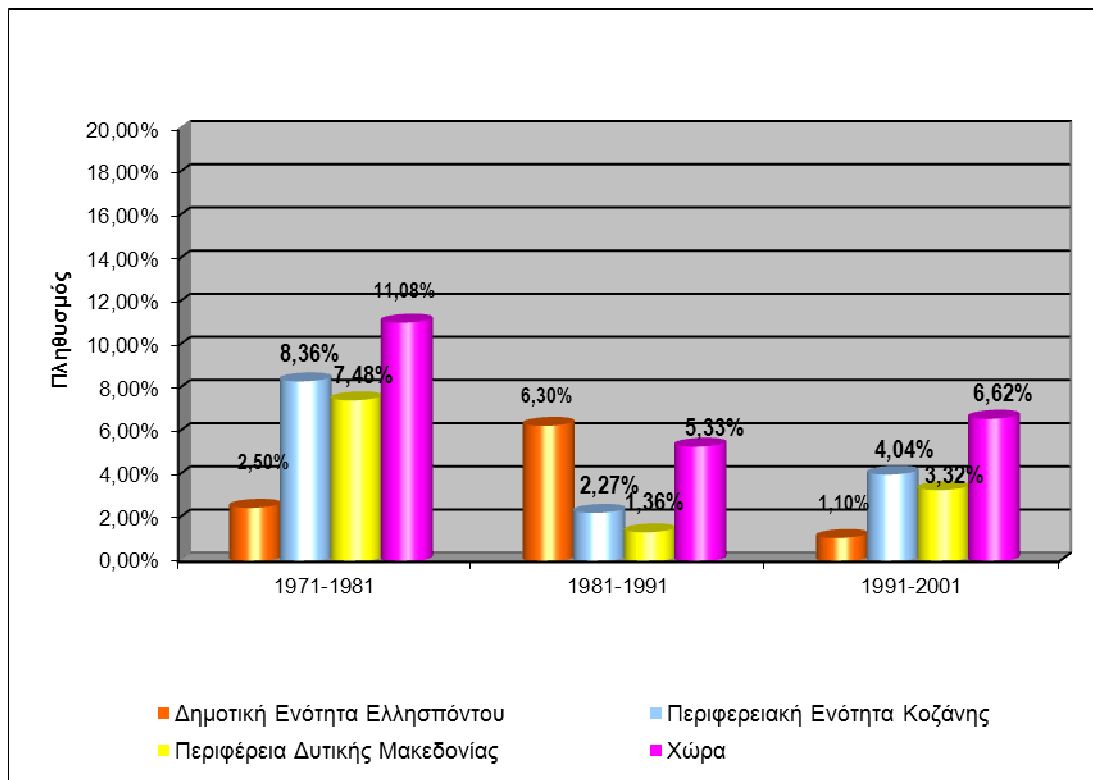
Σχήμα 26: Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου 1971-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Η πληθυσμιακή μεταβολή στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου, τα προηγούμενα τριάντα χρόνια ήταν συνολικά θετική, με διακυμάνσεις ανά δεκαετία στο ρυθμό αύξησης. Η συνολική αύξηση (10,2%) υπολείπεται του ρυθμού αύξησης που παρατηρείται αντίστοιχα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και Χώρας.

Σχήμα 27: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας

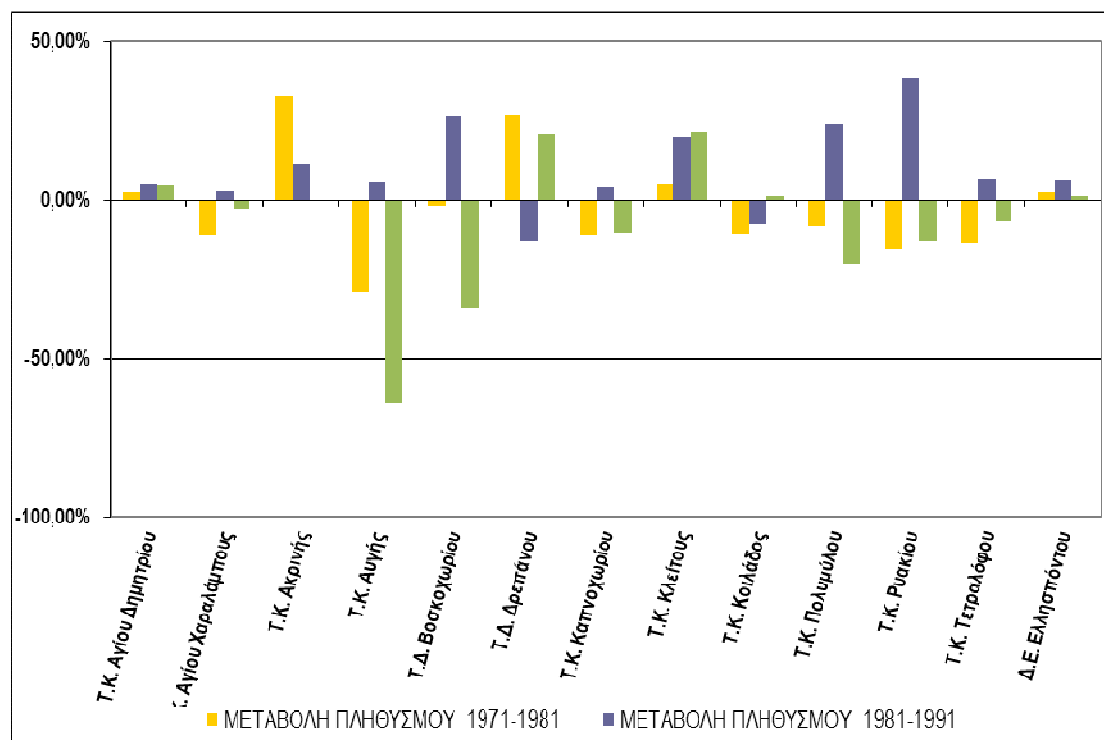

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Κατά τη δεκαετία 1971 - 1981 αύξηση του πληθυσμού παρουσίασαν τρεις από τις συνολικά δώδεκα Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, οι οποίες αφορούν στις Τοπικές Κοινότητες Αγ. Δημητρίου, Καπνοχωρίου και Κλείτους με ποσοστά αύξησης 2,18%, 26,65% και 4,72% αντίστοιχα.

Την επόμενη δεκαετία, 1981-1991, όλες οι Τοπικές Κοινότητες παρουσίασαν πληθυσμιακή αύξηση με εξαίρεση τις Τοπικές Κοινότητες Δρεπάνου (-12,9%) και Κοιλάδους (-7,6%). Μείωση του πληθυσμού παρατηρείται τη δεκαετία 1991-2001 για όλες τις Τοπικές Κοινότητες, πλην του Αγ. Δημητρίου (4,35%), Δρεπάνου (20,72%), Κλείτους (21,26%) και Κοιλάδους (1,31%). Εν γένει, οι μοναδικές Τοπικές Κοινότητες οι οποίες παρουσιάζουν αύξηση του πληθυσμού καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας τριακονταετίας είναι η Τοπική Κοινότητα Αγίου Δημητρίου και Κλείτους.

Σχήμα 28: Ποσοστιαία μεταβολή πραγματικού πληθυσμού των Τοπικών Κοινοτήτων Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου

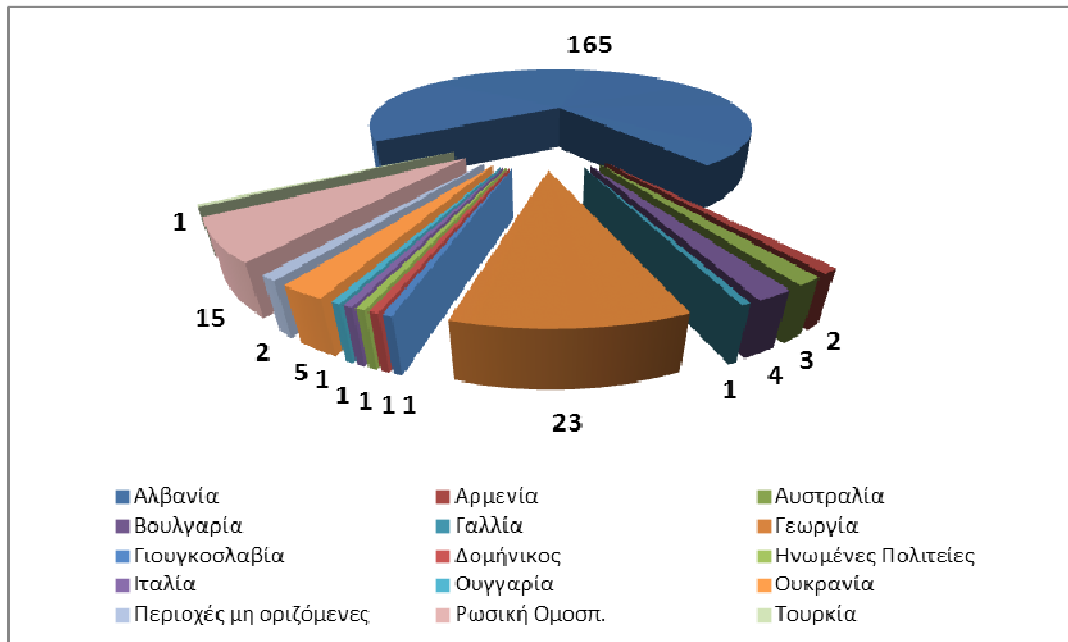

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1971-2001, Ιδία Επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ του 2001, ο αριθμός των εγκατεστημένων αλλοδαπών στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου ανέρχονται σε 226 άτομα, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι Αλβανοί (165 άτομα), ενώ οι υπόλοιποι είναι από Αρμενία, Αυστραλία, Βουλγαρία, Γαλλία, Γεωργία, πρώην Γιουγκοσλαβία, Δομήνικο, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιταλία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Ρωσία, Τουρκία, κλπ.

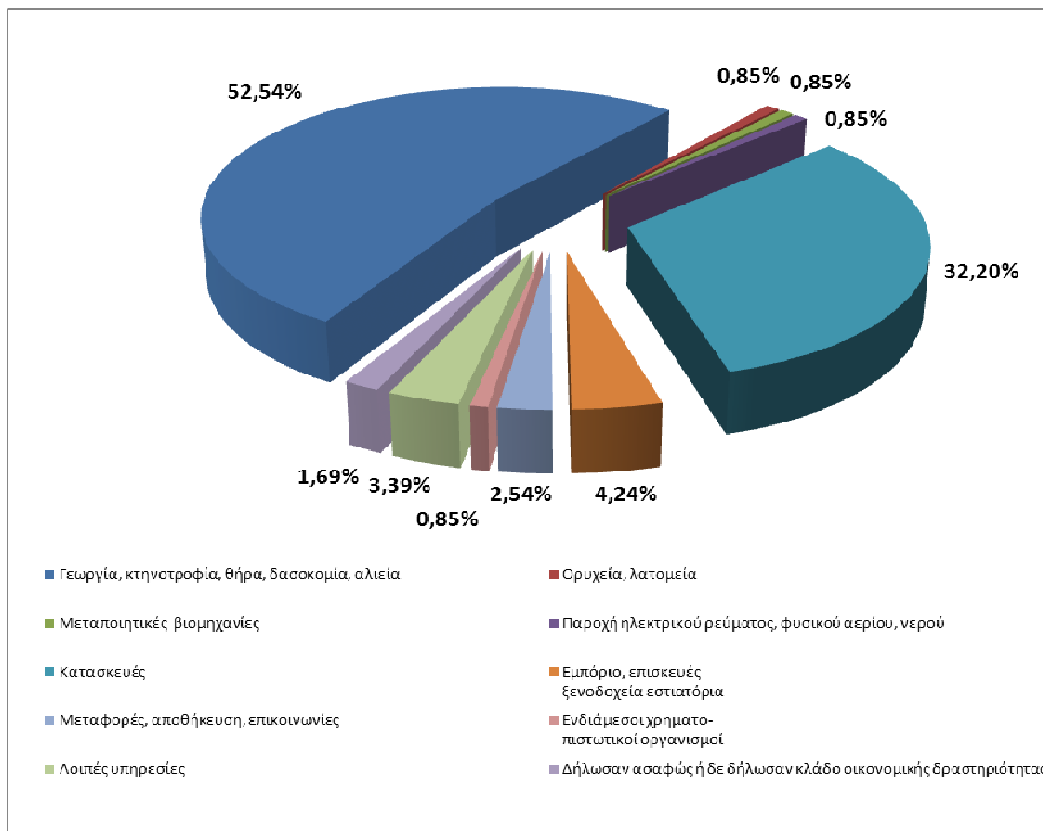
Οι απασχολούμενοι αλλοδαποί ανέρχονται σε 40 άτομα οι περισσότεροι εκ των οποίων απασχολούνται στον κλάδο της γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, δασοκομίας, αλιείας (52,54% του συνόλου των αλλοδαπών) και στον κλάδο των κατασκευών (32,2% του συνόλου των αλλοδαπών) και ακολουθούν οι κλάδοι του εμπορίου, επισκευών, ξενοδοχείων, εστιατορίων (4,24% του συνόλου των αλλοδαπών), των λοιπών υπηρεσιών (3,39% του συνόλου των αλλοδαπών), των μεταφορών, αποθήκευσης, επικοινωνιών (2,54% του συνόλου των αλλοδαπών) και οι υπόλοιποι κλάδοι.

Σχήμα 29: Αλλοδαποί εγκατεστημένοι στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου κατά χώρα προέλευσης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 30: Απασχολούμενοι αλλοδαποί και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (σε %) στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

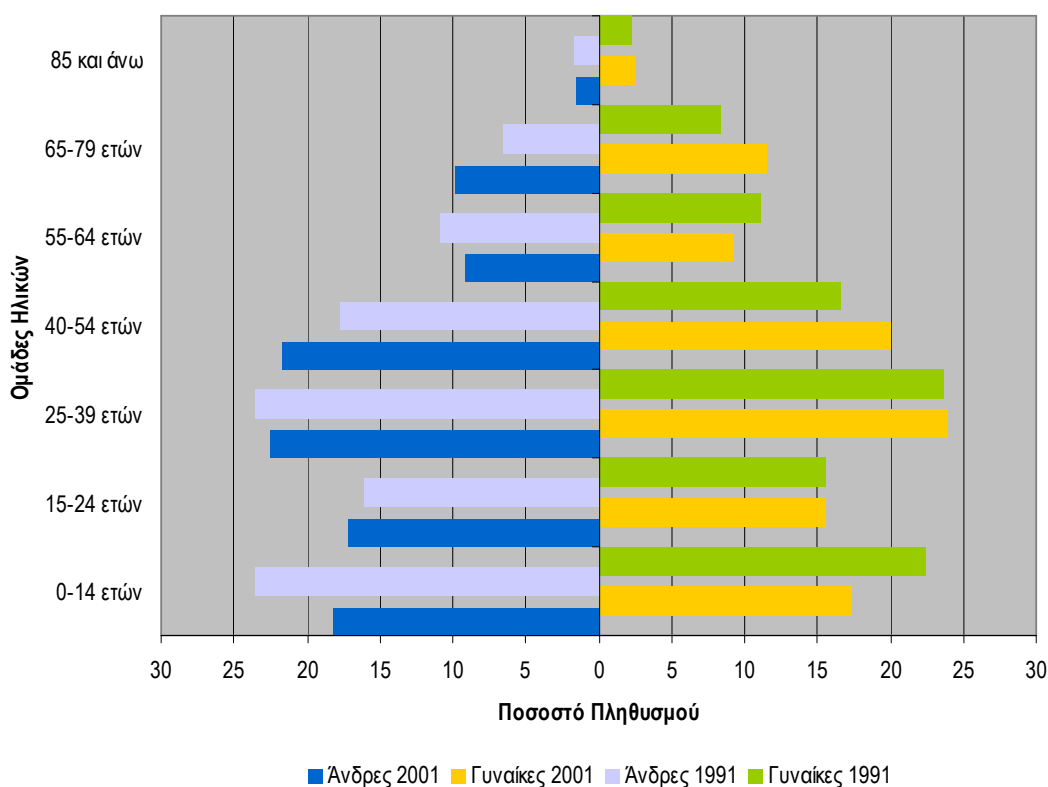
Σύνθεση ηλικιών

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Σε ό,τι αφορά στην ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης και (Στοιχεία ΕΣΥΕ 1991, 2001), τα μεγαλύτερα ποσοστά του πληθυσμού και για τα δύο φύλα συγκεντρώνονται στις ομάδες ηλικιών έως και 54 ετών αφού το ποσοστό του ανδρικού πληθυσμού στις ηλικίες αυτές ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 80% και του γυναικείου στο 75% περίπου. Σχετικά με την κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού, διαπιστώνεται ότι τα ποσοστά ανδρών και γυναικών κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα και για τις δύο δεκαετίες (1991, 2001). Από την περαιτέρω μελέτη των δημογραφικών δεδομένων σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού για τα περισσότερα εξ αυτών συγκεντρώνεται κατά βάση στις ηλικιακές ομάδες 25-39 ετών και 65-79 ετών. Η πυραμίδα των ηλικιών εν γένει εμφανίζει υγιή χαρακτηριστικά όσον αφορά την

κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού και την ηλικιακή διάρθρωση γεγονός το οποίο έχει θετικές συνέπειες στη συνολική κοινωνική και οικονομική κατάσταση και προοπτική του Δήμου. Τέλος, σε σχέση με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του πληθυσμού σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και χώρας, διαπιστώνεται ότι ο Δήμος δεν παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ακολουθώντας παρόμοιες τάσεις σε υπερτοπικό επίπεδο.

Σχήμα 31: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δ. Κοζάνης (1991-2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 1991-2001, Ιδία Επεξεργασία

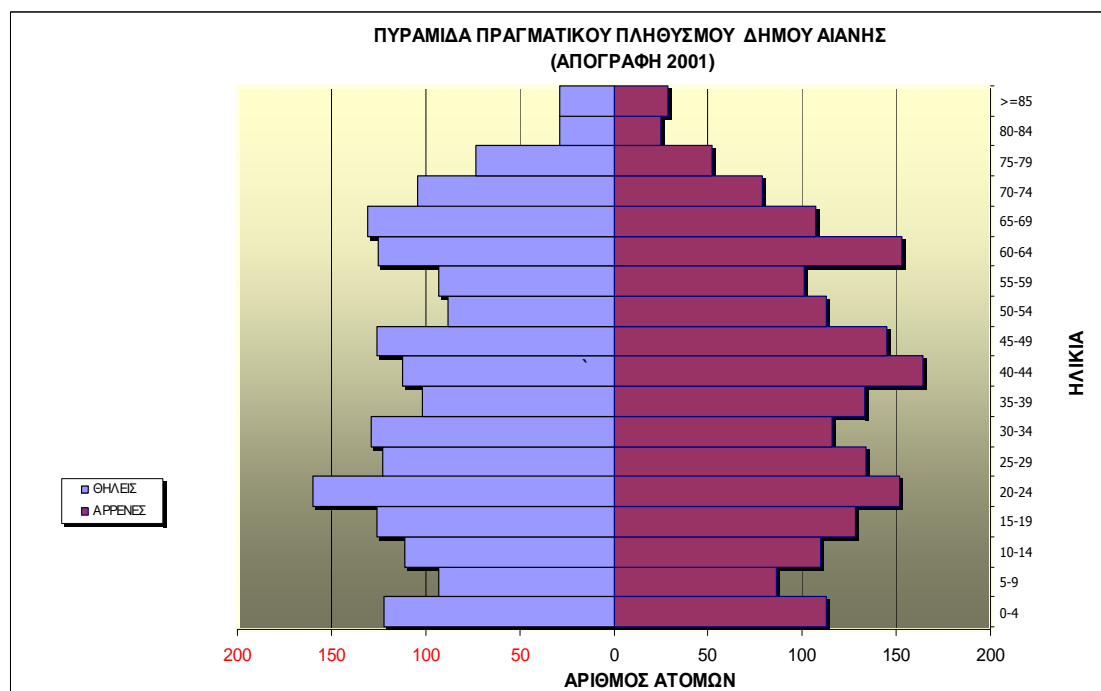
Δήμος Αιανής

Βάσει της πυραμίδας ηλικιών της Δημοτικής Ενότητα Αιανής, η κατανομή των ηλικιών και για τα δύο φύλα, παρουσιάζεται σχετικά ισομερής. Η πυραμίδα των ηλικιών εν γένει εμφανίζει υγιή χαρακτηριστικά όσον αφορά στην κατά φύλο σύνθεση και στην ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού.

Ειδικότερα, το μεγαλύτερο μέρος του ανδρικού πληθυσμού αφορά στην ηλικιακή ομάδα 40-44 ετών, 20-24 ετών και 60-64 ετών. Σχετικά με το γυναικείο πληθυσμό, η ηλικιακή διάρθρωση διαφοροποιείται, αφού το μεγαλύτερο μέρος του εντοπίζεται, κατά σειρά, στις ηλικιακές ομάδες 20-24 ετών, 65-69 ετών και 60-64 ετών. Συμπεραίνεται λοιπόν ότι η ηλικιακή διάρθρωση του ανδρικού πληθυσμού έχει θετικότερα χαρακτηριστικά από την αντίστοιχη του γυναικείου πληθυσμού.

Τέλος, σε σχέση με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του πληθυσμού σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και Χώρας, διαπιστώνεται ότι η Δημοτική Ενότητα ακολουθεί παρόμοιες τάσεις σε υπερτοπικό επίπεδο.

Σχήμα 32: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Αιανής (2001)

Πηγή: Μελέτη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Αιανής - Α΄ Στάδιο

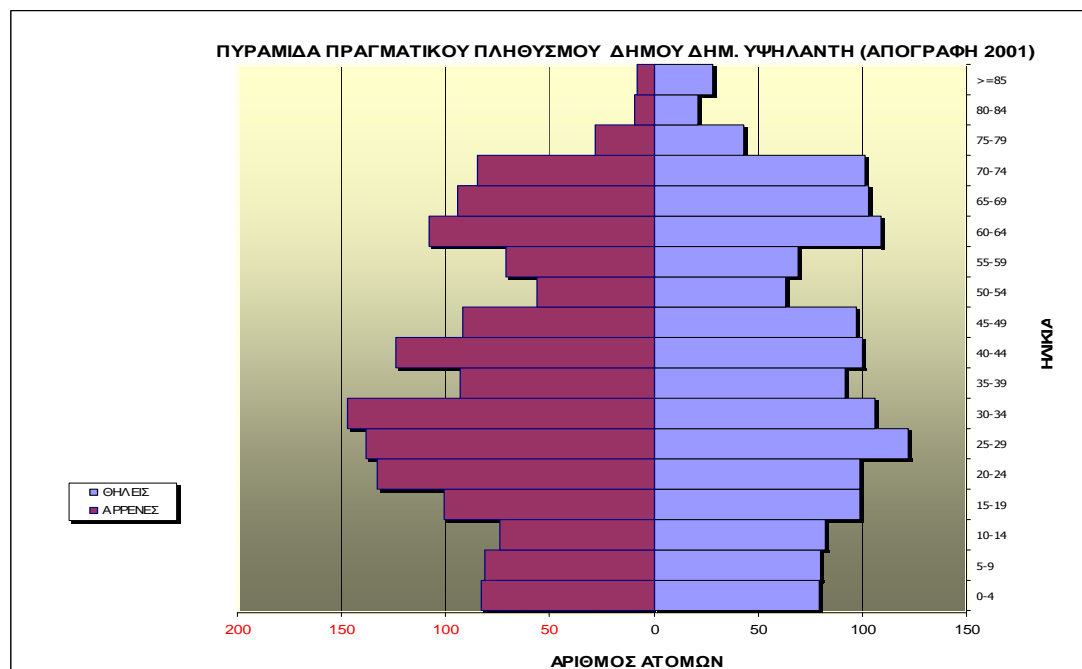
Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η πυραμίδα των ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη δεν είναι αρνητική, εμφανίζοντας σχετικά μεγάλη συγκέντρωση στην ομάδα ηλικιών 30-34 ετών και 25-29 ετών.

Όσον αφορά στον ανδρικό πληθυσμό, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού εντοπίζεται στις ομάδες ηλικιών 25-29 ετών, 60-64 ετών και 30-34 ετών. Η ηλικιακή σύνθεση του γυναικείου πληθυσμού παρουσιάζει υγιέστερα χαρακτηριστικά αφού το μεγαλύτερο μέρος συγκαταλέγεται μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 30-34 ετών, 25-29 ετών και 20-24 ετών.

Τέλος, σε σχέση με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του πληθυσμού σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και Χώρας, διαπιστώνεται ότι η Δημοτική Ενότητα ακολουθεί παρόμοιες τάσεις σε υπερτοπικό επίπεδο, με μικρές διαφοροποιήσεις.

Σχήμα 33: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη (2001)

Πηγή: Μελέτη Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) Δήμου Δημητρίου Υψηλάντη, - Α΄ Στάδιο

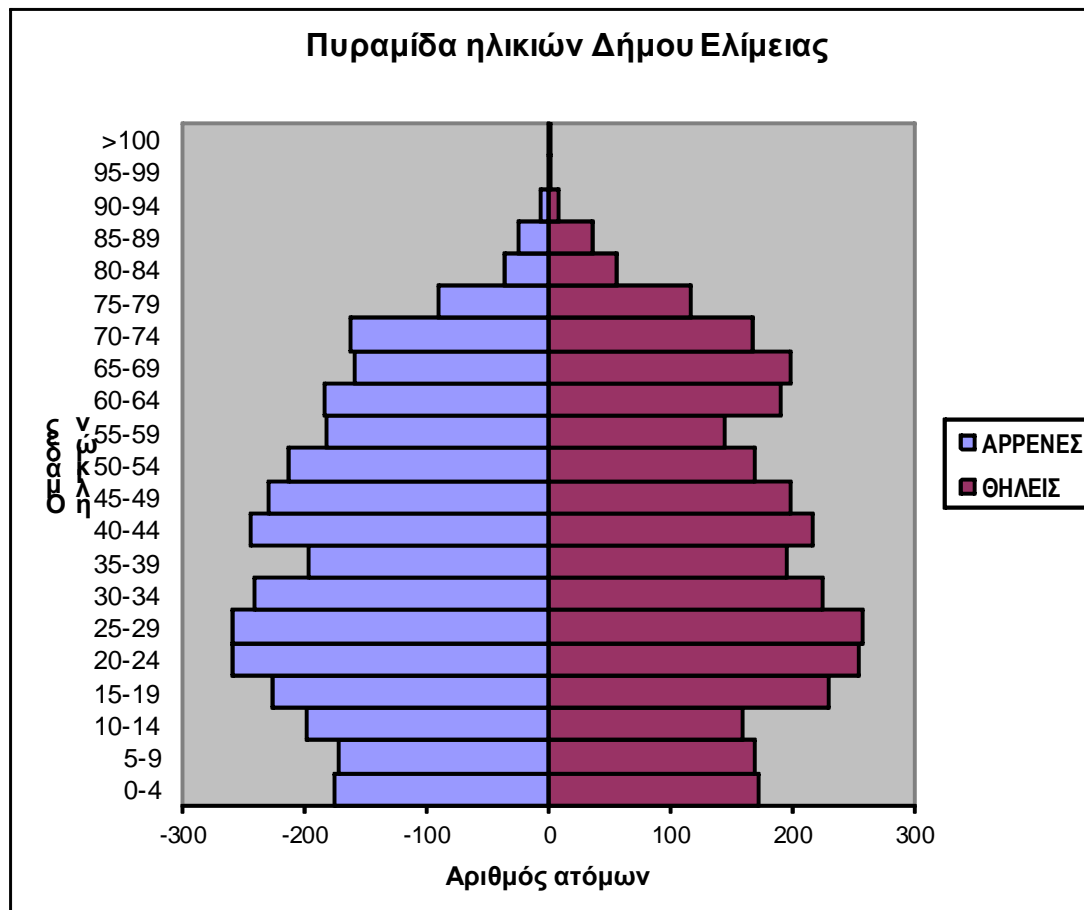
Δήμος Ελίμειας

Η πυραμίδα ηλικιών της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας παρουσιάζει ιδιαίτερα θετικά στοιχεία, αφού το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού εντοπίζεται στις παραγωγικές ομάδες ηλικιών και πιο συγκεκριμένα στις ηλικίες από 20 έως 34 ετών και 40 έως 59 ετών.

Ειδικότερα, το μεγαλύτερο μέρος του ανδρικού πληθυσμού αφορά στις ομάδες ηλικιών 25-29 ετών, 20-24 ετών και 15-19 ετών, ενώ για το γυναικείο πληθυσμό αντίστοιχα στις ομάδες ηλικιών 20-24 ετών, 25-29 ετών και 40-44 ετών.

Τέλος, σε σχέση με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του πληθυσμού σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και Χώρας, διαπιστώνεται ότι η Δημοτική Ενότητα ακολουθεί παρόμοιες τάσεις σε υπερτοπικό επίπεδο.

Σχήμα 34: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας (2001)

Πηγή: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Ελίμειας, - Α΄ Στάδιο

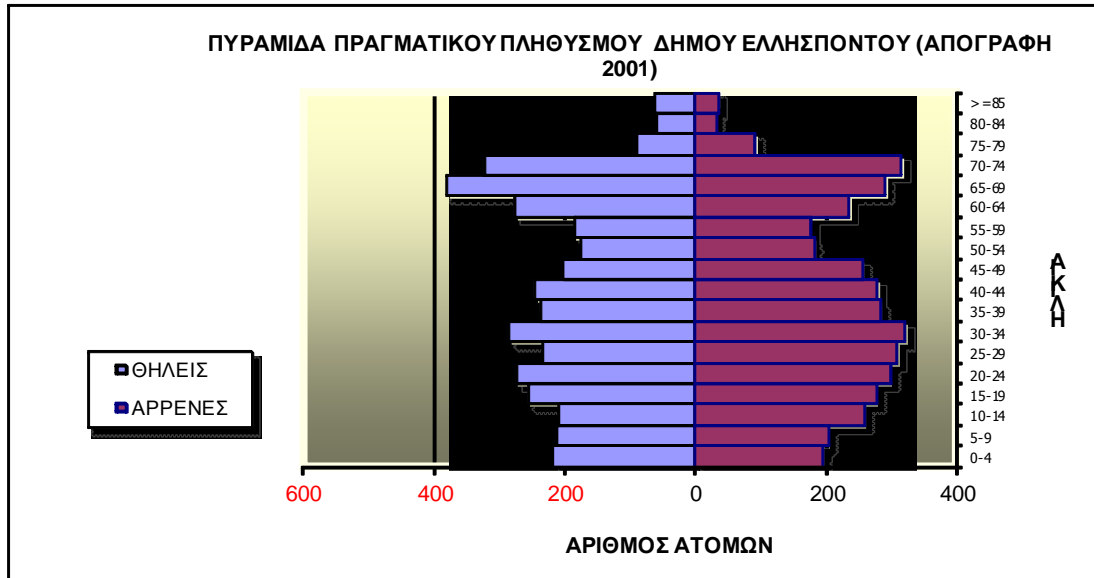
Δήμος Ελλησπόντου

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της πυραμίδας ηλικιών της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, διαπιστώνεται μια αδύναμη εικόνα συνολικά, όσο και ως προς την ηλικιακή σύνθεση στα δύο φύλα.

Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο μέρος του ανδρικού πληθυσμού συγκεντρώνεται, κατά σειρά, στις ομάδες ηλικιών, 70-74 ετών, 30-34 ετών και 65-69 ετών, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του γυναικείου πληθυσμού στις ομάδες ηλικιών 65-69 ετών, 70-74 ετών και 30-34 ετών.

Συγκρίνοντας την πυραμίδα ηλικιών της Δημοτικής Ενότητας με τις αντίστοιχες άλλων χωρικών συνόλων (Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας, Χώρας) διαπιστώνεται ότι στη Δημοτική Ενότητα οι παραγωγικές ηλικίες παρουσιάζουν μικρότερα μεγέθη σε σχέση με τις άλλες πυραμίδες, ιδιαίτερα στις ηλικίες 50-64 ετών, μείωση ανανέωσης του πληθυσμού στις νέες ηλικίες.

Σχήμα 35: Ηλικιακή Διάρθρωση του πληθυσμού ανά φύλο Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου (2001)

Πηγή: Μελέτη Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) Δήμου Ελλησπόντου, - Α΄ Στάδιο

2.1.3.2 Κοινωνικές Υποδομές

Το επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών αναφορικά με τις κοινωνικές υποδομές κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό στο Δημοτικό Διαμέρισμα Κοζάνης τόσο σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή, όσο και με το εξειδικευμένο προσωπικό. Έλλειψη υποδομών υπάρχει στα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου, τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες τους από τις υποδομές της Κοζάνης.

Υποδομές Υγείας - Πρόνοιας

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Οι κάτοικοι της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης εξυπηρετούνται από το Γενικό Νοσοκομείο Κοζάνης (Μαμάτσειο) το οποίο αποτελεί αποκεντρωμένη και ανεξάρτητη μονάδα του ΠΕ.Σ.Υ.Π. Δυτικής Μακεδονίας και είναι ενταγμένο στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.). Στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης λειτουργούν πέντε (5) ιδιωτικές κλινικές, τέσσερα (4) αγροτικά ιατρεία (Τ.Κ. Αλωνακίων, Βατερού, Λευκοπηγής και Πετράνων) και έξι (6) παιδικόι σταθμοί, τέσσερις (4) υπό την εποπτεία του Ν.Π.Δ.Δ. «Δημοτικοί Παιδικόι Σταθμοί και Βρεφονηπιακός Σταθμός» και οι δυο (2), πρωινός και απογευματινός, υπό την εποπτεία της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού και Αθλητισμού Κοζάνης (ΔΕΠΑΚ). Η Δημοτική Ενότητα Κοζάνης διαθέτει Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ), καθώς και οι Τ.Κ. Καρυδίτσας και Λευκοπηγής. Επιπλέον, στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης από τον Οκτώβριο του 2003 λειτουργεί η Κοινωνική Υπηρεσία της Δημοτικής Ενότητας. Επιπλέον, υπάρχει ένα γηροκομείο, το Τιάλειο γηροκομείο Κοζάνης «Άγιος Παντελεήμων», καθώς και έξι (6) φορείς κοινωνικής φροντίδας, οι οποίοι είναι ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η πλειονότητα των δομών συγκεντρώνεται στην πόλη της Κοζάνης. Η δυσαναλογία που παρατηρείται στην κατανομή των υποδομών υγείας πρόνοιας εξηγείται κυρίως από το μεγάλο πληθυσμιακό μέγεθος που συγκεντρώνει η πόλη της Κοζάνης. Αναγκαία όμως θεωρείται και η ανάπτυξη υποδομών και στα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου, καθώς οι ευπαθείς ηλικιακές ομάδες (0-14 ετών και 65+) παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά συγκέντρωσης σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Στον τομέα της υγείας ανήκει λειτουργικά στην Υγειονομική Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας, του Εθνικού Συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΣΥΚΑ). Νοσοκομειακά εξυπηρετείται από το Δημόσιο Νοσοκομείο «Μαμάτσειο», που είναι Νομαρχιακού επιπέδου και ΝΠΔΔ και βρίσκεται στην Κοζάνη. Επίσης, ιδιωτικές κλινικές και ανάλογα ιδρύματα τόσο στην Κοζάνη, όσο και στην Πτολεμαΐδα εξυπηρετούν τους οικισμούς του Δήμου.

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι στεγάζεται στο παλιό κοινοτικό κατάστημα της Αιανής μετά από παραχώρηση του χώρου για χρήση στη Δημοτική Επιχείρηση από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Στη Δ.Ε. λειτουργεί ΚΑΠΗ και Περιφερειακό Ιατρείο. Στους υπόλοιπους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας λειτουργούν Αγροτικά Ιατρεία, που καλύπτουν τις ανάγκες πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Ο αγροτικός γιατρός επισκέπτεται τους οικισμούς μία φορά την εβδομάδα.

Στον τομέα της πρόνοιας, εξυπηρετείται από τις μονάδες κοινωνικής φροντίδας που λειτουργούν στα αστικά κέντρα της Περιφερειακής Ενότητας και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Στον τομέα της παιδικής πρόνοιας λειτουργεί ένας Παιδικός Σταθμός στην Αιανή, που έχει 25 βρέφη περίπου.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η Δ.Ε Δημητρίου Υψηλάντη νοσοκομειακά εξυπηρετείται από το Δημόσιο Νοσοκομείο «Μαμάτσειο» και βρίσκεται στην Κοζάνη. Οι κάτοικοι της Ποντοκώμης και των Λιβερών εξυπηρετούνται ενίοτε και από το Μποδοσάκειο νοσοκομείο Πτολεμαΐδας. Επίσης, ιδιωτικές κλινικές και ανάλογα ιδρύματα τόσο στην Κοζάνη, όσο και στην Πτολεμαΐδα εξυπηρετούν τους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας.

Στην Τοπική Κοινότητα Ποντοκώμης λειτουργεί Αγροτικό Ιατρείο. Στις Τοπικές Κοινότητες Σιδερών και Λιβερών λειτουργεί μία φορά την εβδομάδα το Αγροτικό Ιατρείο Αλωνακίων.

Στον τομέα της πρόνοιας, εξυπηρετείται από τις μονάδες κοινωνικής φροντίδας που λειτουργούν στα αστικά κέντρα της Περιφερειακής Ενότητας και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Στο Μαυροδένδρι λειτουργεί το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Στον τομέα της παιδικής πρόνοιας λειτουργεί ένας Παιδικός Σταθμός στο Μαυροδένδρι που εξυπηρετεί και τους οικισμούς Σιδερών και Λιβερών και ένα Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά στην Ποντοκώμη.

Στην Ποντοκώμη και στο Μαυροδένδρι λειτουργεί από ένα φαρμακείο. Αυτά εξυπηρετούν και τις Τοπικές Κοινότητες Σιδερών και Λιβερών.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Νοσοκομειακά εξυπηρετείται από το Δημόσιο Νοσοκομείο «Μαμάτσειο» και βρίσκεται στην Κοζάνη.) Επίσης, από ιδιωτικές κλινικές και ανάλογα ιδρύματα που βρίσκονται στην πόλη της Κοζάνης.

Στην περιοχή μελέτης λειτουργούν δύο αγροτικά ιατρεία, ένα στη Δημοτική Κοινότητα Κρόκου και ένα στην Τοπική Κοινότητα Άνω Κώμης. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων, συστάθηκε - με πρωτοβουλία της Δημοτικής Ενότητας και σε συνεργασία Μποδοσάκειο Νομαρχιακό Νοσοκομείο Κοζάνης - το Δημοτικό Ιατρείο Κρόκου, το οποίο στεγάζεται σε αυτόνομο χώρο μέσα στον οικισμό και είναι εξοπλισμένο και με τεχνολογία Τηλεματικής Ιατρικής. Το

ιατρείο λειτουργεί με καθημερινή μόνιμη παρουσία γιατρού και με δύο νοσηλεύτριες.

Στον τομέα της πρόνοιας λειτουργούν δύο παραρτήματα των ΚΑΠΗ, ένα στη Δημοτική Κοινότητα Κρόκου και ένα στην Τοπική Κοινότητα Άνω Κώμης. Στη Δημοτική Ενότητα λειτουργούν δύο παιδικοί σταθμοί, ένας στην Τοπική Ενότητα Κρόκου και ένας στην Τοπική Ενότητα Άνω Κώμης, καθώς και ένας βρεφονηπιακός σταθμός στην Τοπική Κοινότητα Κάτω Κώμης.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Νοσοκομειακά εξυπηρετείται από το Δημόσιο Νοσοκομείο «Μαμάτσειο». Επίσης, από ιδιωτικές κλινικές και ανάλογα ιδρύματα που βρίσκονται στην πόλη της Κοζάνης.

Η περιοχή εξυπηρετείται από τα κατά τόπους αγροτικά ιατρεία τα οποία στεγάζονται συνήθως στο ίδιο κτίριο με τα πρώην κοινοτικά καταστήματα. Περιφερειακά ιατρεία έχουν έδρα τον Τετράλοφο και το Καπνοχώρι.

Στον τομέα της πρόνοιας εξυπηρετείται από μονάδες Κοινωνικής φροντίδας που λειτουργούν σε μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ενώ σημαντική υπηρεσία παρέχει η μονάδα «Βοήθεια στο σπίτι» που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Δημοτικής Επιχείρησης Αθλητισμού - Πολιτισμού και Ανάπτυξης (ΑΔΕΑΠΑ) και έχει έδρα στον Τετράλοφο.

Στον τομέα της παιδικής πρόνοιας είναι ενταγμένη η δομή του «Α΄ Παιδικού Σταθμού της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου» που συστάθηκε το 2000 και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.). Η έδρα και οι εγκαταστάσεις είναι στο Δρέπανο.

Επίσης, στην περιοχή έχει συσταθεί από το 2003 Δημοτικό Νομικό Πρόσωπο με την επωνυμία «Κέντρο Φροντίδας Οικογένειας» (ΚΕ.Φ.Ο.) με έδρα τον Τετράλοφο.

Τέλος, λειτουργεί ΚΑΠΗ με έδρα τον Τετράλοφο το οποίο στεγάζεται στο παλιό Κοινοτικό Κατάστημα Ελλησπόντου.

Εκπαιδευτική Υποδομή

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Το επίπεδο των εκπαιδευτικών υποδομών στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό. Στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας και Εθνικών Θρησκευμάτων, καταγράφονται 32 νηπιαγωγεία, 24 δημοτικά σχολεία (εκ των οποίων το ένα είναι ειδικό), 8 γυμνάσια (εκ των οποίων ένα είναι εσπερινό και ένα πειραματικό), 4 λύκεια (εκ των οποίων το ένα είναι εσπερινό), 4 ΤΕΕ (εκ των οποίων ένα είναι εσπερινό) και 1 ΣΕΚ. Οι Τοπικές Κοινότητες στα οποία δεν υπάρχουν σχολικές μονάδες εξυπηρετούνται από τις αντίστοιχες των γειτονικών Τοπικών Κοινοτήτων. Στην Κοζάνη επίσης υφίσταται και ένα Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

Αναφορικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην Κοζάνη λειτουργούν δύο πανεπιστημιακές σχολές, το τμήμα Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων και το τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, καθώς και το ΤΕΙ Κοζάνης το οποίο περιλαμβάνει τη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας με τρία (3) τμήματα (Λογιστικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικών Εφαρμογών) και τη σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών με έξι (6) τμήματα (Ηλεκτρολογίας, Μηχανολογίας, Γεωτεχνολογίας & Περιβάλλοντος, Τεχνολογιών Αντιρύπανσης, Βιομηχανικού Σχεδιασμού, Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών), Επιπλέον στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας στεγάζεται το Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας (Κ.Τ.Ε) το οποίο φιλοξενεί την ερευνητική δραστηριότητα του Ιδρύματος, προωθημένα εργαστήρια, καθώς και μηχανισμούς υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τέλος, παρέχονται και Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ) με αντικείμενο τη Διοικητική Τεχνολογία και τη Βιομηχανική Πληροφορική.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Στη Δημοτική Ενότητα Αιανής, λειτουργεί Νηπιαγωγείο στους οικισμούς Αιανής, Αγ. Παρασκευής, Δημοτικά Σχολεία στους οικισμούς Αιανής, Αγ. Παρασκευής και Γυμνάσιο στον οικισμό της Αιανής. Οι οικισμοί Κτενίου, Κερασιάς, Χρωμίου και Ρυμνίου, λόγω του μικρού πληθυσμιακού μεγέθους τους, δεν μπορούν να υποστηρίξουν βιώσιμη μονάδα εκπαίδευσης.

Στον τομέα της εκπαίδευσης η περιοχή εξυπηρετείται από τους φορείς της Α΄ βαθμιας και Β΄ βαθμιας Εκπαίδευσης που λειτουργούν στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Δημοτικής Ενότητας Αιανής εποπτεύεται από τη Δ/νση Α΄ βαθμιας Εκπαίδευσης Σερβίων, ενώ η δευτεροβάθμια εκπαίδευση της Δημοτικής Ενότητας, διοικητικά υπάγεται στην Δ/νση Β΄ βαθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης. Λύκειο δεν υπάρχει στην περιοχή και οι οικισμοί εξυπηρετούνται είτε από την πόλη της Κοζάνης, είτε από την πόλη των Σερβίων (το Ρύμνιο, κατά κύριο λόγο).

Όσον αφορά σε ειδικούς τομείς εκπαίδευσης (ΤΕΕ, ειδικά λύκεια, ΙΕΚ, σχολή ΟΑΕΔ) εξυπηρετείται από μονάδες που εδρεύουν στην πόλη της Κοζάνης (η σχολή ΟΑΕΔ) της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης.

Στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε περιφερειακό επίπεδο, λειτουργεί το Ανώτατο Ίδρυμα ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Στον τομέα της εκπαίδευσης η περιοχή εξυπηρετείται από τους φορείς της Α΄βαθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης που λειτουργούν στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση εποπτεύεται από τη Δ/νση Α΄βαθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης. Διοικητικά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι μονάδες που λειτουργούν στους οικισμούς ανήκουν στο Γραφείο Α΄βάθμιας Εκπαίδευσης που εδρεύει στην Κοζάνη.

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση εποπτεύεται από τη Δ/νση Β'βάθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης. Η μονάδα (γυμνάσιο) που λειτουργεί στον οικισμό Ποντοκώμης του Δήμου, ανήκει στο 2ο Γραφείο Β'βάθμιας Εκπαίδευσης που εδρεύει στην Κοζάνη.

Όσον αφορά σε ειδικούς τομείς εκπαίδευσης (ΤΕΕ, ειδικά λύκεια, ΙΕΚ, σχολή ΟΑΕΔ) εξυπηρετείται από μονάδες που εδρεύουν στην πόλη της Κοζάνης.

Στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε περιφερειακό επίπεδο, λειτουργεί το Ανώτατο Ίδρυμα ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας στην Κοζάνη.

Στον τομέα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη, λειτουργούν:

- Στην Ποντοκώμη Δημοτικό Σχολείο, δτάξιο, νηπιαγωγείο (2θέσιο), γυμνάσιο, που εξυπηρετεί και τους γύρω οικισμούς (Μαυροδένδρι, Λιβερά, Σιδερά, Μαυροπηγή).
- Στο Μαυροδένδρι λειτουργεί δτάξιο Δημοτικό Σχολείο και 2θέσιο νηπιαγωγείο που στεγάζεται στο δημοτικό.
- Οι οικισμοί Σιδερών και Λιβερών, λόγω του μικρού πληθυσμιακού μεγέθους τους, δεν μπορούν να υποστηρίξουν βιώσιμη μονάδα εκπαίδευσης.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας λειτουργούν πέντε Νηπιαγωγεία στις Τοπικές Κοινότητες Κρόκου, Άνω Κώμης, Καισαρειάς, Κάτω Κώμης και Μηλιάς. Γενικότερα το επίπεδο εξυπηρέτησης θεωρείται ικανοποιητικό, δεδομένου ότι καλύπτεται το σύνολο της περιοχής μελέτης από τη λειτουργία των νηπιαγωγείων.

Η εξυπηρέτηση των μαθητών των δημοτικών σχολείων γίνεται με τη λειτουργία των σχολικών κτιρίων στις Τοπικές Κοινότητες Κρόκου (2 Δημοτικά Σχολεία), Άνω Κώμης, Καισαρειάς, Κάτω Κώμης και Σταυρωτής. Οι μαθητές του Σπάρτου και του Κοντοβουνίου εξυπηρετούνται από το δημοτικό σχολείο Άνω Κώμης, ενώ του Πύργου και της Αμυγδαλιάς από το Δημοτικό Σχολείο Σταυρωτής.

Ως προς την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην περιοχή λειτουργούν δύο Γυμνάσια, ένα στη Δημοτική Κοινότητα Κρόκου και ένα στην Τοπική Κοινότητα Άνω Κώμης. Οι μαθητές του Λυκείου εξυπηρετούνται από τα Σχολικά Συγκροτήματα Λυκείων της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης.

Στον Κρόκο λειτουργεί επίσης παράρτημα του ΚΕΚ Κοζάνης, ύστερα από πρωτοβουλία του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Κροκοπαραγωγών, με υλοποίηση αναλόγων εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Κατάρτισης, ειδικότερα των μελών του συνεταιρισμού.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Στον τομέα της εκπαίδευσης η περιοχή εξυπηρετείται από τους φορείς Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης που λειτουργούν την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση εποπτεύεται από τη Δ/νση Α΄βάθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης. Διοικητικά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι μονάδες που λειτουργούν στους οικισμούς ανήκουν στο Γραφείο Α΄βάθμιας Εκπαίδευσης που εδρεύει στην Κοζάνη.

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση εποπτεύεται από τη Δ/νση Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης Κοζάνης. Οι μονάδες (γυμνάσια) που λειτουργούν σε οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας, ανήκουν στο 2ο Γραφείο Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης που εδρεύει στην Κοζάνη.

Όσον αφορά σε ειδικούς τομείς εκπαίδευσης (ΤΕΕ, ειδικά λύκεια, ΙΕΚ, σχολή ΟΑΕΔ) εξυπηρετείται από μονάδες που εδρεύουν στην πόλη της Κοζάνης και στον οικισμό των Πετρανών (η σχολή ΟΑΕΔ) της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης.

Στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε περιφερειακό επίπεδο, λειτουργεί το Ανώτατο Ίδρυμα ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

Στον τομέα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου λειτουργούν οι εξής μονάδες: Δημοτικό Σχολείο στην Ακρινή, Δημοτικό Σχολείο στον Πολύμυλο, Δημοτικό Σχολείο στην Κοιλιάδα, Δημοτικό Σχολείο στον Τετράλοφο, Δημοτικό Σχολείο στο Δρέπανο. Ακόμη, λειτουργεί για τις ανάγκες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Γυμνάσιο στον οικισμό του Καπνοχωρίου, που εξυπηρετεί το μαθητικό δυναμικό όλων των οικισμών, πλην του Δρεπάνου και παλιού Κλείτου που πηγαίνουν στην Κοζάνη.

Εκπαιδευτική Υποδομή

Το επίπεδο των εκπαιδευτικών υποδομών στο Δήμο Κοζάνης κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό. Στο Δήμο Κοζάνης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας και Εθνικών Θρησκευμάτων, καταγράφονται 32 νηπιαγωγεία, 24 δημοτικά σχολεία (εκ των οποίων το ένα είναι ειδικό), 8 γυμνάσια (εκ των οποίων ένα είναι εσπερινό και ένα πειραματικό), 4 λύκεια (εκ των οποίων το ένα είναι εσπερινό), 4 ΤΕΕ (εκ των οποίων ένα είναι εσπερινό) και 1 ΣΕΚ. Τα Δημοτικά Διαμερίσματα στα οποία δεν υπάρχουν σχολικές μονάδες εξυπηρετούνται από τις αντίστοιχες των γειτονικών Δημοτικών Διαμερισμάτων. Στην Κοζάνη επίσης υφίσταται και ένα Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

Αναφορικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην Κοζάνη λειτουργούν δύο πανεπιστημιακές σχολές, το τμήμα Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων και το τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, καθώς και το ΤΕΙ Κοζάνης το οποίο περιλαμβάνει τη σχολή

Διοίκησης και Οικονομίας με τρία (3) τμήματα (Λογιστικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικών Εφαρμογών) και τη σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών με έξι (6) τμήματα (Ηλεκτρολογίας, Μηχανολογίας, Γεωτεχνολογίας & Περιβάλλοντος, Τεχνολογιών Αντιρύπανσης, Βιομηχανικού Σχεδιασμού, Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών), Επιπλέον στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας στεγάζεται το Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας (Κ.Τ.Ε) το οποίο φιλοξενεί την ερευνητική δραστηριότητα του Ιδρύματος, προωθημένα εργαστήρια, καθώς και μηχανισμούς υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τέλος, παρέχονται και Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ) με αντικείμενο τη Διοικητική Τεχνολογία και τη Βιομηχανική Πληροφορική.

Αθλητικές υποδομές

Η ύπαρξη αθλητικών υποδομών συνίσταται κυρίως στην ύπαρξη γηπέδων και γυμναστηρίων κατάλληλων για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων και διεξαγωγή φιλικών αγώνων. Στο Δήμο Κοζάνης, οι υποδομές αθλητισμού χαρακτηρίζονται σχετικά επαρκείς και αναβαθμίζονται συνεχώς. Σημαντικό για την προαγωγή του αθλητισμού είναι το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο (ΔΑΚ) οι αθλητικές εγκαταστάσεις του οποίου είναι επαρκείς σε καλό επίπεδο, και περιλαμβάνουν 20 γήπεδα ποδοσφαίρου (τα 9 με χλοοτάπητα), 6 κλειστά γυμναστήρια, κολυμβητήριο, ταρτάν για στίβο όπου έχουν διεξαχθεί και διεξάγονται μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις, όπως μπάσκετ Α1 (έδρα Μακεδονικού), ULEB CAP Ευρωπαϊκό κύπελλο, αγώνες ποδοσφαίρου Α΄ Εθνικής, κ.ά. Με την ολοκλήρωση του νέου κλειστού γυμναστηρίου 4.000 θέσεων και την κατασκευή σύγχρονου κολυμβητηρίου ολυμπιακών προδιαγραφών στο νέο χωροθετημένο αθλητικό κέντρο στη Λευκόβρυση, συνεχίζεται η βελτίωση και η ενίσχυση των αθλητικών υποδομών του Δήμου και προωθείται η ανάπτυξη του αθλητισμού για όλους τους πολίτες. Στο Δήμο Κοζάνης δραστηριοποιούνται 21 ποδοσφαιρικοί σύλλογοι και άλλοι 11 αθλητικοί σύλλογοι, καθώς και ο σύνδεσμος φιλάθλων «ΤΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ». Τέλος, σημαντικές αθλητικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα είναι το τουρνουά ποδοσφαίρου «ΤΕΛΗΣ».

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Στη Δημοτική Ενότητα Αιανής λειτουργεί ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο στην Τοπική Κοινότητα Ροδιανής, το οποίο χρησιμοποιείται εδώ και χρόνια από όλες τις ομάδες της περιοχής.

Στην Αιανή, το παλιό ποδοσφαιρικό γήπεδο έχει ανακατασκευαστεί και συντηρηθεί.

Για το Αθλητικό Κέντρο της περιοχής Παπαζήση γίνονται προσπάθειες για να ξεπεραστούν τα προβλήματα με το ιδιοκτησιακό, ενώ πρόσφατα η Δημοτική Ενότητα προχώρησε σε προγραμματική σύμβαση με την ΑΝΚΟ για την Πολεοδομική και περιβαλλοντική αδειοδότηση του Αθλητικού Κέντρου Αιανής.

Οι εργασίες στο Κλειστό Γυμναστήριο Αιανής έχουν ολοκληρωθεί.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Οι υφιστάμενες υποδομές στον τομέα του αθλητισμού περιλαμβάνουν το Δημοτικό Στάδιο Κρόκου το οποίο περιλαμβάνει γήπεδο ποδοσφαίρου και γήπεδο μπάσκετ), δύο (2) δημοτικά γήπεδα ποδοσφαίρου Άνω Κώμης, το γήπεδο μπάσκετ Άνω Κώμης, τα γήπεδα ποδοσφαίρου Κάτω Κώμης, Κήπου, Καισαρείας, Σπάρτου.

Παράλληλα λειτουργεί το αθλητικό κέντρο της Δημοτικής Ενότητας που κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ελλάδα 2004» και περιλαμβάνει:

- Γήπεδο Καισαρείας: αποδυτήρια και εξωτερική περίφραξη.
- Γήπεδο Κρόκου: αποδυτήρια και προβολείς νυκτός.
- Νέο Γήπεδο Άνω Κώμης: Στίβος 8 διαδρομών και κερκίδα 450 θέσεων, αποδυτήρια και προβολείς νυκτός, εξωτερική περίφραξη, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.
- Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο (Άνω Κώμη): 2 μίνι γήπεδα ποδοσφαίρου (5Χ5), ένα κλειστό γυμναστήριο, ένα γήπεδο βόλεϊ, ένα γήπεδο χάντμπωλ, ένα γήπεδο τένις, δύο γήπεδα μπάσκετ, με περίφραξη και προβολείς, εξωτερική περίφραξη κέντρου, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Το σύνολο σχεδόν των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας διαθέτει γήπεδο ποδοσφαίρου και με ελάχιστες εξαιρέσεις γήπεδο καλαθοσφαίρισης, όπως οι ο Πολύμυλος, ο Δρεπάνος και οι Πύργοι. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι χώροι των αθλητικών εγκαταστάσεων είναι αδιαμόρφωτοι και με στοιχειώδη έως και ελλιπή υποδομή. Οι πιο οργανωμένες αθλητικές εγκαταστάσεις βρίσκονται στον οικισμό της Ζωοδόχου Πηγής, οι οποίες συνδυάζονται με την ύπαρξη και λειτουργία του κατασκηνωτικού κέντρου, ενώ απέχουν σημαντική απόσταση από τους υπόλοιπους οικισμούς. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι οι ανάγκες για άθληση και ψυχαγωγία καλύπτονται σε αρκετές περιπτώσεις, από τα γήπεδα που φιλοξενούνται στα προαύλια των δημοτικών σχολείων ή γυμνασίων.

Πολιτιστικές Υποδομές

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Όσον αφορά τον τομέα του πολιτισμού, πολιτιστικοί σύλλογοι υφίστανται σχεδόν σε κάθε Τοπική Κοινότητα χωρίς απαραίτητα να υπάρχει και κτίριο που να στεγάζει τις δραστηριότητές τους. Έτσι καταγράφονται ενεργοί πολιτιστικοί σύλλογοι στις Τοπικές Κοινότητες Βατερού, Καρυδίτσας, Μεταμόρφωσης, Πετρανών, Πρωτοχωρίου, Λευκόβρυσης οι οποίοι στεγάζονται είτε σε δημοτικά σχολεία, είτε στα γραφεία των πρώην κοινοτήτων.

Πολιτιστικά κέντρα υπάρχουν στην Τοπική Κοινότητα Λευκοπηγής, Ξηρολίμνης, Σκήτης και Κοζάνης, ενώ υπάρχουν πνευματικά κέντρα στις Τοπικές Κοινότητες Αλωνακίων, Καρυδίτσας, Κοζάνης, Λευκοπηγής, Λυγερής, Μεταμόρφωσης.

Ειδικότερα, στην Τοπική Κοινότητα Κοζάνης πραγματοποιούνται θεατρικές παραστάσεις του ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης και άλλων θεατρικών ομάδων, συναυλίες, συνέδρια, ομιλίες κ.α. στην Αίθουσα Τέχνης του Πνευματικού Κέντρου. Επιπλέον, στην Τοπική Κοινότητα Κοζάνης υπάρχει ένα υπαίθριο θέατρο, το θέατρο ΥΕΒ και ένα εικαστικό εργαστήρι.

Στη Δημοτική Ενότητα λειτουργούν τρία μουσεία, το Ιστορικό-Λαογραφικό μουσείο, το μουσείο σύγχρονης τοπικής ιστορίας, το οποίο άρχισε να λειτουργεί το φθινόπωρο του 2006 και το αρχαιολογικό μουσείο Κοζάνης στις συλλογές του οποίου περιλαμβάνονται ευρήματα προϊστορικών μέχρι παλαιοχριστιανικών χρόνων από διάφορες θέσεις του Νομού Κοζάνης.

Η βιβλιοθήκη η οποία ονομάζεται «ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ» θεωρείται μια από τις σπουδαιότερες στην Ελλάδα αφού το έντυπο υλικό της υπερβαίνει τους 100.000 τόμους. Τη μεγαλύτερη αξία την έχουν τα αρχέτυπά της και τα παλαίτυπά της που προκαλούν το θαυμασμό των επισκεπτών και κεντρίζουν το ενδιαφέρον των ερευνητών. Ένας μεγάλος αριθμός από αυτά είναι μοναδικά στον κόσμο. Η Δημοτική Ενότητα διαθέτει Φιλαρμονική με την ονομασία «ΠΑΝΔΩΡΑ», η οποία έχει μακραίωνη ιστορία, αφού ιδρύθηκε το 1902 και η οποία έχει πλούσια δραστηριότητα συμμετέχοντας σε πληθώρα εκδηλώσεων.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αιανής καταλαμβάνει έκταση 4.000 στρεμμάτων. Στη συλλογή του περιλαμβάνονται τα ευρήματα της αρχαίας πόλης της Αιανής και της γύρω περιοχής. Το μουσείο είναι συγχρόνως και Κέντρο Πολιτισμού. Η λειτουργία του εκθεσιακού χώρου του Μουσείου άρχισε τον Οκτώβριο του 2002. Η επιστημονική παρουσίαση των ευρημάτων γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των ειδικευμένων επισκεπτών και να μνηθεί ο επισκέπτης σε βασικούς τομείς της αρχαίας ιστορίας και πολιτισμού.

Το Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα είναι κτισμένο στο όρος Βούρινος, κοντά στο χωριό Χρώμιο και σε απόσταση 12 χιλ από την Αιανή και διαθέτει εκθέματα της αντίστοιχης περιόδου και τα ιστορικά στοιχεία και ντοκουμέντα που σχετίζονται με την επανάσταση του 1878.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Ός προς την κτιριακή υποδομή στον τομέα του πολιτισμού υφίστανται πολιτιστικά κέντρα στον Κρόκο, στην Άνω Κώμη, στην Κάτω Κώμη και στην Αμυγδαλιά που πρόκειται για αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στο πρώην Δημοτικό Σχολείο. Επίσης, στον Κρόκο λειτουργεί Δημοτική Βιβλιοθήκη, η οποία «φιλοξενείται» σε προσαρτημένη εξωτερική αίθουσα του Γυμνασίου. Υπό κατασκευή είναι Πολιτιστικό

Κέντρο στο Κοντοβούνι. Πρόκειται για μετατροπή του πρώην κοινοτικού καταστήματος.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Οι στεγαστικές ανάγκες των πολιτιστικών συλλόγων της Δημοτικής Ενότητας καλύπτονται με τη λειτουργία πολιτιστικών - πνευματικών κέντρων, σχεδόν σε κάθε Τοπική Κοινότητα. Παρόλα αυτά οι κτιριακές εγκαταστάσεις δεν επαρκούν για τη φιλοξενία εκδηλώσεων, παρά μόνο για τις λειτουργικές ανάγκες των συλλόγων. Μάλιστα στις περισσότερες περιπτώσεις οι δραστηριότητες των πολιτιστικών συλλόγων οι οποίες εστιάζονται στην αναβίωση τοπικών εθίμων και τη διοργάνωση εορτών - πανηγύρεων διεξάγονται σε υπαίθριους χώρους (όχι πάντα κατάλληλα διαμορφωμένους), ιδίως κατά τους θερινούς μήνες, ή σε επινοικιαζόμενες αίθουσες. Επιπλέον, αμφιθεατρικός χώρος στο Μεσόβουνο, κατασκευασμένος από τον τοπικό πολιτιστικό σύλλογο είναι σε λειτουργία. Στις πολιτισμικές αδυναμίες της περιοχής σε επίπεδο υποδομών και εξοπλισμού συγκαταλέγεται η λειτουργία μόνο δύο βιβλιοθηκών στα Κομνηνά και τον Αγ. Δημήτριο, καθώς και η απουσία οργανωμένων χώρων για τη διεξαγωγή θεατρικών παραστάσεων και την προβολή κινηματογραφικών ταινιών.

Διοικητικές Δομές και Συλλογική Δράση Φορέων

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Η πλειονότητα των διοικητικών υπηρεσιών, υπηρεσιών δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης συγκεντρώνονται στην Τοπική Κοινότητα Κοζάνης, όπου καταγράφονται ένα πολεοδομικό γραφείο, ένα κατάστημα της ΔΕΗ, δύο καταστήματα του ΟΤΕ, δύο καταστήματα ΕΛΤΑ, μια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, ένα Ειρηνοδικείο, δύο Αστυνομικοί Σταθμοί, μια Πυροσβεστική, ένα Δασαρχείο, ένα Αγρονομείο, ένα γραφείο ΟΑΕΔ, δώδεκα τράπεζες, εννιά συμβολαιογραφεία, ένα υποθηκοφυλάκειο.

Οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες δεν συγκεντρώνουν διοικητικές λειτουργίες καθώς εξυπηρετούνται από το κέντρο της Κοζάνης. Οι μόνες διοικητικές υπηρεσίες που καταγράφονται είναι τα γραφεία των Τοπικών Κοινοτήτων. Εξάιρεση αποτελούν η Τοπική Κοινότητα Λευκοπηγής όπου καταγράφεται ένα κατάστημα ΟΤΕ και ένα ΕΛΤΑ (έτοιμο να λειτουργήσει), η Τοπική Κοινότητα Πετρανών όπου υπάρχει ένα τουριστικό περίπτερο, η Τοπική Κοινότητα Κοίλων όπου βρίσκεται το Εκθεσιακό Κέντρο Δυτικής Μακεδονίας, η Τοπική Κοινότητα Βατερού όπου καταγράφεται ένα κατάστημα ΕΛΤΑ το οποίο είναι έτοιμο να λειτουργήσει και η Τοπική Κοινότητα Ξηρολίμνης στο οποίο υπάρχει ένα αστυνομικό τμήμα.

Σε ολόκληρη την περιοχή της Κοζάνης διαπιστώνεται μια έντονη παρουσία και δραστηριοποίηση διαφόρων φορέων οι οποίοι ασχολούνται με πολιτιστικές, κοινωνικές και άλλες δραστηριότητες.

Ιδιαίτερα στην Τοπική Κοινότητα Κοζάνης καταγράφονται έξι χορωδίες, σύλλογοι μορφωτικοί γραμμάτων και τεχνών, σύλλογοι που ασχολούνται με τη διατήρηση της

πολιτιστικής κληρονομιάς, των παραδόσεων. Επιπλέον, δραστηριοποιούνται σύλλογοι που εκπροσωπούν περιοχές της Ελλάδας καθώς και σύλλογοι που ασχολούνται με καλλιτεχνικές και εικαστικές εκδηλώσεις. Ιδιαίτερη παρουσία έχουν οι σύλλογοι που εκπροσωπούν τις γειτονιές της Τοπικής Κοινότητας Κοζάνης, έχουν την ονομασία «Φανός» και δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο σε θέματα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων καθώς και στην οργάνωση εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια της Αποκριάς.

Στις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες υπάρχει κατά κύριο λόγο ένας μορφωτικός ή ένας πολιτιστικός σύλλογος.

Όσον αφορά στους αθλητικούς συλλόγους πέραν από συλλόγους ομάδων ποδοσφαίρου που καταγράφονται σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες δραστηριοποιούνται και σύλλογοι φυσιολατρικοί, ορειβατικοί, σκακιστικοί, σκοπευτικοί, ναυτικοί, παλαιστικοί κ.α. με έδρα την Τοπική Κοινότητα Κοζάνης.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Η Δημοτική Ενότητα Αιανής, στον τομέα της δικαιοσύνης, ανήκει λειτουργικά στο Εφετείο Κοζάνης, το Ειρηνοδικείο και το Πρωτοδικείο Κοζάνης, που έχουν έδρα την πόλη της Κοζάνης. Επίσης, όλες οι Τοπικές Ενότητες εξυπηρετούνται από το Υποθηκοφυλακείο Κοζάνης.

Επίσης, στη Δημοτική Ενότητα λειτουργεί Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) στη Δημοτική Κοινότητα Αιανής.

Στη Δημοτική Ενότητα λειτουργούν συνολικά δύο (2) Φαρμακεία, στη Δημοτική Κοινότητα Αιανής.

Στον τομέα των οικονομικών υπηρεσιών η περιοχή εξυπηρετείται από τις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και την ΔΟΥ Κοζάνης.

Στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας και προστασίας η περιοχή εξυπηρετείται από τις Περιφερειακές και Νομαρχιακές Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας ή ΠΣΕΑ και τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, την Αστυνομική Δ/ση Κοζάνης, το Αστυνομικό Τμήμα Κοζάνης, το Τμήμα Ασφάλειας Κοζάνης την τροχαία Κοζάνης.

Στον τομέα πυροπροστασίας εξυπηρετείται από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κοζάνης.

Στον τομέα των κοινωφελών υπηρεσιών στη Δημοτική Ενότητα υπάρχει κατάστημα ΟΤΕ (χώρος μηχανημάτων), καθώς και υποκατάστημα ΕΛΤΑ στην Αιανή. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται η ΔΕΗ Κοζάνης, ο ΟΤΕ Κοζάνης.

Στον τομέα των ασφαλιστικών ταμείων, οι Τοπικές Κοινότητες ανήκουν στην ευθύνη του ΙΚΑ Κοζάνης.

Στον τομέα του πολιτισμού, η περιοχή εξυπηρετείται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και τις τρεις εφορείες αρχαιοτήτων, την Λ΄ Εφορεία

Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, την 17η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και την Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων.

Στη Δημοτική Ενότητα δραστηριοποιούνται σύλλογοι που ασχολούνται με πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις. Οι σύλλογοι στεγάζονται, κυρίως, σε παλιά Δημοτικά Σχολεία ή σε αίθουσες κτιρίων πολλαπλών χρήσεων. Οι σύλλογοι αυτοί αφορούν στον Εκπολιτιστικό, Αθλητικό, Μορφωτικό Σύλλογο Χρωμίου "Η Ρωμισούνη", στον Μορφωτικό Σύλλογο Ρυμνίου, στον Αθλητικό, Μορφωτικό Σύλλογο Κερασιάς "Ο Ελιμειακός", στον Εκπολιτιστικό, Αθλητικό Σύλλογο Κτενίου, στον Σύλλογο Γυναικών Ροδιανής "Η Ωραία Ελένη", στον Πολιτιστικό, Μορφωτικό Σύλλογο Ροδιανής, στον Μορφωτικό, Αθλητικό, Πολιτιστικό Σύλλογο Αγίας Παρασκευής "Η Αγία Παρασκευή", στον "Φίλοι Μουσείου & Αρχαιοτήτων", στον Φυσιολατρικό Σύλλογο Αιανής "Περπόρια", στο Σύλλογο Γυναικών Αιανής, στον Αθλητικό Σύλλογο Αιανής "Ο Αλιάκμων", στον Εμπορικό Σύλλογο Αιανής, στον Πολιτιστικό Μορφωτικό Σύλλογο Αιανής "Η Πρόοδος".

Επιπλέον, οι επαγγελματικοί φορείς, όπως οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση του κλάδου τους.

Η περιοχή εκκλησιαστικά ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Σερβίων και Κοζάνης.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Η Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη, στον τομέα της δικαιοσύνης, ανήκει λειτουργικά στο Εφετείο Κοζάνης, το Ειρηνοδικείο και το Πρωτοδικείο Κοζάνης, που έχουν έδρα την πόλη της Κοζάνης. Επίσης, όλες οι Τοπικές Κοινότητες εξυπηρετούνται από το Υποθηκοφυλακείο Κοζάνης, ενώ η Ποντοκώμη εξυπηρετείται από το Υποθηκοφυλακείο Πτολεμαΐδας.

Επίσης, στη Δημοτική Ενότητα λειτουργεί Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) στην Τοπική Κοινότητα Ποντοκώμης.

Στην Ποντοκώμη και στο Μαυροδένδρι λειτουργεί από ένα φαρμακείο που εξυπηρετούν και τις Τοπικές Ενότητες Σιδερών και Λιβερών.

Στον τομέα των οικονομικών υπηρεσιών η περιοχή εξυπηρετείται από τις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και την ΔΟΥ Κοζάνης.

Στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας και προστασίας η περιοχή εξυπηρετείται από τις Περιφερειακές και Νομαρχιακές Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας ή ΠΣΕΑ και τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, την Αστυνομική Δ/ση Κοζάνης, την Αστυνομική Δ/ση Πτολεμαΐδας, το Αστυνομικό Τμήμα Κοζάνης (Μαυροδένδρι, Σιδερά, Λιβερά), το Αστυνομικό Τμήμα Πτολεμαΐδας (Ποντοκώμη), το Τμήμα Ασφάλειας Κοζάνης (Μαυροδένδρι, Σιδερά, Λιβερά) το τμήμα Ασφάλειας Πτολεμαΐδας (Ποντοκώμη), την τροχαία Κοζάνης (Μαυροδένδρι, Σιδερά, Λιβερά) και την τροχαία Πτολεμαΐδας (Ποντοκώμη).

Στον τομέα πυροπροστασίας εξυπηρετείται από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κοζάνης (Μαυροδένδρι και Σιδερά) και από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Πτολεμαΐδας (Ποντοκώμη και Λιβερά).

Στον τομέα του πολιτισμού, η περιοχή εξυπηρετείται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και τις τρεις εφορείες αρχαιοτήτων, την Α΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, την 17η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και την Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων.

Στις Τοπικές Κοινότητες δραστηριοποιούνται διάφοροι σύλλογοι, πολιτιστικοί, μορφωτικοί, αθλητικοί καθώς και σύλλογοι που κινητοποιούνται γύρω από οικολογικά θέματα και προστασία των πολιτών από τις δραστηριότητες της ΔΕΗ.

Επιπλέον, οι επαγγελματικοί φορείς, όπως οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση του κλάδου τους.

Στον τομέα των κοινωφελών υπηρεσιών στη Δημοτική Ενότητα υπάρχει Υποκατάστημα ΟΤΕ στην Ποντοκώμη, καθώς και υποκατάστημα ΕΛΤΑ στο Μαυροδένδρι.

Στον τομέα των ασφαλιστικών ταμείων, το Μαυροδένδρι και τα Σιδερά υπάγονται στο ΙΚΑ Κοζάνης, ενώ η Ποντοκώμη και τα Λιβερά υπάγονται στο ΙΚΑ Πτολεμαΐδας.

Η περιοχή εκκλησιαστικά ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Σερβίων και Κοζάνης.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Η Δημοτική Ενότητα Ελίμειας έχει συστήσει Δημοτική Επιχείρηση (Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού - Πολιτισμού - Αθλητισμού - Πρόνοιας και Επικοινωνίας) με στόχο την αποκέντρωση από τις λειτουργίες της Δημοτικής Ενότητας και την αρτιότερη οργάνωση και διαχείριση όλων των δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τον τουρισμό, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την επικοινωνία.

Με την κατασκευή του υδροηλεκτρικού φράγματος στον Πολύφυτο, σχηματίσθηκε η ομώνυμη τεχνητή λίμνη, τα νερά της οποίας κατέκλυσαν μεγάλες εκτάσεις γεωργικής γης. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανέλαβε την πρωτοβουλία (1987) για την σύσταση διαδημοτική επιχείρησης με μετόχους όλους τους παραλίμνιους ΟΤΑ. Η επιχείρηση αυτή (ΔΕΑΛΠ) θα αναλάμβανε να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα που προσφέρει η λίμνη (παραγωγική, τουριστική κλπ). Παρά τις θετικές προοπτικές όμως η επιχείρηση περιήλθε σε αδράνεια και δεν ανέπτυξε ουσιαστική δραστηριότητα. Σήμερα που οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για παρεμβάσεις στο λιμναίο οικοσύστημα προβάλλει επιτακτική η αναγκαιότητα δραστηριοποίησης της ΔΕΑΛΠ σε νέες βάσεις.

Στην περιοχή λειτουργεί ο «Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Κροκοπαραγωγών Κοζάνης» (Cooperative De Safran/Crocus - 50100 Kozani), η έδρα του οποίου είναι στην Τοπική Κοινότητα του Κρόκου. Ιδρύθηκε αρχικά το 1966 από παραγωγούς με την ονομασία «Ελεύθερος Συνεταιρισμός Κροκοπαραγωγών» και μετονομάστηκε το

1971. Στον Συνεταιρισμό συμμετέχουν περίπου 1500-1600 μέλη, ενώ στην καλλιέργεια του κρόκου εργάζονται περίπου 5000 άτομα. Κάθε παραγωγός έχει την υποχρέωση να παραδίδει το προϊόν στον Συνεταιρισμό για κοινή διαχείριση.

Ο Συνεταιρισμός «Αρωματικών Φυτών Κρόκου» ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2000 στη βάση της δυνατότητας καλλιέργειας αρωματικών φυτών στην περιοχή, λόγω των κατάλληλων κλιματολογικών συνθηκών αλλά και της υψηλής ακαθάριας προσόδου. Η καλλιέργεια αρωματικών φυτών στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης ξεκίνησε την τελευταία δεκαετία στην περιοχή του Κρόκου με 300 στρέμματα ρίγανη.

Σημαντικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις οργανώνει η Δημοτική Ενότητα Ελίμειας, αρκετές φορές σε συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς που δραστηριοποιούνται τόσο στην έδρα της Δημοτικής Ενότητας, όσο και στις Τοπικές Κοινότητες συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της θρησκευτικής και πολιτιστικής παράδοσης, ενώ ιδιαίτερα πολιτιστικό ρόλο «διαδραματίζει», με την ευρύτερη έννοια και ο Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Κροκοπαραγωγών με μία σειρά δημόσιων εκδηλώσεων, με επίκεντρο την παραδοσιακή μαγειρική και γαστρονομία ενώ παράλληλα έχει προβεί στην έκδοση αξιόλογων εντύπων, ημερολογίων και ειδικών εκδόσεων.

Οι σύλλογοι διοργανώνουν ετήσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως εκδηλώσεις Πρωτοχρονιάς - στολισμούς - κάλαντα, Αποκριάτικες εκδηλώσεις, Έθιμα Πρωτομαγιάς, τους «Ελιμειακούς Κύκλους» που αποτελούν πολιτιστικές, λαογραφικές και αθλητικές εκδηλώσεις, το καλοκαίρι, σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα («Ιωακείμια» στον Κρόκο, «Ζήσεια» στην Άνω Κώμη) κ.α.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στην περιοχή είναι ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κρόκου «ΙΩΑΚΕΙΜ ΛΙΟΥΛΙΑΣ», ο Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Κώμης, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μηλιάς, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καισαρείας, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κήπου, ο Ιππικός Σύλλογος Κρόκου, ο Οικολογικός Σύλλογος Άνω Κώμης.

Φορείς του αθλητικού τομέα, που παρουσιάζουν αθλητική δραστηριότητα, το Αθλητικό σωματείο με ποδοσφαιρική ομάδα της Άνω Κώμης, το Αθλητικό σωματείο με ποδοσφαιρική ομάδα του Κρόκου, τα Αθλητικά σωματεία με ομάδες καλαθοσφαίρισης του Κρόκου και Άνω Κώμης, το Αθλητικό σωματείο με ποδοσφαιρική ομάδα της Καισαρείας.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, στον τομέα της δικαιοσύνης, ανήκει λειτουργικά στο Εφετείο Κοζάνης, το Ειρηνοδικείο και το Πρωτοδικείο Κοζάνης που έχουν έδρα την πόλη της Κοζάνης. Επίσης, εξυπηρετείται από το Υποθηκοφυλακείο Κοζάνης.

Επίσης, λειτουργεί Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.), στην Τοπική Κοινότητα Ρυακίου.

Στον τομέα των οικονομικών υπηρεσιών η περιοχή εξυπηρετείται από τις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και την ΔΟΥ Κοζάνης.

Στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας και προστασίας η περιοχή εξυπηρετείται τόσο από τις Περιφερειακές και Νομαρχιακές Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας ή ΠΣΕΑ, όσο και τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, την Αστυνομική Διεύθυνση Κοζάνης, το Αστυνομικό Τμήμα Κοζάνης, το Τμήμα Ασφάλειας Κοζάνης και την Τροχαία Κοζάνης. Στον Τετράλοφο υφίσταται τοπικός Αστυνομικός Σταθμός.

Επίσης, στον ίδιο τομέα εξυπηρετείται στα ζητήματα πυροπροστασίας από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κοζάνης που εδρεύει στην πόλη της Κοζάνης.

Στον τομέα του πολιτισμού, η περιοχή εξυπηρετείται από υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, τις τρεις εφορείες αρχαιοτήτων που έχουν τομέα ευθύνης στην περιοχή. Την Α΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (που εδρεύει στην Αιανή), την 17η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (που στεγάζεται στην Κοζάνη) και την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη). Επίσης, συντονιστικά έχει συσταθεί στον ίδιο τομέα το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Δυτικής Μακεδονίας.

Ακόμη, στον ευρύτερο τομέα πολιτισμού - επιμόρφωσης εξυπηρετείται από υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (πχ. ΝΕΛΕ κ.α.) και της Περιφέρειας .

Στον τομέα των κοινωφελών υπηρεσιών, στην περιοχή δραστηριοποιούνται η ΔΕΗ Κοζάνης, ο ΟΤΕ Κοζάνης, τα ΕΛΤΑ Κοζάνης.

Στον τομέα των ασφαλιστικών ταμείων, η περιοχή ανήκει στην ευθύνη του ΙΚΑ Κοζάνης και άλλων διαφόρων επαγγελματικών ταμείων ασφάλισης που εδρεύουν στην Κοζάνη.

Στην περιοχή, στον τομέα συνεταιρισμού των αγροτών, δραστηριοποιείται η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Κοζάνης-Σερβίων στις Τοπικές Κοινότητες, εκτός από το Κλείτος που ανήκει στην Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών περιοχής Εορδαίας.

Επίσης, αρκετοί φορείς έχουν ιδρυθεί κεντρικά και παραρτήματα ή μονάδες τους δραστηριοποιούνται τοπικά (ΟΠΕΚΕΠΕ, ΕΛΓΑ, ΕΘΙΑΓΕ, ΟΓΕΕΚΑ «Δήμητρα», ΙΓΜΕ κ.α.).

Η περιοχή εκκλησιαστικά ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Σερβίων και Κοζάνης. Διοικητικά εποπτεύεται από την Αρχιερατική Περιφέρεια Δρεπάνου της Ι.Μ.Σ.Κ., μία από τις Αρχιερατικές Περιφέρειες της Μητρόπολης.

Σημαντικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις οργανώνει η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου, αρκετές φορές σε συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της θρησκευτικής και πολιτιστικής παράδοσης. Πολιτιστικοί Σύλλογοι της Δημοτικής Ενότητας αποτελούν το Σωματείο Ποντίων Μονής Βαζελώνος, ο

Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Δρεπάνου, ο Ποντιακός - Μορφωτικός Σύλλογος Κλείτου, ο Ποντιακός Σύλλογος Ακρινής, ο Ποντιακός - Μορφωτικός Σύλλογος Αγίου Δημητρίου - Ρυακίου, ο Λαογραφικός - Μορφωτικός Σύλλογος Τετραλόφου, ο Μορφωτικός Σύλλογος Πολυμύλου, ο Σύλλογος Μικρασιατών - Θρακιωτών Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου με έδρα στην Τοπική Κοινότητα Κοιλιάδας, ο Μορφωτικός Σύλλογος Κοιλιάδας, ο Μορφωτικός Σύλλογος Βοσκοχωρίου, ο Μορφωτικός - Αθλητικός Καπνοχωρίου.

Φορείς του αθλητικού τομέα, που παρουσιάζουν αθλητική δραστηριότητα είναι η Ποδοσφαιρική ομάδα της Αθλητικής Ένωσης Ελλησπόντου (Ρυάκιο), η Ποδοσφαιρική ομάδα του Ηρακλή Δρεπάνου, Ποδοσφαιρική ομάδα της Αστραπής Κλείτου, Ποδοσφαιρική ομάδα της Δάφνης Πολυμύλου, η Ποδοσφαιρική ομάδα του Φοίνικα Καπνοχωρίου, η Ποδοσφαιρική ομάδα της Απόλλωνα Ακρινής, η Ποδοσφαιρική ομάδα Νικηφόρος Κοιλιάδας, η Ομάδα Καλαθοσφαίρισης Δρεπάνου.

2.1.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

2.1.4.1 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός – Απασχόληση – Ανεργία

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, μεταξύ των δύο τελευταίων απογραφών της ΕΣΥΕ (1991, 2001) έχει αυξηθεί κατά 28,14%, καθώς από 15.291 που ήταν το 1991 ανήλθε σε 19.594 το 2001. Ιδιαίτερα θετικά αξιολογείται το γεγονός ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού, την περίοδο αυτή, υπερβαίνοντας τα αντίστοιχα ποσοστά της χώρας και συγκλίνοντας περισσότερο με τα αντίστοιχα ποσοστά άλλων αστικών Δήμων. Στο σύνολο του η Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης εξακολουθεί να υπολείπεται της χώρας.

Σχήμα 36: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (%) Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Χώρας (1991, 2001)

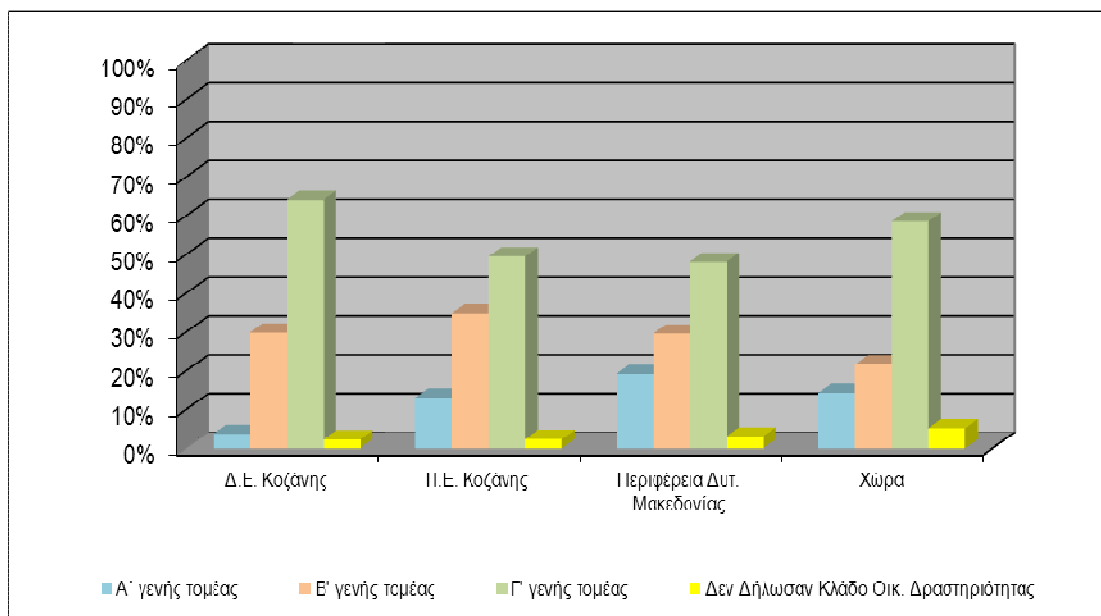
Γεωγραφική Περιοχή	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός (%)	
	1991	2001
Δημοτική Ενότητα Κοζάνης	41,81%	44,45%
Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης	39,67%	41,61%
Χώρα	43,50%	43,53%

Πηγή: ΕΣΥΕ (1991, 2001), *Ιδία Επεξεργασία*.

Ο τομέας που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης είναι ο τριτογενής τομέας (64%) και ακολουθούν ο δευτερογενής (30%) και ο πρωτογενής τομέας (4%). Αυτή η ποσοστιαία κατανομή αποκλίνει σημαντικά τόσο για τον πρωτογενή τομέα όσο και για τον τριτογενή, από την αντίστοιχη σε επίπεδο Νομού (13%, 50%), σε επίπεδο Περιφέρειας (19%, 48%) και σε επίπεδο Χώρας (14%, 59%). Η έντονη βιομηχανική δραστηριότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης απεικονίζεται στις υψηλότερες τιμές (αριθμητικά και ποσοστιαία) του δείκτη απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα. Το πολύ υψηλό ποσοστό συμβολής του τριτογενούς τομέα στη διαμόρφωση της απασχόλησης της Δημοτικής Ενότητας φανερώνει τον έντονο βαθμό αστικοποίησης και τριτογενοποίησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, φαινομένων που διαρκώς εξαπλώνονται και αναπτύσσονται με περισσότερη ένταση τα τελευταία χρόνια, μετά το 2001. Ειδικά όσον αφορά στον πρωτογενή, τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης στον τομέα οφείλονται στην περιθωριακή του θέση για τους κατοίκους της πόλης της Κοζάνης, η πληθυσμιακή βαρύτητα της οποίας είναι βαρύνουσα σε επίπεδο της Δημοτικής Ενότητας. Αντιθέτως, σε αρκετές Τοπικές Κοινότητες της περιοχής

αποτελεί σημαντική δραστηριότητα, στην οποία απασχολείται η πλειοψηφία των εργαζομένων. Πολύ υψηλά ποσοστά απασχόλησης, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, παρατηρούνται και στον δευτερογενή τομέα, με την Τοπική Κοινότητα Εξοχής να συγκεντρώνει αριθμό απασχολούμενων στο δευτερογενή σημαντικά υψηλότερο από τους υπόλοιπους κλάδους (66%).

Σχήμα 37: Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ για την κλαδική διάρθρωση των απασχολούμενων στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης, που αφορούν στο έτος 1991, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει μόνο ένας κλάδος που να υπερέχει των υπολοίπων. Αναλυτικότερα, το μεγαλύτερο ποσοστό (13,5%) ήτοι 2.067 άτομα, απασχολούνταν στον κλάδο «Εμπόριο και επισκευές» και ακολουθούσε με μικρή διαφορά ο πολύ σημαντικός για την περιοχή κλάδος «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού» (1.774 ή 11,6%). Στον κλάδο «Δημόσια Διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική ασφάλιση» είχαν βρει απασχόληση 1.392 άτομα ή το 9,1% του εργατικού δυναμικού, κατατάσσοντας τον στην τρίτη θέση από πλευράς απασχόλησης. Ακολουθούσαν ο κλάδος «Μεταποιητικές βιομηχανίες» (8,7%) και ο κλάδος «Εκπαίδευση» (7,3%).

Με την πάροδο μιας δεκαετίας η κατανομή της απασχόλησης ανά κλάδο δεν άλλαξε σημαντικά. Συγκεκριμένα, το 2001 η απασχόληση στον κλάδο «Εμπόριο και επισκευές» ενισχύθηκε περαιτέρω κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες με το ποσοστό του να ανέρχεται σε 15,9% ενώ στους κλάδους «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού» και «Μεταποιητικές βιομηχανίες» μειώθηκε κατά 2,5 και 2,1 ποσοστιαίες μονάδες και τα ποσοστά ανήλθαν σε 9,1% και 6,6% αντίστοιχα. Μικρή αύξηση της απασχόλησης σημειώθηκε στους άλλους δύο σημαντικούς κλάδους, δηλαδή της «Δημόσιας διοίκησης και άμυνας, υποχρεωτικής ασφάλισης» και της «Εκπαίδευσης».

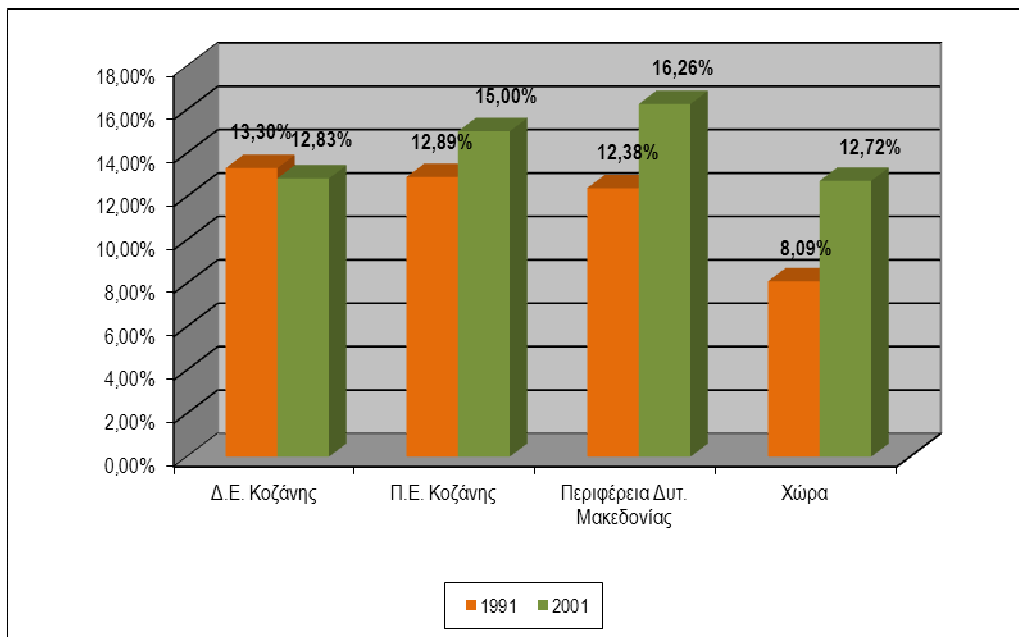
Η κλαδική διάρθρωση των απασχολούμενων της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης συνολικά, για το έτος 2001, δεν διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της χώρας, εκτός από την περίπτωση του κλάδου «Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία και αλιεία», ο οποίος είναι ιδιαίτερα σημαντικός σε επίπεδο Περιφέρειας.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης καταγράφεται το 2,5% του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας με αποτέλεσμα ο Νομός να κατατάσσεται 6^{ος} σε πανελλαδικό επίπεδο. Ωστόσο, για την περίοδο 1991-2001, το ποσοστό ανεργίας της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης δεν ακολουθεί την ίδια τάση, σε σύγκριση με τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται. Το ποσοστό ανεργίας στη Δημοτική Ενότητα Κοζάνης για την περίοδο 1991-2001, σημείωσε μικρή μείωση, σύμφωνα με τα στοιχεία των απογραφών της ΕΣΥΕ (1991, 2001), αφού από 13,30% μειώθηκε σε 12,83%. Αντίθετα, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης (1991: 12,89%, 2001: 15%), στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (1991: 12,38%, 2001: 16,26%) και στη χώρα (1991: 8,09%, 2001: 12,72%) η ανεργία αυξήθηκε αισθητά.

Όσον αφορά στην διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας ανά Τοπική Κοινότητα, παρατηρείται ότι στις δώδεκα (12) από τις συνολικά δεκαεννέα (19) Τοπικές Κοινότητες το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε. Οι μοναδικές Τοπικές Κοινότητες στις οποίες αυξήθηκε η ανεργία είναι η Τ.Κ. Βατερού, η Τ.Κ. Καλαμιάς, η Τ.Κ.

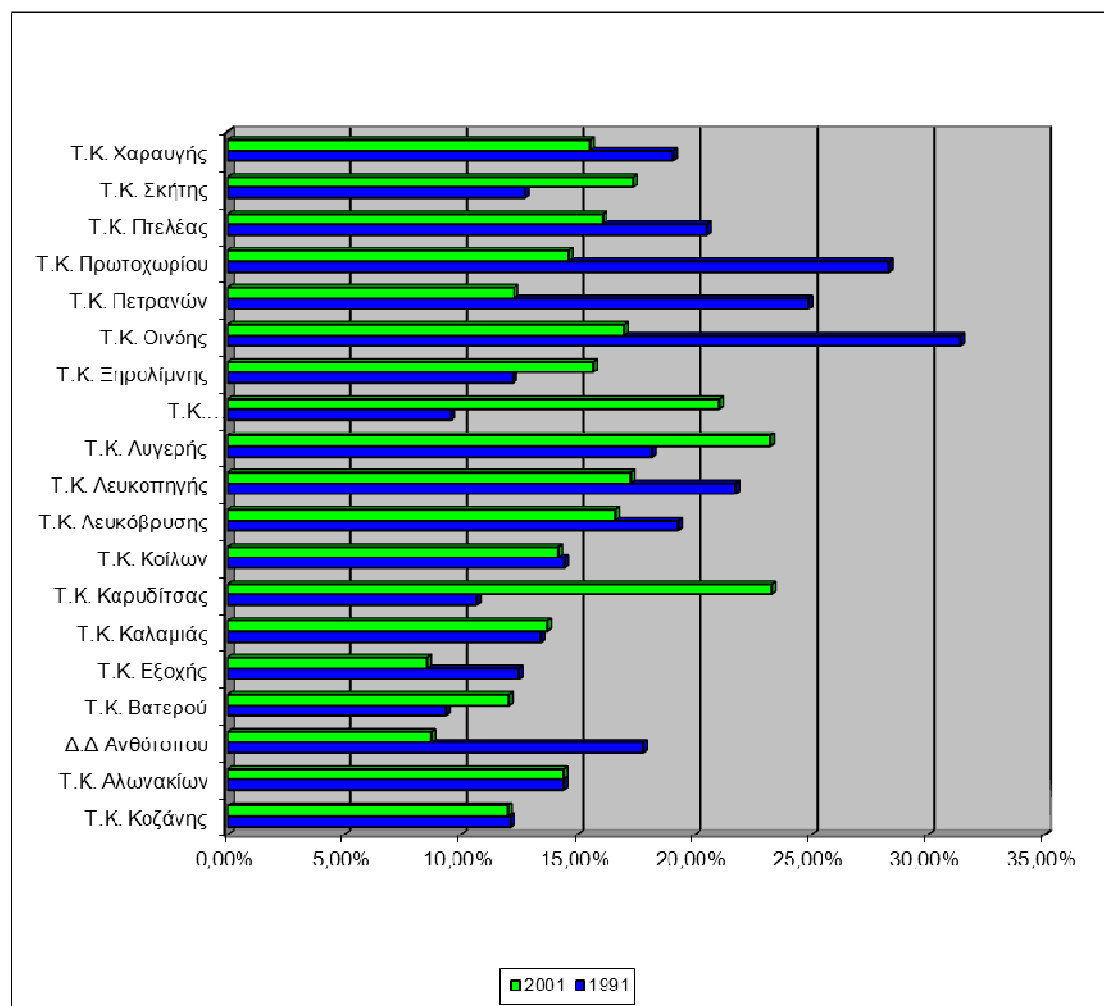
Καρυδίτσας, η Τ.Κ. Λυγερής, η Τ.Κ. Μεταμόρφωσης, η Τ.Κ. Ξηρολίμνης και η Τ.Κ. Σκήτης. Οι Τοπικές Κοινότητες με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας είναι η Τ.Κ. Καρυδίτσας (23,31%), η Τ.Κ. Λυγερής (23,26%) και η Τ.Κ. Μεταμορφώσεως (21,05%).

Σχήμα 38: Εξέλιξη ανεργίας Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, Χώρας

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 1991-2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχήμα 39: Διαχρονική εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ (1991, 2001), Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιανής, βάσει της τελευταίας απογραφής της ΕΣΥΕ (2001) ανέρχεται σε 1.378 άτομα, αποτελώντας το 41,2% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής, ποσοστό το οποίο συγκλίνει με το αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της Χώρας (41,61%, 42,6% και 43,53% αντίστοιχα).

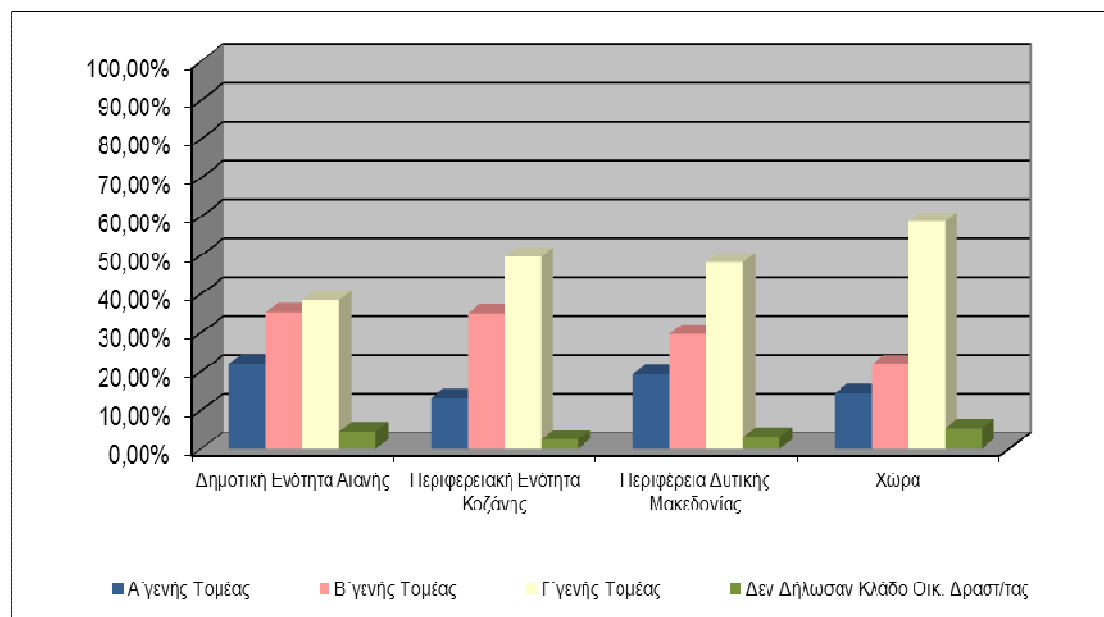
Όσον αφορά στη διάρθρωση της απασχόλησης, το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα παραγωγής (38,29%) και ακολούθως στον δευτερογενή (35,18%) και πρωτογενή τομέα (22,01%). Η ποσοστιαία κατανομή συγκλίνει με αυτήν της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της Χώρας με το ποσοστό απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα της Δημοτικής Ενότητας να είναι μικρότερο από των άλλων

γεωγραφικών περιοχών και το ποσοστό απασχολουμένων στον δευτερογενή και πρωτογενή τομέα να είναι υψηλότερο.

Το πολύ υψηλό ποσοστό συμβολής του τριτογενούς τομέα στη διαμόρφωση της απασχόλησης της Δημοτικής Ενότητας φανερώνει τον έντονο βαθμό αστικοποίησης και τριτογενοποίησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, φαινομένων που διαρκώς εξαπλώνονται και αναπτύσσονται με περισσότερη ένταση τα τελευταία χρόνια, μετά το 2001.

Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων, οι Τοπικές Κοινότητες Αιανής, Κερασείας και Ροδιανής παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση απασχολουμένων στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολουμένων στις Τοπικές Κοινότητες Κτενίου, Ρυμνίου και Χρωμίου παρατηρείται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, ενώ για την Τοπική Κοινότητα Αγ. Παρασκευής στον δευτερογενή τομέα παραγωγής.

Σχήμα 40: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Αιανής, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)

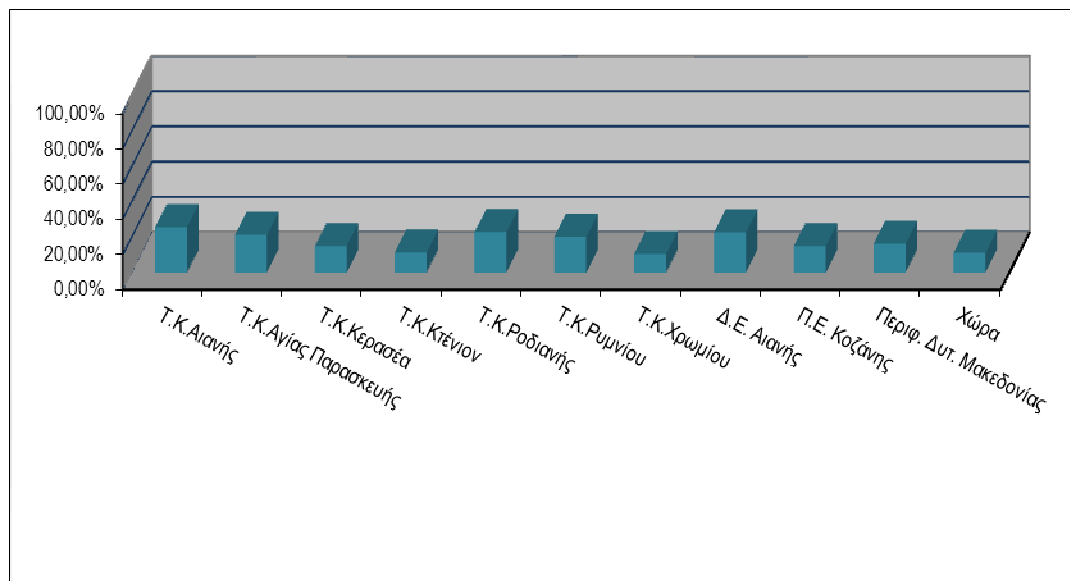

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Το ποσοστό ανεργίας στη Δημοτική Ενότητα Αιανής, βάσει των στοιχείων της απογραφής του 2001 της ΕΣΥΕ, ανέρχεται σε 22,86%, ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό και μάλιστα πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ευρύτερων γεωγραφικών ενοτήτων στις οποίες εντάσσεται η περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας για την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης ανήλθε σε 14,99%, για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σε 16,26% και για τη Χώρα σε 11,1%.

Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας το εμφανίζει η Δημοτική Κοινότητα Αιανής (25,65%), η Τοπική Κοινότητα Αγ. Παρασκευής (21,43%) και η Τοπική Κοινότητα Ρυμνίου (20,34%).

Σχήμα 41: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Αιανής, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

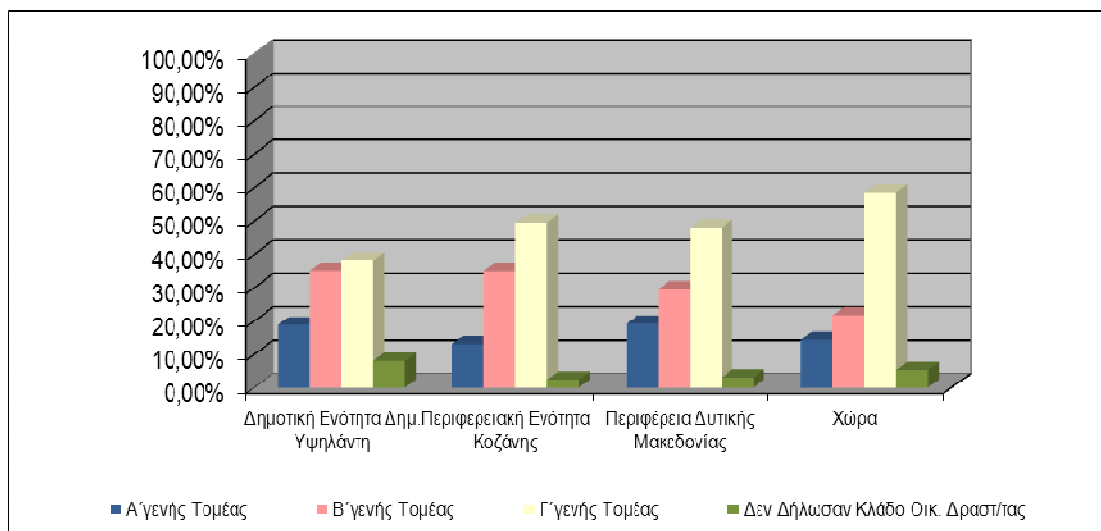
Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ το 2001 ανέρχεται σε 1.046 άτομα και αποτελεί το 40,78% του συνολικού πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας, ενώ για την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι αντίστοιχα 41,61% και 42,58%. Συγκρίνοντας αυτά τα ποσοστά με το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας (46,80%), παρατηρείται ένα διαρθρωτικό πρόβλημα της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων της Δημοτικής Ενότητας συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα παραγωγής (38,18%), ενώ εξίσου σημαντικό είναι και το ποσοστό των απασχολούμενων του δευτερογενή τομέα παραγωγής το οποίο ανέρχεται σε 34,93%. Μικρότερο ποσοστό απασχόλησης αφορά στον πρωτογενή τομέα (18,85%).

Στις Τοπικές Κοινότητες Λιβερών και Ποντοκώμης, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του απασχολούμενου πληθυσμού εργάζεται σε κάποιον από τους κλάδους του δευτερογενή τομέα παραγωγής, αφού τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται σε 45,83% και 46,61%. Η μοναδική Τοπική Κοινότητα η οποία έχει περισσότερο αγροτικό

χαρακτήρα είναι αυτή των Σιδερών, ενώ η απασχόληση στην Τοπική Κοινότητα Μαυροδενδρίου είναι προσανατολισμένη προς τον τομέα των υπηρεσιών (40,44%).

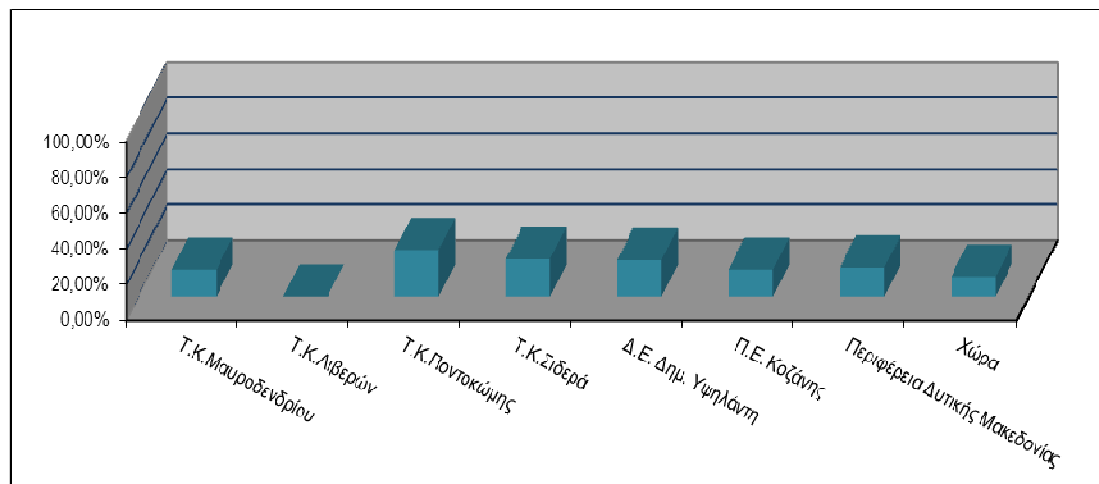
Σχήμα 42: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, *Ιδία Επεξεργασία*

Το ποσοστό ανεργίας στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή (2001) ανέρχεται σε 20,36%, ποσοστό πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (14,99%), της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (16,26%) και της Χώρας (11,1%). Μεταξύ των Τοπικών Κοινοτήτων, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνει η Τοπική Κοινότητα Ποντοκώμης (26,104%). Το ποσοστό ανεργίας της Τοπικής Κοινότητας Σιδερών ανέρχεται σε 21,01% και του Μαυροδενδρίου σε 15,06%. Κατά την απογραφή του 2001 δεν υπήρχαν άνεργοι στην Τοπική Κοινότητα Λιβερών.

Σχήμα 43: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Δημητρίου Υψηλάντη, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

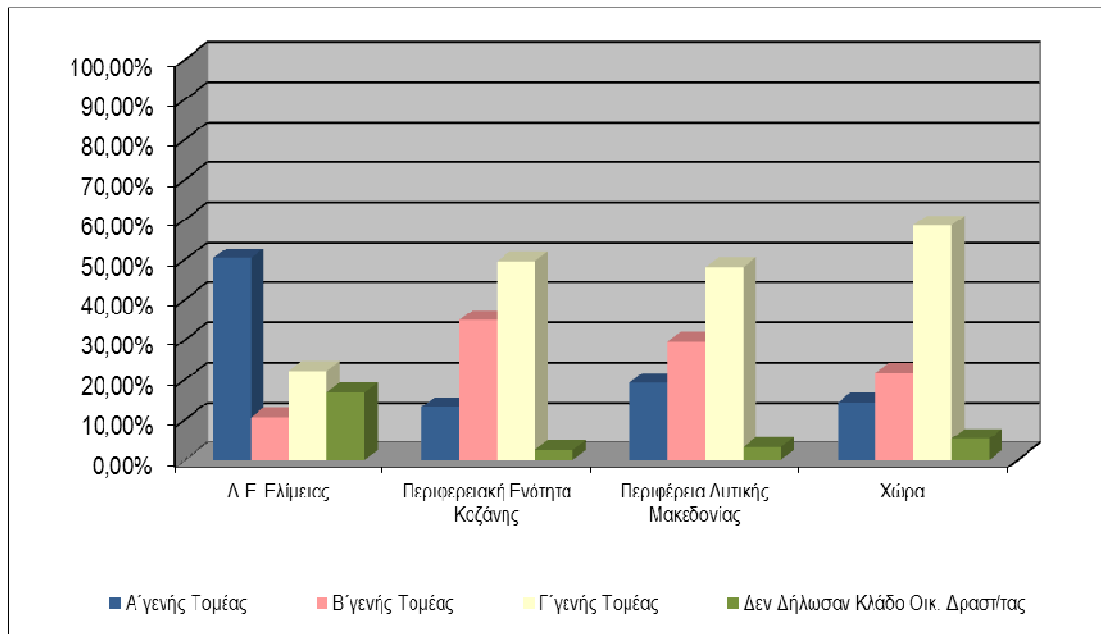
Βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΣΥΕ το 2001, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας ανέρχεται σε 2.451 άτομα, που αντιπροσωπεύει το 38,8% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής, ποσοστό που χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα χαμηλό. Παρόλ' αυτά, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού συγκλίνει με το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (37,07%) και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (28,14%), ενώ υπολείπεται της χώρας (42,21%).

Όσον αφορά στη διάρθρωση της απασχόλησης της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, το σύνολο των Τοπικών Κοινοτήτων συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, γεγονός το οποίο υποδηλώνει τον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής.

Το 50,36% των απασχολούμενων της Δημοτικής Ενότητας εργάζονται στους διάφορους κλάδους του πρωτογενή τομέα, το 22,23% σε κλάδους του τριτογενή τομέα και τέλος το 10,54% στον δευτερογενή τομέα παραγωγής. Εν γένει το ποσοστό απασχολούμενων όλων των Τοπικών Κοινοτήτων ανέρχεται στο 50% περίπου, ενώ τα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ του δευτερογενή και τριτογενή τομέα διαφοροποιούνται στις διάφορες Τοπικές Κοινότητες.

Η τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη των ευρύτερων γεωγραφικών περιοχών στις οποίες εντάσσεται η Δημοτική Ενότητα.

Σχήμα 44: Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)

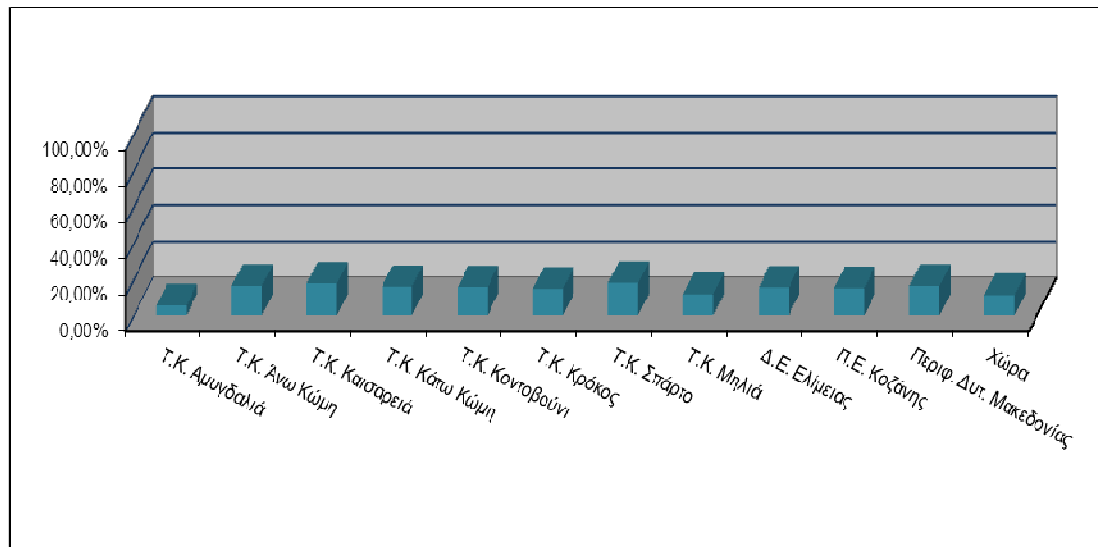

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Το ποσοστό ανεργίας στη Δημοτική Ενότητα Ελίμειας, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή (2001) ανέρχεται σε 15,42%, ποσοστό πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο της Χώρας (11,1%), ανάλογο όμως με της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (14,99%) και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (16,26%).

Το ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα (15-17%), με εξαίρεση την Τοπική Κοινότητα Αμυγδαλιάς για την οποία το ποσοστό ανέρχεται σε 5,41%

Σχήμα 45: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001)

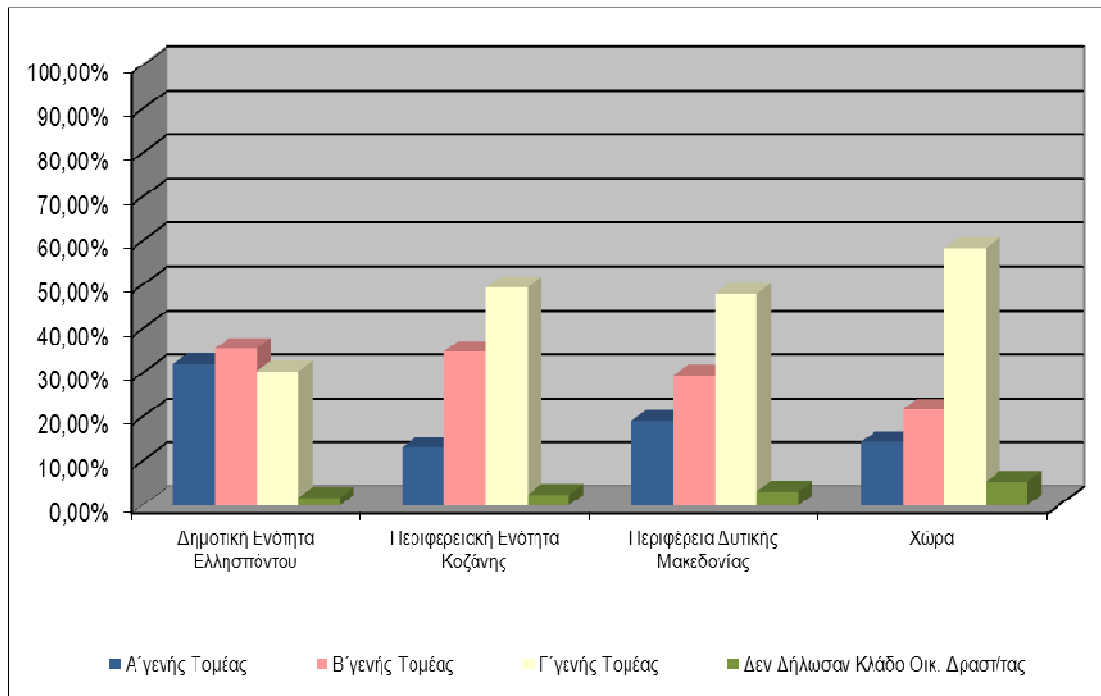
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Βάσει των στοιχείων της απογραφής 2001 της ΕΣΥΕ, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου ανέρχεται σε 2.667 άτομα, που αντιπροσωπεύει το 39,63% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής και είναι ανάλογο του αντίστοιχου ποσοστού των ευρύτερων γεωγραφικών περιοχών στις οποίες εντάσσεται η Δημοτική Ενότητα.

Η διάρθρωση της απασχόλησης στη Δημοτική Ενότητα παρουσιάζει μια ομοιομορφία ως προς την κατανομή της μεταξύ των τριών τομέων της οικονομίας, αφού το ποσοστό των απασχολούμενων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα για τον πρωτογενή (32,16%), δευτερογενή (35,64%) και τριτογενή τομέα παραγωγής (30,48%). Πάντως, η κυρίαρχη απασχόληση της περιοχής αφορά στους κλάδους του δευτερογενή τομέα. Σημαντικές διαφορές υπάρχουν στη διάρθρωση της τοπικής απασχόλησης τις ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές στις οποίες εντάσσεται η περιοχή.

Σχήμα 46: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά οικονομικό τομέα παραγωγής Δημοτικής Ενότητας Ελίμειας, Περιφερειακής Ενότητας Ελλησπόντου, Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας και Χώρας (2001)

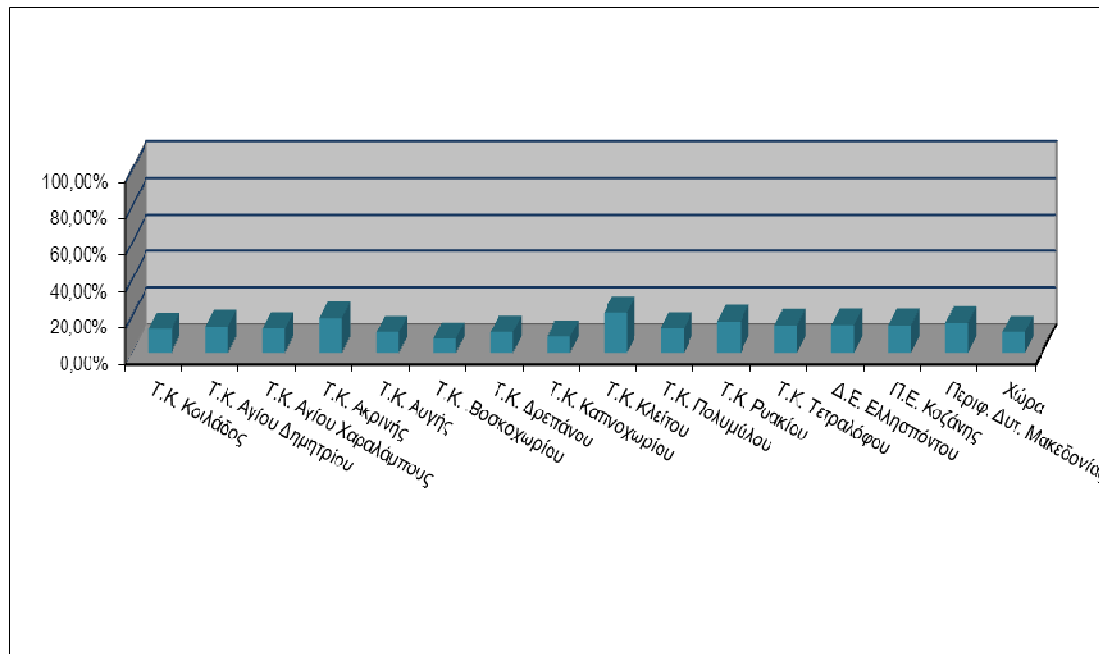

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

Το ποσοστό ανεργίας στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου ανέρχεται σε 15,11%, βάσει της απογραφής του 2001. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (14,99%), της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (16,26%) και της Χώρας (11,1%).

Ως προς τις Τοπικές Κοινότητες, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνει η Τοπική Κοινότητα Κλείτους (21,89%) και το μικρότερο η Τοπική Κοινότητα Βοσκοχωρίου (7,55%). Ο μέσος όρος του ποσοστού ανεργίας στις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες είναι 13% περίπου.

Σχήμα 47: Ποσοστό ανεργίας στις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου, στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στη Χώρα (2001)

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001, Ιδία Επεξεργασία

2.1.4.2 Παραγωγικές Δραστηριότητες

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης

Η περαιτέρω επεξεργασία των οικονομικών στοιχείων του Δήμου Κοζάνης, με τη χρήση της μεθόδου των Συντελεστών Χωροθέτησης και της Βασικής Απασχόλησης καταδεικνύει την παραγωγική διάρθρωση και τους δυναμικούς και μη τομείς και επιμέρους κλάδους της περιοχής. Η παράλληλη χρήση της ανάλυσης Μετακίνησης - Συμμετοχής επιχειρεί να επισημάνει ορισμένες από τις παραμέτρους που επιδρούν στην απόδοση των τομέων και κλάδων της περιοχής.

Βάσει της εφαρμογής της ανωτέρω μεθόδου προκύπτει ότι η πόλη της Κοζάνης αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό αστικό κέντρο σε Περιφερειακό επίπεδο, όσον αφορά στις διοικητικές υπηρεσίες και στην παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας. Σχετικά με την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης ο ρόλος της είναι εθνικού χαρακτήρα, λόγω της λειτουργίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εκτιμάται ότι ποσοστό 37% των απασχολουμένων στην εκπαίδευση (ΕΣΥΕ, 2001) απασχολείται σε δραστηριότητες εθνικής σημασίας. Παράλληλα, η εκπαίδευση είναι ο μόνος από τους προαναφερθέντες κλάδους, στον οποίο ο ρόλος της Κοζάνης ενισχύεται διαχρονικά σε εθνικό επίπεδο (ΕΣΥΕ, 1991 και 2001). Αντιθέτως, τόσο ο κλάδος των διοικητικών υπηρεσιών, όσο και των υπηρεσιών υγείας, εμφανίζονται με μειούμενη σημασία σε Περιφερειακό, πόσο μάλλον σε εθνικό επίπεδο. Η

ενίσχυση της σημασίας του κλάδου της εκπαίδευσης συνεπάγεται την σταδιακή αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων των κατοίκων, την αναζήτηση περισσότερο εξατομικευμένων και ποιοτικότερων υπηρεσιών σε τομείς ψυχαγωγίας, αναψυχής και πολιτισμού.

Η Κοζάνη αποτελεί ενεργειακό κέντρο, σε Περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο, καθώς προκύπτει σημαντική εξειδίκευση του Δήμου σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τη ΔΕΗ. Υπολογίζεται ότι από τους 1.774 εργαζόμενους στον κλάδο «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού», οι 1.527, ποσοστό 86%, απασχολούνται προκειμένου να καλύψουν ανάγκες της χώρας. Πολύ σημαντική είναι και η συμβολή του κλάδου «Ορυχεία και λατομεία» του πρωτογενούς για την τοπική και την εθνική οικονομία, καθώς από τους 806 απασχολούμενους το 2001 (ΕΣΥΕ), οι 757, ποσοστό 94%, απασχολούνταν για την κάλυψη εθνικών αναγκών. Την περίοδο 1991 - 2001, ο ρόλος του Δήμου ως ενεργειακού κέντρου ενισχύθηκε σημαντικά, ενώ μια σειρά κλάδοι αποδυναμώθηκαν. Η βαρύτητα των κλάδων που είναι συνυφασμένοι με τη λειτουργία της ΔΕΗ, σε συνδυασμό με το σταδιακό περιορισμό των προσλήψεων από την εταιρία έκτοτε, θεωρείται ότι έχει συμβάλλει στη διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα.

Η υψηλή εξειδίκευση της περιοχής του Δήμου Κοζάνης στον κλάδο «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού» έχει αντισταθμίσει τη σημαντική υποχώρηση του τριτογενή τομέα την περίοδο 1991-2001. Ο Συντελεστής Χωροθέτησης των κλάδων του τριτογενή και η Βασική Απασχόληση εμφανίζονται να υποχωρούν διαχρονικά, αν και ο Δήμος εξακολουθεί να διατηρεί τη σημασία του ως κέντρο εμπορίου και παροχής υπηρεσιών, σε εθνικό και ιδίως σε Περιφερειακό επίπεδο. Σε ορισμένους κλάδους, όπως τα ξενοδοχεία και εστιατόρια, η κάμψη της σχετικής σημασίας του Δήμου υπήρξε ακόμη πιο σημαντική, με αποτέλεσμα να υπολείπεται πλέον, τόσο των Περιφερειακών, όσο και των εθνικών μεγεθών. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη μικρή τιμή εθνικής επίδρασης και την υψηλή τιμή κλαδικής επίδρασης καταδεικνύει τα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά του κλάδου (π.χ. σύνδεση της λειτουργίας των ξενοδοχείων με την επιχειρηματική κίνηση της πόλης) και τη διαφοροποίηση του από το κλασικό υπόδειγμα τουριστικής ανάπτυξης της υπόλοιπης χώρας, το οποίο ωστόσο αποδεικνύεται δυναμικότερο. Ανάλογα, εμφανίζεται να μειώνεται διαχρονικά η σημασία του Δήμου στον κλάδο των μεταφορών.

Η θέση του Δήμου στον κλάδο της μεταποίησης παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Με τη χρήση της ανάλυσης Μετατόπισης-Συμμετοχής προκύπτει ότι η αρνητική επίδοση του Δήμου στη μεταποίηση οφείλεται, πρωτίστως, στον δεύτερο παράγοντα, δηλαδή στο μίγμα των επιχειρήσεων της περιοχής. Επίσης, χαρακτηριστικό της μεταποιητικής δραστηριότητας είναι η χειρότερη επίδοση των επιχειρήσεων της περιοχής του Δήμου, συγκριτικά με τις αντίστοιχες επιχειρήσεις της υπόλοιπης χώρας, αν και η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για τους λόγους που οι επιχειρήσεις της περιοχής υστερούν προϋποθέτει τη δυνατότητα πρόσβασης σε

αναλυτικότερα στοιχεία. Γεγονός παραμένει ότι την περίοδο 1991-2001 υπήρξε σημαντική μείωση της βιομηχανικής απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου, απόρροια και του κλεισίματος των ΑΕΒΑΛ, ΜΑΒΕ και ΕΛΣΙ, η οποία μερικώς μόνον αντισταθμίστηκε από τις υπόλοιπες και τις νέες επιχειρήσεις. Από την άλλη, ο κλάδος των κατασκευών, από τους σημαντικότερους όσον αφορά στο τζίρο του για την περιοχή, ενισχύθηκε σε σχέση με το εθνικό επίπεδο, όχι όμως και σε σχέση με το Περιφερειακό.

Όσον αφορά στη «Γεωργία - κτηνοτροφία - θήρα και δασοκομία, αλιεία», ο ήδη περιορισμένος ρόλος της στην παραγωγική δομή του Δήμου τείνει να μειώνεται με αργό, αλλά σταθερό ρυθμό. Ο κλάδος αντιμετωπίζει σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες και δεν θεωρείται ανταγωνιστικός, τόσο σε τοπικό (νομαρχιακό), όσο και σε εθνικό επίπεδο. Στοιχεία όπως το ποσοστό της αρδευόμενης γης και η μέση έκταση ανά εκμετάλλευση για το Δήμο Κοζάνης καταδεικνύουν μια υστέρηση σε σχέση με τον υπόλοιπο Νομό.

Δημοτική Ενότητα Αιανής

Η Δημοτική Ενότητα Αιανής είναι αγροτική περιοχή με μεγάλη δραστηριότητα στους τομείς της φυτικής και ζωικής παραγωγής (εμπορία νωπών κρεάτων και παραγωγή τυροκομικών ειδών) που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για τον μόνιμο αγροτικό πληθυσμό.

Σημαντική πηγή εσόδων αποτελεί ο τομέας της παροχής υπηρεσιών στο χώρο της διατροφής, της διασκέδασης και της κατασκευής. Επίσης, κάποιος αριθμός ατόμων απασχολείται κατά καιρούς, στο Μουσείο Αιανής, στις εκσκαφές ή άλλες εργασίες.

Ωστόσο η εξάρτηση της απασχόλησης από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της περιοχής είναι μεγάλη, καθώς ένα σημαντικό μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού εργάζεται εκτός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας. Οι εργαζόμενοι αυτοί απασχολούνται, κατά κύριο λόγο, στα εργοστάσια της ΔΕΗ, ενώ λιγότεροι απασχολούνται σε υπηρεσίες, καθώς και σε οικοδομικές εργασίες.

Η γεωργική και η κτηνοτροφική δραστηριότητα τείνει να μειώνεται χρόνο με τον χρόνο. Όσον αφορά την γεωργία, οι καλλιέργειες που κυριαρχούν στην περιοχή μελέτης, είναι τα σιτηρά, το μαλακό σιτάρι, το κριθάρι, το καλαμπόκι. Την περίοδο 1965 -1970 η απαλλοτρίωση εύφορων γεωργικών εκτάσεων από την ΔΕΗ για τη δημιουργία της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου, ιδιαίτερα στους παραλίμνιους οικισμούς (Ρύμνιο, κλπ), οδήγησε στην μείωση της ενασχόλησης με τη γεωργία, μια και μειώθηκαν οι γεωργικές εκτάσεις προς εκμετάλλευση.

Το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής γεωργικής γης καταλαμβάνουν τα χειμερινά σιτηρά και κυρίως το σκληρό σιτάρι, ενώ οι άλλοι κλάδοι είναι περιορισμένης έκτασης. Η έλλειψη αρδευόμενων εκτάσεων έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη δυναμικών καλλιεργειών, ενώ καθιστά κυρίαρχη την καλλιέργεια σιτηρών. Η

πολυτεμαχισμένη και μικρή σε μέγεθος έκταση ανά εκμετάλλευση, είναι τέτοια που καθιστά την αποκλειστική ενασχόληση με την γεωργία μη ανταγωνιστική. Άλλες καλλιέργειες που απαντώνται στην περιοχή και αποτελούν μικρότερη πηγή εισοδήματος είναι το μαλακό σιτάρι, το κριθάρι, ο καπνός, η σίκαλη κ.α. Γενικά, οι αποδόσεις όλων των καλλιεργειών είναι σχετικά χαμηλές, ενώ η μονοκαλλιέργεια των σιτηρών έχει οδηγήσει την παραγωγικότητα των χωραφιών σε χαμηλά επίπεδα, ενώ ταυτόχρονα προκαλείται υποβάθμιση της γονιμότητας των εδαφών.

Η κτηνοτροφία στην περιοχή αποτελεί μια σημαντική πηγή εισοδήματος. Η κτηνοτροφική παραγωγή και ιδιαίτερα η αιγοπροβατοτροφία, ευνοείται από τις κατάλληλες συνθήκες της ορεινής ζώνης, από την ύπαρξη βοσκοτόπων και από την παραδοσιακή ενασχόληση των κατοίκων με την κτηνοτροφία. Παρόλα αυτά, μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι οι σταβλισμένες δυναμικές εκτροφές απαιτούν ιδιοπαραγωγή κτηνοτροφών, που με τις σημερινές ξηρικές συνθήκες παραγωγής στην περιοχή, δεν μπορούν να ικανοποιήσουν τέτοιες ανάγκες και έτσι η κτηνοτροφία δεν αναπτύσσεται στον βαθμό που θα μπορούσε. Η κτηνοτροφία λαμβάνει χώρα, σε μεγαλύτερο βαθμό, στην Αιανή και στο Χρώμιο, συγκριτικά με τους άλλους οικισμούς. Σύμφωνα με την απογραφή Γεωργία - Κτηνοτροφίας (1999/2000, ΕΣΥΕ), η Δημοτική Ενότητα Αιανής συγκέντρωνε ποσοστό 17,26% των κεφαλών αιγοπροβάτων του συνόλου της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, ενώ στο υπόλοιπο ζωικό κεφάλαιο τα αντίστοιχα ποσοστά είναι κατά πολύ μικρότερα.

Το εμπόριο στους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας περιορίζεται σε είδη πρώτης ανάγκης. Δεν υπάρχουν οργανωμένες βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ζώνες, ούτε μεταποιητικές επιχειρήσεις που να απασχολούν σημαντικό αριθμό εργαζομένων.

Η έλλειψη σημαντικού αριθμού βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων σε συνδυασμό με την απουσία λειτουργιών που θα ευνοούσαν την ανάπτυξη του κλάδου των υπηρεσιών, ελαχιστοποιεί τα ποσοστά της απασχόλησης στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Οι βιομηχανικοί υπάλληλοι εργάζονται, κατά κύριο λόγο, στα εργοστάσια και στα ορυχεία της ΔΕΗ που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Κάποιες βιοτεχνικές μονάδες παραγωγής και επεξεργασίας γιαουρτιών υπάρχουν διάσπαρτες σε κάποια από στις Τοπικές Κοινότητες, όπως στο Χρώμιο και στην Αιανή. Επίσης, κάποια διάσπαρτα συνεργεία και μονάδες επισκευής, υπάρχουν, κυρίως, στις Τοπικές Κοινότητες Αγ. Παρασκευής και Αιανής. Στα δυτικά του οικισμού της Ροδιανής, στις υπώρειες του όρους Βούρινου υπάρχουν σημαντικά κοιτάσματα χρωμίτη. Η αποκλειστική έρευνα και εκμετάλλευση των μεταλλείων χρωμίου άνηκε στην εταιρεία «ΑΕΕΜΒΝ - Μεταλλεία Ροδιανής» (πρώην Σκαλιστήρη). Τα μεταλλεία αυτά σήμερα είναι ανενεργά.

Η Αιανή, ως η μεγαλύτερη Τοπική Κοινότητα και το κέντρο της Δημοτικής Ενότητας, συγκεντρώνει τα περισσότερα εμπορικά καταστήματα και κέντρα αναψυχής (ψησταριές και καφετέριες). Την Αιανή επισκέπτονται για αναψυχή, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, τόσο κάτοικοι της Κοζάνης, όσο και κάτοικοι από άλλα

γειτονικά Τοπικά Διαμερίσματα και γενικότερα από την ευρύτερη περιοχή. Το γεγονός ότι η Αιανή δεν καλύπτει πλήρως όλες τις ανάγκες των κατοίκων και σε συνδυασμό με την κοντινή απόσταση του δήμου από το αστικό κέντρο της Κοζάνης, επέδρασε ανασταλτικά στην ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα.

Εκτός από κάποια καταστήματα που παρέχουν είδη πρώτης ανάγκης, ο μεγαλύτερος όγκος των υπηρεσιών παροχής υπηρεσιών και των εμπορικών καταστημάτων, από όπου εξυπηρετούνται οι οικισμοί του δήμου, βρίσκονται στην πόλη της Κοζάνης.

Όσον αφορά τους ξενώνες, υπάρχει μία ξενοδοχειακή μονάδα στην Αιανή, η οποία χρηματοδοτήθηκε από τον Τοπικό Πόρο ανάπτυξης Ν. Κοζάνης. Η μονάδα είναι Γ΄ κατηγορίας και έχει 30 κλίνες, περίπου. Επίσης, υπάρχουν ξενώνες έξω από το Χρώμιο, στο Μουσείο του Μακεδονικού Αγώνα, που όμως δεν λειτουργούν, λόγω ιδιοκτησιακών προβλημάτων. Γενικά, στην περιοχή υπάρχει τουριστική δραστηριότητα καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου, κυρίως, λόγω της ύπαρξης του αρχαιολογικού μουσείου και των αρχαιολογικών χώρων στην περιοχή. Η τουριστική δραστηριότητα αυξάνεται την περίοδο από τον Μάιο ως τον Σεπτέμβριο, ενώ τους μήνες Μάιο και Ιούνιο της περιοχή επισκέπτονται πολλά σχολεία από όλη την Ελλάδα.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς δραστηριότητας των κατοίκων, που μαζί με την απασχόληση και το εισόδημα από τις δραστηριότητες της ΔΕΗ αποτελούν τις κύριες πηγές εισοδήματος και απασχόλησης για τους κατοίκους της περιοχής.

Το ορεινό ανάγλυφο που χαρακτηρίζει ολόκληρη την περιοχή προσδιορίζει και τις δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα. Η μικρή σε έκταση γεωργική γη, σε συνδυασμό με την μικρή παραγωγικότητα της, προσανατολίζουν την παραγωγή προς την καλλιέργεια σιτηρών. Στις περιοχές που μπορούν να αρδευτούν, καλλιεργούνται κυρίως ζαχαρότευτλα, κτηνοτροφές (μηδική, καλαμπόκι) και ελάχιστες πατάτες. Στις υπόλοιπες εκτάσεις, που βρίσκονται κυρίως στις υπώρειες του Ασκίου όρους, καλλιεργούνται τα χειμερινά σιτηρά, με κύριο το σκληρό σιτάρι.

Οι περιορισμοί που θέτει ο κάθε χώρος καθορίζει και τον προσανατολισμό των αγροτών. Έτσι, στην περιοχή το ανάγλυφο, η μειωμένη γονιμότητα του εδάφους, η έλλειψη νερού για άρδευση, οδήγησαν την φυτική παραγωγή σε μονομερή προσανατολισμό, με κατεύθυνση τα σιτηρά. Η βιολογική καλλιέργεια δεν έχει αναπτυχθεί εξαιτίας της επιφυλακτικότητας των αγροτών, λόγω της αυξημένης ρύπανσης των εδαφών και γενικότερα υποβάθμισης του περιβάλλοντος από τη δραστηριότητα της ΔΕΗ. Ζητούμενο και αποτελεί η διερεύνηση δυνατοτήτων αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, σε συνδυασμό με την εξεύρεση υδάτινων πόρων.

Η ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων (38,97%) ευνοεί την κτηνοτροφική δραστηριότητα και μάλιστα τις ποιμενικές - εκτατικές μορφές, όπως η

αιγοπροβατοτροφία και η αγελαδοτροφία ελευθέρως βοσκής. Στην Τοπική Κοινότητα Σιδερών είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο μέρος του ζωικού κεφαλαίου και ο μεγαλύτερος όγκος κτηνοτροφικής δραστηριότητας όλων των κλάδων, αφού εδώ βρίσκεται το 83% της συνολικής έκτασης των βοσκοτόπων, ενώ ένα μεγάλο μέρος των καλλιεργειών αφορά τα σανοδοτικά φυτά.

Οι οικογενειακής μορφής εκμεταλλεύσεις, αποτελούν τη βάση της κτηνοτροφίας. Το μέσο μέγεθος των αιγοπροβατοειδών μονάδων είναι 123 ζώα/εκμετάλλευση. Το μέγεθος αυτό είναι μικρό, δεδομένου ότι μία κτηνοτροφική εκμετάλλευση αυτής της μορφής χαρακτηρίζεται οικονομική αποδοτική και βιώσιμη όταν το μέγεθος της ξεπερνάει τα 200 κεφάλια. Η βοσκοφόρτωση εξακολουθεί να είναι μεγάλη σε πολλές περιοχές γύρω από τους οικισμούς, όπου κυρίως είναι συγκεντρωμένες και οι περισσότερες σταυλικές εγκαταστάσεις, ενώ αντίθετα μειώνεται στις πλέον απομακρυσμένες περιοχές όπου λείπουν και τα ανάλογα έργα υποδομής (δασική οδοποιία, ποτίστρες).

Ο τριτογενής τομέας αφορά, κατά κύριο λόγο, επιχειρήσεις αναψυχής και εμπορικές επιχειρήσεις. Στην Ποντοκώμη λειτουργεί φροντιστήριο ξένων γλωσσών και πληροφορικής. Επίσης, στην Ποντοκώμη και στο Μαυροδένδρι λειτουργούν φαρμακείο, λιανικό εμπόριο (super market, αρτοποιείο κλπ.), κέντρα αναψυχής (καφετέριες, καφενεία, ψησταριές, ταβέρνες, μπαρ, κλπ.).

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα καλύπτουν βασικές καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, ενώ η Κοζάνη και η Πτολεμαΐδα καλύπτουν τις υπόλοιπες ανάγκες των κατοίκων.

Η τουριστική δραστηριότητα δεν είναι αναπτυγμένη. Στην περιοχή δεν υπάρχουν τουριστικές υποδομές. Χαρακτηριστικό είναι ότι δεν λειτουργεί καμία τουριστική μονάδα, ξενώνας κλπ. λόγω του επιβαρυσμένου, από την ΔΕΗ, περιβάλλοντος η περιοχή δεν αποτελεί τουριστικό προορισμό.

Στην ευρύτερη περιοχή της Δημοτικής Ενότητας υπάρχει οργανωμένη περιοχή που προορίζεται να λειτουργήσει σαν χώρος υποδοχής επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα. Με την υπ' αριθμ. 39725/1145/97 (ΦΕΚ 17Β' /97) απόφαση: Καθορισμός της θέσεως της εκτάσεως και των ορίων της Βιομηχανικής Περιοχής Κοζάνης στις κτηματικές Περιφέρειες των Κοινοτήτων Κοίλων και Μαυροδενδρίου Νομού Κοζάνης θεσμοθετήθηκε η Βιομηχανική Περιοχή Κοζάνης σε έκταση 680 περίπου στρεμμάτων.

Σημαντικά ενισχύει την τοπική οικονομία η παρουσία και λειτουργία της ΔΕΗ αλλά αυτή είναι μια εξωγενής παρέμβαση την οποία δεν μπορεί να επηρεάσουν πρωτοβουλίες τοπικού επιπέδου.

Στη Δημοτική Ενότητα Υψηλάντη δραστηριοποιούνται συνολικά 190 επιχειρήσεις στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Από αυτές 33 είναι εγγεγραμμένες στο Βιοτεχνικό τμήμα, 19 στο Εμπορικό τμήμα, και 138 στο Επαγγελματικό τμήμα. Το 64% των επιχειρήσεων βρίσκεται εγκατεστημένο στην Τοπική Κοινότητα

Ποντοκώμης, το 30% στην Τοπική Κοινότητα Μαυροδενδρίου και το 6% στην Τοπική Κοινότητα Σιδερών.

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη αποτελούν το 1,65 % του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Σχετικά με τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις, στην περιοχή δραστηριοποιούνται 33 συνολικά επιχειρήσεις. Από αυτές οι 20 δραστηριοποιούνται στην Τοπική Κοινότητα Ποντοκώμης. Από το είδος και τον αριθμό των επιχειρήσεων δεν προκύπτει κλαδική συγκέντρωση. Οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις της Δημοτικής Ενότητας Υψηλάντη αποτελούν το 1,4% του συνόλου των βιοτεχνικών επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Βάσει του εμπορικού μητρώου, δραστηριοποιούνται μόλις 19 συνολικά επιχειρήσεις από τις οποίες οι 10 στην Ποντοκώμη και οι 9 στο Μαυροδένδρι.

Το Επαγγελματικό τμήμα είναι το πολυπληθέστερο και περιλαμβάνει 138 συνολικά επιχειρήσεις. Το 67% επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στην Τοπική Κοινότητα Ποντοκώμης, το 27% στο Μαυροδένδρι και το 6% στα Σιδερά. Η πολυπληθέστερη κατηγορία είναι οι επιχειρήσεις εστίασης και ψυχαγωγίας. Οι επιχειρήσεις του επαγγελματικού τμήματος της Δημοτικής Ενότητας αποτελούν το 2,1% του συνόλου των επαγγελματικών επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν το 68% της συνολικής έκτασης της περιοχής μελέτης. Το σύνολο σχεδόν των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι ξηρικές, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων καλλιεργείται με χειμερινά σιτηρά (85%) και κυρίως με σκληρό σιτάρι. Η πολυτεμαχισμένη και μικρή σε μέγεθος έκταση ανά εκμετάλλευση, είναι τέτοια που καθιστά μη ανταγωνιστική την αποκλειστική ενασχόληση με τη γεωργία σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα. Η γεωργική γη κατανέμεται σε 13.345 αγροτεμάχια (μέσο μέγεθος 5 στρ.). Δεδομένου ότι οι καλλιέργειες είναι εκτατικές το μέσο μέγεθος θεωρείται μικρό και οδηγεί σε αντισυμβατικά αποτελέσματα. Είδη που καλλιεργούνται στην περιοχή είναι το σκληρό και μαλακό σιτάρι, ο καπνός, τα αρωματικά φυτά, τα λαχανικά, τα αμπέλια. Γενικά, οι αποδόσεις των καλλιεργειών κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα, λίγο κάτω από το επίπεδο της χώρας, ενώ μεγάλο μέρος του εισοδήματος προέρχεται από στρεμματικές ενισχύσεις.

Παραδοσιακές καλλιέργειες αποτελούν ο κρόκος, τα κηπευτικά για ιδιοκατανάλωση ή για εμπορία, τα αμπέλια και μεταγενέστερα ο καπνός. Σήμερα, η καλλιέργεια του κρόκου καλύπτει γύρω στα 10.000 στρέμματα που βρίσκονται κατανομημένα στις κτηματικές περιοχές των πρώην κοινοτήτων της επαρχίας Κοζάνης. Η ετήσια παραγωγή κατά τα τελευταία χρόνια, ανέρχεται γύρω στους 5,7 τόνους κόκκινου και 1,5-2,5 τόνους κίτρινου κρόκου. Όσον αφορά στη μέση στρεμματική απόδοση

της καλλιέργειας του κρόκου, αυτή ανέρχεται σε 0,616 κιλά. Η καλλιέργεια του φυτού από 350 στρ το 1955 έφθασε στα 8130 στρ. το 1995.

Η ανθρώπινη απασχόληση στον πρωτογενή τομέα βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Τις μεγαλύτερες απαιτήσεις σε εργασία έχει η κροκοκαλλιέργεια, που μαζί με την καπνοκαλλιέργεια καλύπτουν το 66% της συνολικής απασχόλησης.

Το ζωικό κεφάλαιο της περιοχής αποτελείται από βοοειδή (402 κεφάλια), πρόβατα (2.918 κεφάλια), κατσίκια (1.118 κεφάλια), χοίροι αναπαραγωγής (230 κεφάλια), 110 (κυψέλες). Οικογενειακής μορφής εκμεταλλεύσεις αποτελούν τη βάση της κτηνοτροφίας. Το μέσο μέγεθος των αιγοπροβατοτροφικών μονάδων είναι 110 ζώα / εκμετάλλευση. Το μέγεθος αυτό είναι μικρό δεδομένου ότι μια κτηνοτροφική εκμετάλλευση αυτής της μορφής χαρακτηρίζεται οικονομικά αποδοτική και βιώσιμη όταν το μέγεθός της ξεπερνά τα 200 κεφάλια.

Η μεταποιητική δραστηριότητα είναι μικρής κλίμακας και αφορά μικρές, οικογενειακής μορφής, επιχειρήσεις. Τα παραγόμενα προϊόντα οικιακού εξοπλισμού (έπιπλα, κουφώματα) και είδη διατροφής (γλυκίσματα, προϊόντα αρτοποιίας) απευθύνονται στην ευρύτερη αγορά της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Συνολικά στη Δημοτική Ενότητα λειτουργούν 40 μεταποιητικές επιχειρήσεις οι οποίες βρίσκονται κυρίως στις Τοπικές Κοινότητες Κρόκου, Άνω Κώμης και Καισαρείας.

Ο τριτογενής τομέας της οικονομίας αφορά κυρίως εμπορικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις ψυχαγωγίας.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου

Η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτελούν από τις σημαντικότερες παραγωγικές δραστηριότητες της περιοχής και μαζί με τη ΔΕΗ (εξόρυξη λιγνίτη και παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος) αποτελούν τις κύριες πηγές εισοδήματος και απασχόλησης για τους κατοίκους. Η γεωργική γη είναι πολυτεμαχισμένη, με μέσο μέγεθος ανά αγροτεμάχιο 4,6 στρ. σύμφωνα με στοιχεία απογραφής Γεωργίας - Κτηνοτροφίας της ΕΣΥΕ του 1999-2000. Δεδομένου ότι οι καλλιέργειες είναι εκτατικές το μέσο μέγεθος θεωρείται μικρό και οδηγεί σε αντιοικονομικά αποτελέσματα. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που χρησιμοποιούν γεωργική γη ανέρχονται σε 1005 και το μέσο μέγεθος είναι περίπου 75 στρ. ανά εκμετάλλευση. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες παρατηρείται συνεχής μείωση του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στη Δημοτική Ενότητα. Οι καλλιέργειες που επικρατούν είναι αυτές των σιτηρών και ιδιαίτερα στις ξηρικές εκτάσεις του σκληρού σιταριού. Στις αρδευόμενες εκτάσεις καλλιεργούνται ζαχαρότευτλα, αραβόσιτος και μηδική. Επίσης, σημαντική είναι και η καλλιέργεια της πατάτας ιδιαίτερα στον Πολύμυλο και στην Αυγή.

Ιδιαίτερη δυναμική στην περιοχή παρουσιάζει η κτηνοτροφία όπου εκτρέφεται σημαντικός αριθμός ζωικού κεφαλαίου. Οι κτηνοτροφικές μονάδες είναι εγκατεστημένες διάσπαρτα είτε γύρω από τους οικισμούς είτε στις ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις του Βερμίου. Σημαντική συγκέντρωση κτηνοτροφικών μονάδων

συναντάται στις Τοπικές Κοινότητες Ακρινής, Αγίου Δημητρίου, Τετραλόφου, Πολυμύλου, Δρεπάνου και Καπνοχωρίου.

Αγροτικοί συνεταιρισμοί λειτουργούν στον Κλείτο, στον Πολύμυλο, στο Βοσκοχώρι, στο Καπνοχώρι, στην Κίσσα-Θυμαριά, στην Κοιλιάδα, στη Γαλάνη, στο Δρέπανο, στον Τετράλοφο, στο Ρυάκιο, στην Ακρινή, στον Άγιο Δημήτριο.

Στην ευρύτερη περιοχή της Δημοτικής Ενότητας δεν υπάρχει οργανωμένη περιοχή που να λειτουργεί ως χώρος υποδοχής επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα, κατά συνέπεια η κάθε επιχείρηση επιλέγει τον τόπο εγκατάστασης με κριτήρια κυρίως την ιδιοκτησία οικοπέδου ή κτιρίου ή την συμφέρουσα τιμή της γης καθώς και την εγγύτητα της εγκατάστασης με την Εγνατία Οδό.

Στη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου δραστηριοποιούνται συνολικά 407 *επιχειρήσεις στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα*. Από αυτές 65 είναι εγγεγραμμένες στο Βιοτεχνικό τμήμα του Επιμελητηρίου Κοζάνης, 74 στο Εμπορικό τμήμα, και 268 στο Επαγγελματικό τμήμα. Το 61,3 % των επιχειρήσεων βρίσκεται εγκατεστημένο στις Τοπικές Κοινότητες Αγίου Δημητρίου (14,8%), Ακρινής (21,9) και Δρέπανου (24,6%).

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή αποτελούν το 3,4% του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Σημαντικά ενισχύει την τοπική οικονομία η παρουσία και λειτουργία της ΔΕΗ αλλά αυτή είναι μια εξωγενής παρέμβαση την οποία δεν μπορεί να επηρεάσουν πρωτοβουλίες τοπικού επιπέδου.

Όσον αφορά στις *βιοτεχνίες*, στη Δημοτική Ενότητα δραστηριοποιούνται 65 συνολικά επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 25 λειτουργούν στην Τοπική Κοινότητα Δρέπανου που αποτελεί συνέχεια της πόλης της Κοζάνης λόγω της κοντινής του απόστασης.

Σχετικά με τις *εμπορικές επιχειρήσεις*, δραστηριοποιούνται 74 συνολικά επιχειρήσεις, εκ των οποίων το 28,4% αυτών λειτουργούν στο Δρέπανο, το 16,2% στην Τοπική Κοινότητα Ακρινής και το 17,6% στον Άγιο Δημήτριο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Κοζάνης για το *Επαγγελματικό τμήμα* αυτό είναι το πολυπληθέστερο και περιλαμβάνει 268 συνολικά επιχειρήσεις. Το 26,5% των επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στην Τοπική Κοινότητα Ακρινής, το 19,8% στην Τοπική Κοινότητα Δρέπανου, το 14,9% στην Τοπική Κοινότητα Αγ. Δημητρίου και το 9,7% στην Τοπική Κοινότητα Κοιλιάδας Κοιλιάδας.

Οι *εγγραφές νέων επιχειρήσεων* στην πενταετία 2003-2008 στη Δημοτική Ενότητα έφτασαν τις 180 επιχειρήσεις έναντι 4.077 επιχειρήσεων που εγγράφηκαν συνολικά στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης (Πίνακας). Οι 180 νέες επιχειρήσεις αποτελούν το 44,3 % των ενεργών επιχειρήσεων της Δημοτικής Ενότητας. Αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης οι 4.077 επιχειρήσεις αποτελούν το 33,5 % των συνολικών ενεργών επιχειρήσεων στην Περιφερειακή Ενότητα. Οι

νέες επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν δεν διαφοροποιούνται ως προς την δραστηριότητα από τις διαγεγραμμένες, εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων.

2.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

2.2.1 Οργάνωση και Συνεργασίες

2.2.1.1 Οργάνωση

Ο νέος Οργανισμός Εσωτερικών Υπηρεσιών για το Δήμο Κοζάνης, του οποίου η δημοσίευση αναμένεται στο ΦΕΚ, είναι αυτός όπου ορίζεται η διοικητική και υπηρεσιακή διαρθρωτική δομή του Δήμου και καθορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των επιμέρους υπηρεσιών που οργανώνουν τον ΟΤΑ.

Στο σχήμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται το οργανόγραμμα του Δήμου Κοζάνης, σε επίπεδο ανάλυσης Τμημάτων και όπως αυτό ισχύει σήμερα.

Σχήμα 48: Οργανόγραμμα Δήμου Κοζάνης

Α' ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ)

Γενική Διεύθυνση							
Δ/ση Δημοτικής Αστυνομίας	Δ/ση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	Δ/ση Πολεοδομίας	Δ/ση Περιβάλλοντος	Δ/ση Κοινων. Προστ., Παιδείας & Πολιτισμού	Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών	Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών	Δ/ση Υπ.
Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού	Τμήμα Πρωτογενή Τομέα	Τμήμα Οικοδομών	Τμήμα Καθαριότητας	Τμ. Κοιν. Πολιτικής & Αγωγής Υγείας	Τμήμα Διοίκησης	Τμήμα Λογιστηρίου	Τμήμα
Τμήμα Αστυνόμευσης	Γρ. φυτικής παραγωγής	Γραφείο Γραμματειακής Στήριξης	Γρ. Σχεδιασμού & Διοικ. Υποστήριξης	Γρ. Σχεδιασμού / Συντον. / Παρακολ. & Εφαρμογής Κοινων. Πολιτικών	Γρ. Υποστήριξης των Πολιτικών Οργάνων	Γρ. Προϋπ/σμού - Απολογισμού-Οικ. πληροφόρησης	Τμήμα Έργων
	Γρ. ζωικής παραγωγής	Τμήμα Ρυμοτομίας & Σχεδιασμού	Γρ. Αποκομιδής	Γρ. Εποπτείας & Ελέγχου	Γρ. Διοικητικής Μέριμνας	Γρ. Διαχείρισης δαπανών-ενταλματοποίησης	Τμήμα Λειτουργ. Αναβάθ.
	Γρ. Γεωργικής Ανάπτυξης		Γρ. Οδοκαθ.-Καθαρισμού Κοιν/στων Χώρων & Ειδικών Συνεργειών	Γρ. Πολιτικών Ισότητας των φύλων	Γρ. Πρωτοκόλλου	Γρ. Μισθοδοσίας	Τμήμα Η/Φ - Σ -αδειοδ.
	Γραφείο αλιείας		Γρ. Ανακύκλωσης	Γρ. Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας	Γρ. Πληροφόρησης- ενημέρωσης του πολίτη - καταναλωτή	Γρ. Προμηθειών υλικών / εξοπλισμού / υπηρεσιών και Αποθήκης	Γρ. Συγκ. Αδειοδοτ.
	Τμήμα Εμπορικών Δραστηριοτήτων		Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης & Αμαξοστασίου- Διαχ/σης & Συντ/σης Οχημ. – Υλικ/χνικού Εξοπλισμού & Αμαξ/σίου	Γρ. Εφαρμογής Προγρ. Κοινωνικής Προστασίας	Γρ. Απασχόλησης	Τμήμα Δημοτικών Προσόδων & Δημοτικής Περιουσίας	
	Γρ. ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων		Γρ. Υποστ. – Διαχ/σης – Συντήρ. Οχημάτων – Υλικ/χνικού Εξοπλ. & Αμαξοστασίου	Τμήμα Παιδείας, Νέας Γενιάς & Δια Βίου Μάθησης	Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης	Γρ. Δημοτικών προσόδων	
	Γρ. χορήγησης αδειών εμπορικών και γενικών επιχ/κών δραστηριοτήτων		Γρ. Συντήρησης Αμαξωμάτων & Υλικ/χνικού Εξοπλ.	Γρ. Σχολικής μέριμνας	Γρ. Αστικής κατάστασης	Γρ. Δημοτικής περιουσίας και κληροδοτημάτων	
	Γραφείο Τουρισμού		Τμήμα Πρασίνου & Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	Γρ. Δια Βίου Μάθησης	Γρ. Ληξιαρχείου	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	
	Γρ. εξοικονόμησης ενέργειας		Γρ. Κηποτεχνικών Μελετών και Εφασμογών	Γρ. Πολιτισμού, Αθλητισμού & Νέας Γενιάς	Γρ. Αλλοδαπών και μετανάστευσης	Γρ. Εισπράξεων - πληρωμών	
	Τμήμα Τεχνολογικών Πληροφορικής & Επικοινωνιών - Ποιότητας			Τμήμα Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σχολείων	Τμήμα Ανάπτυξης & Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	Γρ. Λαϊκών Αγορών	
	Γρ. Διαχείρισης Συστημάτων					Γρ. Κοιμητηρίων	

2.2.1.2 Συνεργασίες

Η ΔΕ Κοζάνης συμμετέχει στην εταιρία ΔΙ.Α.ΔΥ.ΜΑ. Α.Ε. η οποία είναι διαδημοτική επιχείρηση και έχει συσταθεί με αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων των Δήμων Κοζάνης (ΑΔΣ 326/1996 - ποσοστό συμμετοχής 10%) Φλώρινας, Καστοριάς, Γρεβενών και των Διοικητικών Συμβουλίων των ΤΕΔΚ των Νομών Κοζάνης, Φλώρινας, Καστοριάς, Γρεβενών για τη σύσταση φορέα (διαδημοτικής ανώνυμης εταιρίας) για την οργάνωση των υπηρεσιών διαχείρισης απορριμμάτων σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σκοπός και αντικείμενο της εταιρίας είναι η εκπόνηση και εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΣΔΑ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, σε ό,τι αφορά στο σύνολο των φάσεων της διαχείρισης όπως τη μηχανική αποκομιδή, συμπεριλαμβανομένης της πλύσης κάδων προσωρινής αποθήκευσης, τη μεταφορά και μεταφόρτωση, την υγειονομική ταφή, την ανάκτηση και ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένης της μηχανικής επεξεργασίας και ενεργειακής αξιοποίησης των απορριμμάτων, τη διαχείριση ειδικών απορριμμάτων και αποβλήτων, όπως τα ογκώδη, τα μολυσμένα νοσοκομειακά, τα τοξικά, τα επικίνδυνα κ.λ.π.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα αποτελεί πιστωτικό ίδρυμα του Νομού Κοζάνης στο οποίο ο Δήμος μετέχει με 297 μερίδες (απόφαση συμμετοχής Δημοτικού Συμβουλίου αριθμ.876/1997)

Με την αριθμ.302/1987 απόφασή του ο Δήμος Κοζάνης αποφάσισε την αδελφοποίησή του με το Δήμο Μπρίστολ των Η.Π.Α. της οποίας η υπογραφή επικυρώθηκε με την τελετή της 1^{ης} Νοεμβρίου 1987 στο Μπρίστολ επί Δημαρχίας κ.Ιωάννη Παγούνη. Σκοπός της αδελφοποίησης ήταν η ανάπτυξη και εδραίωση καλών φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών των δυο πόλεων καθώς και η συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων πάνω σε θέματα πολιτισμού, αθλητισμού, τουρισμού παιδείας πολιτιστικής ανάπτυξης.

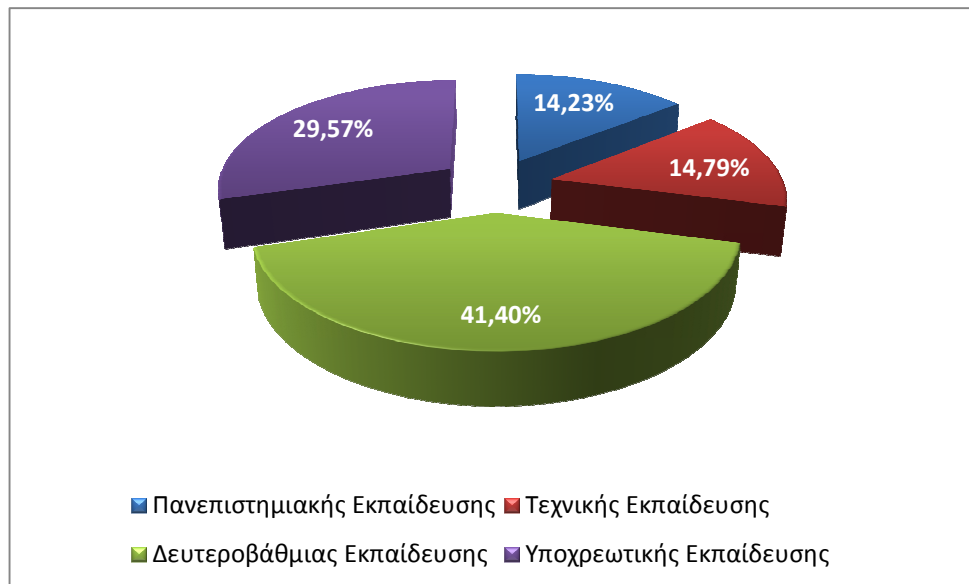
2.2.2 Ανθρώπινο Δυναμικό

2.2.2.1 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου Κοζάνης ανέρχεται σε 541 υπαλλήλους, εκ των οποίων οι 342 αφορούν σε Τακτικούς υπαλλήλους και οι 199 σε υπαλλήλους με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ).

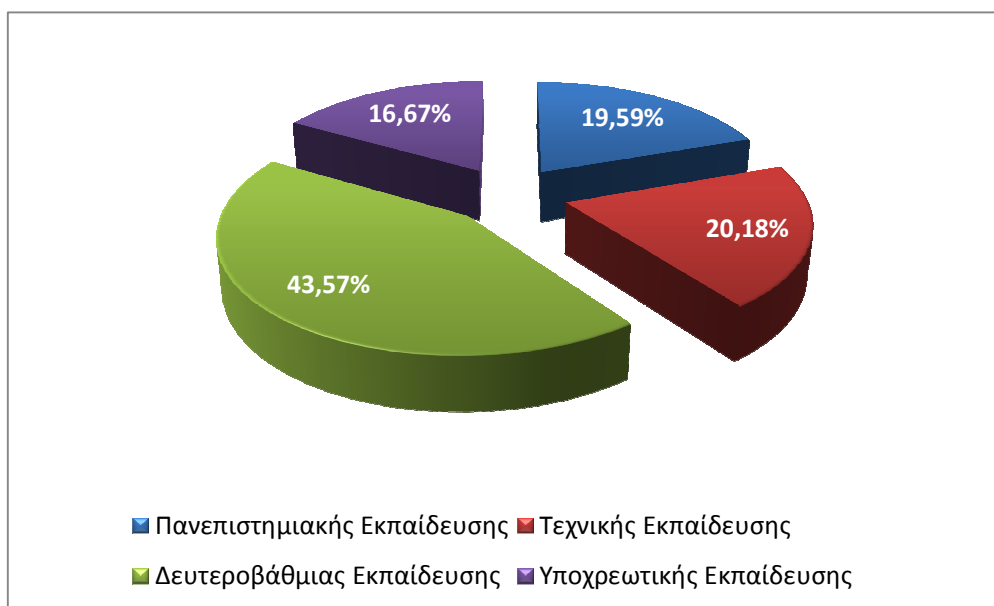
Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων του Δήμου είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (224 υπάλληλοι ή 41,4% του συνόλου των Δημοτικών υπαλλήλων) και απόφοιτοι Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (160 υπάλληλοι ή 29,57% του συνόλου των Δημοτικών υπαλλήλων). Ακολουθούν κατά σειρά, οι απόφοιτοι Τεχνικής εκπαίδευσης (80 υπάλληλοι ή 14,79% του συνόλου των Δημοτικών υπαλλήλων) και οι απόφοιτοι Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (77 υπάλληλοι ή 14,23% του συνόλου των Δημοτικών υπαλλήλων).

Σχήμα 49: Ποσοστιαία κατανομή Τακτικών Υπαλλήλων Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης

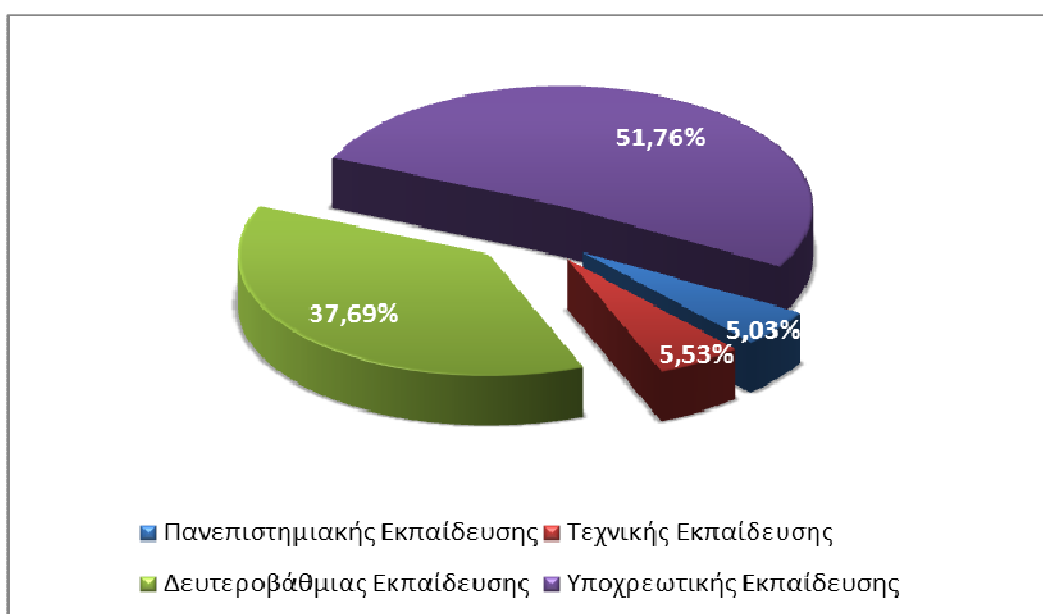
Όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο των Τακτικών υπαλλήλων του Δήμου, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών αφορούν σε αποφοίτους Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (149 υπάλληλοι ή 43,57% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων) και ακολούθως σε αποφοίτους Τεχνικής εκπαίδευσης (69 υπάλληλοι ή 20,18% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων), Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (67 υπάλληλοι ή 19,59% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων) και Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (57 υπάλληλοι ή 16,67% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων).

Σχήμα 50: Ποσοστιαία κατανομή υπαλλήλων ΙΔΑΧ Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Σχετικά με τους υπαλλήλους που εργάζονται με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου του Δήμου, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών αφορούν σε αποφοίτους Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (103 υπάλληλοι ή 51,76% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων) και ακολούθως σε αποφοίτους Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (75 υπάλληλοι ή 37,69% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων), Τεχνικής εκπαίδευσης (11 υπάλληλοι ή 5,53% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων) και Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (10 υπάλληλοι ή 5,3% του συνόλου των Τακτικών υπαλλήλων).

Σχήμα 51: Ποσοστιαία κατανομή ανθρώπινου δυναμικού Δήμου Κοζάνης ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Βάσει της επεξεργασίας των στοιχείων προσωπικού του Δήμου, ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει ο κάθε υπάλληλος, προκύπτουν τα εξής (για το Τακτικό προσωπικό και το προσωπικό με ΙΔΑΧ):

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων που είναι απόφοιτοι Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ανήκουν στον κλάδο των Πολιτικών Μηχανικών (22,08%), στον κλάδο των Διοικητικών (18,18%) και στον κλάδο της Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών (10,39%).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων που είναι απόφοιτοι Τεχνικής εκπαίδευσης ανήκουν στον κλάδο του Διοικητικού-Λογιστικού (13,75%), στον κλάδο των Πολιτικών Μηχανικών (13,75%), στον κλάδο των Βρεφονηπιοκόμων (12,5%) και στον κλάδο της Δημοτικής Αστυνομίας (10%).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων που είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανήκουν στον κλάδο των Διοικητικών (21,78%), στον κλάδο των

Οδηγών (13,33%), στον κλάδο της Δημοτικής Αστυνομίας (11,56%) και στον κλάδο των Τεχνιτών (11,11%).

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων που είναι απόφοιτοι Υποχρεωτικής εκπαίδευσης ανήκουν στον κλάδο των Καθαριστών(ριών) Σχολικών Μονάδων (57,50%) και στον κλάδο των Εργατών (31,88%).

2.2.3 Οικονομικά

Από τη μελέτη των στοιχείων εσόδων του Δήμου Κοζάνης προκύπτει ότι για το 2010 υπάρχει μεγάλη απόκλιση των προϋπολογισθέντων και βεβαιωθέντων εσόδων, αφού τα προϋπολογισθέντα έσοδα είχαν εκτιμηθεί σε 56.030867,71 € και τα βεβαιωθέντα έσοδα διαμορφώθηκαν στο τέλος του έτους σε 40.851.783,42 €. Υπήρξε μια αρνητική απόκλιση της τάξης των 15.179.084,29 €, δηλαδή φαίνεται ότι ο Δήμος Κοζάνης βεβαίωσε έσοδα μειωμένα κατά -27% περίπου από ότι είχε προϋπολογισθεί.

Η κατηγορία εσόδων στην οποία εντοπίζεται η μεγαλύτερη απόκλιση μεταξύ προϋπολογισθέντων και βεβαιωθέντων εσόδων είναι τα Έκτακτα Έσοδα (-71,03%) και πιο συγκεκριμένα τα «Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας» και οι «Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών». Άλλες κατηγορίες εσόδων στις οποίες παρατηρείται μεγάλη απόκλιση είναι τα «Έσοδα από κινητή περιουσία» των Τακτικών Εσόδων, οι «Προσαυξήσεις-πρόστιμα-παράβολα» των Έκτακτων Εσόδων, τα «Έσοδα από ΠΟΕ», τα «Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη» και οι «Επιστροφές χρημάτων».

Τα προϋπολογισθέντα έσοδα του Δήμου Κοζάνης για το έτος 2011 εκτιμώνται σε 61.185.030,19 €, μετά την τροποποίηση του προϋπολογισμού κατά 27.835.044,38 € που προκύπτει με την εφαρμογή των διατάξεων της ΚΥΑ 22292/09-05-2011, με σκοπό την ισοσκέλιση του πρ/σμού, με λήψη δανείου και που εγκρίθηκε με την απόφαση αριθμ. 340/2011, κατά τη διάρκεια της από 14-06-2011 τακτικής συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κοζάνης.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων εκτιμάται ότι θα προέλθει από τα Τακτικά Έσοδα (28.671.998,03 ή 46,86% των συνολικών εσόδων) και τα Έκτακτα Έσοδα (18.917.529,25 € ή 30,92% των συνολικών εσόδων). Σε επίπεδο κατηγοριών εσόδων, το μεγαλύτερο ποσοστό εσόδων προέρχεται από τα «Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες» (28,75% ή 17.590.057,28 €) και τις «Επιχορηγήσεις για επενδύσεις» (28,27% ή 17.294.808,85 €).

Όσον αφορά στα προϋπολογισθέντα έσοδα του Δήμου Κοζάνης για το έτος 2011 που πρόκειται να διατεθούν σε επενδυτικούς σκοπούς, αυτά προέρχονται από τις

κατηγορίες των τακτικών και έκτακτων εσόδων και εκτιμώνται σε 29.228.417,07 € συνολικά.

Το ποσό των τακτικών εσόδων του 2011 που προορίζεται για επενδύσεις εκτιμάται σε 11.081.940,75 €, ενώ αντίστοιχα των έκτακτων εσόδων εκτιμάται σε 18.146.476,32 €.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των τακτικών εσόδων προορισμένο για επενδύσεις προέρχεται από την κατηγορία των «Λοιπών τακτικών εσόδων διατιθέμενα για επενδύσεις» (85,97% ή 9.527.430,75 €). Με ποσοστό 5,71% (633.000 €) στις επενδύσεις συμβάλλουν τα έσοδα από τα «Τέλη ακίνητης περιουσίας», με ποσοστό 4,51% (500.000 €) τα έσοδα από την «Είσπραξη ειδικού τέλους λατομικών προϊόντων» και το υπόλοιπο ποσοστό από τις λοιπές κατηγορίες τακτικών εσόδων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των έκτακτων εσόδων προορισμένο για επενδύσεις προέρχεται από την κατηγορία των «Επιχορηγήσεων για επενδυτικούς σκοπούς» (95,31% ή 17.294.808,85 €) και το υπόλοιπο από τις κατηγορίες «Προϊόν εκποίησης ακινήτων», «Έσοδα από επενδυτικές δαπάνες πραγματοποιηθείσες για λογαριασμό τρίτων» και «Λοιπά έκτακτα έσοδα (συμπεριλαμβανομένων καθαρών κερδών επιχειρήσεων των ΟΤΑ) διατιθέμενα ή προοριζόμενα για επενδύσεις».

Πίνακας 1: Προϋπολογισμός εσόδων έτους 2011 Δήμου Κοζάνης

Κωδ.	Περιγραφή	Προϋπολογισθέντα 2010	Βεβαιωθέντα μέχρι την 31/12/2010	Προϋπολογισθέντα 2011	Ψηφισθέντα 2011	Εγκριθέντα 2011
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	31.257.478,95 €	24.756.249,09 €	28.671.998,03 €	28.671.998,03 €	28.671.998,03 €
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	1.604.804,07 €	1.102.714,59 €	1.496.804,09 €	1.496.804,09 €	1.496.804,09 €
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	60.978,83 €	17.507,23 €	17.507,23 €	17.507,23 €	17.507,23 €
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	6.871.043,16 €	5.517.511,98 €	6.472.673,15 €	6.472.673,15 €	6.472.673,15 €
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.982.637,74 €	1.288.113,67 €	1.968.885,36 €	1.968.885,36 €	1.968.885,36 €
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	1.042.010,73 €	745.793,28 €	756.075,00 €	756.075,00 €	756.075,00 €
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	19.346.068,28 €	15.746.953,87 €	17.590.057,28 €	17.590.057,28 €	17.590.057,28 €
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	349.936,14 €	337.654,47 €	369.995,92 €	369.995,92 €	369.995,92 €
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	5.912.728,01 €	1.712.967,07 €	18.917.529,25 €	18.917.529,25 €	18.917.529,25 €
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.493.968,93 €	284.583,61 €	99.000,00 €	99.000,00 €	99.000,00 €
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	2.883.385,46 €	642.775,34 €	760.052,93 €	760.052,93 €	760.052,93 €
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			17.294.808,85 €	17.294.808,85 €	17.294.808,85 €
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	52.422,94 €	51.022,94 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
15	ΠΡΟΣΔΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	1.231.955,27 €	523.859,53 €	554.767,47 €	554.767,47 €	554.767,47 €
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	250.995,41 €	210.725,65 €	208.900,00 €	208.900,00 €	208.900,00 €
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	4.984.798,76 €	3.833.894,03 €	560.605,77 €	560.605,77 €	560.605,77 €
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	2.150.234,76 €	979.192,96 €	560.605,77 €	560.605,77 €	560.605,77 €

Α' ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ)

Κωδ.	Περιγραφή	Προϋπολογισθέντα 2010	Βεβαιωθέντα μέχρι την 31/12/2010	Προϋπολογισθέντα 2011	Ψηφισθέντα 2011	Εγκριθέντα 2011
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΕΚΤΑΚΤΑ	2.834.564,00 €	2.854.701,07 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	6.000.247,65 €	5.398.432,10 €	5.041.791,27 €	5.041.791,27 €	5.041.791,27 €
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	2.050.000,00 €	2.050.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	3.950.247,65 €	3.348.432,10 €	5.041.791,27 €	5.041.791,27 €	5.041.791,27 €
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	6.187.172,26 €	3.437.717,64 €	7.360.815,89 €	7.360.815,89 €	7.360.815,89 €
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	5.990.946,73 €	3.420.138,48 €	7.245.815,89 €	7.245.815,89 €	7.245.815,89 €
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	196.225,53 €	17.579,16 €	115.000,00 €	115.000,00 €	115.000,00 €
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	1.688.442,08 €	1.712.523,49 €	632.289,98 €	632.289,98 €	632.289,98 €
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	1.688.442,08 €	1.712.523,49 €	632.289,98 €	632.289,98 €	632.289,98 €
	ΣΥΝΟΛΑ	56.030.867,71 €	40.851.783,42 €	61.185.030,19 €	61.185.030,19 €	61.185.030,19 €

Πίνακας 2: Προϋπολογισμός εσόδων έτους 2011 Δήμου Κοζάνης προρισμένα για επενδύσεις

Α. ΤΑΚΤΙΚΑ		
1	Τέλος ακίνητης περιουσίας (ποσοστό 50%)	633.000,00 €
2	Τέλη στάθμευσης	260.000,00 €
3	Ειδικό τέλος λατομικών προϊόντων	500.000,00 €
4	Τέλος αδειών οικοδομών	38.710,00 €
5	Τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	
6	Τοπικά (δυνητικά) τέλη και εισφορές για την εκτέλεση έργων	
7	Εισφορά λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων	110.000,00 €
8	Εισφορά ΚΗ/1947 Ψηφίσματος	12.800,00 €
9	Λοιπά τακτικά έσοδα διατιθέμενα για επενδύσεις	9.527.430,75 €
	ΣΥΝΟΛΑ	11.081.940,75 €
Β. ΕΚΤΑΚΤΑ		
1	Προϊόν εκποίησης ακινήτων	99.000,00 €
2	Επιχορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς	17.294.808,85 €
3	Δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς	0,00 €
4	Πρόστιμα για παράνομη εκμετάλλευση λατομείων	
5	Έσοδα από επενδυτικές δαπάνες πραγματοποιηθείσες για λογαριασμό τρίτων	100.000,00 €
6	Τέλη ρύπανσης	
7	Εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων	
8	Λοιπά έκτακτα έσοδα (συμπεριλαμβανομένων καθαρών κερδών επιχειρήσεων των ΟΤΑ) διατιθέμενα ή προοριζόμενα για επενδύσεις	652.667,47 €
	ΣΥΝΟΛΑ	18.146.476,32 €

2.2.3.1 Δαπάνες

Από τη μελέτη των στοιχείων εξόδων του Δήμου Κοζάνης προκύπτει ότι για το 2010 υπάρχει μεγάλη απόκλιση των προϋπολογισθέντων και ενταλθέντων εξόδων, αφού τα προϋπολογισθέντα έξοδα είχαν εκτιμηθεί σε 87.713.269,52 € και τα ενταλθέντα έξοδα διαμορφώθηκαν στο τέλος του έτους σε 45.396.832,42 €. Υπήρξε μια αρνητική απόκλιση της τάξης των 42.316.437,10 €, δηλαδή φαίνεται ότι ο Δήμος Κοζάνης ενταλματοποίησε το ήμισυ των προβλεπόμενων εξόδων του.

Η κατηγορία εξόδων στην οποία εντοπίζεται η μεγαλύτερη απόκλιση μεταξύ προϋπολογισθέντων και ενταλθέντων εξόδων είναι οι «Επενδύσεις» με προϋπολογισθέντα έξοδα 35.837.125,77 € και ενταλθέντα έξοδα 9.928.053,15 €.

Τα προϋπολογισθέντα έξοδα του Δήμου Κοζάνης για το έτος 2011 εκτιμώνται σε 61.185.030,19 €, μετά την τροποποίηση του προϋπολογισμού στο ύψος των 27.835.044,38 € που προκύπτει με την εφαρμογή των διατάξεων της ΚΥΑ 22292/09-05-2011, με σκοπό την ισοσκέλιση στο αναφερόμενο ποσό, με λήψη δανείου και που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 340/2011 απόφαση, κατά τη διάρκεια της από 14-06-2011 /τακτικής συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κοζάνης.

Από τη σύγκριση των προϋπολογισθέντων εξόδων του Δήμου των ετών 2010 (87.713.269,52 €) και 2011 (61.185.030,19 €) προκύπτει ότι τα έξοδα του 2011 παρουσιάζονται μειωμένα, με τη μεγαλύτερη αρνητική διαφορά στην κατηγορία των Επενδύσεων. Τα προϋπολογισθέντα έξοδα του έτους 2011 του Δήμου φαίνεται ότι προσομοιάζουν περισσότερο με τα ενταλθέντα έξοδα του 2010, παρά με τα αντίστοιχα προϋπολογισθέντα έξοδα του 2010.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των προϋπολογισθέντων δαπανών του Δήμου τόσο για το 2010, όσο και για το 2011 αφορά στις Γενικές Υπηρεσίες με ποσοστά 20,46% και 46,27% αντίστοιχα στο σύνολο των προϋπολογιζόμενων δαπανών. Σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των τελευταίων προϋπολογισμών του Δήμου είναι ότι το ποσοστό προβλεπόμενων δαπανών για τις Γενικές Υπηρεσίες είναι πολύ υψηλότερο το 2011 από το αντίστοιχο το 2010, όπως αυτά προαναφέρθηκαν, το ποσοστό δαπανών των Τεχνικών Υπηρεσιών είναι σημαντικά μειωμένο το 2011 (4,84%) σε σχέση με το 2010 (19,33%), ενώ τέλος δεν προβλέπονται δαπάνες για τις Υπηρεσίες Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης, λόγω των αλλαγών που έχουν γίνει στα Νομικά Πρόσωπα και Δημοτικές Επιχειρήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ».

Πίνακας 3: Προϋπολογισμός Εξόδων 2011 Δήμου Κοζάνης

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ 2011	ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΑ 2011	ΨΗΦΙΣΘΕΝΤΑ 2011
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	37.054.552,64	29.006.456,92	31.344.405,45	31.344.405,45	31.344.405,45
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	14.369.186,98	13.615.279,88	18.994.724,43	18.994.724,43	18.994.724,43
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	5.832.159,00	4.046.998,16	1.691.500,00	1.691.500,00	1.691.500,00
62	Παροχές τρίτων	2.532.691,89	1.640.831,41	1.382.170,00	1.382.170,00	1.382.170,00
63	Φόροι - Τέλη	58.519,41	31.472,90	70.500,00	70.500,00	70.500,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	525.871,90	197.845,99	360.500,00	360.500,00	360.500,00
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	4.060.264,89	3.541.021,08	3.164.195,08	3.164.195,08	3.164.195,08
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1.563.965,44	1.088.815,81	1.317.000,00	1.317.000,00	1.317.000,00
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδότησεις - Δωρεές)	8.049.203,00	4.821.718,23	4.318.815,94	4.318.815,94	4.318.815,94
68	Λοιπά έξοδα	62.690,13	22.473,46	45.000,00	45.000,00	45.000,00
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	35.837.125,77	9.928.053,15	17.294.808,85	17.294.808,85	17.294.808,85
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	5.069.179,16	960.367,83			
73	Έργα	26.100.885,10	7.483.945,44	17.294.808,85	17.294.808,85	17.294.808,85
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	4.420.326,36	1.237.004,73			
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	246.735,15	246.735,15			
8	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	13.001.883,38	6.462.322,35	12.245.815,89	12.245.815,89	12.245.815,89
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	6.628.337,01	4.694.148,45	4.885.000,00	4.885.000,00	4.885.000,00
82	Λοιπές αποδόσεις	6.064.507,14	1.768.173,90	7.360.815,89	7.360.815,89	7.360.815,89

Α' ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ)

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΕΝΤΑΛΛΟΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ 2011	ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΑ 2011	ΨΗΦΙΣΘΕΝΤΑ 2011
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. Εντός του οικονομικού έτους	309.039,23	0,00	0,00	0,00	0,00
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	1.819.707,73	0,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	1.819.707,73	0,00			
	ΣΥΝΟΛΟ	87.713.269,52	45.396.832,42	61.185.030,19	61.185.030,19	61.185.030,19

Πίνακας 4: Προϋπολογισμός Εξόδων 2011 Δήμου Κοζάνης ανά Υπηρεσία

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ 31/12/2010	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ 2011	ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΑ 2011	ΨΗΦΙΣΘΕΝΤΑ 2011
0	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	17.944.812,72	12.885.604,46	28.313.219,87	28.313.219,87	28.313.219,87
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.126.719,44	3.799.719,94	4.554.070,00	4.554.070,00	4.554.070,00
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤ. & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	258.404,98	53.565,18	2.706.999,87	2.706.999,87	2.706.999,87
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	8.490.103,10	5.180.208,50	5.732.000,00	5.732.000,00	5.732.000,00
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΔΡΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	15.191.287,86	4.882.891,21	0,00	0,00	0,00
30	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	16.951.032,83	8.373.527,73	2.962.000,00	2.962.000,00	2.962.000,00
35	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	2.361.182,61	1.359.772,02	749.824,56	749.824,56	749.824,56
40	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	1.227.719,14	741.488,41	1.030.500,00	1.030.500,00	1.030.500,00
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	326.300,00	117.441,48	146.000,00	146.000,00	146.000,00
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	2.017.804,34	1.563.329,51	1.659.600,00	1.659.600,00	1.659.600,00
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.693.758,78	693.178,83	785.000,00	785.000,00	785.000,00
80	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	13.304.435,99	5.746.105,15	12.245.815,89	12.245.815,89	12.245.815,89
90	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	1.819.707,73	0,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ	87.713.269,52	45.396.832,42	61.185.030,19	61.185.030,19	61.185.030,19

2.2.4 Νομικά Πρόσωπα

ΝΠΔΔ, Οργανισμός Αθλητισμού, Πολιτισμού και Νεολαίας Δήμου Κοζάνης»

Ο «Οργανισμός Αθλητισμού, Πολιτισμού και Νεολαίας Δήμου Κοζάνης» συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 110/2011 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Κοζάνης με αρμοδιότητες στους τομείς του Πολιτισμού, της Παιδείας και του Αθλητισμού.

Κοινοφελής Επιχείρηση, ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

Με την υπ' αριθμ. 76/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου αποφασίστηκε η σύσταση ενιαίας Κοινοφελούς Δημοτικής επιχείρησης με την επωνυμία ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ, ως Κοινοφελής επιχείρηση του Ν. 3463/2006

Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολεοδομίας Κοζάνης (ΔΕΠΕΠΟΚ)

Η Ζώνη Ενεργού Πολεοδομίας (ΖΕΠ) Κοζάνης, είναι ένας πρότυπος οικισμός, ενταγμένος στο σχέδιο πόλης της Κοζάνης. Ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του οικισμού είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολεοδομίας Κοζάνης (ΔΕΠΕΠΟΚ) η οποία είναι ανώνυμη εταιρεία με το 98% του μετοχικού της κεφαλαίου να ανήκει στο Δήμο Κοζάνης και το 2% στην ANKO Α.Ε.

Η ΔΕΠΕΠΟΚ συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν.94/1979 και 1337/1983 με σκοπό τη μελέτη και εκτέλεση έργων ανάπτυξης, την κατασκευή έτοιμων κατοικιών, τη διάθεση οικοπέδων σε τρίτους για ανοικοδόμηση και την κατασκευή των προβλεπόμενων κτιρίων επαγγελματικής χρήσης-αναψυχής στην περιοχή της ΖΕΠ.

«ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ» Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης (ΚΔΒΚ)

Η ΚΔΒΚ ιδρύθηκε με την υπ' αρ. 40/1986 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κοζάνης, την υπ' αρ. Ε.3469/1986 εγκριτική Ν.Α. Κοζάνης, το ΦΕΚ 382/Β' / 10-06-1986 «Σύσταση Ν.Π. στο Δήμο Κοζάνης με το όνομα «Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης».

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο (ΔΗΠΕΘΕ) Κοζάνης

Το ΔΗΠΕΘΕ ιδρύθηκε το 1997 και σκοπός της λειτουργίας του είναι η πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης, η επαφή των πολιτών και της νεολαίας με την τέχνη του θεάτρου, τους νέους συγγραφείς, τους σκηνοθέτες, τους σκηνογράφους, τους

μουσικούς και τους ηθοποιούς, η ενίσχυση και η διεύρυνση των τοπικών παραδοσιακών θεσμών.

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Κοζάνης (ΔΕΥΑΚ)

Η ΔΕΥΑΚ ιδρύθηκε το 1984 και είναι αρμόδια για τη μελέτη, κατασκευή των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ομβρίων και ακαθάρτων υδάτων καθώς και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής.

3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Κοζάνης θα πραγματοποιηθεί με τη μέθοδο ανάλυσης εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Η συγκεκριμένη μέθοδος εντοπίζει και καταγράφει τα εσωτερικά δυνατά (strengths) και αδύνατα (weaknesses) σημεία του εξεταζόμενου «αντικειμένου» (οργανισμός, γεωγραφική περιοχή, κλπ.) και τα συσχετίζει με τις ευκαιρίες (opportunities) και τις απειλές (threats) που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον του. Ο εντοπισμός των δυνατών και των αδυνάτων σημείων, των ευκαιριών και των απειλών αποτελεί βασικό εργαλείο για το στρατηγικό σχεδιασμό ανάπτυξης του «αντικειμένου», καθώς προσδιορίζει κατηγορίες πιθανών στόχων στην:

- Αξιοποίηση των δυνατών σημείων και των ευκαιριών για τη δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος.
- Αντιμετώπιση των αδυναμιών και των απειλών (κινδύνων) για την αποφυγή συγκριτικού μειονεκτήματος.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT για την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Κοζάνης. Στο τέλος, καθορίζονται οι αναπτυξιακές προτεραιότητες για το Δήμο (περιοχής και εσωτερικού περιβάλλοντος) με βάση τα κρίσιμα ζητήματα που προκύπτουν από την ανάλυση SWOT.

3.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ)

Πίνακας 5: SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
<i>Ενότητες: Φυσικό Περιβάλλον, Οικιστικό Περιβάλλον, Τεχνικές Υποδομές (Υποδομές Μεταφορών, Περιβαλλοντικές Υποδομές, Υποδομές Διαχείριση Υδάτινων Πόρων, Υποδομές Ενέργειας, Τηλεπικοινωνιακές Υποδομές)</i>	
Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Κομβική θέση του Δήμου στον εθνικό γεωγραφικό χώρο (Πόλος Ανάπτυξης ΕΣΠΑ και Εθνικού Χωροταξικού) ❑ Σημαντική εν δυνάμει θέση στο σύστημα διεθνών και εθνικών μεταφορών και εγγύτητα με αναπτυσσόμενες περιοχές της Βαλκανικής. ❑ Διοικητικό, οικονομικό και εμπορευματικό κέντρο του Νομού Κοζάνης και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. ❑ Σημαντικοί φυσικοί πόροι και πλούσιο υπέδαφος. ❑ Παρουσία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας (καταφύγια άγριας ζωής, βιότοποι, κ.λ.π.). ❑ Ύπαρξη σημαντικού υδατικού δυναμικού (Λίμνη Πολυφύτου, Λίμνη Ιλαρίωνος) ❑ Ικανοποιητική διασύνδεση των Τοπικών Κοινοτήτων. ❑ Προϋπάρχουσες και σε εξέλιξη σημαντικές παρεμβάσεις ανάπλασης. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Προβλήματα επιβάρυνσης του τοπικού φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, λόγω της δραστηριότητας της ΔΕΗ, της λατομικής και βιοτεχνικής-βιομηχανικής δραστηριότητας, της ανεξέλεγκτης κτηνοτροφικής δραστηριότητας και διάθεσης απορριμμάτων και της Εγνατία Οδού που διαπερνάει το Δήμο. ❑ Υποβάθμιση του τοπίου λόγω των πολυάριθμων λατομείων/ορυχείων (ενεργών και μη) στο σύνολο του Δήμου Κοζάνης. ❑ Πυκνή δόμηση και υψηλοί όροι δόμησης στην αστική περιοχή της Δ.Ε. Κοζάνης. ❑ Συγκρούσεις χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο της Δ.Ε. Δημ. Υψηλάντη και της Δ.Ε. Ελλησπόντου. ❑ Κίνδυνοι ρύπανσης του υδατικού δυναμικού της Δ.Ε. Ελλησπόντου από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις γεωργικές δραστηριότητες. ❑ Σημαντική ρύπανση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της Δ.Ε. Ελλησπόντου από τις δραστηριότητες της ΔΕΗ και τα ορυχεία λιγνίτη, καθώς και

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ενότητες: Φυσικό Περιβάλλον, Οικιστικό Περιβάλλον, Τεχνικές Υποδομές (Υποδομές Μεταφορών, Περιβαλλοντικές Υποδομές, Υποδομές Διαχείριση Υδάτινων Πόρων, Υποδομές Ενέργειας, Τηλεπικοινωνιακές Υποδομές)

Δυνατότητες και Ευκαιρίες

- ❑ Ικανοποιητικό υδρευτικό δίκτυο σε όλες της Δημοτικές Ενότητες.
- ❑ Πλήρες και σύγχρονο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο.
- ❑ Επάρκεια υποδομών παροχής ηλεκτρικής ενέργειας
- ❑ Ολοκληρωμένα δίκτυα τηλεθέρμανσης στην πόλη της Κοζάνης, στην Τ.Κ Νέας Χαραυγής και στη ΖΕΠ και σχεδιασμός για τη δημιουργία αντίστοιχων δικτύων στη Δ.Ε Δημ. Υψηλάντη
- ❑ Δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης δραστηριοτήτων αξιοποίησης του φυσικού αερίου στην περιοχή της Δ.Ε. Δημ. Υψηλάντη και της Δ.Ε. Ελλησπόντου ενόψει των σχεδιαζόμενων διασυνδέσεων των αγωγών φυσικού αερίου Τουρκίας - Ελλάδας – Ιταλίας και Δυτικών Βαλκανίων με Κεντρική Ευρώπη.
- ❑ Ύπαρξη περιοχών βιώσιμης εκμετάλλευσης αιολικού δυναμικού στη Δ.Ε. Δημ. Υψηλάντη και στη Δ.Ε. Ελλησπόντου.
- ❑ Ικανοποιητικές υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
- ❑ Ικανοποιητικές υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων και αποχετευτικών δικτύων στην πόλη της Κοζάνης, και στα Τ.Κ. Καρυδίτσας, Κοίλων-Καρδιάς-Εξοχής, Λευκόβρυσης, Αργίλου, ΖΕΠ.
- ❑ Ικανοποιητικές εγκαταστάσεις και χώροι του σιδηροδρομικού σταθμού.
- ❑ Ικανοποιητικές αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες.
- ❑ Ύπαρξη αεροδρομίου (εθνικής – περιφερειακής εμβέλειας).

Προβλήματα και Περιορισμοί

- της Δ.Ε. Αιανής από τις αποθέσεις αμιάντου.
- ❑ Μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της Δ.Ε. Δημ. Υψηλάντη και Ελλησπόντου από τη διοχέτευση ανεπεξέργαστων λυμάτων.
- ❑ Προοδευτική απαξίωση του κτιριακού αποθέματος και περιορισμένη δυνατότητα διατήρησης και αξιοποίησης κτιρίων σημαντικού ενδιαφέροντος σε διάφορες περιοχές του Δήμου.
- ❑ Σημαντικά κυκλοφοριακά προβλήματα στη Δ.Ε. Κοζάνης και έλλειψη χώρων στάθμευσης σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες.
- ❑ Μονοκεντρικότητα και ακτινική δομή του οδικού δικτύου της Δ.Ε. Κοζάνης και μη ικανοποιητική ποιότητα του οδικού δικτύου (κύρια του οδοστρώματος) των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων.
- ❑ Παύση λειτουργίας των δρομολογίων του ΟΣΕ.
- ❑ Έλλειψη κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου.
- ❑ Προβλήματα προσβασιμότητας για τα ΑΜΕΑ.
- ❑ Ανεπαρκή αποχετευτικά δίκτυα σε πολλούς οικισμούς του Δήμου.
- ❑ Κίνδυνος υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων της περιοχής λόγω της έλλειψης μηχανισμών προστασίας τους, της μη έγκαιρης εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και της καθυστέρησης υλοποίησης βασικών περιβαλλοντικών υποδομών

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ενότητες: Φυσικό Περιβάλλον, Οικιστικό Περιβάλλον, Τεχνικές Υποδομές (Υποδομές Μεταφορών, Περιβαλλοντικές Υποδομές, Υποδομές Διαχείριση Υδάτινων Πόρων, Υποδομές Ενέργειας, Τηλεπικοινωνιακές Υποδομές)

Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Εστίαση του ΕΣΠΑ και των χωρικών πολιτικών στο ρόλο των σημαντικών αστικών κέντρων. ❑ Δημιουργία κόμβου συνδυσασμένων μεταφορών. ❑ Λειτουργία των υποδομών πρόσβασης στην περιοχή (Εγνατία Οδός και κάθετοι άξονες). ❑ Δημιουργία φωτοβολταϊκού πάρκου (ισχύος 200 MW) και εργοστασίου παραγωγής φωτοβολταϊκών συστημάτων στο Λιγνιτικό Κέντρο Δυτικής Μακεδονίας. ❑ Δυνατότητα αξιοποίησης νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, μέσων και εργαλείων (ΣΔΙΤ, JESSICA, κ.λ.π.), καθώς και του Αναπτυξιακού Νόμου. ❑ Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής. ❑ Ανάπτυξη εταιρικών σχημάτων με άλλους Δήμους και φορείς με σκοπό την αξιοποίηση αναπτυξιακών πόρων από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. ❑ Αξιοποίηση πόρων (εθνικών και Ε.Ε.) για δημιουργία και εκσυγχρονισμό περιβαλλοντικών υποδομών, καθώς και εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης από τις επιχειρήσεις. ❑ Έμφαση του ΕΣΠΑ στη δημιουργία και ενίσχυση περιβαλλοντικών υποδομών και στην «Πράσινη» ανάπτυξη. ❑ Ολοκλήρωση των νέων ενεργειακών δικτύων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Υστέρηση στην ανάπτυξη των συνδυσασμένων μεταφορικών υποδομών (σιδηρόδρομοι, αεροδρόμιο). ❑ Καθυστέρηση ολοκλήρωσης των εκτελούμενων έργων μεταφορικής υποδομής ιδίως στη σύνδεση με Θεσσαλία και Νότια Ελλάδα. ❑ Η κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης για αστικές μεταφορές με μέσα ιδιωτικής χρήσεως και η περιορισμένη ανάπτυξη μαζικών μεταφορών. ❑ Μη έγκαιρη εφαρμογή Κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας στους τομείς γεωργίας και κτηνοτροφίας, διαχείρισης υδατικών πόρων, διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων, διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. ❑ Αδυναμία υλοποίησης έργων, λόγω της στενότητας πόρων και της οικονομικής κρίσης που διέπει τη χώρα. ❑ Υποβάθμιση της αισθητικής πολλών οικισμών του Δήμου και της εικόνας ως αποτέλεσμα της έντονης οικιστικής ανάπτυξης. ❑ Καθυστέρηση/περιορισμός στο σχεδιασμό και υλοποίηση έργων, λόγω της οικονομικής κρίσης και της στενότητας πόρων σε εθνικό επίπεδο. ❑ Περιορισμός των κρατικών πόρων, ιδιαίτερα μετά την επίκληση του μηχανισμού στήριξης του ΔΝΤ. ❑ Αυξημένες ανάγκες λόγω της συνένωσης των Δήμων στο πλαίσιο του

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ενότητες: Φυσικό Περιβάλλον, Οικιστικό Περιβάλλον, Τεχνικές Υποδομές (Υποδομές Μεταφορών, Περιβαλλοντικές Υποδομές, Υποδομές Διαχείριση Υδάτινων Πόρων, Υποδομές Ενέργειας, Τηλεπικοινωνιακές Υποδομές)

Δυνατότητες και Ευκαιρίες**Προβλήματα και Περιορισμοί**

προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ και της ανάληψης νέων διευρυμένων αρμοδιοτήτων από τους νέους Δήμους.

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- Παρεμβάσεις αναβάθμισης και ανάπλασης του αστικού ιστού.
- Διασφάλιση ελεύθερων χώρων και χώρων πρασίνου.
- Κατάρτιση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του νέου Δήμου Κοζάνης.
- Αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος και βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση παρεμβάσεων αντιμετώπισης των προβλημάτων ρύπανσης.
- Περιβαλλοντική αποκατάσταση των εξαντλημένων ορυχείων.
- Δυνατότητα εφαρμογής Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.
- Αξιοποίηση των υδάτινων πόρων της περιοχής.
- Βελτίωση των υποδομών αποχέτευσης.
- Αξιοποίηση της σχεδιαζόμενης μεγάλης επένδυσης σε ΑΠΕ

Πίνακας 6: SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	
<i>Ενότητες: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά, Κοινωνικές Υποδομές (Δομές Υγείας-Πρόνοιας, Υποδομές Εκπαίδευσης, Πολιτιστικές Υποδομές, Αθλητικές Υποδομές)</i>	
Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Διαχρονική αύξηση του πληθυσμού σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες. ☐ Σταδιακή ενσωμάτωση οικονομικών μεταναστών. ☐ Υγιή χαρακτηριστικά της πυραμίδας ηλικιών όσον αφορά στην κατά φύλο σύνθεση και στην ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού όλων των Δημοτικών Ενοτήτων, πλην της Δ.Ε. Ελλησπόντου. ☐ Επάρκεια υποδομών εκπαίδευσης και αθλητικών εγκαταστάσεων. ☐ Παρουσία σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, ΤΕΙ) και του Κέντρου Τεχνολογικής Έρευνας. ☐ Σημαντικό πολιτισμικό απόθεμα και μεγάλος αριθμός πολιτιστικών συλλόγων με έντονη δραστηριότητα. ☐ Ικανοποιητική νοσοκομειακή υποδομή και υποδομές πρόνοιας. ☐ Ύπαρξη χώρων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (Αρχαιολογικός χώρος Αιανής). 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Είσοδος και μόνιμη διαμονή πολύ μεγάλου αριθμού μεταναστών. ☐ Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού. ☐ Ανάγκη αύξησης των υποδομών πρόνοιας σε πολλές Τοπικές Κοινότητες, πλην της Δημοτικής Κοινότητας Κοζάνης. ☐ Σημαντική εξάρτηση των Δημοτικών Ενοτήτων στον τομέα της υγείας-πρόνοιας από την πόλη της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας. ☐ Έλλειψη έργων ανάδειξης πολιτιστικών πόρων και δραστηριοτήτων/εκδηλώσεων. ☐ Χαμηλός βαθμός εξωστρέφειας της δραστηριότητας των συλλογικών τοπικών φορέων. ☐ Περιορισμένη προβολή των πολιτιστικών δραστηριοτήτων της πόλης. ☐ Έλλειψη χώρων στέγασης των πολιτιστικών συλλογών της περιοχής. ☐ Ελλείψεις στην ανάδειξη του ιστορικού κέντρου και της ιστορικής ταυτότητας της πόλης της Κοζάνης. ☐ Σημειακές ελλείψεις σε αθλητικές υποδομές.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ***Ενότητες: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά, Κοινωνικές Υποδομές (Δομές Υγείας-Πρόνοιας, Υποδομές Εκπαίδευσης, Πολιτιστικές Υποδομές, Αθλητικές Υποδομές)***

Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Αυξανόμενη ζήτηση για ποιοτικότερα προϊόντα και υπηρεσίες. ❑ Δυνατότητα αξιοποίησης του αρχαιολογικού χώρου της αρχαίας Ελίμειας στη σημερινή Αιανή με την ανάδειξη του αρχαιολογικού μουσείου και τη δημιουργία πρόσθετων υποδομών για την προσέλκυση επισκεπτών. ❑ Ενδυνάμωση και προβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων για την αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής. ❑ Σημαντική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ, η ενίσχυση των λειτουργιών και της ποιότητας ζωής των αστικών κέντρων. ❑ Εστίαση των προσπαθειών των ΟΤΑ α' βαθμο στην αναβάθμιση των αστικών και ημιαστικών περιοχών και στην ανάδειξη και προστασία της φυσιογνωμίας των οικισμών και του αρχιτεκτονικού πλούτου. ❑ Έμφαση του ΕΣΠΑ σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. ❑ Ο προβλεπόμενος σχεδιασμός για την υλοποίηση δράσεων μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και τα ΠΕΠ. ❑ Δυνατότητα αξιοποίησης νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, μέσων και εργαλείων (ΣΔΙΤ, JESSICA) για την υλοποίηση δράσεων αστικής ανάπλασης. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανεπαρκείς διαδικασίες συντονισμού πολιτικών και μέτρων απασχόλησης-κοινωνικής πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. ❑ Πιθανότητα αποδυνάμωσης των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ΤΕΙ). ❑ Περιορισμένοι πόροι και μέσα για την υποστήριξη υπερτοπικών πρωτοβουλιών. ❑ Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης των προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση. ❑ Περιορισμένες δυνατότητες υποστήριξης των διαδικασιών ενσωμάτωσης μεταναστών. ❑ Ανεπαρκής χρηματοδότηση των μεταφερόμενων στην Τ.Α. αρμοδιοτήτων στους τομείς πρόνοιας εκπαίδευσης και απασχόλησης. ❑ Καθυστέρηση/περιορισμός στο σχεδιασμό και υλοποίηση έργων, λόγω της οικονομικής κρίσης και της στενότητας πόρων σε εθνικό επίπεδο. ❑ Αδυναμία υλοποίησης έργων, λόγω της οικονομικής κρίσης που διέπει τη χώρα. ❑ Πιθανότητα δημογραφικών αλλαγών, όπως μετακινήσεις πληθυσμών προς άλλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, προς άλλες περιοχές της χώρας ή του εξωτερικού, λόγω της οικονομικής ύφεσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ενότητες: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά, Κοινωνικές Υποδομές (Δομές Υγείας-Πρόνοιας, Υποδομές Εκπαίδευσης, Πολιτιστικές Υποδομές, Αθλητικές Υποδομές)

Δυνατότητες και Ευκαιρίες

Προβλήματα και Περιορισμοί

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- Υλοποίηση έργων ανάδειξης του πολιτιστικού αποθέματος.
- Ορθή διαχείριση και προβολή των σημαντικών πολιτιστικών υποδομών και αξιόλογων πολιτιστικών δρώμενων.
- Ενίσχυση των υποδομών πρόνοιας και των κοινωνικών υπηρεσιών.
- Υλοποίηση σημειακών βελτιωτικών παρεμβάσεων σε αθλητικές υποδομές.
- Επέκταση κοινωνικών υποδομών για τη στήριξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.
- Αξιοποίηση των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πίνακας 7: SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Τοπική Οικονομία & Απασχόληση

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
<i>Ενότητες: Απασχόληση-Ανεργία, Παραγωγικές Δραστηριότητες (Πρωτογενής-Δευτερογενής-Τριτογενής Τομέας)</i>	
Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Συνεχής αύξηση του ΑΕΠ (1995-2004). ☐ Βασικοί δείκτες ευημερίας πολύ κοντά στον εθνικό μέσο όρο. ☐ Σημαντική η συνεισφορά του ΑΕΠ του Νομού Κοζάνης στο ΑΕΠ της Περιφέρειας. ☐ Σημαντική συμβολή της ΑΠΑ του δευτερογενούς τομέα παραγωγής του Νομού στη συνολική ΑΠΑ του ίδιου τομέα της Περιφέρειας. ☐ Διαχρονική αύξηση της ΑΠΑ του τριτογενούς τομέα του Νομού. ☐ Διαχρονική ενδυνάμωση του τριτογενούς τομέα του Νομού. ☐ Μεγάλη εξειδίκευση στον τομέα της ενέργειας. ☐ Κέντρο υπερτοπικού εμπορίου (διαδημοτικής και περιφερειακής εμβέλειας) ☐ Εγγύτητα στην αγορά της Θεσσαλονίκης και πρόσβαση στις σημαντικές υποδομές της. ☐ Δυναμικός ο ρόλος της ΖΕΠ Κοζάνης με δυνατότητες καθιέρωσης της ως υπερτοπικό κέντρο της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. ☐ Δυνατότητα αξιοποίησης του ΒΙΟΠΑ. ☐ Σημαντικός αριθμός δομών στήριξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. ☐ Αυξανόμενος ρυθμός κατανόησης από τους επιχειρηματίες της συμβολής των 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Οικονομία με συγκριτικά μικρά μεγέθη επιχειρήσεων και χωρίς ιδιαίτερο δυναμισμό, γεγονός που τις καθιστά ευάλωτες στις μεταβολές του ανταγωνισμού και στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης που υφίσταται η χώρα σήμερα. ☐ Έντονος βαθμός αστικοποίησης και τριτογενοποίησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων σε βάρος των άλλων δύο παραγωγικών τομέων. ☐ Μειωμένη εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων. ☐ Έλλειψη καινοτόμων και σύγχρονων παραγωγικών δραστηριοτήτων. ☐ Χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης υπηρεσιών Έρευνας και Τεχνολογίας. ☐ Μη ανεπτυγμένος ο τουριστικός κλάδος. ☐ Φθίνουσα πορεία του πρωτογενή τομέα παραγωγής. ☐ Καθυστερήσεις και προβλήματα σε βασικά έργα υποδομής. ☐ Υπεροχή του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού έναντι του οικονομικά ενεργού. ☐ Σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού των Δημοτικών Ενοτήτων αποτελεί ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός (~60%). ☐ Μείωση του ποσοστού απασχολούμενων κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες (1991-2001).

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**Ενότητες: Απασχόληση-Ανεργία, Παραγωγικές Δραστηριότητες (Πρωτογενής-Δευτερογενής-Τριτογενής Τομέας)**

Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
<p>Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Υψηλό ποσοστό ανεργίας σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες (13%-23%), ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών. ❑ Υψηλός βαθμός εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από τις μεταποιητικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη ΔΕΗ. ❑ Χαμηλό πνεύμα επιχειρηματικότητας μεταξύ του παραγωγικού δυναμικού. ❑ Χαμηλό επίπεδο δημιουργίας και διάχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων και ενσωμάτωσης στην παραγωγική διαδικασία σύγχρονων μορφών επιχειρηματικής δράσης. ❑ Χαμηλός βαθμός προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων και ανάληψης ιδιωτικών πρωτοβουλιών. ❑ Περιορισμένη προβολή της περιοχής (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο), ως τόπου που συγκεντρώνει συγκριτικά πλεονεκτήματα για υλοποίηση επενδυτικών πρωτοβουλιών.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Αξιοποίηση των πόρων της προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και του νέου Αναπτυξιακού Νόμου στη βάση του νέου Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης. ❑ Ανάπτυξη νέων μορφών ζήτησης στους τομείς της γεωργίας (π.χ. πιστοποιημένα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα, παραδοσιακά και καινοτομικά τρόφιμα). ❑ Δημιουργία δομών για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, για τη δημιουργία τοπικού κεφαλαίου για την ισχυροποίηση των σχέσεων έρευνας και παραγωγής, κ.α. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανάπτυξη ανταγωνιστικών αστικών και οικονομικών κέντρων τόσο κατά μήκος της Εγνατίας Οδού όσο και στις Βαλκανικές χώρες. ❑ Διαρροή εργατικού δυναμικού από τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα προς τον τριτογενή. ❑ Απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και μείωση του κρατικού προστατευτισμού. ❑ Απελευθέρωση των αγορών και των διεθνών ανταλλαγών η οποία δημιουργεί οξυμένο ανταγωνισμό σε μικρότερη του κράτους κλίμακα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ***Ενότητες: Απασχόληση-Ανεργία, Παραγωγικές Δραστηριότητες (Πρωτογενής-Δευτερογενής-Τριτογενής Τομέας)***

Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Προσέλκυση επενδυτών επιχειρηματιών. ❑ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με χρήση ΤΠΕ. ❑ Διάδοση και προώθηση της ευρυζωνικότητας. ❑ Αξιοποίηση του ΕΣΠΑ για τη χρηματοδότηση των αναγκαίων έργων και υπηρεσιών. ❑ Αξιοποίηση των επενδυτικών ευκαιριών στην καινοτομία. ❑ Προβλεπόμενη αύξηση της ζήτησης για εναλλακτικές/ειδικές μορφές τουρισμού. ❑ Ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα από τη χρήση σύγχρονων, συνδυασμένων συστημάτων μεταφορών . ❑ Σύζευξη αγροτικού τομέα με δευτερογενή και τριτογενή τομέα σε γεωργικά προϊόντα προστιθέμενης αξίας. ❑ Προτεραιότητα για τη χρήση ΑΠΕ από ΕΕ-επενδυτικές ευκαιρίες. ❑ Δυνατότητα αύξησης του εισοδήματος από την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού. ❑ Αξιοποίηση των παρεχόμενων ευκαιριών του νέου Αναπτυξιακού Νόμου. ❑ Δυνατότητα αξιοποίησης νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, μέσων και εργαλείων (ΣΔΙΤ, JESSICA, κ.λ.π.). ❑ Δημιουργία πάρκου φωτοβολταϊκού πάρκου (ισχύος 200 MW) και εργοστασίου παραγωγής φωτοβολταϊκών συστημάτων στο Λιγνιτικό Κέντρο Δυτικής Μακεδονίας. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Χαμηλή ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ και της τοπικής οικονομίας και καθυστέρηση στη χρήση ΤΠΕ. ❑ Περιορισμένες δυνατότητες παρακολούθησης και αξιοποίησης των τεχνολογιών. εξελίξεων. ❑ Χαμηλός βαθμός ανάπτυξης ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών σχέσεων της Κοζάνης με την υπόλοιπη Περιφέρεια και τη χώρα με συνέπεια τη δυσκολία δημιουργίας αναπτυξιακών μηχανισμών στην πόλη. ❑ Τάσεις υποβάθμισης της αστικής δομής της πόλης από ανεξέλεγκτη διάχυση και μεταφορά επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κατά μήκος των μεγάλων οδικών αξόνων, εκτός πόλης. ❑ Περιορισμένη διασύνδεση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. ❑ Αύξηση της ανεργίας λόγω της γενικευμένης οικονομικής κρίσης στη χώρα και του περιορισμού του μεγέθους του δημόσιου τομέα. ❑ Χειροτέρευση των προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής, λόγω πιθανής εκροής πληθυσμού που οφείλεται στην γενικευμένη οικονομική ύφεση στην οποία βρίσκεται η χώρα. ❑ Αποχώρηση/παύση λειτουργίας επιχειρήσεων/δραστηριοτήτων λόγω πτώσης των κερδών ή αδυναμίας ανταπόκρισής στις υποχρεώσεις τους, στο πλαίσιο της οικονομικής ύφεσης της χώρας.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ*Ενότητες: Απασχόληση-Ανεργία, Παραγωγικές Δραστηριότητες (Πρωτογενής-Δευτερογενής-Τριτογενής Τομέας)***Δυνατότητες και Ευκαιρίες****Προβλήματα και Περιορισμοί****Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες**

- Υποστήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα για τις ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού (γυναίκες, νέοι).
- Ανάληψη δράσεων για την «απεξάρτηση» της τοπικής απασχόλησης από τις παραδοσιακές και φθίνουσες πλέον μεταποιητικές δραστηριότητες.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών στήριξης επιχειρηματικών-παραγωγικών δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων παραγωγής, τυποποίησης και εμπορίας αγαθών ποιότητας και ιδιαίτερης τοπικής σημασίας, καθώς και επιχειρηματικής κατάρτισης.
- Ενίσχυση της ανάπτυξης νέων μορφών αστικού τουρισμού και εναλλακτικού/ειδικών μορφών τουρισμού (οικολογικού, συνεδριακού, θρησκευτικού, αθλητικού, κλπ).
- Δημιουργία αναπτυξιακού πόλου στην παραλίμνια περιοχή της λίμνης Πολυφύτου.
- Ενίσχυση του ρόλου των δομών στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (ΒΙΟΠΑ).
- Προώθηση δράσεων σύνδεσης της τεχνολογίας με την επιχειρηματικότητα και ενσωμάτωσης της καινοτομίας στις παραγωγικές δραστηριότητες.
- Προβολή και προώθηση της πόλης της Κοζάνης ως διοικητικού και εμπορικού κέντρου.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών για την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και την ανάπτυξη ιδιωτικών πρωτοβουλιών.
- Αξιοποίηση του Άξονα της Εγνατίας Οδού για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Συνεργασία με ΑΕΙ-ΤΕΙ για την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Πίνακας 8: SWOT Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Θεματικός Τομέας: Εξυπηρέτηση Πολιτών / Κρατικές Αρμοδιότητες

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ / ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Συνεχής βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω της αξιοποίησης νέων τεχνολογιών. ☐ Επιτάχυνση ρυθμού εξυπηρέτησης υποθέσεων αστικής κατάστασης δημοτών με την αξιοποίηση ρυθμίσεων απλούστευσης διαδικασιών στις συναλλαγές κράτους – πολίτη. ☐ Αξιοποίηση έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης και της εισαγωγής σύγχρονων υποστηρικτικών εφαρμογών. ☐ Ικανή εμπειρία ανάπτυξης εφαρμογών διαδικτύου για την εξυπηρέτηση των πολιτών. ☐ Ικανοποιητική παροχή υπηρεσιών προς τους Δημότες από τη Δ/ση Δημοτικής Αστυνομίας. ☐ Πλήρης άσκηση των προβλεπόμενων από τον ΟΕΥ αρμοδιοτήτων της Δ/σης Δημοτικής Αστυνομίας. ☐ Ικανοποιητική ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους Δημότες από το ΚΕΠ. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Έλλειψη μηχανισμού υποδοχής αιτημάτων -ερωτημάτων – παραπόνων – υποδείξεων δημοτών. ☐ Χαμηλός βαθμός εισαγωγής σύγχρονων υποστηρικτικών συστημάτων και εφαρμογών. ☐ Δυσκολίες επικοινωνίας και συντονισμού με τις υπηρεσίες του Δημοσίου αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις και του ίδιου του Δήμου. ☐ Μη ικανοποιητική ενημέρωση των πολιτών αναφορικά με το ρόλο της Δημοτικής Αστυνομίας και τις ασκούμενες αρμοδιότητές της. ☐ Ανεπάρκεια κτιριακής υποδομής, στελέχωσης και εξοπλισμού της Δ/σης Δημοτικής Αστυνομίας. Έλλειψη ολοκληρωμένου αρχείου οχημάτων.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Έμφαση μέσω του ΕΣΠΑ στην υποστήριξη της διοικητικής αλλαγής και του εκσυγχρονισμού των μεθόδων εξυπηρέτησης πολιτών. ☐ Σημαντικές δυνατότητες χρηματοδότησης έργων οργάνωσης – πληροφορικής και επικοινωνιών μέσω των πόρων του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση. ☐ Σημαντική και επιταχυνόμενη αύξηση των πολιτών που αξιοποιούν τις τεχνολογικές 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ανελαστικές υπηρεσιακές δομές . ☐ Έλλειψη τεχνογνωσίας σε σύγχρονες μεθόδους οργάνωσης και διοίκησης. ☐ Περιορισμένες δυνατότητες συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ανθρώπινου δυναμικού. ☐ Αδυναμίες θεσμικού πλαισίου ηλεκτρονικών συναλλαγών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ / ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ**Δυνατότητες και Ευκαιρίες**

δυνατότητες ηλεκτρονικών συναλλαγών.

- Επέκταση και διαρκής αναβάθμιση των υποδομών επικοινωνιών.
- Δυνατότητες βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του ΚΕΠ με την αξιοποίηση των εργαλείων και μέσων ΤΠΕ.
- Η εξέλιξη των ΚΕΠ σε ολοκληρωμένα one stop shops.

Προβλήματα και Περιορισμοί**Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες**

- Βελτίωση ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ενσωμάτωση και αξιοποίηση τεχνολογικών δυνατοτήτων.
- Εκπαίδευση – εξειδίκευση προσωπικού.
- Ενίσχυση με εξειδικευμένο προσωπικό κρίσιμων θέσεων για την εξυπηρέτηση των δημοτών.
- Βελτίωση συστήματος και μεθόδων πληροφόρησης των δημοτών.
- Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού όπως προέκυψε μετά την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ».

3.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ)

Πίνακας 9: SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Τεχνικές & Πολεοδομικές Υπηρεσίες

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
<i>Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	Δυνατότητες	Προβλήματα
Λειτουργία (Δραστηριότητες & Διαδικασίες)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Σχετικά ικανοποιητική ανταπόκριση των παρεχόμενων υπηρεσιών της Δ/σης Πολεοδομίας στις ανάγκες των Δημοτών. ☐ Αποτελεσματική διεκπεραίωση διαδικασιών επίβλεψης έργων από τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών. ☐ Άσκηση όλων των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων που αφορούν στην υλοποίηση τεχνικών έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ☐ Μεγάλη εμπειρία σε θέματα επίβλεψης έργων του Τμήματος Μελετών & Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ☐ Ικανοποιητική ανταπόκριση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Τμήματος Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών στις ανάγκες των Δημοτών. ☐ Ικανοποιητική ανταπόκριση του Τμήματος Η/Μ Έργων-Η/Φ-Συγκοινωνιών-Αδειοδοτήσεων στις ανάγκες των Δημοτών. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Καυστέρηση της Δ/σης Πολεοδομίας στη διεκπεραίωση συγκεκριμένων διαδικασιών (π.χ. διαδικασίες αυθαίρετων κτισμάτων). ☐ Αδυναμία τήρησης αρχείου και διαχείρισης της πληροφορίας από το Δ/ση Πολεοδομίας. ☐ Μερική ανταπόκριση της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών στις ανάγκες των δημοτών. ☐ Μη συστηματική παρακολούθηση των αιτημάτων των δημοτών. ☐ Αδυναμία στην παραγωγή τεχνικών μελετών από τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών. ☐ Βελτίωση της δυνατότητας της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών στην παρακολούθηση και επίβλεψη των εργασιών που εκτελούν οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Πολύ καλή γνώση του θεσμικού πλαισίου παραγωγής και υλοποίησης τεχνικών έργων. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Μη ικανοποιητική η υλοποίηση έργων με αυτεπιστασία εξαιτίας της έλλειψης εργατοτεχνικού προσωπικού. ❑ Μη τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών στην παραλαβή των έργων που υλοποιούνται με αυτεπιστασία. ❑ Μη συστηματική παρακολούθηση και τήρηση του αρχείου της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ❑ Μη τακτική και αποτελεσματική τήρηση του αρχείου των Τμημάτων Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αξιοποίηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης έργων αναδιοργάνωσης μέσω των προγραμμάτων Ψηφιακής Σύγκλισης και Αναβάθμισης δημόσιας διοίκησης. ❑ Εφαρμογή συστήματος Διοίκησης Ολικής Ποιότητας το οποίο μπορεί να συμβάλλει στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών για την καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών. ❑ Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την διεύρυνση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την καθιέρωση των ψηφιακών συναλλαγών. ❑ Δυνατότητα προώθησης του αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ευρείας κλίμακας στην ευρύτερη περιοχή. 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Η αργή ενσωμάτωση συστημάτων παρακολούθησης έργων και αιτήσεων από την υπηρεσία. ❑ Οι αδυναμίες στοχοθεσίας, παρακολούθησης και μέτρησης των αποτελεσμάτων και αξιολόγησης της απόδοσης και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης. ❑ Αδυναμία εξασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων (θεσμικών, οργανωτικών, στελέχωσης, κλπ.) για την πλήρη αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. ❑ Προσαρμογή διαδικασιών εκπόνησης τεχνικών μελετών στο

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
<i>Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού των υπηρεσιών των Δημοτικών Ενοτήτων/ Τοπικών Κοινοτήτων ☐ Η ενσωμάτωση του προγράμματος απασχόλησης για έργα με τη μέθοδο της αυτεπιστασίας ☐ Η αλλαγή του πλαισίου έκδοσης των πολεοδομικών αδειών. 	<p>νέο θεσμικό πλαίσιο.</p>
Οργάνωση Συνεργασίες /	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Πλήρης άσκηση των προβλεπόμενων από τον νέο ΟΕΥ αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών και της Δ/σης Πολεοδομίας. ☐ Καλή συνεργασία της Δ/σης Πολεοδομίας με επιμέρους Τμήματα και Γραφεία άλλων Δ/σεων του Δήμου. ☐ Ικανοποιητικός συντονισμός του Τμήματος Συντήρησης & Λειτουργικής Αναβάθμισης της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου και απουσία επικάλυψης αρμοδιοτήτων/ δραστηριοτήτων. ☐ Πολύ καλός συντονισμός των Τμημάτων Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου. ☐ Καλή συνεργασία με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ανάγκη καλύτερου συντονισμού των Τμημάτων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών με τις Οικονομικές Υπηρεσίες. ☐ Ανάγκη καλύτερης παρακολούθησης και εκτέλεσης του τεχνικού προγράμματος, για τη διενέργεια δημοπρασιών και την τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για άμεση επικοινωνία και συνεργασίες. ❑ Η δυνατότητα αξιοποίησης των ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση και Αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Το κανονιστικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης που χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσλειτουργίες λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών, κυρίως σε ό,τι αφορά στις συναλλαγές των δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. ❑ Καθιερωμένες πρακτικές περιστασιακής και περιπτωσιακής εισαγωγής ρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση, χωρίς ολιστική προσέγγιση και ολοκληρωμένο πρόγραμμα μεταρρύθμισης. ❑ Η απουσία οργάνωσης σε θέσεις εργασίας, καθκοντολογίου και περιγραφών εργασίας για τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης.
Ανθρ. Δυναμικό / Υλικοτεχνική Υποδομή	<p style="text-align: center;">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αριθμητική επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού, δεδομένου ότι η οικοδομική δραστηριότητα έχει μειωθεί σημαντικά. ❑ Πολύ υψηλού μορφωτικού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό στη Δ/ση Πολεοδομίας. ❑ Σχετική επάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, πλην του εργατοτεχνικού προσωπικού. ❑ Επάρκεια μηχανημάτων στο Τμήμα Η/Μ Έργων-Η/Φ-Συγκοινωνιών-Αδειοδοτήσεων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ❑ Επάρκεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού στο Τμήμα Η/Μ Έργων-Η/Φ- 	<p style="text-align: center;">Προβλήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανάγκη αναβάθμισης συστημάτων Η/Υ (hardware, software) της Δ/σης Πολεοδομίας. ❑ Ανάγκη εκπαίδευσης – επιμόρφωσης του προσωπικού της Δ/σης Πολεοδομίας. ❑ Ανεπαρκείς και μη κατάλληλες κτιριακές εγκαταστάσεις για τη Δ/ση Πολεοδομίας,δεδομένης της μετάταξης προσωπικού από την Ν.Α Κοζάνης. ❑ Ανεπαρκείς υποδομές για τα έργα συντήρησης-αυτεπιστασίας. ❑ Ανάγκη ενίσχυσης του εργατοτεχνικού προσωπικού των

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>Συγκοινωνιών-Αδειοδοτήσεων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Εμπειρία και τεχνογνωσία του μόνιμου προσωπικού του Τμήματος Συντήρησης & Λειτουργικής Αναβάθμισης της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών ❑ Αξιοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των Δήμου. 	<p>Τμημάτων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανάγκη επιμόρφωσης του προσωπικού των διαφόρων Τμημάτων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών σε συναφή με το Τμήμα θέματα. ❑ Ανεπάρκεια εξοπλισμού/μηχανημάτων/οχημάτων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών και ανάγκη ενίσχυσης και καλύτερης συντήρησής τους. ❑ Ανάγκη οργάνωσης αποθηκών εξοπλισμού και υλικών. ❑ Ανάγκη ενίσχυσης του προσωπικού του Τμήματος Η/Μ Έργων-Η/Φ-Συγκοινωνιών-Αδειοδοτήσεων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ❑ Έλλειψη οχημάτων μεταφοράς προσωπικού του Τμήματος Συντήρησης & Λειτουργικής Αναβάθμισης της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ❑ Ανεπαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός (S/W και H/W) των Τμημάτων Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών. ❑ Ανάγκη αξιοποίησης των κτιριακών εγκαταστάσεων των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Προβλέψεις για ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής μέσω των 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανεπαρκής σύνδεση της προσφερόμενης εκπαίδευσης και

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>δράσεων αναβάθμισης της δημόσιας διοίκησης (ΕΣΠΑ).</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ωρίμανση συνθηκών για την από απόσταση εξυπηρέτηση των δημοτών. ❑ Δυνατότητες ενίσχυσης της πολιτικής ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων διαμέσου του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013». ❑ Παροχή δυνατοτήτων κάλυψης των αναγκών στελέχωσης με σύγχρονες ειδικότητες διαμέσου του νέου κλαδολογίου. ❑ Νέα προγράμματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού και στοχοθεσίας. ❑ Οι δυνατότητες και ευκαιρίες εκπαίδευσης των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχονται διαμέσου της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΕΣΔΔΑ-ΕΚΔΔΑ-ΑΔΕΔΥ σκοπός της οποίας είναι η ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων επιμόρφωσης. 	<p>επιμόρφωσης με τις πραγματικές ανάγκες στο επίπεδο του δημόσιου οργανισμού και στο ατομικό επίπεδο του υπαλλήλου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Δημοσιονομική κρίση – Εφαρμογή νέου / δυσμενέστερου καθεστώτος στις προσλήψεις. ❑ Μείωση των ΚΑΠ. ❑ Μείωση της ΣΑΤΑ.
Οικονομικά (Έσοδα / Δαπάνες)	<p style="text-align: center;">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αύξηση εσόδων από αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας ❑ Ορθολογική χρέωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τρίτους ❑ Συστηματικότερη παρακολούθηση καταναλισκόμενων πόρων 	<p style="text-align: center;">Προβλήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Περιορισμένη δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης έργων. ❑ Δυσκολία στις συναλλαγές με τρίτους της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών (προμηθευτές, κ.τ.λ.), λόγω της συνολικής οικονομικής δυσχέρειας του Δήμου και της γενικότερης οικονομικής κρίσης της χώρας.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Έντονα αυξητικές τάσεις στη ζήτηση πολεοδομικών και τεχνικών 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Έλλειψη ολοκληρωμένου σχεδίου αξιοποίησης ακίνητης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Πολεοδομίας*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>υπηρεσιών στο πλαίσιο των νέων αρμοδιοτήτων προς τους ΟΤΑ α΄ βαθμού μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη».</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ύπαρξη ευκαιριών αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας (πχ. ΣΔΙΤ). ❑ Δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα περιφερειακού ή εθνικού χαρακτήρα ή με απευθείας χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. ❑ Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων εργαλείων και μέσων. ❑ Προθυμία του ιδιωτικού τομέα να συνεργαστεί με τον δημόσιο τομέα και να συμμετάσχει σε πρωτοβουλίες. 	<p>περιουσίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Υστέρηση μηχανισμού είσπραξης οφειλών. ❑ Περιορισμός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. ❑ Αυξανόμενη εξάρτηση των ΟΤΑ από εξωτερικές ενισχύσεις. ❑ Περικοπές υφιστάμενων επιχορηγήσεων των δομών των ΟΤΑ από κεντρικούς φορείς ή καθυστερήσεις στη ροή των επιχορηγήσεων. ❑ Μειωμένες δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ, λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα η οποία προκαλεί μείωση των δαπανών του δημοσίου. ❑ Μειωμένες δυνατότητες δανεισμού των ΟΤΑ από Τράπεζες και μικτών επενδύσεων με ιδιώτες.

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- ❑ Υιοθέτηση συστημάτων και αποτελεσματικών διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των Τμημάτων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών αλλά και με τα Τμήματα άλλων Δ/σεων.
- ❑ Ανάγκη καλύτερης στελέχωσης της Δ/σης Πολεοδομίας σε αριθμό και ειδικότητες και της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, κυρίως σε εργατοτεχνικό προσωπικό.
- ❑ Βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων και κυρίως σε αποθηκευτικούς χώρους και σε υποδομές για έργα συντήρησης.

- ❑ Ανάγκη εκπαίδευσης – επιμόρφωσης των στελεχών σε συναφή με το αντικείμενο εργασιών των επιμέρους Τμημάτων των Δ/σεων.
- ❑ Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού των αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του Δήμου.
- ❑ Ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής και αναβάθμιση συστημάτων Η/Υ.
- ❑ Ενίσχυση της τυποποίησης των διαδικασιών για την επίτευξη συνολικού ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας/εκτέλεσης έργου.

Πίνακας 10: SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Διοικητικές & Οικονομικές Υπηρεσίες

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
<i>Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών</i>			
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες		Προβλήματα και Περιορισμοί
Λειτουργία (Δραστηριότητες & Διαδικασίες)	Δυνατότητες		Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Άμεση και ικανοποιητική ανταπόκριση των παρεχόμενων εν γένει υπηρεσιών των Δ/νσεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών στις ανάγκες των Δημοτών. ❑ Διοικητική εξυπηρέτηση των δημοτών των Τοπικών Κοινοτήτων από υπηρεσίες του Δήμου που οργανώθηκαν στις ΤΚ μετά την έναρξη της εφαρμογής του Καλλικράτη. ❑ Ικανοποιητική διοικητική εξυπηρέτηση των δημοτών (δημοτολόγιο, ληξιαρχείο κλπ) 		<ul style="list-style-type: none"> ❑ Δυσλειτουργία των υπηρεσιών εξαιτίας της αύξησης της γραφειοκρατίας στην εκτέλεση των διοικητικών πράξεων. ❑ Εμπλοκή στην αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών εξαιτίας της εμπλοκής πολλών συναρμολόγων φορέων. ❑ Δημιουργία πρόσθετης μη παραγωγικής απασχόλησης για την κάλυψη των αναγκών του «Διαύγεια». ❑ Δυσκολία των Διευθύνσεων στο συντονισμό των επιμέρους διαδικασιών.
	Ευκαιρίες		Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Αξιοποίηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης έργων αναδιοργάνωσης μέσω των προγραμμάτων Ψηφιακής Σύγκλισης και Αναβάθμισης δημόσιας διοίκησης. ❑ Εφαρμογή συστήματος Διοίκησης Ολικής Ποιότητας το οποίο μπορεί να συμβάλει στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία των Υπηρεσιών. ❑ Η κατεύθυνση εξορθολογισμού των υφιστάμενων διοικητικών δομών, με γνώμονα την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, την απλούστευση και 		<ul style="list-style-type: none"> ❑ Προβλήματα ολοκλήρωσης θεσμικού πλαισίου ηλεκτρονικής διοίκησης. ❑ Οι αδυναμίες στοχοθεσίας, παρακολούθησης και μέτρησης των αποτελεσμάτων και αξιολόγησης της απόδοσης και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης. ❑ Η έμφαση στις διαδικασίες τυπικής νομιμότητας δεν είναι πάντοτε αντίστοιχη με την προσπάθεια παραγωγής υψηλής

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
<i>Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών και την εν γένει αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, της περιφερειακής διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εμπεριέχεται στη στρατηγική για τη Δημόσια Διοίκηση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.</p> <p>□ Η αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διεύρυνση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την καθιέρωση των ψηφιακών συναλλαγών.</p>	<p>ποιότητας έργων και υπηρεσιών.</p> <p>□ Αδυναμία εξασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων (θεσμικών, οργανωτικών, στελέχωσης, κλπ.) για την πλήρη αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.</p>
Οργάνωση Συνεργασίες /	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<p>□ Πολύ καλό επίπεδο λειτουργίας του γραφείου πρωτοκόλλου και καλή συνεργασία με τις υπόλοιπες Δ/σεις και αποκεντρωμένες υπηρεσίες.</p> <p>□ Αποτελεσματική λειτουργία του Τμήματος εισπράξεων και καλή συνεργασία και συντονισμός με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες.</p>	<p>□ Μη ικανοποιητική συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων Τμημάτων των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών αλλά και με άλλες υπηρεσίες του Δήμου.</p> <p>□ Ανάγκη καλύτερης και ουσιαστικότερης συνεργασίας των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών με τους αιρετούς εκπροσώπους του Δήμου.</p> <p>□ Πρόβλημα κατανομής υπευθυνότητας μεταξύ των διαφόρων γραφείων και υπευθύνων των γραφείων με αρνητικές συνέπειες στη λειτουργία των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.</p> <p>□ Ο ρόλος των αιρετών δεν περιορίζεται μόνο στην άσκηση των προβλεπόμενων καθηκόντων, αλλά λειτουργούν και ως υπηρεσιακά όργανα.</p>
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Η συνεχής βελτίωση των συνεργασιών μεταξύ υπηρεσιών του Δημόσιου τομέα. ❑ Η εισαγωγή συστημάτων ηλεκτρονικών συναλλαγών. ❑ Η δυνατότητα αξιοποίησης των ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση και Διοικητική Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης. ❑ Η αξιοποίηση των αρχών του e-government για την αναδιοργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών. ❑ Εφαρμογή νέου ρυθμιστικού πλαισίου της διοικητικής δράσης και της οργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών. ❑ Προώθηση δράσεων οργανωτικού και επιχειρησιακού ανασχεδιασμού της κεντρικής, περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013». 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Το κανονιστικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης που χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσλειτουργίες λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών και της ασάφειας του θεσμικού πλαισίου, κυρίως σε ό,τι αφορά στις συναλλαγές των δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. ❑ Η ύπαρξη ρυθμίσεων που το κόστος εφαρμογής τους υπερβαίνει το δημόσιο όφελος, οικονομικό ή άλλο. ❑ Η απουσία οργάνωσης σε θέσεις εργασίας, καθηκοντολογίου και περιγραφών εργασίας για τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης.
Ανθρ. Δυναμικό / Υλικοτεχνική Υποδομή	<p style="text-align: center;">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Επάρκεια προσωπικού και σημαντική εμπειρία και εξειδίκευση των στελεχών του Τμήματος Ταμειακής Υπηρεσίας της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών. ❑ Επάρκεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού στην Τ.Κ. της Κοζάνης και στις έδρες των συνενωθέντων Δήμων. 	<p style="text-align: center;">Προβλήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Δυσκολίες προσαρμογής του προσωπικού των συνενωθέντων Δήμων στις νέες διαδικασίες και στο πλαίσιο λειτουργίας όπως προκύπτει από την εφαρμογή του «Καλλικράτη». ❑ Έλλειψη προσωπικού για την κάλυψη των νέων αρμοδιοτήτων που έχουν μεταφερθεί στους ΟΤΑ α' βαθμού. ❑ Μη ικανοποιητικοί χώροι εργασίας εν γένει για τη λειτουργία των Τμημάτων των Δ/σεων Διοικητικών & Οικονομικών

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
		<p>Υπηρεσιών (κατακερματισμός κτιρίων).</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αδυναμία χρήσης τεχνολογικών εργαλείων, μέσων και εφαρμογών από μερίδα των στελεχών των Δ/σεων Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών. ❑ Στενότητα των χώρων στέγασης του Τμήματος Ανάπτυξης & Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού της Δ/σης Διοικητικών Υπηρεσιών. ❑ Ανεπάρκεια χώρων εργασίας και αναβάθμιση των Η/Υ στο Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών. ❑ Μεγάλη χωρική διασπορά του ανθρώπινου δυναμικού ❑ Δυσλειτουργία των υπηρεσιών από την εφαρμογή μη ενιαίου ωραρίου. ❑ Έλλειψη κινήτρων και προσωπικού ενδιαφέροντος του προσωπικού να υιοθετήσει και να προσαρμοστεί στο νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού των Δημοτικών Ενοτήτων και των Τοπικών Κοινοτήτων. ❑ Βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής μέσω συγχρηματοδοτημένων έργων. 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Περιορισμός προσλήψεων. ❑ Η αναντιστοιχία μεταξύ της στελέχωσης των υπηρεσιών και των πραγματικών αναγκών τους, σε ενδο-υπηρεσιακό και σε δι-υπηρεσιακό επίπεδο, ως προς τα αριθμητικά μεγέθη, τα

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Η ορθή εφαρμογή του νέου ΟΕΥ θα συμβάλλει στην αναδιάρθρωση των Δ/νσεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας. ❑ Σημαντική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ, η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης. ❑ Παροχή δυνατοτήτων κάλυψης των αναγκών στελέχωσης με σύγχρονες ειδικότητες διαμέσου του νέου κλαδολογίου. ❑ Αξιοποίηση των προγραμμάτων απασχόλησης. ❑ Νέα προγράμματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού και στοχοθεσίας. ❑ Ιδιαίτερη έμφαση των ευρωπαϊκών πολιτικών στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. ❑ Η εισαγωγή των Τεχνολογικών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη Δημόσια Διοίκηση, ως εργαλείο για την υποστήριξη των διοικητικών και οργανωτικών αλλαγών. 	<p>ουσιαστικά προσόντα, και το χρονισμό των προσλήψεων, κ.λ.π.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Η περιορισμένη, μέχρι σήμερα, αξιοποίηση των ΤΠΕ σε σχέση με την εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών και τις συναλλαγές τους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. ❑ Αντιστάσεις στην εισαγωγή σύγχρονων ρυθμίσεων στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού. ❑ Δημοσιονομική κρίση – ύφεση της ελληνικής οικονομίας.
Οικονομικά (Εσοδα / Δαπάνες)	<p style="text-align: center;">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Δυνατότητες αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας, μέσω νέων μορφών συνεργασίας/χρηματοδότησης 	<p style="text-align: center;">Προβλήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Έλλειψη ταμειακής ρευστότητας με αρνητικές συνέπειες ανταπόκρισης της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών στο καθημερινό της έργο. ❑ Δυσκολία στις συναλλαγές με τρίτους της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών (προμηθευτές, κ.τ.λ.), λόγω της συνολικής

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
		<p>οικονομικής δυσχέρειας του Δήμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανάγκη καλύτερου ελέγχου και εξορθολογισμού των δαπανών. ❑ Μείωση των ΚΑΠ. ❑ Μη ικανοποιητική λειτουργία του γραφείου εισπράξεων.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Μείωση κόστους λειτουργίας λόγω της γενίκευσης της χρήσης δικτυακών εφαρμογών. ❑ Η αξιοποίηση των ΤΠΕ για την αναβάθμιση των συστημάτων ελέγχου και οικονομικής διαχείρισης των δημόσιων οργανισμών και υπηρεσιών. ❑ Ύπαρξη ευκαιριών αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας (πχ. ΣΔΙΤ). ❑ Δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα περιφερειακού ή εθνικού χαρακτήρα ή με απευθείας χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. ❑ Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων εργαλείων και μέσων. ❑ Προθυμία του ιδιωτικού τομέα να συνεργαστεί με τον δημόσιο τομέα και να συμμετάσχει σε πρωτοβουλίες. 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανελαστικές δαπάνες λειτουργίας. ❑ Περιορισμένη αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων. ❑ Αυξανόμενη εξάρτηση των ΟΤΑ από εξωτερικές ενισχύσεις. ❑ Μειωμένες δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης στη χώρα η οποία προκαλεί μείωση των δαπανών του δημοσίου. ❑ Μειωμένες δυνατότητες δανεισμού των ΟΤΑ από Τράπεζες και μικτών επενδύσεων με ιδιώτες.

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- ❑ Βελτίωση της εσωτερικής οργάνωσης των υπηρεσιών των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.
- ❑ Βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και ενίσχυση του υφιστάμενου υλικοτεχνικού εξοπλισμού.
- ❑ Βελτίωση της συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των Τμημάτων των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου.
- ❑ Τυποποίηση των διαδικασιών των Δ/σεων Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη και ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών και διεκπεραίωση των καθημερινών εργασιών.
- ❑ Ανάγκη εξορθολογισμού των δαπανών και αντιμετώπισης των οικονομικών ζητημάτων του Δήμου.
- ❑ Βελτίωση διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 11: SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Περιβάλλον / Καθαριότητα

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ		
<i>Διεύθυνση Περιβάλλοντος</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Λειτουργία (Δραστηριότητες & Διαδικασίες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Λειτουργία καθορισμού, παρακολούθησης και απολογισμού στόχων της Δ/σης Περιβάλλοντος. ☐ Λειτουργία συστήματος καταγραφής, επεξεργασίας και επίλυσης αιτημάτων πολιτών της Δ/σης Περιβάλλοντος. ☐ Ικανοποιητική ανταπόκριση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Τμήματος Πρασίνου & Περιβαλλοντικής Διαχείρισης στις ανάγκες των Δημοτών. ☐ Δυνατότητα σύνταξης ολοκληρωμένων μελετών από τις δημοτικές υπηρεσίες. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Μερική ανταπόκριση των παρεχόμενων υπηρεσιών της Δ/σης Περιβάλλοντος στις ανάγκες των Δημοτών κυρίως λόγω μεγάλου φόρτου εργασίας σε συνδυασμό με την έλλειψη προσωπικού και εξοπλισμού.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για βελτίωση της αποδοτικότητας και του επιπέδου του παραγόμενου έργου. ☐ Προοπτική διεύρυνσης προγραμμάτων ανακύκλωσης. ☐ Αυξανόμενη σημασία του Τομέα του Περιβάλλοντος ως αποτέλεσμα κυρίως του εντεινόμενου ρυθμού παραγωγής Κοινοτικών και Εθνικών ρυθμιστικών παρεμβάσεων. ☐ Ενίσχυση περιβαλλοντικής συνείδησης πολιτών. Υλοποίηση προγράμματος πληροφόρησης –ευαισθητοποίησης πολιτών. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ύπαρξη σημαντικών αναγκών σε αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου εφαρμογής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. ☐ Αδυναμία εξασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων (θεσμικών, οργανωτικών, στελέχωσης, κλπ.) για την πλήρη αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. ☐ Αδυναμία εύρεσης πόρων για την εφαρμογή συστηματικών προγραμμάτων ανακύκλωσης απορριμμάτων. ☐ Μείωση του ποσοστού και του όγκου των ανακυκλούμενων

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ		
<i>Διεύθυνση Περιβάλλοντος</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
		οικιακών και δημοτικών απορριμμάτων λόγω της μείωσης της κατανάλωσης που προκύπτει από την οικονομική κρίση. ☐
Οργάνωση / Συνεργασίες	Δυνατότητες	Προβλήματα
	☐ Δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασίας και επικοινωνίας της Δ/σης Περιβάλλοντος με άλλες Δ/σεις σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. ☐ Η εισαγωγή τεχνολογιών διαχείρισης στόλου και αποτελεσματικότητας αποκομιδής μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση των κοστολογίων και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας. ☐ Καλή σύνθεση και ομοιογένεια του προσωπικού του Τμήματος Καθαριότητας και καλές σχέσεις με όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.	☐ Μη ικανοποιητικές διαδικασίες συντονισμού και επικοινωνίας μεταξύ των γραφείων της Δ/σης Περιβάλλοντος αλλά και με τις υπηρεσίες άλλων Δ/σεων του Δήμου.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	☐ Δυνατότητες συνεργασίας με δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς σε τοπικό ή υπερτοπικό επίπεδο με δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες του ΟΤΑ.	☐ Προβληματικός συντονισμός συναρμόδιων διοικητικών δομών στην ιεράρχηση και επιλογή δράσεων και έργων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. ☐ Η έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθησίας και ευθύνης μέρους των κατοίκων και των επιχειρήσεων.
Ανθρ. Δυναμικό / Υλικοτεχνική Υποδομή	Δυνατότητες	Προβλήματα
	☐ Σημαντική επαγγελματική εμπειρία του προσωπικού όλων των τμημάτων της Δ/σης Περιβάλλοντος.	☐ Μη επαρκής στελέχωση του Γραφείου Ανακύκλωσης., ☐ Μη ικανοποιητικός αριθμός οχημάτων και σχετικά

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ*Διεύθυνση Περιβάλλοντος*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Έλλειψη στελεχών υψηλού μορφωτικού επιπέδου. ❑ Ύπαρξη σχετικά επαρκών κτιριακών εγκαταστάσεων, πλην αυτών για το εργατοτεχνικό προσωπικό. ❑ Επαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός μετά και την ανανέωση του στόλου σε ποσοστό περίπου 50%. ❑ Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και σημαντική εμπειρία στο Τμήμα Πρασίνου και Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. 	<p>πεπαιδωμένοι στόλος του Γραφείου Ανακύκλωσης της Δ/σης Περιβάλλοντος.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ελλιπής στελέχωση του Γραφείου Ανακύκλωσης σε συγκεκριμένες ειδικότητες. ❑ Ανεπάρκεια κτιριακών εγκαταστάσεων κυρίως για το εργατοτεχνικό προσωπικό των τμημάτων της Δ/σης Διαχείρισης Περιβάλλοντος. ❑ Σημιακές ελλείψεις στον υλικοτεχνικό εξοπλισμό στα Τμήματα της Δ/σης Περιβάλλοντος. ❑ Ανάγκη επιμόρφωσης του προσωπικού της Δ/σης Περιβάλλοντος. ❑ Ανεπαρκείς χώροι στέγασης και έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού του Τμήματος Πρασίνου & Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αύξηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης προσωπικού στην νέα προγραμματική περίοδο. ❑ Η εφαρμογή του νέου ΟΕΥ θα συμβάλλει στη συμπλήρωση και αναδιάταξη της Δ/σης Περιβάλλοντος, καθώς και στη βελτίωση της λειτουργίας και αποτελεσματικότητάς της. ❑ Σημαντική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ, η προστασία του περιβάλλοντος 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αδυναμία εύρεσης πόρων για την προμήθεια του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού και οχημάτων. ❑ Η περιορισμένη, μέχρι σήμερα, αξιοποίηση των ΤΠΕ σε σχέση με την εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών και τις συναλλαγές τους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. ❑ Αντιστάσεις στην εισαγωγή σύγχρονων ρυθμίσεων στον τομέα

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ*Διεύθυνση Περιβάλλοντος*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	και η «πράσινη» ανάπτυξη.	του ανθρώπινου δυναμικού.
Οικονομικά (Εσοδα / Δαπάνες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Πλήρης γνώση των οικονομικών και ποσοτικών στοιχείων που αφορούν στις δραστηριότητες καθαριότητας και συνεχής παρακολούθηση αυτών και των ετήσιων απολογισμών και των προϋπολογισμών. ☐ Βελτίωση των διαδικασιών είσπραξης ανταποδοτικών τελών. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Η οικονομική δυσχέρεια σε επίπεδο Δήμου περιορίζει τον αριθμό των προμηθευτών που θέλουν να συνεργαστούν, με αποτέλεσμα την δυνητική υποβάθμιση της ποιότητας των υλικών και της παροχής υπηρεσιών από τρίτους.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα περιφερειακού ή εθνικού χαρακτήρα ή με απευθείας χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. ☐ Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων εργαλείων και μέσων. ☐ Προθυμία του ιδιωτικού τομέα να συνεργαστεί με τον δημόσιο τομέα και να συμμετάσχει σε πρωτοβουλίες. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Αυξανόμενη εξάρτηση των ΟΤΑ από εξωτερικές ενισχύσεις. ☐ Περιορισμένη αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων. ☐ Μειωμένες δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης στη χώρα η οποία προκαλεί μείωση των δαπανών του δημοσίου. ☐ Μειωμένες δυνατότητες δανεισμού των ΟΤΑ από Τράπεζες και μικτών επενδύσεων με ιδιώτες. ☐ Πιθανή αύξηση του κόστους συλλογής και διαχείρισης των απορριμμάτων με τη συμμετοχή και του ιδιώτη – επενδυτή (λειτουργία ΣΔΙΤ).

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- Ενίσχυση της στελέχωσης των τμημάτων της Δ/σης Περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση των κτιριακών εγκαταστάσεων για το εργατοτεχνικό προσωπικό της Δ/σης Περιβάλλοντος.
- Ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών ζητημάτων που αφορούν στις προμήθειες της Δ/σης Περιβάλλοντος.
- Εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού.
- Βελτίωση της συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των γραφείων της Δ/σης Περιβάλλοντος αλλά και με τις λοιπές Δ/σεις του Δήμου.
- Ενεργοποίηση – ευαισθητοποίηση των δημοτών για συμμετοχή στα προγράμματα ανακύκλωσης.

Πίνακας 12: SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Τοπικής Ανάπτυξης και των Νομικών Προσώπων του Δήμου

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
<i>Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού, Νομικά Πρόσωπα</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Λειτουργία (Δραστηριότητες & Διαδικασίες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Νέα δεδομένα και προοπτικές από τη λειτουργία του «Οργανισμού Αθλητισμού, Πολιτισμού και Νεολαίας Δήμου Κοζάνης» καθώς και της «Δημοτικής κοινωφελούς επιχείρησης κοινωνικής πρόνοιας και μέριμνας του Δήμου Κοζάνης». ☐ Πλήρης και ικανοποιητική ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών και του Βρεφονηπιακού Σταθμού του Δ. Κοζάνης. ☐ Υψηλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών από το ΔΗΠΕΘΕ⁷ Κοζάνης. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Υπολειτουργία των τμημάτων της ΚΔΒΚ⁸ και αδυναμία προβολής και ανάπτυξης περισσότερων υπηρεσιών, λόγω της έλλειψης προσωπικού.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης για την 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Αδυναμία εξασφάλισης των αναγκαίων προϋποθέσεων (θεσμικών,

⁷ Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κοζάνης

⁸ Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού, Νομικά Πρόσωπα

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερη παροχή υπηρεσιών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Η κατεύθυνση εξορθολογισμού των υφιστάμενων διοικητικών δομών, με γνώμονα την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, την απλούστευση και επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών και την εν γένει αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, της περιφερειακής διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εμπεριέχεται στη στρατηγική για τη Δημόσια Διοίκηση στο πλαίσιο της Δ΄ Προγραμματικής περιόδου. ❑ Η αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διεύρυνση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την καθιέρωση των ψηφιακών συναλλαγών. 	<p>οργανωτικών, στελέχωσης, κλπ.) για την πλήρη αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.</p>
Οργάνωση Συνεργασίες /	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Δυνατότητες συνεργασίας με γειτονικούς ΟΤΑ. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ανάγκη συνεργασίας της ΚΔΒΚ με υπηρεσίες του Δήμου. ❑ Μη τήρηση της προβλεπόμενης οργάνωσης της ΑΝΔΗΚΟ σύμφωνα με τον ΟΕΥ.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Η εφαρμογή των προβλέψεων του ν.3852/2010 για τα Νομικά Πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ μπορεί να συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό και εξορθολογισμό της λειτουργίας τους. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Το κανονιστικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης που χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσλειτουργίες λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών, κυρίως σε ό,τι αφορά στις

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού, Νομικά Πρόσωπα

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Η εισαγωγή συστημάτων ηλεκτρονικών συναλλαγών. ☐ Η αξιοποίηση των αρχών του e-government για την αναδιοργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών. 	<p>συναλλαγές των δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Η ύπαρξη ρυθμίσεων που το κόστος εφαρμογής τους υπερβαίνει το δημόσιο όφελος, οικονομικό ή άλλο. ☐ Η απουσία οργάνωσης σε θέσεις εργασίας, καθηκοντολογίου και περιγραφών εργασίας για τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης.
<p>Ανθρ. Δυναμικό / Υλικοτεχνική Υποδομή</p>	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Επάρκεια κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού για τους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς και τον Βρεφονηπιακό Σταθμό του Δ. Κοζάνης. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ελλιπής στελέχωση της ΚΔΒΚ. ☐ Ανεπάρκεια χώρων στέγασης της ΚΔΒΚ και ανάγκη ανανέωσης και αναβάθμισης του υλικοτεχνικού της εξοπλισμού. ☐ Έλλειψη προσωπικού στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Κοζάνης ☐ Ανάγκη στελέχωσης των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών και του Βρεφονηπιακού Σταθμού του Δ. Κοζάνης σε συγκεκριμένες ειδικότητες. ☐ Ανάγκη βελτίωσης των κτιριακών εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού του ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής μέσω 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Χρονοβόρες διαδικασίες προσλήψεων.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού, Νομικά Πρόσωπα

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>συγχρηματοδοτούμενων έργων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Νέα προγράμματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού και στοχοθεσίας. ❑ Ιδιαίτερη έμφαση των ευρωπαϊκών πολιτικών στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. ❑ Η εισαγωγή των Τεχνολογικών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη Δημόσια Διοίκηση, ως εργαλείο για την υποστήριξη των διοικητικών και οργανωτικών αλλαγών. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Η αναντιστοιχία μεταξύ της στελέχωσης των υπηρεσιών και των πραγματικών αναγκών τους, ως προς τα αριθμητικά μεγέθη, τα ουσιαστικά προσόντα, και το χρονισμό των προσλήψεων, κ.λ.π. ❑ Ύπαρξη απαρχαιωμένων ρυθμίσεων οι οποίες δεν έχουν προσαρμοσθεί προς τα σύγχρονα τεχνολογικά δεδομένα και τις νέες κοινωνικο-οικονομικές απαιτήσεις. ❑ Η περιορισμένη, μέχρι σήμερα, αξιοποίηση των ΤΠΕ σε σχέση με την εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών και τις συναλλαγές τους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
Οικονομικά (Έσοδα / Δαπάνες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Εξοικονόμηση πόρων από τις οικονομίες κλίμακας που προκύπτουν μετά τη συγχώνευση των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Αδυναμία καλής οικονομικής διαχείρισης και παρακολούθησης από τη ΚΔΒΚ. ❑ Οικονομική στενότητα του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου Κοζάνης με αρνητικές συνέπειες στην εκτέλεση του έργου του. ❑ Ανεπάρκεια οικονομικών πόρων για τη λειτουργία και την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων του ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα περιφερειακού ή εθνικού χαρακτήρα ή με απευθείας 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Μη αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων ❑ Περικοπές υφιστάμενων επιχορηγήσεων των δομών των ΟΤΑ από

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού, Νομικά Πρόσωπα

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	<p>χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Μείωση κόστους λειτουργίας λόγω της γενίκευσης της χρήσης δικτυακών εφαρμογών. ❑ Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων εργαλείων και μέσων. ❑ Προθυμία του ιδιωτικού τομέα να συνεργαστεί με τον δημόσιο τομέα και να συμμετάσχει σε πρωτοβουλίες. 	<p>κεντρικούς φορείς ή καθυστερήσεις στη ροή των επιχορηγήσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Μειωμένες δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ, λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα η οποία προκαλεί μείωση των δαπανών του δημοσίου. ❑ Μειωμένες δυνατότητες δανεισμού των ΟΤΑ από Τράπεζες και μικτών επενδύσεων με ιδιώτες.

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- ❑ Προσαρμογή των Νομικών Προσώπων του Δήμου στο νέο καθεστώς των συγχωνεύσεων όπως προκύπτει από την εφαρμογή του ν.3852/2010.
- ❑ Ενίσχυση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και βελτίωση των κτιριακών υποδομών των Νομικών Προσώπων του Δήμου.
- ❑ Ενίσχυση της συνεργασίας των Νομικών Προσώπων του Δήμου με τις υπηρεσίες του Δήμου ή/και άλλους φορείς για την ομαλότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία τους.
- ❑ Ανάγκη αύξησης των οικονομικών πόρων και βελτίωσης των διαδικασιών οικονομικής διαχείρισης των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Πίνακας 13: SWOT Ανάλυση εσωτερικού περιβάλλοντος Δ. Κοζάνης - Οργανωτική Μονάδα/Λειτουργική Περιοχή: Επιτελικές Λειτουργίες / Υποστηρικτικές Υπηρεσίες

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ / ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
<i>Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης</i>		
Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Λειτουργία (Δραστηριότητες & Διαδικασίες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ικανοποιητική παροχή υπηρεσιών από το Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών-Ποιότητας. ☐ Η διαχείριση όλων των προτάσεων στα χρηματοδοτικά προγράμματα γίνεται αποκλειστικά από τα στελέχη του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, χωρίς την ανάγκη εξωτερικής συνδρομής. ☐ Μεγάλη εμπειρία των στελεχών του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, στη διαχείριση χρηματοδοτούμενων έργων. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Μη ολοκληρωμένες υπηρεσίες και καθυστέρηση στην παροχή αυτών λόγω της υπολειτουργίας του Γραφείου Τύπου & Επικοινωνίας. ☐ Ελλιπής συμμετοχή του συνόλου των αρμόδιων υπηρεσιών στη σύνταξη προϋπολογισμού.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Εκπόνηση – Εφαρμογή – Παρακολούθηση και Αξιολόγηση Επιχειρησιακού Σχεδίου. ☐ Η κατεύθυνση εξορθολογισμού των υφιστάμενων διοικητικών δομών, με γνώμονα την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, την απλούστευση και επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών και την εν γένει αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, της περιφερειακής διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εμπεριέχεται στη στρατηγική για τη Δημόσια 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Η έμφαση στις διαδικασίες τυπικής νομιμότητας δεν είναι πάντοτε αντίστοιχη με την προσπάθεια παραγωγής υψηλής ποιότητας έργων και υπηρεσιών.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ / ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	Διοίκηση στο πλαίσιο της Δ' Προγραμματικής περιόδου	
Οργάνωση Συνεργασίες /	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Συνεργασία του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης με πλήθος φορέων του ευρύτερου Δημόσιου φορέα. ☐ Στενή συνεργασία του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης με τις Δ/σεις του Δήμου. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Προβλήματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων-δραστηριοτήτων μεταξύ Γραφείου Διαχείρισης Συστημάτων της Δ/σης Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης και Γραφείου Ληξιαρχείου της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών. ☐ Μη στελέχωση και λειτουργία του Γραφείου Νομικών Προσώπων & Επιχειρήσεων. ☐ Ο ρόλος των αιρετών δεν περιορίζεται μόνο στην άσκηση των προβλεπόμενων καθηκόντων, αλλά λειτουργούν και ως υπηρεσιακά όργανα.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Η συνεχής βελτίωση των συνεργασιών μεταξύ υπηρεσιών του Δημόσιου τομέα. ☐ Η αξιοποίηση των αρχών του e-government για την αναδιοργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών. ☐ Εφαρμογή νέου ρυθμιστικού πλαισίου της διοικητικής δράσης και της οργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Το κανονιστικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης που χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσλειτουργίες λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών, κυρίως σε ό,τι αφορά στις συναλλαγές των δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
Ανθρ. Δυναμικό /	Δυνατότητες	Προβλήματα
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ικανοποιητικό μορφωτικό επίπεδο και αξιολογη εμπειρία των στελεχών της 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ελλιπής στελέχωση του Αυτοτελούς Γραφείου

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ / ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Υλικοτεχνική Υποδομή	<p>Διεύθυνσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Σχετική επάρκεια εξοπλισμού του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης. 	<p>Προγραμματισμού & Ανάπτυξης και ανάγκη εξοικείωσης του προσωπικού του Γραφείου με νέες διαδικασίες υλοποίησης έργων, π.χ. ΣΔΙΤ, συμβάσεις παραχώρησης, μικτές χρηματοδοτήσεις, κ.λ.π.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Έλλειψη χώρων για τη στέγαση των δραστηριοτήτων του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης. ❑ Ελλιπής υλικοτεχνικός εξοπλισμός και λογισμικό για την καθημερινή διεκπεραίωση των εργασιών του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης. ❑ Ελλιπής στελέχωση του Γραφείου Διαχείρισης Συστημάτων και ανάγκη ενίσχυσης και επιμόρφωσης του προσωπικού του.
	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Αύξηση των πόρων για εκπαίδευση και επιμόρφωση στελεχών και αιρετών ιδιαίτερα κατά τη νέα προγραμματική περίοδο ❑ Βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής μέσω συγχρηματοδοτημένων έργων. ❑ Σημαντική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ, η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης. ❑ Ιδιαίτερη έμφαση των ευρωπαϊκών πολιτικών στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. ❑ Η εισαγωγή των Τεχνολογικών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη 	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Ύπαρξη ρυθμίσεων οι οποίες δεν έχουν προσαρμοσθεί προς τα σύγχρονα τεχνολογικά δεδομένα και τις νέες κοινωνικο-οικονομικές απαιτήσεις. ❑ Η αναντιστοιχία μεταξύ της στελέχωσης των υπηρεσιών και των πραγματικών αναγκών τους, σε ενδο-υπηρεσιακό και σε δι-υπηρεσιακό επίπεδο, ως προς τα αριθμητικά μεγέθη, τα ουσιαστικά προσόντα, και το χρονισμό των προσλήψεων, κ.λ.π. ❑ Η περιορισμένη, μέχρι σήμερα, αξιοποίηση των ΤΠΕ σε σχέση με την εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών και τις

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ / ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης*

Θέματα Εσωτερικής Ανάπτυξης	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
	Δημόσια Διοίκηση, ως εργαλείο για την υποστήριξη των διοικητικών και οργανωτικών αλλαγών.	συναλλαγές τους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
Οικονομικά (Έσοδα / Δαπάνες)	Δυνατότητες	Προβλήματα
	Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών ευκαιριών του ΕΣΠΑ.	☐ Ανάγκη εξεύρεσης νέων χρηματοδοτικών λύσεων στο πρόβλημα της υλοποίησης έργων μετά το τέλος του ΕΣΠΑ.
	Ευκαιρίες	Περιορισμοί
☐ Δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα περιφερειακού ή εθνικού χαρακτήρα ή με απευθείας χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. ☐ Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων εργαλείων και μέσων. ☐ Προθυμία του ιδιωτικού τομέα να συνεργαστεί με τον δημόσιο τομέα και να συμμετάσχει σε πρωτοβουλίες.	☐ Περιορισμένη αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων. ☐ Αυξανόμενη εξάρτηση των ΟΤΑ από εξωτερικές ενισχύσεις. ☐ Μειωμένες δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης στη χώρα η οποία προκαλεί μείωση των δαπανών του δημοσίου. ☐ Μειωμένες δυνατότητες δανεισμού των ΟΤΑ από Τράπεζες και μικτών επενδύσεων με ιδιώτες.	

Κρίσιμα Ζητήματα / Ανάγκες

- Ενίσχυση της στελέχωσης του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού & Ανάπτυξης.
- Ανάγκη επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ανάγκη βελτίωσης του συστήματος επικοινωνίας των επιτελικών υπηρεσιών με όλες τις Διευθύνσεις του Δήμου.

4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

4.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ, ΌΡΑΜΑ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

4.1.1 Αποστολή

«Η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του».

4.1.2 Όραμα

Η διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος οφείλει να λαμβάνει υπόψη του την παρούσα κατάσταση και τις μελλοντικές επιδιώξεις της πόλης συνεκτιμώντας τις πραγματικές δυνατότητες, τις γενικότερες τάσεις και κατευθύνσεις στο περιφερειακό, στο εθνικό και στο ευρύτερο περιβάλλον και αξιολογώντας την αναπτυξιακή δυναμική της.

Ο νέος «Καλλικράτειος» Δήμος Κοζάνης; επιδιώκει:

- να καταστεί αναπτυξιακός πόλος στη Δυτική Μακεδονία και στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, αξιοποιώντας τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα,
- να καταστεί ελκυστικός χώρος επιχειρηματικής δραστηριότητας υπερτοπικού ενδιαφέροντος,
- να εξασφαλίσει υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωή, με εστίαση στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη της παιδείας και του πολιτισμού και στην ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και της αλληλεγγύης των πολιτών,

και επομένως να αναδειχθεί σε:

«Υπερτοπικής σημασίας αναπτυξιακό πόλο, σημείο αναφοράς της επιχειρηματικότητας και του πολιτισμού, ελκυστικό χώρο διαβίωσης και δημιουργίας που σέβεται και υπηρετεί τον πολίτη».

4.1.3 Κατευθυντήριες Αρχές

Η υλοποίηση του οράματος για την περιοχή ευθύνης του Δήμου Κοζάνης οφείλει να υλοποιηθεί με την τήρηση κατ' ελάχιστον των παρακάτω κατευθυντηρίων αρχών:

- Αξιοποίηση όλων των τοπικών πόρων και δυνατοτήτων (κομβική θέση, δίκτυα, ενέργεια, υγρό στοιχείο, πολιτισμός) του νέου διευρυμένου Δήμου.

- Σεβασμός των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης.
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.
- Ισορροπη ανάπτυξη των Δημοτικών Ενοτήτων.
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών.
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τοπικούς φορείς.
- Κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη.
- Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των πολιτών.
- Διαφάνεια και χρηστή διαχείριση.
- Ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων χωρίς διακρίσεις.

4.2 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

4.2.1 Γενικοί Στόχοι Τοπικής Ανάπτυξης

Οι γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης αφορούν στα ζητήματα τα οποία πρέπει κατά προτεραιότητα να αντιμετωπίσει ο Δήμος προκειμένου να εκπληρώσει αποτελεσματικότερα την αποστολή του. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι πέντε γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης όπως αυτοί προσδιορίστηκαν ανά θεματικό τομέα και οι οποίοι περιλαμβάνουν δεκαεπτά (17) ειδικούς στόχους.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Γενικός Στόχος 1: Βελτίωση της αστικής λειτουργικότητας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

- Ειδικός Στόχος 1.1: Βελτίωση των βασικών οδικών υποδομών (ενδοδημοτικές-διαδημοτικές) και ενίσχυση της δικτύωσης πόλης υπαίθρου.
- Ειδικός Στόχος 1.2: Βελτίωση της διαχείρισης της οδικής κυκλοφορίας και αύξηση των χώρων στάθμευσης στον αστικό ιστό.
- Ειδικός Στόχος 1.3: Διασφάλιση του αστικού και περιαστικού πρασίνου και των ελεύθερων χώρων.
- Ειδικός Στόχος 1.4: Προστασία και αποκατάσταση του κτιριακού αποθέματος και διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα του ιστορικού κέντρου της Κοζάνης και των οικισμών του Δήμου.
- Ειδικός Στόχος 1.5: Βελτίωση βασικών υποδομών-δικτύων, ανάπτυξη συνεκτικής οικιστικής πολιτικής.
- Ειδικός Στόχος 1.6: Βελτίωση υποδομών διαχείρισης λυμάτων/απορριμμάτων και επιπέδου καθαριότητας στην πόλη.

Γενικός Στόχος 2: Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων.

- Ειδικός Στόχος 2.1: Προστασία του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.
- Ειδικός Στόχος 2.2: Εξοικονόμηση ενέργειας και ενθάρρυνση και διάδοση της χρήσης ΑΠΕ.
- Ειδικός Στόχος 2.3: Ανάπτυξη μηχανισμών για αποτελεσματική άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής και ευαισθητοποίησης των πολιτών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Γενικός Στόχος 3: Βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών πολιτισμού και αθλητισμού. Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου Κοζάνης.

- Ειδικός Στόχος 3.1: Προβολή της ταυτότητας της πόλης, ενίσχυση και προώθηση των πολιτιστικών και αθλητικών θεσμών και δραστηριοτήτων.
- Ειδικός Στόχος 3.2: Αναβάθμιση των πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών.

Γενικός Στόχος 4: Αναβάθμιση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών υποδομών, ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας.

- Ειδικός Στόχος 4.1: Βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών.
- Ειδικός Στόχος 4.2: Βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Γενικός Στόχος 5: Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας, ενίσχυση της απασχόλησης.

- Ειδικός Στόχος 5.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογίας, της καινοτομίας και στήριξη επενδυτικών πρωτοβουλιών.
- Ειδικός Στόχος 5.2: Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών και υπηρεσιών προς επιχειρήσεις και πολίτες.
- Ειδικός Στόχος 5.3: Δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, εκθεσιακός, πολιτιστικός, κ.λ.π.).
- Ειδικός Στόχος 5.4: Προώθηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

4.2.2 Γενικοί Στόχοι Εσωτερικής Ανάπτυξης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Γενικός Στόχος 6: Βελτίωση των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

- Ειδικός Στόχος 6.1: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας παραγωγικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων (εφαρμογή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης).
- Ειδικός Στόχος 6.2: Τυποποίηση διαδικασιών του Δήμου και διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ειδικός Στόχος 6.3: Ανάπτυξη/Βελτίωση μηχανισμών για την αποτελεσματικότερη άσκηση των επιτελικών λειτουργιών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Γενικός Στόχος 7: Βελτίωση της οργανωτικής δομής του Δήμου και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς.

- Ειδικός Στόχος 7.1: Βελτίωση της οργανωτικής δομής του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων.
- Ειδικός Στόχος 7.2: Συμμετοχή σε δίκτυα και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους δημόσιους, ιδιωτικούς και κοινωνικούς φορείς τοπικής και υπερτοπικής σημασίας.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ & ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Γενικός Στόχος 8: Βελτίωση των υποδομών και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου.

- Ειδικός Στόχος 8.1: Βελτίωση της κτιριακής υποδομής και του υλικοτεχνικού εξοπλισμού.
- Ειδικός Στόχος 8.2: Ενίσχυση της στελέχωσης και συνεχής κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Γενικός Στόχος 9: Ανάπτυξη ολοκληρωμένων μηχανισμών οικονομικής διαχείρισης και ορθολογική οικονομική λειτουργία του Δήμου και των νομικών του προσώπων.

- Ειδικός Στόχος 9.1: Βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και υιοθέτηση διαδικασιών συστηματικού ελέγχου και αξιολόγησης των χρηματοοικονομικών λειτουργιών.
- Ειδικός Στόχος 9.2: Αποτελεσματική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και δημιουργία μηχανισμών αποδοτικότερης αξιοποίησης των υφιστάμενων πηγών χρηματοδότησης.

4.3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4.3.1 Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Κοζάνης είναι δομημένο σε τέσσερις (4) Άξονες Προτεραιότητας στους οποίους αντιστοιχούν οι εννέα (9) Γενικοί Στόχοι, όπως αυτοί τέθηκαν σε προηγούμενη ενότητα και όπως αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) 1: «Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και Προστασία του Περιβάλλοντος»

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) 2: «Βελτίωση Υποδομών και Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού»

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) 3: «Ενίσχυση του Παραγωγικού Περιβάλλοντος και της Ανταγωνιστικότητας - Προώθηση της Απασχόλησης»

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) 4: «Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου».

Πίνακας 14: Πίνακας ιεραρχικής διάρθρωσης Αξόνων Προτεραιότητας και Γενικών Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Άξονες Προτεραιότητας	Γενικοί Στόχοι
ΑΠ 1: «Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και Προστασία του Περιβάλλοντος»	ΓΣ 1: «Βελτίωση της αστικής λειτουργικότητας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων».
	ΓΣ 2: «Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων».
ΑΠ 2: «Βελτίωση Υποδομών και Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού»	ΓΣ 3: «Βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών πολιτισμού και αθλητισμού. Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου Κοζάνης».
	ΓΣ 4: «Αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών/υπηρεσιών, ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας».
ΑΠ 3: «Ενίσχυση του Παραγωγικού Περιβάλλοντος και της Ανταγωνιστικότητας – Προώθηση της Απασχόλησης»	ΓΣ 5: «Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας, ενίσχυση της απασχόλησης».
ΑΠ 4: «Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου»	ΓΣ 6: «Βελτίωση των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών».

Α΄ ΦΑΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ)

Άξονες Προτεραιότητας	Γενικοί Στόχοι
	ΓΣ 7: «Βελτίωση της οργανωτικής δομής του Δήμου και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς».
	ΓΣ 8: «Βελτίωση των υποδομών και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου».
	ΓΣ 9: «Ανάπτυξη ολοκληρωμένων μηχανισμών οικονομικής διαχείρισης και ορθολογική οικονομική λειτουργία του Δήμου και των νομικών του προσώπων».